¶ Libellus Sophistarū ad [illegible]
Impressus Londoniis per Winandum de
Worde: hāt ī urbe ī parrochia sctē Brigide
(in the fletestrete) ad signū solis cōmorañ.

¶ Ad subtilissimorum ingeniorum sophistas.

Quoniã persona quã q̃s gerere velit (vt inquit Cicero) a voluntate pficiscitur. Uobis adolescẽtes (quibus inest maxima consilii imbecillitas) consulo. si aliquando adipisci volueritis vl'tius premium (quod honor est) refrenate libidines / spernite voluptates / ceterasq; animi labes repellite: mores deprauatos insolẽtiamq; restringite. Uigilãtissimis animis & virtuti & bonarũ artium litteris incumbite. quarum radices & si amare sint: fructus tamen earum dulces / nec prius fructus q̃ radices gustare licebit: quoniam non meruit dulcia qui non gustauit amara. Et quacunq; scientia quis excellere maluit: principio opus est (si ad altas structuras progredi voluerit) logicalia principia in animo suo pro stabili iaciat fundamento ad omnem namq; scientiam logica viam habet: atq; velisti linceis oculis verum a falso in singulis discernit. Hec enim est omniũ scientiarum clauis referans et aperiens oia sapientie secreta. In omnibus scientijs militat / illas ab inimicis defendẽs / elingues instruit / & sermone egentes ditat / torpentes excitat / armatq; inermes. Hãc igitur adolescentes diligite & colite omni nectare suauiorem / omni serico splẽdidiorem / omni auro gemmiaq; preciosiorem. At (ne pluribus agam) logica singulis scientijs splendorem confert: tantoq; ceteris scientijs omnibus prestat: quãto singule alie scientie illa vtuntur. Et huius tante laudis / logice / nolo q̃sq; existimare q̃ sophistria sit expers: quoniã tam inter se congruentes sunt logica & sophistria: vt qui logicam laudat / sophistriam bonũ logice seminarium laudet necesse sit. Hec enim tractat subtilissima sophismata: que si quis bene docteq; intellexerit: videbit apud omnes mirabilis sapientie & discipline. Hec etiam tam omnibus vtilis tamq; preclara est: vt vix inferior sit logica / nec mediocri laude sit digna. Hanc igitur vobis emite: qui aliquando docti esse velitis: nec pluris sit apud vos pecunia q̃ scientia. libros iam venales habetis: omni cura ac diligentia emendatos. Ualete.

Attinet iste liber ... ad ... medley ...
[illegible]
[illegible]

De propositionibus.

Propositio est oratio indicatiua/ congrua/ et perfecta/ verum vel falsum significans.

¶ Propositionum. Alia cathegorica/ alia hypothetica. ¶ Cathegorica est illa que habet vnicum subiectum/ vnicum predicatum/ et vnicam copulam. exemplum/ vt homo est animal: ly homo est subiectum: quia precedit principale verbum. ly est/ est copula: quia copulat siue ligat subiectum cum predicato ly animal est predicatum quia sequitur principale verbum. et subiectum est totum illud quod precedit principale verbum preter signum et negationem.

¶ Quero que est ista homo currit. dico quod est cathegorica.

¶ Contra. Illa est cathegorica que habet vnicum subiectum/ vnicum predicatum et vnicam copulam. sed hic deficit predicatum: ergo non est cathegorica. Dico quod quamuis non habeat predicatum expresse positum tamen habet subintellectum scilicet currens: quia omne verbum adiectiuum potest resolui in participium eiusdem temporis et in hoc verbum. Sum es fui. vt currit id est est currens. et hoc verbum Sum es fui resoluitur in seipsum et in participium suum: vt homo est id est homo est ens.

¶ Item propositionum alia affirmatiua/ alia negatiua. ¶ Affirmatiua est illa in qua principale verbum affirmatur: vt homo currit. ¶ Negatiua est illa in qua principale verbum negatur: vt homo non currit.

¶ Propositionum alia vniuersalis/ alia particularis/ alia indefinita/ alia singularis.

¶ Uniuersalis est illa in qua subijcitur terminus communis signo vniuersali determinatus: vt omnis homo currit. Et ista sunt signa vniuersalia. Omnis/ nullus/ quilibet/ neuter/ nemo/ nichil/ vterque/ vnusquisque et similia.

¶ Particularis est illa in qua subijcitur terminus communis cum signo particulari determinatus: vt aliquis homo currit. Et hec sunt signa particularia. Aliquis/ quidam/ alter/ alius/ vnus/ solus et similia.

¶ Indefinita est illa in qua subijcitur terminus communis sine signo: vt homo currit.

¶ Singularis est illa in qua subijcitur terminus discretus vel pronomen demonstratiuum: vt iohannes currit: vel ille homo currit. Et nota quod terminus discretus est omne nomen proprium: vt iohannes/ plato/ sortes. Et terminus communis est nomen appellatiuum quod est commune multorum: vt homo/ animal/ asinus.

Que ca/ vel yp/ qualis ne/ vel af. v. quanta per. i. sin. Uersus.

¶ Exponitur sic ad questionem factam per que. respondendum est cathegorica vel hypothetica. Ad questionem factam per qualis respondendum est affirmatiua vel negatiua. Ad questionem factam per quanta respondendum est vniuersalis/ particularis/ indefinita/ vel singularis.

¶ Nota quod vniuersalis affirmatiua/ et vniuersalis negatiua. de consimilibus subiectis predicatis et copulis. et terminis precise supponentibus pro eisdem contrarie stant in figura.

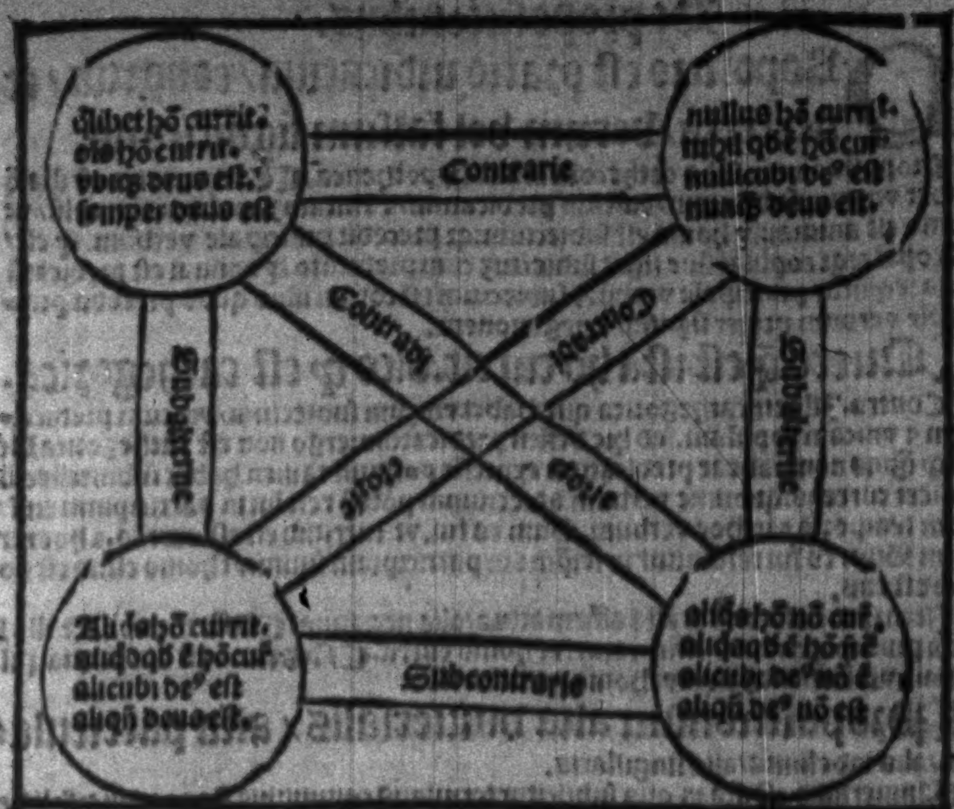
¶ Uniuersalis affirmatiua et particularis siue indefinita negatiua: cum eisdem conditionibus contradictorie stant in figura.

¶ Uniuersalis negatiua et particularis siue indefinita affirmatiua: cum eisdem conditionibus stant contradictorie in figura.

¶ Uniuersalis negatiua et particularis siue indefinita negatiua cum eisdem conditionibus subalterne stant in figura.

¶ Uniuersalis affirmatiua et particularis siue indefinita affirmatiua cum eisdem conditionibus subalterne stant in figura. Et particularis siue indefinita affirmatiua et particularis siue indefinita negatiua subcontrarie stant in figura.

¶ Et nota quod propositio singularis non habet locum in figura.

Lex et natura contrariarū talis est q̄ si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substātialibus et in predicatione directa. vt si hec sit vera. Quilibet homo est animal. hec erit falsa nullus homo est animal. Sed in predicatiōe indirecta ꝛ in terminis accidentalibus possunt esse false/ ꝛ nūq̄ vere. Exemplū primi: vt omne animal est homo: ꝛ nullum animal est homo. Exemplum secundi. Quilibet homo est albus: ꝛ nullus homo est albus.

¶ Predicatio dicitur duobus modis. directa et indirecta. ¶ Predicatio directa est quando superius predicat᷑ et inferius subijcitur vt homo est animal. ¶ Predicatio indirecta est quādo inferius predicatur ꝛ superius subijcitur: vt animal est homo. ¶ Terminus dicitur dupliciter: scȝ substātialis ꝛ accidentalis. Terminus substātialis est illud terminus qui si semel dicat᷑ de vna re requiritur q̄ semper dicat᷑ de eadē re dum illa res manet: vt homo/lapis/lignū/ ꝛ huiusmodi. ¶ Terminus accidentalis est ille terminus qui si semel dicitur de vna re requiritur q̄ semper dicatur de eadem re dū illa res manet/ vt ambulās/currens. Et omnia nomina officiorū: vt cocus mancipiū/ ꝛ huiusmodi. ¶ Similiter superius est illud quod significat oē illud quod suū inferius significat ꝛ plura vltra: vt animal: quia istud terminus animal est superius ad istum terminū homo: q2 animal significat omne illud qđ homo significat: ꝛ plura vltra vt hominem et leonem. ꝛc. ¶ Sed inferius est illud quod significat aliquod qđ suum superius. sed non tot nec tanta. Ut homo respectu animalis. ꝛ sic patet q̄ homo est inferius ad animal.

¶Lex et natura contradictoriarũ talis est/ ꝙ si vna sit vera reliqua erit falsa in oĩbus terminis ⁊ in omni predicatiõe: vt si hec sit vera. Oĩs hõ est aĩal/ hec erit falsa: aliquod quod est homo non est animal.

¶Lex et natura subalternatarũ talis est/ ꝙ si vniuersalis sit vera/ sua particularis siue indefinita erit vera. generaliter in omnibus terminis ⁊ in omni predicatione: vt si hec sit vera quilibet homo est aĩal: hec erit vera aliq̃s hõ est aĩal. sed si particularis siue indefinita sit vera nõ requiritur ex necessitate ꝙ sua vniuersalis sit vera: vt si hec sit vera: aliquis homo currit: nõ requiritur ꝙ hec sit vera. quilibet homo currit. Sed in terminis substantialibus ⁊ in predicatione directa si particularis sit vera necesse est ⁊ sua vniuersalis sit vera: vt in his/ hõ est aĩal ꝙ oĩs homo est aĩal: que est sua vniuersalis.

¶Lex ⁊ natura subcõtrariarum talis est/ ꝙ si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substantialibꝰ ⁊ in predicatione directa: vt si hec sit vera/ q̃dam hõ est aĩal hec erit falsa/ quidã hõ nõ est aĩal. Sed si in terminis accñtalibus ⁊ in predicatiõe indirecta pñt simul esse vere: vt quoddã aĩal nõ est hõ/ ⁊ quoddã aĩal est hõ/ ⁊ quidã hõ est albꝰ: ⁊ quidã hõ nõ albus. Et due ꝓpõnes q̃ subcontrarie stant in figura nunq̃ possunt simul esse false.

¶Propositio hypothetica est illa que habet duas ꝓpositiones cathegoricas in seĩclusas cum aliqua nota coniunctionis vel aduerbij. Et quinq̃ sunt species hypothetice. scꝫ. Copulatiua. Disiunctiua. Conditionalis. Causalis. ⁊ Tẽporalis. ¶Copulatiua est illa q̃ habet duas ꝓpõnes cathegoricas in se inclusas ꝑ istã notã (⁊) vt tu es hõ ⁊ tu es aĩal. ⁊ copulatiua est vera qñ vtraq̃ eiꝰ pars est vera: ⁊ est falsa qñ eius vna pars est falsa. ¶Disiunctiua est illa q̃ habet duas ꝓpositiones cathegoricas in se inclusas ꝑ hãc notã (vel) vt tu es homo vel tu es asinus. et est disiunctiua vera: qñ vna pars est vera. ⁊ est falsa qñ vtraq̃ pars est falsa. ¶Conditionalis est illa: in qua sunt due ꝓpõnes cathegorice cõiunctim: vt ꝑ istã notã (si) vt si tu es hõ tu es animal. Et est ꝯditionalis bona qñ ꝯñs formaliter ĩtelligitur in añte. Et nota ꝙ ꝯñs in cõditionali est ille quod immediate sequitur hãc notam (si) siue sit prior siue posterior. ⁊ reliqua ꝓpositio est consequens. Causalis est illa in qua due propositiones cathegorice coniungunt͛ per hanc notam (quia) vt quia tu es homo tu es animal. ⁊ est causalis bona. quando illud quod precedit est causa illius qḋ subsequitur. ¶Temporalis est in qua due propositiones cathegorice coniungũtur. per istam notam (dum) vel quando. Ut dum tu curris tu moueris. Et est tẽporalis vera: quando ambe partes sunt vere. et hoc pro eodem instanti. ¶Instans est vnum indiuisibile in tempore qḋ nõ est tempus nec pars temporis. ad quod tamen partes temporis copulãtur. ¶Nota ꝙ propositio hypothetica nõ est alicuius qualitatis neq̃ quantitatis.

Conuersio est transpositio terminorum: quãdo de subiecto fit predicatum et econtra. Regula notãda.

¶Nota qḋ tripliciter dr̃ cõuersio. scꝫ simplex. ⁊ per accñs. ⁊ ꝑ contrapositionẽ. ¶Conuersio simplex est: quando de subiecto fit predicatũ ⁊ ecõtra. manẽte eadem qualitate ⁊ quantitate. Et hoc mõ conuertit͛ vniuersalis negatiua ⁊ particularis siue indefinita affirmatiua. sic nullus hõ est lapis: sic conuertit͛: nullus lapis est homo masculus/ ⁊ quidã hõ est aĩal conuertit͛ quoddã aĩal est homo masculus. ¶Cõuersio per accñs est qñ de subiecto fit p̃dicatũ ⁊ ecõtra: manente eadem qualitate. sed mutata quantitate: ⁊ sic conuertitur vniuersalis affirmatiua ⁊ vniuersalis negatiua. Uniuersalis affirmatiua sic. quilibet hõ est aĩal: sic conuertitur aliquod aĩal est hõ masculus. Uniuersalis negatiua: vt nullus homo est

animal: sic conuertitur. aliquod animal nõ est homo masculus. ¶ Cõuersio per contrapositionem/ est quãdo de subiecto fit predicatum ⁊ econtra. manente eadem qualitate ⁊ quantitate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos/ ⁊ sic cõuertitur vniuersalis affirmatiua. ⁊ particularis negatiua. vniuersalis affirmatiua sic. vt omnis homo est animal/ sic conuertitur: omne non animal est non homo. Et particularis negatiua sic. Aliquod animal nõ est homo: sic conuertit͂ aliquod quod est non homo non est non animal. Terminus finitus. est ille terminus cui non preponit͂ negatio. vt hõ animal et cõsimiles. ¶ Terminus infinitus est ille cui preponitur negatio. vt non homo non animal.

Simpliciter feci conuertitur eua per acci.

Cato per contra/ sic fit conuersio tota

¶ Nota q̄ A/ in istis versibus notat vniuersalem affirmatiuam E/ vniuersalem negatiuam. ⁊ J/ particularem affirmatiuam. O/ particularem siue indefinitam negatiuam: sed videtur q̄ vniuersalis negatiua non habet conuerti simpliciter Ut, ista nulla domus facit hominẽ quia tunc sic esset conuersa nichil quod est homo facit domum. sed sic non certe conuertitur quia si cõuertens sit vera/ sua cõ-
Obiecto: uersio erit vera. sed: tua conuertens est vera ⁊ sua cõuersio falsa: ergo non debet sic conuerti. Ad hoc dicendum est q̄ si fuerit aliqua propositio enũciata cũ verbo adiectiuo de presenti: de preterito vel futuro. vel quicunq̄ obliquus modus
Responsio. sequitur verbum principale ita q̄ illa propositio non potest habere rectam con-
Regla notãda. uersionem. tunc principale verbum debet mutare in participium eiusdem temporis/ ⁊ in hoc verbũ Sum es est. ⁊ tunc patebit recta conuersio: vt nulla dom⁹ facit hominem sic conuertitur. nullum faciens hominem est domus. Similiter ista. nullus murus est in lapide: sic conuertitur nullum ens in lapide est murus De preterito sic. nullus puer fuit senex. sic cõuertitur. nullus preteritus senex est vel fui puer. Eodem modo de futuro: vt nulla corrupta erit virgo: sic conuertit͂. nullum futurum corruptum est vel erit virgo.

¶ De equipollentiis.

Equipollentia est equiualentia duarum propositionum adinuicem coniunctarum/ ita q̄ tantum valet vna quantum et reliqua: Versus.

Pre contradic post contrar/ pre postq̄ subalter.

¶ Iste versus sic exponitur. Pre contradic. hoc est qñ negatio preponitur signo ⁊ subiecto propositionis tũc facit ꝓpositionẽ equipollere illi ꝓpositioni que ante aduentum illius negationis fuit eius contradictorium. Ut non quilibet homo currit. equipollet huic quidam homo non currit.

¶ Post contrar) hoc est qñ negatio postponitur signo subiecto alicuius propositionis. tunc facit equipollere illi propositioni que ante aduentum illius negationis fuit suum contrarium. Ut quilibet homo non currit equipollet huic. nullus homo currit.

¶ Pre postq̄ subalter. hoc est quando negatio preponitur ⁊ postponitur signo et subiecto tunc facit illam equipollere illi que ante aduentum illarum negationum fuit suum subalternans. Ut non omnis homo currit equipollet huic aliquod quod est homo currit.

¶ Nota q̄ propositiones equipollentes sunt eiusdem qualitatis ⁊ quãtitatis cũ
Regla notãda. propositionibus quibus equipollent.

¶ De propositionibus modalibus.

De propositionibus modalibus.

Propositionum alia modalis/alia de inesse.

¶ Propositio modalis est illa in qua predicatum inest subiecto cū modo modali: vt possibile est hominem currere. huius propositionis predicatum est ly currens & subiectum ly homo equiualet illa propositio huic possibiliter homo currit. et hec est impossibile est hominem esse asinum equiualet huic impossibiliter homo est asinus. sic in his patet q predicatum dicitur de subiecto cū modo modali precedente subiectum. & sic dicendum est de omnibus modalibus.

¶ Propositio de inesse est illa in qua predicatū inest subiecto sine modo modali vt homo currit. ¶ Et sciendū q quattuor sunt termini facientes propositionē modalem: scilicet possibile/impossibile/contingens/& necessararium cū eorum aduerbiis. scz possibiliter/impossibiliter/contingenter: & necessarie.

¶ Et notandum est q est differentia inter propositionem necessariā: & propositionē de necessario. Propositio necessaria est illa que est vera et non pōt esse falsa: vt deus est. Propositio de necessario est illa in qua ponit iste terminus necesse necessariū vel de necessario: vt de necessario celū mouet. ¶ Necessarium dicitur duobus modis. scilicet per se et per accidens. Necessariū per se est illud qd est verū & nō potest/nec potuit/nec poterit esse falsum. vt deus est. Necessarium per accidens est illud qd est verū: & nō potest/nec poterit esse falsum: potuit tamen fuisse falsum/vt ista. ego fui natus. ¶ Impossibile dicitur duobus modis. per se, & per accidens. Impossibile per se est illud qd est falsum & non potest/nec potuit/nec poterit esse verum. vt hō est asinus vel nullus deus est. ¶ Impossibile per accidens est illud qd est falsum et nō potest nec poterit esse verum. potuit tamen fuisse verum: vt ista. ego non fui natus.

¶ Possibile dicitur tripliciter/scilicet cum re & cum actu/cum re & ante actum et ante rem & ante actum. Possibile cū re & cum actu vt ego sedeo: si actualiter sedeam: cū re & ante actum: vt ego canescam in senectute. Ante re & ante actum: vt antichristus predicat.

¶ Similiter contingens dicitur duobus modis. scilicet contingens natum/& contingens ad vtrūlibet. Contingens natum est illud quod euenit alicui ex natura: vt hoiem canescere in senectute sua. Contingens ad vtrūlibet est cuius vtraq pars potest indifferenter esse vera vel falsa. vt homo currit.

¶ Nota q propositiones modales habent conuerti: eodem modo sicut propositiones de inesse ratione sui dicti exceptis propositionibus de contingenti ad vtrūlibet que conuertuntur p oppositas qualitates/vt si vna sit affirmatiua altera erit negatiua vt contingit hominem currere: sic conuertit contingit hominem non currere. Exemplum de aliis propositionibus modalibus vt contingit hominem esse animal. sic conuertitur: contingit animal esse hoiem.

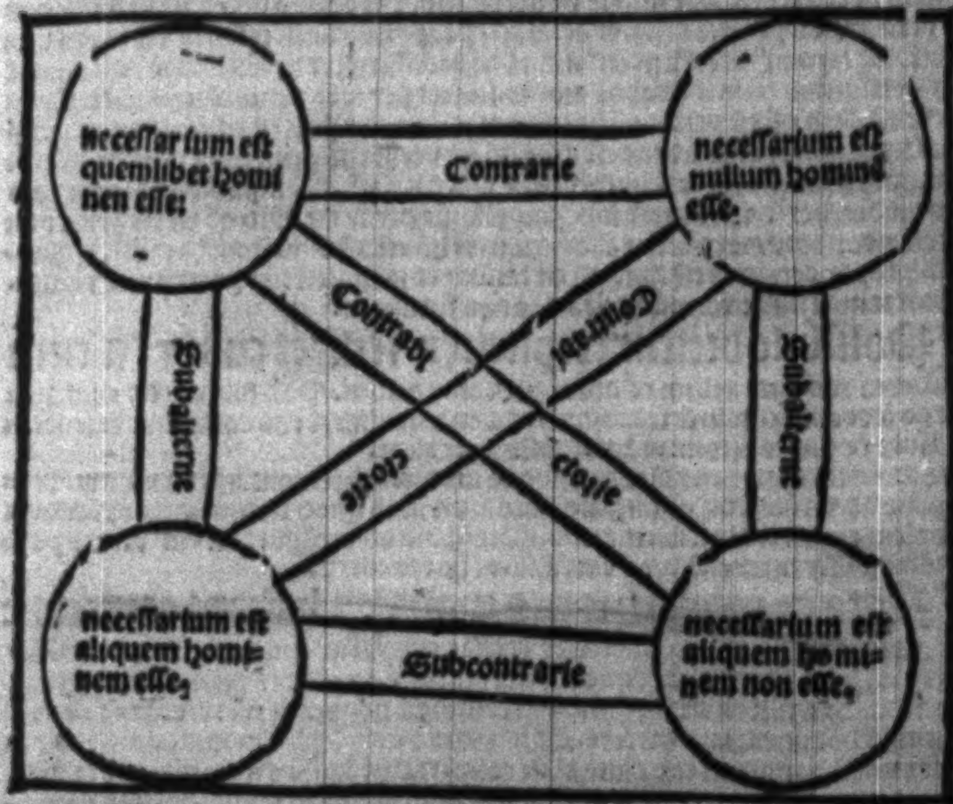
¶ Notandum q in modalibus propositionibus aliqua est vniuersalis ratiōe sui dicti/aliqua particularis ratione sui dicti/aliqua indefinita ratiōe dicti/& aliqua singularis ratione dicti. Etiā in modalibus propositionibus ratione signi modalis. aliqua vocatur vniuersalis/aliqua particularis.

¶ Propositio vniuersalis modalis rōne dicti est qn terminus cōis determinatur signo vniuersali & cū modo modali. vt possibile est omnem hoiem currere.

¶ Particularis modalis rōne dicti est qn terminus cōis determinatur signo particulari et cū modo modali. vt possibile est aliquem hoiem currere. ¶ Indefinita modalis rōne dicti est illa in qua subiicitur terminus cōmunis sine signo & cū modo modali: vt possibile est hoiem currere. ¶ Singularis modalis rōne dicti est quando subiicitur terminus discretus vel pronomen demonstratiuū cum modo modali: vt possibile est te currere. Uniuersalis modalis affirmatiua rōne signi vel modi est illa in qua ponit ille terminus necesse necessarium vel de necessario,

De propositionibus modalibus.

¶ Universalis modalis negativa ratiõe signi vel modi est illa in qua ponit ille terminus impossibile. ¶ Particularis modalis affirmativa est illa in qua ponit ille terminus possibile vel contingens. ¶ Particularis modalis negativa est illa in qua ponitur ille terminus possibile non vel contingens nõ. ¶ Propositio modalis affirmativa rõne signi est qñ modus affirmat. Et negativa est qñ modus negatur. ¶ Propositio modalis ratione dicti affirmativa est qñ dictũ affirmat Et negativa: qñ dictũ negat. ¶ Ista figura prefert trib⁹ modis. Primo i dictis tñ. Scdo in modis tñ. Tertio tam in modis ꝙ in dictis. Exemplũ primi: vt necessariũ est quẽlibet hoiem esse: necessariũ est nullũ hoiez esse necessariũ ẽ aliquẽ hoiem esse: ⁊ necessariũ est aliquẽ hoiem nõ esse. Exẽplũ scdi: necessariũ est quẽlibet hoiem esse. impossibile est quẽlibet hoiem esse: possibibile est quẽlibet hoiez esse: possibile nõ est quẽlibet hoiem esse. Exẽplũ tertij: necessariũ est oẽm hoiem esse aial. impossibile est nullũ hoiem esse aial. possibile est aliquẽ hoiem esse aial contingit aliquẽ hoiem non esse animal ⁊ sic de similibus.

Ut dicit boetius Argumentũ est rõ rei dubie faciens fidẽ ⁊ certitudinẽ de re dubia. ¶ Et sciẽdũ ꝙ quattuor sunt spẽs argumẽti. s. enthymema/ exemplũ inductio/ ⁊ syllogism⁹. Enthymema est curtat⁹ syllogism⁹ hñs vnicã pmissam ⁊ vnicã conclusionẽ: vt vos estis hõ. ergo vos estis aial. Exẽplũ est qñ vnũ simile pbat p aliud simile/ vt sicut se habet magister in scholis circa suos scholares. sic se habet rector in navi circa suos subditos. Inductio est qñ vniversale pbat p sua singularia: vt ille hõ currit ⁊ ille ⁊ ille: ⁊ sic de singulis. ergo ois hõ currit. ¶ Syllogismus est oratio in qua quibusdã positis ⁊ concessis necesse est ad aliud euenire p ea q̃ posita sunt ⁊ cõcessa: vt omnis homo currit: ille est homo. ergo ille currit.

De modis.

¶ Sciendum q̄ omnis sillogismus constat ex trib⁹ terminis.s. ex maiore extremitate/ex minore extremitate: ⁊ ex medio termino. Maior extremitas est illud termin⁹ q̄ sumit̄ in maiori cum medio termino. hoc est in p̄ma ꝓpositiōe cū medio termino. Minor extremitas est illud terminus q̄ sumitur in minori ꝓpositiōe hoc est in scđa ꝓpositiōe cū medio termino. Medi⁹ terminus est ille qui sumitur bis ante conclusionē et non ingredit̄ illā. vt ois hō est risibilis/oē aīal rōnale est hō: ergo om̄e animal rationale est risibilis. vł sic. oē aīal rationale est risibile/ois hō est aīal rationale: ergo ois hō est risibilis. in hoc secundo syllogismo ly animal rationale est medius termin⁹. ly risibile est maior extremitas. ly homo est minor extremitas ¶ Figura est debita dispositio terminorum. Et modus est debita dispositio propositionum.

¶ Et nota q̄ tres sunt figure. scilꝫ prima/ secunda/ et tertia. In prima figura medius terminus erit subiectū in maiori: ⁊ predicatū in minori. In secunda figura medius termin⁹ erit bis predicatum: hoc est semel in maiori ⁊ semel in minori. In tertia figura medius terminus erit bis subiectuꝫ semel in maiori: ⁊ semel in minori.

¶ Sub pre prima. bis pre secunda. tertia bis sub.

¶ Et nota q̄ nouemdecim sunt modi: scilicet nouem in p̄ma figura/ et quattuor in secunda/ ⁊ in tertia sex.

Prima nouem/secunda tetras/ ⁊ tertia bis tres.

¶ Nota q̄ duplex est conclusio. s. directa ⁊ indirecta. Conclusio directa est quando maior extremitas predicatur de minore extremitate. Conclusio indirecta est quando minor extremitas predicatur de maiorē extremitate.

Predico maiorem dum sit conclusio recta.
Est indirecta dum predicat ipse minorem.

¶ Insuper nota q̄ omnes modi concludunt directe exceptis quinq̄ vltimis prime figure que patent in versibus sequentibus.

Omnes directe concludunt excipe quinq̄.
Nomina quorum bara. ce. da. fa. fricesomorum.

¶ Et notandum est q̄ in versibus sequentibus continentur omnes modi in quibus fiunt sillogismi/ ⁊ tot sunt modi quot sunt dictiones. ⁊ in omni dictione per a intelligitur vniuersalis affirmatiua. per e vniuersalis negatiua. per i particularis affirmatiua per o. particularis negatiua.

Barbara/celarent/darij ferio/baralipton.
Celantes/dabitis/fabesmo/frisesomorum.
Cesare/campestres/festino baroco/darapti.
Felapton/disamis/datisi/bocardo/ferison.

¶ Et notandum est: q̄ si omnes propositiones sunt negatiue/vel si omnes ꝓpositiones sunt particulares nunq̄ erit bon⁹ syllogismus. neq̄ in hypotheticis exclusiuis nec exceptiuis.

Syllogisari non est ex particulari:
Neq̄ negatiuis: recte concludere si vis.

¶ Et sciendum. q̄ omnis syllogismus tam secunde q̄ tertie figure pōt reduci in quattuor p̄mos modos: qr ois modus incipiēs p b/ pōt reduci in barba. ⁊ p c/in celarēt. p d/in darij/ ⁊ p f in ferio. Vn̄⁹. S simplex p p ac. m. trāspos. c facit impos. Sic exponitur ille versus. S/notat simplicē ꝯuersionē: qn̄ vocalis precedit aliā: tūc propositio debet cōuerti simpliciter. Et qn̄ vocalis precedit p. tunc propositio debet cōuerti per accidēs. M notat trāspositionem: vt patet in fabesmo. ⁊ fiat ille syllogismus ois hō est animal: nullus lapis est homo/ergo/quoddam animal non est animal. ⁊ conclusio erit indirecta. Maior debet cōuerti per accidēs. quia a precedit p/ sic ergo quoddam animal non est homo. ⁊ minor debet cōuerti simpliciter. quia illa vocalis e/precedit. S sic ergo nullus homo est lapis. Et propositiones debent transponi: quia illa lit̄a

ra m/est in fapesmo. Fiat ergo si syllogismus. Nullus homo est lapis: quoddam animal est homo: ergo quoddam animal non est lapis. Et sic reducitur in ferio simpliciter patet de aliis duobus modis. quia debent reduci per impossibile. scilicet in baroco ⁊ bocardo. ¶ Et est reducere per impossibile sumere oppositum conclusionis ⁊ vide si maior est vniuersalis: vel minor. si maior debes ponere oppositum conclusionis loco minoris: et oppositum minoris loco conclusionis. Si minor debes ponere oppositum conclusiōis loco minoris. Fiat ergo syllogismus in baroco sic. Omnis homo est animal. quidam lapis non est animal ergo quidam lapis non est homo: oppositum conclusionis est. omnis lapis est homo. oppositum minoris est: omnis lapis est animal. reducatur ergo sic. omnis homo est animal: omnis lapis est homo. ergo omnis lapis est animal. Et sic debet bocardo reduci in barbara. vel sic exponatur predictus versus. S/simplex. hoc est quando S/sequitur vocalem: tunc propositio facta per illā vocalem debet conuerti simpliciter. vt patet in Celantes. p/per ac. hoc est quando p/sequitur vocalem: tunc propositio facta per illam vocalem debet conuerti per accidens. vt patet in baralipton. m transpos. hoc est quando hec littera m ponitur in aliquo modo siue in prima sillaba/siue secunda/vel tertia/siue quarta. semper causat transpositionē: propositionū: vt patet in fapesmo. C. facit impos. hoc est quando C/habetur in aliquo modo oportet sumere oppositū conclusionis. Et si maior sit vniuersalis vt in baroco tunc ponatur oppositum conclusionis in loco minoris: ⁊ oppositū minoris in loco conclusionis. Et si minor sit vniuersalis vt in bocardo: tūc ponitur oppositum conclusionis in loco minoris: ⁊ oppositum maioris in loco conclusionis: vt patet supra.

Consequentia est quoddam aggregatū ex antecedente ⁊ cōsequente cū nota consequentie. Uel consequentia est quedā sequela inter accedens ⁊ consequens cum nota cōsequentie. ¶ Et note consequentie sunt iste: ergo/ideo/igitur/si/ quia. ¶ Antecedens est illud quod immediate precedit notā cōsequentie. Et consequens est illud quod immediate sequitur notam consequentie: nisi in conditionali ⁊ causali quia in illis propositio que immediate sequitur si/vel quia/vocatur antecedēs: ⁊ altera vocatur consequēs. ¶ Item ꝯña dicitur duobus modis scilicet bona: ⁊ non bona. ¶ Consequentia bona dicitur duobus modis scilicet bona et formalis: et bona materialis. ¶ Consequentia bona ⁊ materialis dicitur tripliciter. Uno modō quando añs est impossibile: ⁊ ꝯñs sibi impertinens. vt homo est asinus. ergo baculus stat in angulo. Alio mō quando ꝯñs est necessariū: ⁊ añs sibi ipertinēs: vt vos curritis. ergo deus est. Tertio mō quando tenet gratia terminorū. hoc est quando tenet in vno ⁊ in omni simili. vt omnis sol lucet. ergo ille sol lucet. vel sic. vos non estis ille hō demonstrando vos: ergo vos non estis homo.

¶ Ad cognoscendum que consequentie sunt bone ⁊ formales dantur regule generales. quarum prima est. Quelibet consequentia est bona et formalis/quando consequens formaliter intelligitur in añte: vt homo currit. ergo animal currit. ¶ Alia regula est ista. quelibet consequentia est bona ⁊ formalis quando ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis. ⁊ hoc formaliter. vt ex opposito istius animal currit. sequitur oppositum istius. homo currit: quia sequitur nullum animal currit. ergo nichil quod est homo currit.

¶ Alia regula est. Quelibet consequentia est bona ⁊ formalis: quādo oppositū cōsequentis formaliter repugnat antecedenti/vt ista consequentia est bona ⁊ formalis. Homo currit. ergo animal currit: quia oppositū consequentis scilicet. nullum animal currit. repugnat huic antecedenti. hō curr

rit. ¶ Et dicuntur ꝓpositiones repugnare quando non possunt simul stare in veritate. Uel qñ ex opposito vnius sequitur oppositũ alterius.

¶ Alia regula est ista. in omni consequentia bona et

formali. Quicquid antecedit ad antecedens / antecedit ad consequens. vt homo currit. ergo animal currit: quia quicquid antecedit ad hoc antecedens hõ currit antecedit ad hoc consequens animal currit. quia sequitur homo albus currit ergo animal currit. ¶ Item in omni bona consequentia ⁊ formali: quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens: vt homo currit. ergo animal currit: quicquid sequitur ad hoc consequens animal currit: sequitur ad hoc antecedẽs. homo currit: ergo sequitur homo currit. ergo corpus currit.

¶ Alia regula est ista. si in nullo casu possibili posito

añs põt esse verũ ⁊ ꝯñs falsum. illa ꝯña est bona: vt ille hõ currit. ergo aliqs hõ currit. Itẽ si in aliquo casu possibili posito añs põt esse verũ ⁊ ꝯñs falsum. illa cõsequentia non valet. vt vos mouemini ergo vos curritis.

¶ Alia regula est ista. arguendo a primo ad vltimũ.

vbi omnes consequentie intermedie sunt bone ⁊ formales: ⁊ non variate est cõsequentia bona. et arguitur a primo ad vltimũ qñ illud qđ est ꝯñs vnius ꝯñe est añs alterius ꝯñe: ⁊ non maius neq; minꝰ: ⁊ sic generaliter quousq; perueniatᷣ ad vltimũ ꝯñs: ⁊ tũc ex ꝑmo añte: ⁊ vltimo ꝯñte est ꝯña bona. vt homo currit: ergo animal currit: animal currit: ergo corpus currit. corpus currit: ergo substantia currit substantia currit: ergo res currit. res currit: ergo ens currit. ⁊ sic a primo ad vltimũ homo currit. ergo ens currit. ¶ Contra istam regulam arguitur sic. Si illa regula esset vera ista consequentia esset bona scilicet nullũ tẽpus est. ergo aliquod tempus est. quia potest argumentari a primo ad vltimũ consequentijs intermedijs sic: nullum tempus est. ergo dies non est. dies non est: ⁊ aliquod tempus est. ergo nox est. nox est. ergo aliquod tempus est. ⁊ a primo ad vltimũ nullum tempus est. ergo aliquod tempus est. ⁊ ꝙ ista consequentia non valet ꝓbatur: quia arguitur ab vno contradictorio ad reliquũ. Ideo dicendum est ꝙ ista consequentia non valet: nec hic arguitur per regulam. quia cõsequentie sunt variate. quia plus additur in antecedente secunde cõsequentie in cõsequente prioris consequentie. Obiectio. Responsio.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab vniuersa

li ad suã particularẽ / siue indiffinitã / siue subalternãtẽ affirmatiue siue negatiue est cõsequentia bona. vt quilibet homo currit. ergo aliquis homo currit: nullus homo currit: ergo aliquis homo non currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali affirmatiua ad suam singularem affirmatiuam cũ debito medio est consequẽtia bona. vt omnis homo currit / ille est homo / ergo ille homo currit. sed sine debito medio non valet consequentia: quia nõ sequitur. quilibet homo currit: ergo ille homo currit quodcunq; demonstratᷣ. sed aliqñ tenet gratia terminorum: vt in terminis significãtibus res incorruptibiles. vt omnis sol lucet. ergo iste sol lucet. Et aliqñ in noĩbus partitiuis. vt vterq; istoꝝ currit: ergo iste istorum currit. ⁊ qñ añs est impossibile. vt omnis homo est lapis: ergo iste homo est lapis. Alia regula est ista. A particulari ad suam indefinitam est ꝯña bona ⁊ econtra. vt aliquis homo currit. ergo homo masculus currit: homo currit ergo aliquid quod est homo currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali negatiua ad suã singularem negatiuã est consequentia bona. vt nullus homo currit. ergo iste homo non currit ¶ Alia regula. In omni ꝯña bona ⁊ formali si añs sit verũ ꝯñs erit verũ. qꝛ ex veris nichil sequitur nisi verũ. ⁊ si añs sit falsum nõ sequitur ꝙ ꝯñs erit falsum. Unde Ex falsis verũ: ex veris nil nisi verũ. ¶ Alia regula est ista. ex impossibili sequitᷣ quodlibet. vt vos estis azinus. ergo vos curritis. ¶ Item necessariũ sequitur ad quodlibet vt vos curritis. ergo deꝰ est. ¶ Alia regula est ista. Ex contingenti nũꝗ sequitur impossibile. vt homo currit. ergo nullus deus est. Uersus.

¶ Item ex necessario nunq̃ sequitur contingens: vt ista cōsequentia non valet: deus est: ergo vos curritis. ¶ Alia regula est ista. quando arguit ab inferiori ad suū superius cū negatione postposita & cum debito medio est consequētia bona vt hō non currit/ & hō est aīal: ergo aīal non currit. ¶ Notandū q̃ inferius dicit duob⁹ modis. s. inferius p se/ & inferius per accñs. Inferius per se est vt iste terminus homo/ ad istū terminū aīal: & aīal ad corpus & corpus ad substantiā. Inferius per accñs est quilibet terminus qui cū addito sumit respectu alterius termini: vt iste terminus homo albus est inferi⁹ ad istū terminū hō ꝓpter hāc rōnem q̄ se hñs p modū appositiōis vel additiōis respectu alteri⁹ est inferius eo. Ex hoc notādo sequit hec regula. ¶ Qñ arguit ab inferiori ad suū superius sine negatione/ sine distributione: & sine aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis est consequentia bona/ tā per se q̃ per accidens. per se vt hō currit: ergo animal currit: per accidens. hō albus currit: ergo homo currit.

¶ Et notandum q̃ tripliciter contingit arguere ab inferiore ad suum superius a parte subiecti/ a parte predicati & a parte vtriusq;. ¶ A parte subiecti qñ subiectū in añte est inferius ad subiectū in consequente vt homo currit/ ergo aīal currit. ¶ A parte predicati qñ predicatū in añte est inferius ad p̄dicatū in cōsequēte. vt hō currit ḡ hō mouet. ¶ A parte vtriusq; qñ subiectū & predicatū in añte sunt inferius ad subiectum & predicatum in consequēte: vt homo currit: ergo animal mouetur.

¶ Nota quinq; modis fallit hec regula: Arguendo ab inferiori ad suū superius. ¶ Primo modo qñ arguit ab inferiori ad suū superi⁹ a parte subiecti cū negatiōe p̄posita. vt null⁹ hō currit: ergo nullū aīal currit ¶ Scdo modo qñ arguit ab inferiori ad suū superius a parte predicati dictiōe exclusiua addita subiectis: vt tātū homo currit: ergo tm̄ homo mouetur. ¶ Tertio modo qñ arguit cū nota alietatis vel differentie preposita: vt hō est aliud ab asino: ergo hō est aliud ab aīali. ¶ Quarto modo qñ arguit cū distributione vel cū aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis: vt omnis homo currit. ergo omne aīal currit. ¶ Quinto modo qñ arguit ab inferiori ad suū superius cum aliqua istarū dictionū q̃ vel sicut vel cum compar atiuo vel superlatiuo gradu: tunc non valet consequentia: vt vos estis ita fortis sicut ille hō: ergo vos estis ita fortis sicut homo: vos estis fortior isto homine: ergo vos estis

Regla notāda. fortior homine. Uos estis fortissimus istorum hominum: ergo vos estis fortissim⁹ hominū. Sed quando arguitur a superiore ad suū inferius cū aliqua istarū dictionū/ tunc est consequentia bona. vt vos estis ita fortis [illegible] sicut homo: ergo vos estis ita fortis sicut ille homo. vt vos estis fortissimus [illegible] ergo vos estis fortissimus istorū hoim. ¶ Alia regula est ista: arguendo a superiori ad suum inferius sine negatiōe/ sine distributiōe/ vel aliqua dictione habente vim negatiōis vel distributione nō valet ɔña de forma. vt aīal [illegible] ergo hō currit: licet aliqñ tenet de materia: vt animal ridet: ergo homo [illegible]

Alia regula est ista. In oī ɔña bona et formali [illegible] arguitur ab inferiori ad suum superius distributo consequēte sequit añs distributū si consequens sit distribuibile & añs similiter: vt homo currit: ergo aīal currit: ideo sequitur omne animal

Obiectio. currit: ergo omnis homo currit. ¶ Sed contra istā regulam arguit sic ista ɔña est bona/ hō currit: ergo hō mouetur et tñ non sequit. omnis homo mouetur: er-

Responsio. go omnis homo currit/ ergo regula non valet. [illegible] dicitur q̃ ɔñuis non teneat a parte predicati in affirmatiuis: tamen tenet [illegible] atiuis vt nullus homo mouetur: ergo nullus homo currit. Similiter [illegible] a superiori ad suū inferius in terminis accidentalibus sine debito medio [illegible] distributiōe affirmatiua p̄posita non valet consequentia de forma: vt oē coloratū est: ergo omne album est sed cum debito medio est consequentia bona: vt omne coloratum est. oē albū est coloratum: ergo omne album est.

¶ Alia regula. ab actiua ad passiuam est cōsequētia bona & ecōtra/ vt ego amo vos. ergo vos amamini a me, & vos amamini a me, ergo. &c.

SEquitur de dictionibus exclusiuis ꝛ sunt iste tantum/ ꝛ tantūmodo/solum/solummodo/precise/ ꝛ dūtaxat. Et quelibet ꝑpositio in qua ponit̄ aliqua istarū a parte subiecti debet exponi p̄ suas exponentes: siue sit affirmatiua siue negatiua/ quaꝝ pˢma erit eius preiacens. Scd̄a erit vniuersalis de subiecto ꝛ qualitate opposita/ subiecto et qualitati preiacentis. Exēplum: vt tm̄ homo currit: sic exponitur: hō currit: ꝛ nihil nō homo currit. Tm̄ homo nō currit. sic exponitur homo nō currit: sed quodlibet nō homo currit: vel quodlibet aliō ab hoīe currit. ¶ Prima regula est hec ab exclusiua ad suū p̄iacens est ꝯña bona: sed nō econtra: vt tm̄ homo currit: ergo hō currit. Et preiacens exclusiue est illud qđ remanet dempta dictione exclusiua vt homo currit. est preiacens istius homo currit.

¶ Alia regula est illa. Ab exclusiua affirmatiua ꝛ nō negatiua ad suum vniuersale in terminis trāspositis: in terminis rectis in singulari numero cū verbo de p̄nti/ ꝛ non ampliatiuo: est ꝯña bona: vt tm̄ hō currit. ḡ omne currens est homo: ꝛ ecōtra. omne est currens homo. ergo tm̄ homo currit Uerba ampliatiua sunt ista. incipit/desinit/potest/ ꝛ apparet ꝛ oīa verba de p̄terito ꝛ futuro que possunt predicare de re existente ꝛ non existente. vt homo non existens potest esse rome. Similiter antichristus potest esse qui nondū est: sed in obliquis et in hypotheticis. non valet ꝯña. vt cuiuslibet hoīs asinus currit: ergo tm̄ currens est hoīs asinus: q2 antecedens potest esse verū ꝛ consequens falsum posito ꝙ quilibet homo habeat duos asinos/ vnum currentem ꝛ alterum iacētē iam antecedens est verum ꝛ consequens falsum. Nota de verbis ampliatiuis.

¶ Alia regula est ista. Ab vna exponēte exclusiue ad exclusiuam non valet consequentia: vt homo currit ergo tantum homo currit.

¶ Alia regula est ista. ab exclusiua ad vnam eius exponentem est consequentia bona. vt tm̄ homo currit. ergo nichil aliud ab homine currit.

¶ Et notandum ꝙ oppositum exclusiue debet dari per negationem prepositam toti. vt tm̄ homo currit. oppositū huius est hoc. nō tm̄ homo currit: qđ debet ꝑbari per duas causas veritatis que debent dari per vnā disiunctiuā factā ex oppositis partium exponentium exclusiue affirmatiue vt non tm̄ homo currit. habet pro causis veritatis istas duas propositiones. Nichil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit. Et oppositum exclusiue affirmatiue equiualet vni disiunctiue facte ex oppositis partium exponentium exclusiue affirmatiue: vt non tm̄ hō currit. equiualet huic: nichil qđ est homo currit: vel aliquid non homo currit. ꝛ debet probari per illas.

¶ Item quando arguitur a ꝑpōne habente plures causas veritatis ad vnā illaꝝ nō valet ꝯña. vt hic nō tm̄ homo currit. ḡ aliqͥd nō homo currit. Uel sic. nō tm̄ hō currit ḡ nihil qđ est homo currit. q2 antecedēs pōt esse verū ꝛ ꝯña falsum. posito ꝙ homo ꝛ asinus currant. vel ponēdo ꝙ nichil currat. iam aña est verū scz ꝙ non tm̄ homo non currit: q2 habet vnā causam veritatis veram. ꝛ ꝯña est falsum: scz nichil qđ est homo currit: q2 eius oppositū est verum: scz aliquid quod est homo currit

¶ Alia regula est ista. quādo arguit̄ ab vna cā veritatis ad ꝑpositionem habentē illā: tunc illa ꝯña est bona. Ut nichil qđ est hō currit. ergo nō tm̄ hō currit. Et qñ arguit̄ ab vtraqꝫ causa veritatis ad ꝑpōnē habētē illā: tunc ꝯña illa est bona: ꝛ econtra. Ut nichil qđ est homo currit: vel aliquid non homo currit: ergo nō tm̄ homo currit. ꝛ econtra nō tm̄ homo currit. ergo nichil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit.

¶ Alia regula est ista, quando arguitur ab inferiori

ad suũ superi⁹ a pte subiecti dictione exclusiua addita subiecto est ꝯña bona: vt tantũ homo currit. ergo tñ animal currit. Sed a parte pdicati nõ valet ꝯña. vt tantũ homo currit: ergo tñ homo mouetur. Sed aliquando tenet gratia terminorũ. vt tñ vos differtis ab hoīe: ergo tñ vos differtis ab animali.

¶ Alia regula est ista. quando dictio exclusiua additur dictioni signãti nũerũ vltra nũerũ binariũ: tũc dupliciter hʒ exponi. s. rõne pluralitatis / ⁊ rõne alietatis. Rõne pluralitatis sic exponit̃: tñ quattuor hoīes currũt quattuor hoīes currũt ⁊ nõ plures. ergo quattuor hoīes currũt. Rõne alietatis sic exponitur. quattuor hoīes currunt ⁊ nulli alij hoīes q̃ quattuor.

¶ Alia regula est ista. Ab exclusiua affirmatiua ad suam exceptiuam negatiuam est ꝯña bona: in cõsimilibus terminis: nõ in terminis transcendentibus est consequentia bona: ⁊ econtra vt tantum homo currit. ergo nichil preter hominem currit. ¶ Notandum q̃ quattuor sunt ordines exclusiue. Primus est quãdo dictio exclusiua preponitur subiecto vt tñ homo currit. Secundus est. quando dictio exclusiua immediate sequitur subiectum. vt homo tantum est currens. Tertius est quando dictio exclusiua postponitur principali verbo. vt homo est tñ currens. Quartus est quando ponitur inter partes predicati: vt tu es videns tñ hominem. ¶ Et notandũ q̃ secundum aliam ⁊ aliã situationem dictionis exclusiue in propositiõe exclusiua propositio debet aliter ⁊ aliter exponi exemplum. Aliquando enim precedit totaliter in propositione. Ut tantum vides hominem. Et sic exponitur. Tu vides hominem et nichil non tu vides hominem. Aliquando immediate preponitur verbo. vt tu tantum vides hominem: sic exponitur. Tu vides hominem et nichil aliud facis q̃ vides hominem. Aliquando preponitur totaliter predicato: vt tu es tantũ videns hominem. sic exponitur. Tu es videns hominem ⁊ non es aliud q̃ videns hominẽ. Aliquando ponitur inter partes pdicati: vt tu es vidẽs tñ hoīem ⁊ tunc sic hʒ exponi tu vides hominem: et non vides aliud q̃ hominem. Et eodem modo exponitur illa: hic tñ hoīem vides. ¶ Item tu es similis solũ sorti. sic exponit̃. tu es similis sorti ⁊ non es similis alij q̃ sorti. ergo tu es simil. solum sorti. ⁊c̃.

Sequitur de dictionibus exceptiuis. Et sunt iste. preter / preterq̃ / ⁊ nisi / ⁊ his consimiles.

Et quelibet propositio in qua ponitur aliqua istarum a parte subiecti debet exponi per duas exponẽtes. sed prius q̃ dicat̃ de ei⁹ expositionib⁹. ¶ Nota q̃ pars extra capta vocatur illud qḋ immediate sequit̃ dictionẽ exceptiuã. Et preiacẽs est illud qḋ remanet dempta dictione exceptiua cum parte extra capta vt in ista ppositione. Oīs homo preter sortem currit. ly sortes est pars extra capta et hec ppositio. oīs homo currit est preiacens. ¶ Et notandũ. q̃ si exceptiua sit affirmatiua: prima eius exponẽs erit negatiua: cuius subiectũ erit pars extra capta ⁊ predicatũ ⁊ copula erunt eadẽ q̃ erant exceptiue: scḋa erit vniuersalis affirmatiua in qua pmo sumit̃ signũ vniuersale affirmatiuũ cũ subiecto preiacentis. cũ ista dictione alius / a / ud / in eodẽ casu / gñe ⁊ nũero: cũ parte extra capta in ablatiuo casu. vt ista oīs homo preter sortem currit. sic exponit̃ sortes non currit / sed oīs homo alius vel alia a sorte currit / ergo oīs homo preter sortem currit. Et si exceptiua sit negatiua. prima exponens erit affirmatiua ⁊ reliqua erit talis q̃lis dabatur sicut prius: preterq̃ in loco signi vniuersalis affirmatiue: ponitur signum vniuersalis negatiue: vt nullus homo preter sortem currit. sic exponitur. sortes currit sed nullus alius vel alia a sorte currit. ergo ⁊c̃. Et iste exponentes tenentur generaliter in exceptiuis ppriis. ¶ Pro quo notandum est. q̃ nulla exceptiua dicitur propria nisi eius preiacens sit propositio vniuersalis affirmatiua vel negatiua a qua dicitur exceptiua constitui. Unde ista exceptiua non est propria. Ut

quis homo preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista. Omnis exceptiua propria re-pugnat suo preiacenti: vt ille repugnant. omnis hō currit: et omnis homo preter sortem currit. Nam dicuntur propositiones repugnare: quā nō possunt simul sta-re in veritate: vel cum ex vna sequitur oppositum alterius: sicut ⁊ in propositis. ¶ Et nota ꝙ ad omnem exceptiuam propositionem quattuor requiruntur: scili-cet preiacens exceptiue. subiectum preiacentis/pars extra capta ⁊ illud respectu cuius fit exceptio.

¶ Alia regula. ab exceptiua ad eius exponētes tam diuisim ꝙ coniunctim est ꝯña bona: ⁊ ecōtra coniunctim. vt sequitur ois hō preter sor-tē currit. ergo sortes nō currit. Et similiter ois hō preter sortē currit. ergo ois hō alius vel alia a sorte currit. Et sic diuisim coniunctim. ois hō pter sortē currit. ergo sor-tes non currit. sed omnis homo alius vel alia a sorte currit. Et sequitur econtra coniunctim. Ut sortes non currit: sed ois homo alius vel alia a sorte currit. ergo ois homo preter sortem currit. ¶ Nota differentia est inter istos tres terminos: preter/preterꝙ/ ⁊ nisi. Nam preter ⁊ preterꝙ sumuntur indifferenter tam in af-firmatiuis ꝙ negatiuis. ⁊ nisi solum in negatiuis.

¶ Alia regula est ista. Propositio in parte vera ⁊ in parte falsa potest verificari per exceptionē partis false. vel partium falsarū. Et propositio in parte vera ⁊ in parte falsa habet aliquas propositiones singulares veras: et aliquas falsas: vel aliam veram ⁊ aliam falsam. Unde posito ꝙ sortes sedeat. ⁊ omnis homo non sortes currat: tunc hec propositio omnis homo cur-rit est in parte vera ⁊ in parte falsa: ⁊ habet verificari per exceptionē partis fal-se scilicet sortes currit: sic omnis homo preter sortem currit. Et si sortes et plato se-deant. Et ois hō non aliter istorū currit: tunc habet verificari per exceptionē par-tiū falsarū sic. Ois homo preter alterū istorū currit. demonstrando sortem ⁊ pla-tonem. Unde semper si exceptio fiat pro pluribus habet dari per terminum par-titiuum vel cum disiunctione. vt patet in istis exceptiuis predictis.

¶ Alia regula est ista. Si exceptiua sit propria requi-ritur ꝙ pars extra capta sit inferior ad subiectum preiacentis: vt omnis homo preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista. Si tot excipiuntur quot sup-ponuntur: tunc exceptiua est impropria: vt patet per eius diffinitionē. Quia ex-ceptio est extra captio partis a suo toto. Unde ista exceptiua est impropria Ois homo preter hominē currit. quia tot excipiuntur quot supponuntur.

¶ Cōtra. ista est satis propria: nullus sol preter istū lucet. Et hic tot excipiuntur quot supponunt ergo regula nulla. Dico ꝙ regula predicta est satis bona: ⁊ habet intelligi quando illud qđ supponitur et illud qđ excipitur eodem modo excipitur quo supponitur. sed sic non est hic. quia vnus ter-minus supponit discrete ⁊ alius confuse ⁊ distributiue. — Obiectio. / Responsio.

¶ Alia regula est ista. In omni exceptiua vera ⁊ af-firmatiua predicatum dicitur de subiecto preiacentis ⁊ remouetur a parte extra capta. Ut ois homo preter sortem currit currens remouetur a sorte: ⁊ dicitur de ly homine. Sed in exceptiua negatiua predicatum dicitur a parte extra capta. et remouetur a subiecto preiacentis: vt nullus homo preter sortem currit: cur-rens dicitur de parte extra capta. ⁊ remouetur a ly homine: quod est subiectum preiacentis.

¶ Alia regula est ista. oppositum exceptiue dꝫ dari

per negationem prepositam toti: sicut appositum exclusiue ꝛ habet duas causas veritatis. ¶ Et nota q non est varius dari appositum alicuius propositionis cathegorice q preponere negationem toti. vel delere eam si preposita fuerit. ꝛc.

De copulatiuis regule.

¶ **Prima regula est ista. Si vna pars copulatiue** est falsa. tota copulatiua est falsa. ꝛ si vtraq pars copulatiue est vera. tota copulatiua est vera.

¶ Alia regula est ista arguendo a tota copulatiua ad vlteram eius partem est ꝯña bona ꝛ formalis: vt vos curritis/ ꝛ vos estis homo: ergo vos curritis.

¶ **Alia regula est. A toto copulato ad alteram eius** partem est consequentia bona. vt sortes ꝛ plato currunt: ergo plato currit. nisi cum verbis significantibus diuisionem: vt sortes ꝛ plato trahunt lapidem. ergo plato trahit lapidem. non valet consequentia.

¶ **Alia regula est. A parte copulatiue ad totam copu**latiuam non valet ꝯña de forma: Sed quinq modis tenet de materia. Primo modo qñ copulatiua fit ex parte inferiori ꝛ superiori: tunc arguendo a parte inferiori ad totam copulatiuam est ꝯña bona: vt vos estis homo: ergo vos estis homo ꝛ vos estis animal. ¶ Secundo modo quando copulatiua fit ex parte contingenti/ ꝛ ex parte necessaria: tunc arguendo a parte contingenti ad totam copulatiuam est consequētia bona vt vos curritis: ergo vos curritis/ ꝛ deus est. ¶ Tertio modo quando copulatiua fit ex probatione possibili/ ꝛ ex propositione impossibili. tunc arguendo a parte copulatiue que est impossibilis ad totam copulatiuam est consequentia bona. vt vos estis asinus: ergo vos estis asinus/ ꝛ vos curritis. ¶ Quarto quando copulatiua fit ex partibus conuertibilibus. tunc arguendo a parte copulatiue/ ad totam copulatiuam est consequentia bona. vt vos estis homo. ergo vos estis homo/ ꝛ vos estis animal rationale. ¶ Quinto qñ copulatiua est facta ex duabus partibus quarum vna non pōt esse vera sine altera: tunc arguendo ab illa parte copulatiue q nō pōt esse vera sine altera: ad totam copulatiuam est consequentia bona: vt vos sedetis ergo vos sedetis ꝛ vos estis homo.

¶ **Alia regula. Ista dictio Et/ quādoq tenetur copu**latiue/ et aliquando copulatim. Tenetur copulatiue qñ copulat inter ppōnes: vt vos estis aīal: ꝛ vos estis substātia. Tenetur copulatim qñ copulat inter terminum ꝛ ppositionē: vt tu es aīal ꝛ asinus. ¶ Item qñ ille terminus et/ tenetur copulatim tūc talis ppositio est distinguenda penes sensum compositum ꝛ sensum diuisum. Qñ est sensus cōpositus oportet q maneat idem subiectum/ vt tu es homo animal ꝛ tu es asinus: ꝛ hec est falsa. Quando sensus diuisus est: tunc oportet q maneat idē predicatum: vt tu es animal ꝛ asinus ꝛ animal: ꝛ hec est vera.

¶ **Alia regula/ oppositum copulatiue est vna disiun**ctiua facta ex oppositis partium copulatiue illius/ vt homo currit et aīal currit. Oppositum eius est hoc/ nichil qd est hō currit/ vel nullum animal currit.

¶ Sequitur de disiunctiuis.

¶ **Prima regula est hec. Si vna pars disiunctiue sit** vera/ tota disiunctiua est vera/ ꝛ si ambe partes sint false/ illa disiunctiua est falsa. vt vos estis asinus vel vos estis capra. ¶ Alia regula est hec arguendo a parte disiunctiue ad totam disiunctiuam est consequentia bona: vt homo currit ergo homo currit/ vel asinus sedet. Alia regula est ista. a tota disiunctiua ad alteram eius partem non valet consequentia de forma: vt vos curritis vel vos sedetis; ergo vos curritis. Sed quinq modis tenet gratia terminorum.

¶ Primo modo quando est aliqua disiunctiua facta ex parte inferiori/ et ex parte superiori. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem superiorem est consequentia bona: vt vos estis homo vel vos estis animal: ergo vos estis animal. ¶ Secundo modo quando disiunctiua fit ex parte contingenti/ et ex parte necessaria. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem necessariam est consequentia bona: vt vos curritis. vel deus est ergo deus est. ¶ Tertio modo quando disiunctiua fit ex parte impossibili. et ex parte possibili. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem possibilem est consequentia bona: vt vos sedetis/ vel vos estis asinus ergo vos sedetis. ¶ Quarto modo quando disiunctiua est facta ex terminis conuertibilibus: tunc est consequentia bona: vt vos estis risibilis/ vel vos estis homo: ergo vos estis risibilis. ¶ Quinto modo quando disiunctiua fit ex duabus partibus: quarum vna non potest esse vera nisi altera sit vera: tunc arguendo a tota disiunctiua ad illam partem sine qua altera non potest esse vera est consequentia bona vt vos estis mouens/ vel vos estis currens: ergo vos estis mouens.

¶ Alia regula est hec. arguendo a tota disiunctiua/ ad alteram eius partem cum opposito vnius partis: ita quod oppositum consequentis non sumitur in minore est consequentia bona. vt vos estis homo: vel vos estis asinus. sed vos non estis homo: ergo vos estis asinus.

¶ Item ille terminus vel potest tenere disiunctiue vel disiunctim tenetur disiunctiue quando disiungit inter propositiones: vt vos estis homo: vel vos estis animal. et tenetur disiunctim quando ponitur inter propositionem et terminum. et tunc est distinguenda penes sensum compositum et sensum diuisum. Sensus compositus est quando subiectum in prima propositione est subiectum in secunda propositione. vt S. vel P. currit. Sensus diuisus est quando predicatum in prima propositione est predicatum in secunda propositione. vt. S. currit. vel P. currit. ¶ Sciendum est quod contradictorium disiunctiue est vna copulatiua facta ex oppositis partium illius disiunctiue: vt vos curritis/ vel vos mouemini. oppositum eius est hoc. vos non curritis et vos non mouemini.

¶ De conditionalibus.

¶ Prima regula est hec. conditionalis dicitur bona quando consequentia formaliter intelligitur in antecedente: vt ista est bona si vos curritis vos mouemini. ¶ Alia regula est ista. Omnis conditionalis bona conuertitur cum consequentia que est bona et est necessaria: vt ista est bona et necessaria. Si homo currit: animal currit: que conuertitur cum hac consequentia que est bona. s. homo currit ergo animal currit/ et omnis conditionalis que non valet conuertitur cum consequentia que non valet et est impossibilis. vt hec si deus est homo est leo. ¶ Alia regula est ista. Omnis conditionalis bona conuertitur cum consequentia que est bona que conuertitur cum ista consequentia deus est ergo homo est leo que non valet et sine termino relatiuo immediate sequente hanc conditionem si. tantum valet sicut consequentia facta ex antecedente et consequente eiusdem conditionalis: vt si vos curritis vos mouemini. tantum valet ista. vos curritis ergo vos mouemini. Sed si terminus relatiuus immediate sequatur si. tunc consequentia non valet tantum sicut consequentia facta ex antecedente et consequente. vt aliqua propositio est. et si illa sit vera. tu es asinus.

¶ Alia regula est ista. ad cognoscendum quando consequens formaliter intelligitur in antecedente fiat vna consequentia ex antecedente et consequente conditionalis/ et si consequentia facta sit bona et formalis: tunc in conditionali consequens erat intellectum in antecedente.

¶ Alia regula est ista. oppositum conditionalis debet dari per negationem prepositam toti. Ut oppositum istius. Si sortes currit. P. currit. est hec. non si sortes currit. P. currit: que formaliter repugnant. Et tunc illud equiualet vni copulatiue facte ex antecedente conditionalis et contradictorio consequentis

vt illa. Non si vos estis homo vos estis animal. equiualet huic. vos estis homo licet vos non estis animal.

¶ Alia regula est ista. a tota conditionali cũ suo antecedente ad consequens eiusdem est ꝯña bona/ vt si ego sum homo ego sũ aial sed ego sum homo ergo ego sum animal.

¶ Alia regula est. a tota conditionali cũ opposito cõsequens ad oppositum antecedentis est consequentia bona: vt si tu curris tu sedes. sed tu non sedes ergo tu non curris. Et nota ꝙ antecedẽs in cõditionali est illud qḋ imediate sequit̃ hanc notã si. siue sit prius siue sit posterius: prius: vt si hõ currit: aial currit. posterius: vt animal mouetur si homo currit.

¶ Alia regula est ista. quedã est conditionalis bona ꝛ simpliciter. ꝛ quedã est conditionalis bona vt nũc. Cõditionalis bona vt nunc est cuius antecedens nõ potest iam esse verũ: vt si vos estis londonijs vos estis homo. Bona simpliciter est talis cuius antecedens non modo potest esse verum nisi consequens fuerit verum/ vt si tu es homo tu es animal.

¶ De regulis omissis.

¶ Prima regula est hec. subiectis ꝛ copulis existentibus eisdem ꝛ predicatis variatis secundum sub ꝛ supra/ sine negatione sine distributione ꝛ sine aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis est consequentia bona. Sub. idem est qḋ inferius. Supra idem est quod superius. Unde ista consequentia est bona. Sortes fuit albus heri. ergo sortes fuit albus. quia iste terminus albus heri est inferius ad istum terminũ albus: per regulam omne se habens per modum oppositionis ꝛc.

¶ Alia regula. vbi in aliqua consequentia sunt plures premisse si ex opposito consequentis cum altera premissaruz sequitur oppositum alterius premisse/ tunc est consequentia bona. Ut omis homo currit. tu es homo ergo tu curris. quia ex opposito consequentis cum minore sequitur oppositũ maioris. qꝛ sequitur tu nõ curris ꝛ tu es homo: ergo aliquid quod est homo non currit. Similiter ex opposito consequentis cum maiore sequitur oppositum minoris: quia sequitur tu non curris: et omnis homo currit. ergo tu non es homo.

¶ Alia regula est. quando subiecta aliquarum propositionum sunt eadem vel conuertibilia. ꝛ copule sunt eedem. et predicata conuertuntur ꝛ propositiones sunt eiusdem qualitatis ꝛ quantitatis/ ꝛ termini precise pro eisdem supponunt. est consequentia bona tanq̃ ab vno conuertibili ad reliquum vt ista consequentia est bona. Sortes est homo. ergo sortes est animal rationale ꝛ mortale. Sed ista consequentia non valet. Quilibet hõ est masculus. ergo ois hõ est masculus. qꝛ termini precise pro eisdem non supponunt. ¶ Nota ꝙ termini dicũtur cõuertibiles qñ mutuo se inferunt respectu cuiuscunq; verbi.

¶ Alia regula est. De qualibet re singulari in mũdo dicit̃ alterũ cõtradictorioꝝ incõplexoꝝ. ꝛ de nulla re dicuntur ambo quia nulla res est in mundo que simul est homo ꝛ non homo. Cõtradictoria complexa sunt propositiones contradicentes. vt quidam homo currit/ et nullus homo currit. Et contradictoria incomplexa sunt termini cõtradicentes: vt homo non homo. Unde de qualibet re in mundo dicitur vnum istorum incomplexorum/ ꝛ de nulla re dicuntur ambo. scilicet homo ꝛ non homo. quia omnis res in mũdo aut est homo aut non homo. Et de nulla re dicuntur ambo: quia nulla res est in mundo que simul est homo ꝛ non homo.

¶ Alia regula est ista. In omni cōsequentia bona et formali qua arguitur ab inferiori ad suum superius, tunc addita alteratione omnino sequitur alterato añte: vt hō currit/ergo aīal currit. añs bñ sequitur: aliud ab aīali currit. ergo aliud ab hoīe currit. ¶ Sed contra istā regulā arguitur sic. Ista ɔña est bona. hō est hō: ergo hō est aīal, et tñ nō sequitur ecōtra aliud ab hoīe est aīal: ergo aliud ab hoīe est homo. ¶ Ad hoc dicendum est, q̄ ille terminus aliud in antecedente debet immediate precedere terminum inferiorem et superiorem: sed sic non est in proposito. ideo non arguitur secundum regulam. Obiectio. Responsio.

¶ Alia regula est ista. ad quācunq; propōnem verā sequitur suū dictū cōuersū. dictū enim propōnis debet dari vertendo nominatiuū in accusatiuum/et verbū indicatiuum in verbum infinitiuum vel ponendo istā coniunctionem q̄ loco. Unde sequitur deus est est verum. ergo deū esse est verū vel q̄ deus est. est verum.

¶ Alia regula est. In singularibus non refert proponere vel postponere negationē ad dandū contradictoriū. Ut sortes currit. cōtradictoriū eius est hec. non sortes currit. vel sortes non currit.

¶ Alia regula est illa. Ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuā de predicato finito est ɔña bona. vt vos estis non asinus. ergo vos non estis asinus. ¶ Sz ista regula hz intelligi in terminis rectis cū verbo de pñti non ampliatiuo cū verbo substantiuo et non adiectiuo: vt sequitur formaliter tu es nō hō: ergo tu nō es hō. Sed non tenet in verbis adiectiuis: vt tu amas nō hoīem: ergo tu non amas hoīem. Exemplū de preterito: vt tu fuisti nō iustus: ergo tu non fuisti iustus. qz añs pōt esse verū et ɔñs falsum/posito q̄ in aliquo tēpore fuisti iust⁹. et in aliquo tpe nō. tūc añs est verū et ɔñs falsum q̄ nō fuisti iustus: qz equiualet huic, in nullo tpe ante hoc fuisti iustus. Nec cū verbo de futuro ppter eandē rationē. Exemplū in terminis relatiuis. Ut non sequitur. Sortes est non pater: ergo sortes non est pater.

¶ Alia regula est ista. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de pdicato īfinito cū cōstātia subiecti est ɔña bona. Ut tu nō es albus/et tu es: ergo tu es nō albus. In plurali numero nō valet/nec in obliquo vt in ista domo tu non es hō: et tu es: ergo in illa domo tu es non homo.

¶ Alia regula est ab affirmatiua de predicato priuatiuo ad negatiuam de predicato finito est consequentia bona. Ut tu es iniustus: ergo tu non es iustus.

¶ Alia regula. Nomina et verba transposita idem significāt. Ut hō est aīal: ergo aīal est hō. ¶ Sed cōtra istā regulā arguitur sic. Si illa sit vera, sequitur q̄ ista ɔña est bona. Ois hō est aīal: ergo oē aīal est hō: et tñ ɔñs ē falsū. ergo &c. ¶ Huic dr̄ q̄ ɔtinua dicti eandē rē significat i vna ppōne sicut i alia non tñ ppōnes eodē modo significāt quia in transmutatione terminorū multum variantur significationes propositionum.

¶ Alia regula est a diuisis ad coniuncta raro tenet ɔña. vt tu es bon⁹/et tu es carpentarius/ergo tu es bonus carpentarius.

¶ Alia regula est ista. Ois propō vera de preterito non est vniuersalis de simplici subiecto et de simplici predicato/cuius veritas nō dependet a futuro. est necessaria/vt tu fuisti.

¶ Alia regula est ista. Ois propō vera de preterito

relinquit unam veram de presenti. Ut si hec sit vera: tu sedisti / aliquando erat verum dicere tu sedes. Eodem modo de futuro: ut si hec sit vera tu sedebis: aliquando erit verum dicere tu sedes.

¶ Alia regula. Quādo arguitur ad inferiori ad superius a parte p̄dicati cū hoc verbo incipit vel desinit preposito: non valet ɔ̄ña. sed aliqñ tenet gratia terminorū in substantialibus: ut sortes incipit esse homo: ergo sortes incipit esse aīal. Sed nō sequit̄. vos incipitis videre hoīem: ergo vos incipitis videre animal: q2 hoc predicatū incipiens videre animal est terminus accidentalis: ⁊ similiter incipiens videre hoīem. Sed ab inferiori ad suū superius a parte subiecti cū hoc verbo īcipit vel desinit postposito. est ɔ̄ña bona ut homo incipit currere: ergo animal incipit currere.

¶ Alia regula est ista. In necessariis non refert annunciare universaliter. Ut homo est animal: ergo oīs homo est animal. Et ecōtra. omnis homo est animal: ergo homo est animal.

¶ De suppositionibus.

Quoniam ignorātes suppositiones terminorum veritates propositionum latent. Ideo
De tertio. circa suppositiones plura oportet scire. Primo quid sit suppositio. Secūdo qui termini supponunt: ⁊ q̄ non. Tertio ubi supponūt ⁊ ubi non. ¶ Et sciendū est q̄ nullus terminus extra orationē potest supponere sed solū in oratione: ut ille terminus homo extra orationem non supponit: sed solū in oratione: ut ille terminꝰ homo
De secundo mo extra orationē non supponit. sed solum in oratione. ut homo currit. ¶ Et sciendum est q̄ nullus terminus supponit nisi subiectum ⁊ predicatum: signum universale non supponit: sed facit subiectū ⁊ predicatum supponere: ⁊ sic facit ista dictio non: ⁊ alie negationes. ⁊ differt aliud non idem comparatiuus gradus, superlatiuus ⁊ termini modales.

¶ Et sciendum est. q̄ nulla pars extremi supponit: sed toti extremo detur suppositio. ¶ Suppositio est quedā proprietas extremi
De primo. ad extremum secundum q̄ unum extremum ordinatur ad aliud. Vel est significatio termini cathegoreumatici positi in oratione. Vel suppositio est virtus ⁊ proprietas in termino cathegoreumatico posito in oratione. ⁊ sunt termini cathegoreumatici omnia noīa aliqd per se significantia: ut homo / lignū / lapis ⁊ similia. ¶ Et extrema in propositione sunt subiectū ⁊ predicatum.

¶ Terminus syncategoreumaticus est ille qui p se positus nichil significat: ut dictiones negatiue / signa universalia / ⁊ adverbia numeralia: ut semel / bis / ter / quater /. ¶ Item arguendo ab inferiori ad suum superius in partibus extremorū non valet cōsequentia. ⁊ arguitur ab inferiori ad suum superius in partibꝰ extremorū qñ una pars antecedente est inferius ad aliā partē in ɔ̄ñte: ⁊ nō totū subiectū in añte est inferius ad totū subiectū in consequente: ut sortes albus currit: ergo. P. coloratus currit.

¶ Nota q̄ suppositio est duplex: scz ppria ⁊ impropria. Suppositio impropria est qñ dictio sumit alit̄ cōi usu loquendi q̄ ex primaria institutione: ut anglia pugnat / bibo cyphū ¶ Suppositio ppria est qñ terminus supponit pro illa re in propositione q̄ significat extra propositionē: ⁊ dī triplex scz materialis / simplex personalis. ¶ Suppositio materialis est qñ dictio supponit pro sola voce: ⁊ nō pro suo significato: ut amo est verbū / ego est pronomē ¶ Suppositio simplex est qñ terminus cōis supponit p quadā natura communi vel quodam conceptu in anima per quem comprehendimus rem extra animā ut homo est species: animal est genus. ¶ Suppositio personalis est quando, ter

terminus supponit pro suo significato: vt homo est animal. ¶ Suppositio personalis dicitur dupliciter, scz discreta ꝛ communis. ¶ Discreta est quando terminus discretꝰ supponit per se: vel pronomen demonstratiuum: vt sortes currit vel iste currit. Et illa dicitur dupliciter: scilicet discreta simplex: et discreta composita. ¶ Suppositio discreta simplex est in termino discreto simplici: vt in hoc termino S. vt hic sortes currit/plato currit. ¶ Suppositio discreta composita est propter tas in termino discreto composito: vt hic sortes albus currit. ¶ Suppositio communis est quando terminus communis supponit. Et dicitur dupliciter: scilicet suppositio determinata ꝛ suppositio cōfusa. ¶ Suppositio determinata est quando terminus communis supponit pro suis suppositis scilicet inferioribꝰ ad quodlibet eorum contingit descendere disiunctiue: et non copulatiue/ vt quidam homo currit: ergo ille vel ille: vel ille vel illa/ ꝛ sic de singulis. ¶ Suppositio confusa dicitur dupliciter: scilicet confusa ꝛ distributiua: ꝛ confusa tantum. ¶ Confusa et distributiua est quando terminus communis supponit pro suis suppositis ꝛ ad quodlibet eorum contingit descendere copulatiue. vt omnis homo currit: ergo iste ꝛ illa ꝛ sic de singulis.

¶ Et sciendum ꝙ terminus syncategoreumaticus affirmatiuus siue signum vniuersale affirmatiuum facit terminū immediate sequentem stare confuse et distributiue et omnis terminus communis mediate sequens signū categoreumaticū: siue signuz vniuersale affirmatiuū: stat confuse tm̄. ¶ Suppositio confusa tantum est qn̄ terminus supponit pro suis suppositis ꝛ non potest descendere ad ea nec copulatiue/ nec disiunctiue: ꝛ sic stat predicatum huius propositiōis omnis homo currit: ergo omnis homo est hoc currens: prec; hoc currens vel hoc: ꝛ sic de singulis.

¶ Suppositio diuiditur sic.

- Impropria.
- Propria.
  - Materialis.
  - Simplex
  - Personalis
    - Discreta.
      - Simplex.
      - Cōposita
    - Communis
      - Determinata
      - Confusa
        - Distributiua
        - Cōfusa tantū.

¶ Et sciendum ꝙ syncategoreumatica sunt dictiones numerū vel multitudinē significantes: vt signa vniuersalia: ꝛ aduerbia numeralia: vt semel/bis/ter/quater. Unde in illa propositiōe bis comedi panē: iste termino panē stat confuse tm̄: qr non cōuenit descendere ad sua singularia nec copulatiue nec disiunctiue: quia non sequitur bis comedi panē/ergo bis comedi istum ꝛ illum: ꝛ sic de singulis. Sed in ista ꝑpositione. bis panem comedi. ly panem stat confuse et distributiue: quia immediate sequitur signū syncathegoreumaticum ꝛ sic ꝑpositio est falsa. quia sequitur bis panem comedi. ergo bis istuz panem comedi: ꝛ istum ꝛ sic de singulis.

¶ Alia regula est ista. Quando duo paria officialia cadunt sup vnū terminū cōmunē quoꝝ vtrūq; habet vim confundendi terminū: tūc ille terminus stabit cōfuse tm̄ vel determinate: vt vos differtis ab omni homine. ly hoīe stat cōfuse tm̄. ¶ Alia regula est ista: terminꝰ cōmunis vel discretus supponēs verbū de pn̄ti nō ampliatiuo a pte subiecti supponit solūmō p̄ iis q̄ sunt: vt ille homo currit. sic supponit homo q̄ est currit. ¶ Itē terminꝰ cōis vel discretus supponēs verbo de pterito a parte subiecti si non distribuatur supponit disiunctiue pro illo qđ est: vel pro illo qđ fuit. vt homo fuit rome: sic supponit hō qui est fuit rome: vel hō qui fuit fuit rome: ꝛ si distribuatur supponit copulati

ne pro illo qd est: et pro illo quod fuit. vt ois homo fuit rome, sic supponit ois hō qui est fuit rome: et ois homo q fuit fuit rome. ¶ Item terminus cōis vel discretus supponens verbo de futuro a parte subiecti si nō distribuatur supponit disiunctiue pro illo qd est: vel pro illo qd erit. vt homo erit rome sic supponit hō q est erit rome/ vel hō qui erit erit rome. et si distribuatur supponit copulatiue pro illo qd est et pro illo qd erit: vt ois homo erit rome sic supponit ois homo qui est erit rome et omnis homo qui erit erit rome.

¶ Item terminus cōis supponens huic verbo pōt a parte subiecti si nō distribuatur supponit disiunctiue pro illo q est vel pro illo qd potest esse: vt aliquis hō potest esse rome: sic supponit aliquis homo q est potest esse rome: vel aliquis hō q potest esse potest esse rome: et si distribuatur supponit copulatiue: vt omnis homo potest esse rome: sic supponit omnis hō q est potest esse rome: et omnis homo qui potest esse potest esse rome. Et sic dicendum est de istis verbis incipit et desinit. ¶ Et notandum q verbum ampliatiuum sunt omnia verba de preterito et futuro: sed maxime ista verba incipit/ desinit/ potest/ et apparet. Et verbum ampliatiuum est illud quod ponitur in aliqua ppositione vera et affirmatiua in qua predicatum predicatur de subiecto signif. ante rem non existentem vel existem. Exemplum de termino significante rem nō existem. vt antichristus potest pdicare. Exemplum de termino significante rem existem: vt hō potest currere. ¶ Terminus cōis supponens a parte subiecti si nō distribuatur supponit respectu verbi ampliati pro illis q sunt et pro quibus verbum ampliat disiunctiue: et si distribuatur: tunc supponit pro illis q sunt et pro quibus verbum ampliat copulatiue.

¶ Nota q in omni vniuersali affirmatiua subiectū supponit confuse et distributiue. et predicatum confuse tantum. Ut omnis homo est animal. ¶ Item in omni vniuersali negatiua tam subiectum q predicatum supponunt confuse et distributiue. vt nullus homo currit: ergo nec ille/ nec ille: et sic de singulis. ¶ Et nota etiam q sicut hec dictio et est copulatiua in affirmatiuis: ita hec dictio nec est copulatiua i negatiuis. ¶ Item in omni particulari affirmatiua tam subiectum q predicatum supponunt determinate: vt quidam homo est animal: ergo ille homo est animal vel ille et sic de singulis. ¶ Item in omni particulari negatiua subiectum supponit determinate: et predicatum cōfuse et distributiue. Unde sequitur quidam homo nō est animal: ergo quidam homo non est hoc animal: nec hoc et sic de singulis. ¶ Item in indefinita tam affirmatiua q negatiua subiecta et predicata supponunt sicut in particulari affirmatiua et et in particulari negatiua.

¶ Item in omni singulari affirmatiua si predicatū sit terminus discretus vel pronomen demonstratiuum tam subiectum q predicatum supponunt discrete: sed si predicatum fuerit terminus communis/ tunc stat determinate: et subiectum discrete. vnde sequitur. wylhelmus est animal: ergo wylhelmus est hoc animal: vel hoc/ et sic de singulis. ¶ Item in omni singulari negatiua si predicatum sit terminus communis subiectum supponit discrete/ et predicatum confuse et distributiue: vt wylhelmus non est hō. sed si predicatū sit terminus discretus: tunc discrete supponit.

A subiec. con. dis. pre. con. tantum stare debet.
E subiec. et pre. stant confu. distributiue.
I subiec. et pre. sibi stant determinate.
O subiec. deter. pre con. stat distributiue.
Sin sub supponit semper discrete q deter.
Pre. si commune. si non discre. teneatur.
Sin. ne commune. pre. confu. distributiue.
Si sit discretus discrete semper habetur.

¶ A significat vniuersalem affirmatiuā. E vniuersalē negatiuā. I/ particularē affirmatiuā. O particularē negatiuā. Sin. i. singularē affirmatiuā. Sin. ne. i. sing

gularē negatiuam. Subiec. i. subiectū. Con. dis. i. confuse ꝛ distributiue. Pre. i. predicatum: de. i. determinate. con. i. confuse tantum.

Sequitur de dictionibus qui habent vim confundendi terminos/ et tales sunt multe scilicet omnia signa vniuersalia: ꝛ ista dictio non. ꝛ hoc verbum differt/ aliud/ ꝛ nō idem: et hec dictio sicut: ꝙ comparatiuus superlatiuus dictiones exclusiue ꝛ exceptiue signa modalia incipit/ desinit: ꝛ omnes dictiones habentes vim negationis. ¶ Confundere terminū dicitur dupliciter: scilicet mobilitanter ꝛ immobiliter. Confundere terminū mobilitanter est facere terminū stare confuse ꝛ distributiue: sic ꝙ conuenit eū descendere ad sua singularia copulatiue: ꝛ sic supponit subiectum huius propositionis omnis homo currit: virtute istius signi omnis: quia sequitur omnis homo currit: ergo ille homo currit et ille ꝛ illa. ꝛ sic de singulis. Similiter differtis ab hoīe: ille est homo: ergo vos differtis ab isto homine quia a termino stante confuse ꝛ distributiue ad aliquod eius suppositum cū debito medio est consequentia bona et confundere terminum immobilitanter est facere terminum stare confuse tantum sic ꝙ non conuenit eū descendere ad sua singularia nec copulatiue/ nec disiunctiue: ꝛ sic supponit predicatum istius propositionis: omnis homo est animal: ꝛ sic non sequitur: omnis homo est animal: ergo omnis homo est hoc animal: ꝛ hoc neq; hoc vel hoc: ꝛ sic de singulis. ¶ Et notā ꝙ quando aliquis terminus supponit confuse ꝛ distributiue ratione alicuius dictionis: dempta dictione virtute cuius sic supponit. tunc stabit determinate. Et est stare determinate quando terminus sic supponit: ꝙ potest descendere ad sua supposita disiunctiue: vt homo currit: ergo ille vel ille: ꝛ sic de singulis.

¶ Alia regula est ista a termino stante immobilitanter ad terminum stantē mobiliter non valet consequentia: vt vos differtis ab omni homine: ergo vos differtis ab homine.

¶ Alia regula est ista. ab inferiori ad suum superius cum aliqua istarū dictionū immediate precedentium terminum inferiorē ꝛ superiorē non valet ꝯña: vt vos differtis ab isto homine: ergo vos differtis ab homine. Sed a superiori ad suū inferius cū substantia subiecti: est ꝯña bona: vt vos differtis ab hoīe: ille est homo: ergo vos differtis ab isto hoīe. ¶ Alia regula est ista ꝙcꝙd immobilitat mobilitatū mobilitat immobilitatū. i. quando aliquis terminus per suam appositionem facit terminum stare determinate vel cōfuse tantum: qui prius stetit confuse ꝛ distributiue: ꝛ tunc ille terminus per suam remotionem facit eū stare confuse ꝛ distributiue: vt in ista ꝓpositione. nō oīs hō currit. iste terminus homo per suam suppositionem supponit determinate ꝓpter istū terminum non: ꝛ si remouetur iste terminus non: tunc supponit confuse ꝛ distributiue. ꝛ sic de consimilibus terminis.

¶ De resolubilibus.

Terminus in quem resoluitur propositio vt in subiectum et predicatū et de qua predicatur expositio vel diuisio esse vel non esse.

¶ Terminus est illud in quod diuidit ꝓpositio vt in subiectum ꝛ predicatum siue propositio sit affirmatiua siue negatiua: ꝛ sic subiectum ꝛ predicatum dicuntur termini ꝛ copula. Nā predicatū dupliciter accipitur. Uno modo pro toto illo qđ predicatur de subiecto: ꝛ sic verbum est predicatum vel pars predicati. Alio modo pro toto illo quod specificat copulam: ꝛ sic dicitur predicatum nominatiuus apponēs: vt ait Boetius in primo topicorū. cap. ij. Terminos autē voco nomina et verba: ex quibus propositio annectitur.

De resolubilibus.

Duplex est terminus.

¶ **Duplex est terminus. Mediatus et immediatus.**

¶ Terminus mediatus est ille terminus qui habet aliquod mediū per quod potest pbari. s. terminū superiorē vel inferiorē. Terminus immediatus est ille terminus qui non habet aliquod medium per quod potest probari. Et hoc dupliciter. ¶ Primo modo dicitur terminus immediatus: quia non habet medium inferius per qd potest pbari: et sic sunt oia pnomina demōstratiua in singulari numero: et omnes termini discreti/ et discrete tenti, et aduerbia numeralia. Item aliquando termin⁹ discretus potest improprie resolui: vt robertus sedet. hoc sedet et hoc est robertus: ergo robertus sedet. Sed pronomen non potest resolui nec proprie nec improprie: qr pronomen est simplicius nomine/ eo q significat substantiam meram et non substantiā cū qualitate. Alio modo dicitur terminus immediatus: qr non habet medium superius per quod potest probari. Et illo modo verba substantiua sunt termini immediati: qr non habent medium superius per quē possunt pbari: vt sum es fui. Unde omnis propositio in qua omnes termini sunt immediati: dicit ppositio imediata q debet pbari per sensuz per vel intellectum. Ut ille homo est sortes: sic probātur: ego scio vel intelligo q ille homo est sortes: ergo ille homo est sortes.

Terminus mediat⁹ ē triplex.

¶ **Terminus mediatus est triplex. scz aliquis est resolubilis/ aliquis exponibilis: et aliquis officialis.**

¶ Terminus resolubilis est omnis terminus supponens determinate que sunt nomina appellatiua et nomina adiectiua in neutro genere substantiuata. et oīs ppositio cuius prim⁹ termin⁹ mediatus est termin⁹ resolubilis dr ppositio resolubilis: q habet resolui per duas resoluentes/ isto modo. demantur terminus resolubilis: et in loco eius ponatur hoc pnomen demōstratiuū hoc. oibus aliis manentibus: salua congruitate et sic habetur pma resoluēs. In secunda resoluente hoc pnomen demonstratiuū hoc. erit subiectū synonymū cum priori subiecto. id est consimile in voce et significatione et predicatū erit terminus resolubilis. et copula erit hoc verbum sum es fui. cum verbo proportionabili. Exemplum. homo sedet: sic resoluitur. hoc sedet. et hoc est homo: ergo homo sedet. sic de similibus. Et additur in ista regula cū verbo pportionabili: quia si verbū sit ampliatiuum debet addere ipsum verbum cum disiunctione ad hoc verbum sum es fui. Et si verbū sit de preterito/ dicendū est in scda resoluēte est vel fuit: vt hō cucurrit: sic resoluitur hoc cucurrit et hoc est vel fuit homo: et si verbum sit de futuro: tunc dicendum est in secunda resoluente est vel erit: vt asinus curret: sic resoluitur. hoc curret. et hoc est vel erit asinus. Sed si verbum principale sit hoc verbum potest vel aliquod verbum quod ampliat in secunda resoluente: propter z ampliatiuū dz addi ad hoc verbū sum es fui. cum disiunctione: vt homo claudus potest ambulare: sic resoluitur. hoc potest ambulare. et hoc est vel potest esse homo claudus. homo mortuus potest celebrare missam. sic resoluit. hoc pōt celebrare missam et hoc est. vel potest homo mortuus. hora incipit esse. sic resoluit hoc incipit esse. et hoc est vel incipit esse hora.

¶ **Obseruetur hec regula siue terminus resolubilis** ponatur a parte subiecti vel a parte predicati: dummodo nullus terminus alius distribuatur a termino resolubili: nam si terminus distribuatur a termino resolubili. tunc additur signum vniuersale ad terminū distribuentem in secunda resoluente a parte subiecti et terminus resolubilis erit predicatum: et hoc est causa vt terminus eodem modo supponat in secūda resoluente sicut in resoluto. vt. differēs: a currēte erit sortes: sic resoluit. hoc erit. S. et hoc oi currēte est vel erit differens. Similiter aliud ab epo potest esse iste homo. sic resoluit. hoc potest esse ille homo. et hoc ab omni epo est vel potest esse aliud.

De exponibilibus.

De exponibilibus.

TErmini exponibiles sunt isti. Oīa signa vniuersalia/dictiones exclusiue ⁊ exceptiue:termini modales/vt possibile/impossibile/contingens/⁊ necessarium. Differt aliud nonidem/positiuus/comparatiuus/superlatiuus gradus:⁊ aduerbia numeralia:vt semel/bis/ter/quater. Incipit/desinit:infinitum/inquantum/⁊ immediate ⁊ multa alia de quibus per ordinem est dicendum.

¶ Uniuersalis affirmatiua exponit̄ per duas exponētes. Prima expouēs vniuersalis erit sua subalterna. Scḋa erit vniuersalis negatiua de cōsimili subiecto ⁊ contradictorio predicato vel ei equiualente:vt ista oīs hō currit:sic exponit̄:aliqͣ qḋ est hō currit.⁊ nichil est hō quin ille vel illa currit.vel sic:et nemo est nō currens.vel sic.nichil est hō qui vel que nō currit. In secunda exponente relatiuum debet poni immediate post terminum distributuꝫ in eodem casu genere ⁊ numero cum termino distributo/⁊ verbum relatiui debet negari.vt in exemplo priori.⁊ obseruatur eadem regula in secūda exponente que data fuit in secunda resoluente.de verbo ampliatiuo.scilicet qualiter debet ampliari. Regl̄a notād̄a.

¶ Sed quia vniuersalis multipliciter variat̄. Naꝫ aliqua est vniuersalis in recto/aliqua ī obliquo:alia de simplici subiecto/alia de simplici predicato:⁊ alia de disiuncto subiecto:⁊ alia de copulato subiecto:ideo ponit̄ exemplū primo de vniuersali in recto:vt oīs hō currit/q̄ prius exposita est. Uniuersalis mł̄tipliciter variat̄ Exemplū in obliquo ⁊ hoc dupliciter.vel quia rectus precedit obliquum quem regit vel econtra. Si rectus precedat obliquū quem regit:tunc vterq; terminus distribuitur/⁊ vterq; terminus erit subiectum in vniuersali negatiua/vt hic.quelibet singularis alicuius vniuersalis est vera:sic exponitur.aliqua singularis alicuius vniuersalis est vera:⁊ nulla est singularis alicuꝰ vniuersalis quin illa est vera. Et si obliquus non regitur a recto/tunc rectus distribuitur:⁊ obliquus nō. Uel si obliquus precedit rectū vbi obliquus distribuit̄ ⁊ rectus non.tunc terminus distributus ponitur a parte subiecti in scḋa exponēte.⁊ terminus non distributus vel supponens confuse tm̄ ponat̄ a parte relatiui. Exemplū primi:vt oīs hō hoiem diligit:sic exponit̄.hō hoiem diligit.⁊ nichil est hō quin ille vel illa hominē diligit. Exemplū secūdi.cuiuslibet hois asinus currit:sic exponitur alicuꝰ hois asinus currit:⁊ nichil est hō q̄n asinus currit. Exemplū de vniuersali de copulato subiecto:vt omnis homo ⁊ asinus currunt:sic exponitur. homo et asinus currunt:et nulla sunt homo et asinus que non currunt. Exemplum de disiuncto subiecto:vt omnis propositio vel eius contrarium est verum.sic exponitur. Aliqua propositio vel eius contrarium est verum.⁊ nulla propositio vel eius contrarium quin illud est verum.

¶ Pro quo notandum est ꝙ omnis propositio vniuersalis affirmatiua in qua subiectum est disiunctum ex duobus terminis est distinguenda penes hoc ꝙ totum disiunctuꝫ distribuatur.vel prima pars disiūcti. Nam secundum distributionem diuersam illa propositio diuersimode habet exponi:quia relatiuum debet immediate sequi terminum distributum:vt prius dictum est. Exemplum:vt omnis homo vel asinus est asinus. Si totum disiunctuꝫ distribuatur/sic habet exponi:homo vel asinus est asinꝰ:⁊ nichil est homo vel asinus quod non est asinus.ergo omnis homo vel asinus est asinus.et sic est falsa. ¶ Si prima pars disiuncti distribuatur sic exponitur.homo vel asinus est asinꝰ ⁊ nichil est homo quin ille vel asinus est asinus.⁊ sic illa propositio est vera.⁊ sic conformiter dicendum est de similibus. Exemplum quando relatiuum in vniuersali ponitur a parte subiecti:vt omne quod erit est:sic exponitur aliquod qḋ erit est.⁊ nichil est quod erit quin illud est.

De exclusiuis et Exceptiuis.

¶ Omne qd fuit: est: sic exponit. Aliquod quod fuit est, & nichil est qd fuit quin illud est. ¶ Ois hō q prius fuit est: sic exponit. hō q prius fuit est: & nichil est hō q prius fuit quin ille est. Exēplū qn relatiuū ponit a parte predicati. Ois propositio est vera cuius contrariū est falsum: sic exponit. Aliqua propositio est vera cuius contrarium est falsum. & nulla est propositio q nō est vera/cuius cotrarium est falsum.

¶ Nota q quando relatiuum ponitur in vniuersali affirmatiua a parte subiecti/tunc relatiuū cū verbo erit distributū: vt ois hō qui est albus currit: vbi hoc totū homo qui est albus distribuitur.

¶ Et nota q vniuersalis affirmatiua in qua relatiuum ponitur a parte predicati equiualet vni copulatiue facte ex eisdem terminis: sic q antecedens relatiui distributum ponatur in loco relatiui. vt omnis homo est pater qui habet filium equiualet huic. omnis homo est pater. & omnis homo habet filium.

¶ Exemplum vbi hoc verbum potest est principale verbū: vt omne animal potest currere. sic exponitur: aliquod animal potest currere. & nullū est animal vel potest esse animal qd non potest currere.

¶ Exemplum vbi hoc verbum incipit est principale verbū: vt ois hō incipit esse: aliqd qd est homo incipit esse et nichil est hō vel incipit esse hō qui vel q non incipit esse. & similiter cū hoc verbo desinit.

¶ De exclusiuis.

Exclusiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens erit preiacens exclusiue.

¶ Secunda erit vniuersalis de subiecto & qualitate oppositis subiecto & qualitati preiacentis: vt tm̄ hō non currit: sic exponit. hō non currit. sed quodlibet nō hō currit. Sed notandum est q in hac propositione tm̄ non omnis homo currit. iste terminus non potest teneri infinite vel negatiue. Si negatiue sic debet exponi: homo non currit. sed quodlibet non homo currit. Sed tenendo nō infinite sic debet exponi. ens non omnis homo currit. & nichil non ens non ois hō currit. vel nichil quod est non omnis homo currit.

¶ Item ille terminus non tenet solum infinite quando cadit sup predicatum propositionis: vt sortes est non homo. & ista dictio non solum negatiue tenet quando immediate precedit verbum principale ppōnis. vel quando totam precedit propositionem. s. & subiectum: & signuz: vt hic nō ois homo currit. sed ista dictio nō posita inter signum et subiectum vel inter partes subiecti potest indifferenter sumi. scilicet vel negatiue vel infinite: vt hic tantum non omnis homo currit.

¶ De exceptiuis.

¶ Exceptiua exponitur per duas exponentes. In prima exponente pars extracapta erit subiectū cū predicato exceptiue & copula erit opposite qualitatis ad exceptiuam. vel si exceptiua sit sit affirmatiua. neget eius predicatum de parte extracapta. & sic habetur eius prima exponens. Secūda exponens erit preiacens exceptiue cū opposito partis extracapte. p qua habenda nichil aliud fiat nisi mutet dictio exceptiua in istū terminū non. & actm̄ in nominatiuū. Exemplū. Ois homo preter sorte currit: sic exponit. sortes nō currit

sed oīs hō non sortes currit. Exemplum negatiue. nichil preter sortē currit. sic ex ponitur. sortes currit ⁊ nichil non sortes currit.

¶ Differt aliud et nonidem: debent exponi per tres exponentes. quarū due prime erūt affirmatiue implicantes extrema esse ⁊ tertia De differt. erit negatiua negās scđm extremū a primo. vt patet in exēplo sequēti subiectū pmi exponentis erit termin⁹ synonym⁹ cū subiecto ꝓpōnis exponende. Subiectū scđe exponēns erit obliqu⁹ imediate sequēs aliqua istarū dictionū differt aliud ⁊ nōidē mutat⁹ in rectū ⁊ ille erūt ꝓpōnes affirmatiue: ⁊ in illis hoc verbum Sū es fui. ꝑdicat scđm adiacens. Tertia exponens erit negatiua de subiecto synonymo cū subiecto pme exponētis ⁊ ꝑdicatū erit termin⁹ synonym⁹ cū subiecto scđe exponētis. Ut ego differo ab hoīe sic exponit̄ ego sū ⁊ oīs hō est. ⁊ ego nō sū hō. Ego sū aliud ab asino. sic exponit̄. Ego sū ⁊ oīs asin⁹ est. ⁊ ego nō sum asin⁹ Ego sū nōidē leoni. sic exponit̄. Ego sū ⁊ oīs leo est. ⁊ ego nō sum leo.

¶ Notandū q̄ tria sunt adiacentia in propositione Scꝫ subiectū/ꝑdicatū/⁊ copula. Et hoc verbū Sū: ꝑdicat scđm adiacens qñ ipsum est principale verbū ⁊ non habet predicatum expresse positum vt homo est ⁊ idem verbum predicatum adiacens: quando habet predicatum expresse positum: vt homo currens.

¶ Incipit exponitur duobus modis. Primo modo De incipit. ꝑ positionē de pñti. i. ꝑ affirmationē pñtis tpis et per remotionē de p̄terito. hoc est ꝑ negationē p̄teriti tpis. Alio mō ꝑ remotionē de pñti ⁊ ꝑ positionē de futuro ⁊ subiectū in exponentib⁹ erit subiectū ꝓpōnis exponēde. ⁊ verbum erit verbū indicatiui modi cuius infinitiu⁹ sequitur incipit. Exemplū. Incipio scire ꝓpōnē de p̄senti ꝑ positionē sic exponit̄. Ego iam scio propositionem. sed imediate ante hoc instans quod est presens ego non sciui ꝓpositionē. Aliter exponitur eadem ꝓpō ꝑ remotionē de p̄senti. ego iā sū non scio ꝓpōnem: sed immediate post hoc instans quod est p̄sens ego sciam ꝓpositionem.

Incipit esse duas exponentes sibi claudit.
Preteritum remouens tempus ponendoq̄ presens.
Ast presens remouet tempus ponendo futurum.

¶ Desinit exponitur duobus modis: scꝫ per positionem de p̄senti. i. ꝑ affirmationē pñtis tpis. ⁊ remotionē de futuro. i. ꝑ negatione De desinit. futuri. Uel ꝑ remotionē de pñti. ⁊ positionē de p̄terito. Et quo ad subiectū ꝑdicatū ⁊ copulā. obseruet̄ eadē regula que data fuit de hoc verbo incipit: vt sortes desinit esse. sic exponit̄ ꝑ positionē de p̄senti. Sortes iam est. sed immediate post hoc instans. quod est p̄sens. sortes non erit. Uel per remotionē de p̄senti isto modo. Sortes iam non est. sed imediate ante hoc instans. quod est presens sortes fuit. Similiter sortes desinit currere. ⁊c̄.

¶ Sequitur de ista dictione immediate.

¶ Pro quo notandū est q̄ ꝓpō in qua ponit̄ ille terminus imediate hꝫ exponi ꝑ duas exponentes. pma erit illud qđ remanet dēpto illo termīo imediate. Et scđa Immediate. dꝫ dari si ꝓpō sit de futuro ꝑponendo hoc totū. nullū est vel erit erit instās. post hoc quin intret illud ⁊ hoc. ⁊ tunc sequit̄ totū residuū ꝓpōnis qđ sequebat̄ illū terminū hoc in ꝓpōe exponēda. Et si ꝓpō sit de preterito: tunc in scđa exponente primo sumet̄ hoc totū. nullū est vel fuit instans. ante hoc quin inter illud ⁊ hoc Unde illa ꝓpō Immediate post hoc sortes curret. sic exponitur sortes curret. ⁊ nullum est vel erit instās. Post hoc quin inter illud ⁊ hoc sortes curret. ¶ Et illa propō immediate ante hoc. sortes cucurrit. sic exponit̄: ante hoc sortes cucurrit ⁊ nullum est vel fuit instans. ante hoc quin inter illud ⁊ hoc sortes cucurrit: ⁊ sic de omnibus similibus.

Infinitum. ## ¶ Sequitur de illo termino infinitum.

¶ Pro quo notādū est q̄ ꝓpō exponē da rōne illius termini infinitū: habet expo ni per duas exponentes. Primo debet dari demendo illū terminū infinitū: ꝛ in loco eius ponendo illum terminū aliqualiter. Et in scḋa exponēte primo ponat hoc totū non est dare gradū: ꝛ tūc sequat ille terminus q̄ sequebat istū terminū infinitū: cū gtō casu: et tunc ponat ille terminus finitū: cū illo termino qui. ꝛ hoc verbū excedit: cū toto residuo ꝓpōnis: qḋ sequebat principale verbū ꝛ cū illo ter mino in ablto casu q̄ sequebat illū terminū infinitū Ut ista ꝓpō. infinitū magnū est a/sic exponit aliqualiter magnū est a: ꝛ nō est dare gradū magnitudinis fini tū: qui illū excedit a/in magnitudine. ¶ Et illa ꝓpō. Infinitū paruū est hoc a. sic exponit. aliqualiter paruū est hoc a. ꝛ nō est dare gradū paruitatis finitū quin il lū excedit hoc a/in paruitate. ¶ Infinitū bonus est deus. sic exponit. aliqualiter bonus est deus: ꝛ non est dare gradū bonitatis finitū qui melior sit deus. ¶ In finitū velox erit hoc a. sic exponit aliqualiter velox erit hoc a. et nō est dare gra dū velocitatis finitū quin illum excedit hoc a in velocitate. ¶ Infinitū cito erit hoc a. sic exponitur. aliqualiter cito erit hoc a. ꝛ non est dare gradū citoritatis fi nitū quin illum excedit hoc a in citoritate: ꝛ sic de alijs.

Necessarium. ## ¶ Necessarium sic exponitur. necessarium est deum

esse: deus est ꝛ non potest esse quin deus sit. ergo. ꝛc̄.

Impossibile. ## ¶ Impossibile sic exponitur. Impossibile est homi-

nem esse asinum: hominem esse asinum non est nec potest. ꝛc̄.

Cōtingēs possibile. ¶ Contingit sic exponitur. Contingit hoiem currere: homo currit et potest esse q̄ homo non currit. ergo ꝛc̄. Et sic de illo termino possibile.

Positiuꝰ gradꝰ ## ¶ Omnis propositio de positiuo gradu exponitur p

duas exponentes affirmatiuas in quibus mediū cōparandi affirmat de vtroq; cōparatoꝝ: ꝛ tertia exponēs erit negatiua excludēs excessum inter scḋm cōpara tū ꝛ primū. Et sortes est ita sapiens sicut plato. Sic exponit. Sortes est sapiēs ꝛ plato est sapiens: ꝛ plato nō est sapientior sorte. ꝙ. ¶ Vn̄ in oi ꝯparatione sunt tria. s. duo cōparata inter q̄ fit cōparatio: ꝛ mediū cōparādi. Mediū ꝯparādi est illud in quo fit ꝯparatio sicut in exēplo priori: sortes est ita sapiens sicut plato: et sortes ꝛ plato sunt comparata ꝛ sapiens est medium comparandi.

Cōparatiuus. ## ¶ Omnis propositio de comparatiuo gradu exponi

tur p duas exponētes affirmatiuas sicut positiuꝰ: ꝛ p tertiā negatiuā excludēdo paritatē ꝛ eq̄litatē in medio ꝯparādi. vt ego sū sapiētior hoie: sic exponit. ego sū sapiēs: ꝛ ois hō est sapiēs/ꝛ nemo est ita sapiēs sicut ego sum. ꝙ ꝛc̄.

Superlatiuus. ## ¶ Omnis propositio de superlatiuo gradu exponi-

tur per duas exponentes affirmatiuas sicut positiuꝰ: ꝛ per tertiā negatiuā de cō paratiuo gradu cōparationis eiusdē: ꝛ per quartā affirmatiuam de cōparatiuo gradu cōparationis opposite. Ut sortes est sapientissimus hoim: sic exponit sor tes est sapiēs: ꝛ oēs hoīes sunt sapientes: ꝛ nemo est sapientior sorte: sed aliqs insipientior sorte: ꝙ vel apponat in scḋa exponēte ille terminus gradatim ad de monstrandū diuersitatē in medio cōparandi sic. Sortes est sapiēs: et oēs hoies sunt gradatim sapiētes: ꝛ nemo est sapientior sorte: sed aliqs insipiētior sorte.

Primum. ## ¶ De istis terminis primum/maximū/ꝛ minimū/

Exemplum primi. Sortes est primus qui venit ad villam sic exponitur. Sortes est aliqualiter pridem qui venit ad villam: et nullus prior sorte venit ad villam. sed aliquis posterior sorte venit ad villam.

Maximum. ## ¶ Hoc est maximum quod sortes potes portare/sic

exponitur. hoc sortes potest portare: et nullum maius illo sortes potest portare sed aliquid minus illo sortes potest portare. Minimum.

¶ Hoc est minimum quod plato potest videre. sic exponitur. hoc plato potest videre. et nullum minus hoc plato potest videre: sed aliquid maius illo. vel aliquid equale plato potest videre.

¶ Sed si verbum relatiui in propone exponenda rone istorum terminorum sit negatum tunc debet exponi per exponentes contrarie qualitatis. Ut illa. Sortes est primus qui non venit ad villam. sic exponitur. Sortes est aliqualiter pridem qui non venit ad villam. sed quilibet prior sorte venit ad villam et nullus posterior sorte venit ad villam.

¶ B est minimum quod sortes non potest videre. sic exponitur. B. sortes non potest videre nec aliquid maius B. sed quodlibet minus B. sortes potest videre.

¶ A est maximum quod sortes non potest portare. A. sortes non potest portare. nec aliquid tantum nec maius A. quodlibet minus A. sortes potest portare.

¶ Relatiuum debet exponi per et/ et per illud. Relatiuum.

Quod sic intelligitur. Omnis propo affir. in qua ponitur relatiuum a parte predicati relatum ad terminum stantem discrete vel determinate a parte subiecti. debet exponi per copulatiuum vbi in loco relatiui ponitur hec coniunctio et. et hoc pronomen ille illa illud. quod debet poni in eodem casu/genere/et numero. sicut positum erat relatiuum. Exemplum. sortes currit qui est albus sic exponitur: sortes currit et ille est albus.

¶ Tribus modis impeditur relatiuum a sua probatione. ¶ Primo modo quando relatiuum refert a terminum stantem confuse et distributiue. Ut sortes differt ab ali qd est asinus quia illa propo debet exponi ratione istius verbi differt. ¶ Secundo modo quando relatiuum refertur ad terminum stantem confuse tantum. Ut hic omnis homo est animal quod est rationale que debet exponi ratione signi vniuersalis et non ratione relatiui. ¶ Tertio quando relatiuum ponitur in propositione negatiua. vt hic aliquis homo non est asinus qui est asinus. que debet probari per suum oppositum. Apparere.

¶ Item aliqui termini sunt exponibiles secundum suas descriptiones: vt hoc verbum apparet/et hoc verbum significat. Unde apparere. id est sentire vel intelligere. Ut hoc apparet michi: sic exponitur. hoc sentitur vel intelligitur a me. Unde apparere. i. sentire vel intelligere. ¶ Et duplex est apparentia. scilicet sensualis et intellectualis. Significare.

¶ Significare est aliquid vel aliquam virtute cognositiue reprehensare vel manifestare. Unde iste terminus homo significat hominem. sic debet exponi. ille terminus homo representat vel manifestat virtuti cognotiue hominem. Unde omnis cognitio rei fit per suam intentionem vel speciem. ¶ Unde intentio rei est similitudo rei. et illud idem vocatur species rei. vt si ego cognoscam sortem per sensum vel per intellectum nunc habeo veram similitudinem. scilicet in sensu et intellectu. etc.

¶ Sequitur de resolubilibus aduerbiorum.

¶ Item notandum quod quamuis regula prius posita/data sit de terminis resolubilibus vel exponibilibus nominibus et verbis: aliqua tamen aduerbia possunt resolui et aliqua exponi. Resolui vt ista aliquando: ante/post/alicubi. Exemplum primi. aliquando sortes erit episcopus. sic exponitur, tunc sortes erit episcopus. et

tunc est vel erit aliquando. Ante histernuz diem sortes cucurrit: sic exponit. tūc sortes cucurrit/ et tunc est vel fuit ante histernū diem. Post crastinū diem sortes erit epūs/ tunc sortes erit epē. et tūc est vel erit post crastinum diem. ¶ Exemplū de aduerbijs que debent exponi, sic. Semper sortes erit aliquando sortes erit et nullum est vel erit aliquando quin sortes non erit. Ubiqz deus est. Alicubi deus est: et non est dare alicubi vbi deus non est.

¶ Item omnis propositio negatiua debet probari per suū contradictoriū vt si ponat propō negatiua recurrat ad suum contradictorium. et si eius contradictoriū sit falsum: tunc illa propositio est vera et econtra vt hec est vera/ nullus homo est asinus: quia hec est falsa. aliquis homo est asinus. ¶ Item particularis negatiua potest resolui quando subiectum supponit pro re existente. vt ista. aliquis homo non currit: sic resoluitur. homo non currit et hoc est aliquis homo. Alio modo particularis negatiua potest probari per suam subalternā: vt illa aliquis homo qui est asinus non est asinus. Probatur sic. nullus homo qui est asinus est asinus. ¶ Similiter vniuersalis negatiua potest probari inductiue per sua singularia: vt nullus homo currit. vt nec ille homo nec ille. et sic de singulis. sed prima probatio vniuersalis negatiue. s. per suum contradictoriū est optima probatio.

Terminus officialis est omnis terminus faciens sensum cōpositum et soluz talis propō

Termini facientes sēsū cōpositū: in sensu opposito est officialis. ¶ Pro quo notandū est q termini faciētes sensuz compositū sunt oīa signa modalia: vt possibile/ impossibile/ cōtingens/ et necessarium. et omnia verba significantia actū mentis sicut illa. scire/ nolle/ velle/ imaginare/ percipere/ credere/ hesitare/ dubitare. et similia q faciunt sensum cōpositū vt scio deū esse. possibile est hoīem esse aīal. Sed qn aliquis istorū totaliter precedit dictū propōnis. tūc illa propō est officialis/ qr facit sensum cōpositū. vt possibile est hoīem currere. Sed qn aliquis istorū intermediat dictū ppōnis. scz inter accusatiuum et modum infinitum. tunc facit sensum diuisum vt hominem possibile est esse aīal. Sz qn aliquis istorū terminorū finaliter sequit totū dictū ppositionis: tunc illa potest indifferēter sumi. scilicet in sensu composito vel in sensu diuiso: vt hic hominē currere est possibile. Omnis enim propositio in sensu composito est officialis: vt illa necessarium est deum esse. sic officiatur/ talis propositio est necessaria. deus est ppter eius pmariū significatū deū esse. possibile est hoīem est rome. Sic officiat. hec propō est possibilis hō est rome ppter eius primariū significatum hominem esse rome. Ego scio deum esse. sic officiatur. hec propō est scita a me. deus est propter eius primarium significatū deū esse.

Dictū ppōnis. ¶ Dictum propositionis debet dari/ vertendo nīm in actīm/ et verbū indicatiuū in verbū infinitū. Uel preponendo hanc cōiunctionē q/ toti. Ut deus est. dictū eius est hoc. deum esse vel q deus est. ¶ Sed propō in sensu diuiso est resolubilis. si primus terminus sit resolubilis, vel exponibilis. Si primus terminus sit exponibilis. exemplum primi. Hominē possibile est currere sic resoluit. Hoc possibile est currere. et hoc est homo. Exemplum secūdi. omnem hominē possibile est currere. sic exponitur. aliquē hoīez possibile est currere. et nichil est homo quem vel quam possibile non est currere. Unde propō in sensu diuiso debet probari scdm primum terminum mediatū in illa propōne. ¶ Item si ambe resoluentes propōnis resoluende sint vere primarie significādo tunc illa propō est vera. aliter non. Similiter propō exponibilis est vera si omnes eius exponentes sint vere. et aliter non. Et si vna exponens sit falsa, tunc illa propositio exponibilis est falsa. et sic de resolubili et officiali.

Regula notāda. ¶ Alia regula est quando proponitur aliqua propō si volueris scire an illa sit vera vel falsa, videas si illa propō sit resolubilis/ expo

nibilis vel officialis. Qđ scire potes ꝑ primū terminū med[iatū] ī illa ꝓpōne. deīde exponatur/ si sit exponibilis. ⁊ si oēs exponentes sint vere. tunc ista propositio est vera. Et sic generaliter scitur veritas vel falsitas cuiuscūqȝ propōnis. Uel resoluitur si sit resolubilis. ⁊ si eius resoluentes sunt vere. tunc propō dicitur vera. Uel si sit officialis officiatur si illius officiantes. ⁊ si sint vere tūc illa propō est vera: ⁊ si non sint vere. tunc illa est falsa. Et propō est vera quādo significat primarie sicut est. e: est falsa qñ significat primarie sicut non est.

¶ Primarium significatum propositionis est illud q̄ propositio significat precise ex communi institutioni terminorum. ⁊ apprehēditur principaliter per totam propositionem ⁊ per nullam eius partem. Ut deū esse. est significatum istius. deus est. Primarium significatum.

¶ Significatum secundarium propōnis est triplex

¶ Uno modo qñ imponiť ꝓpositioni ex noua impōne: vt ista. deus est significaret hoīem esse asinū. ⁊ hoc secundarie. Secundo modo qñ propō significat secundarie quicquid sua singularis significat primarie. ⁊ sic omnis vniuersalis significat sua singularia: vt illa omnis homo est animal. Tertio. propō significat secūdarie quicquid sua pars significat primarie. vt illa homo est asinus significat secundarie hominem esse. Secundariū significatū est triplex.

¶ Ulterius nota differētiam/ inter propositionem resolubilem/ exponibilē/ ⁊ officialē: q̄ est hec. Propositio exponibilis conuertitur cum vna copulatiua facta ex omnibus suis exponentibus sic q̄ est bonum argumentum arguendo a propōne exponibili ad omnes eius exponentes ⁊ econtra. Uel bene sequitur. Deus est. ⁊ non potest esse quin deus sit: ergo necessarium est deum esse. ⁊ econtra necessarium est deū esse. ergo deus est. ⁊ non potest esse q̄n deus sit. ¶ Sed propō resolubilis non conuertitur cum suis resoluentibus/ nec officialis cum suis officialibus. Licet bene sequitur. hoc currit/ ⁊ hoc est homo: ergo homo currit. Sed econtra non valet argumentum: quia non sequitur homo currit: ergo hoc currit. ⁊ hoc est homo q2 antecedens potest esse verū ⁊ ꝯñs falsū. ¶ Similiter ab officiantibus ad officiatū est ꝯña bona. sed non econtra. Ut sequitur. hec propō est necessaria. deus est/ propter eius primarium significatū deum esse. ergo necessarium est deum esse. sed non econtra. vt necessarium deum esse: ergo hec propositio est necessaria. deus est/ propter eius primarium significatū quia antecedens potest esse verum ⁊ consequens falsum: quia si nulla propositio foret. adhuc deus esset. Dignū nota[ndum]

¶ Insuper nota q̄ qñ est aliquod dictum propōnis in sensu composito q̄ potest descendere de duabus propōnibus diuersis tunc illa est distinguenda penes hoc q̄ illud dictum potest descendere de vna illarum propōnum vel ab alia. Et hoc generaliter accidit qñ in propōne sunt duo modi infinitiuis. primus infinitiuus potest mutari in modū indicatiuū stante scdo. vel econtra secundus infinitiuus potest mutari in indicatiuum stāte primo. vt ī hoc exemplo. Possibile est vos scire necessarium esse nō necessariū. ista pōt officiari mutādo primū īfinitiuū stāte scdo: vt sic. talis ꝓpō est possibilis. vos scitis necessarium esse non necessariū. propter eius primariū significatū: vos scire necessariū esse non necessarium. ⁊ sic propositio est falsa.

¶ Alio modo pōt officiari mutādo scdm infinitiuū stante primo. hoc modo. hec ꝓpō est possibilis. Uos scire necessarium est nō necessarium propter eius primariū significatū. vos scire necessarium esse nō necessariū: ⁊ sic est ꝓpō vera. q2 eius officiantes sunt vere. Et ita faciendū est in omni propōne in sensu cōposito. vbi in dicto sunt duo modi infinitiui.

¶ Similiter distinctio accidit si ī dicto propositiōis

sit vnus infinitiuus ⁊ duo actı: qr vel prim⁹ actus pōt mutari in nīm stante scđo Uel scđo actus potest mutari in nīm stante primo: vt hic. Possibile est canem comedere panem sic officiatur. si primus actus mutet̄ in nīm stante scđo: illa propositio est possibilis. canis comedit panem: propter eius primarium significatū canem comedere panem. ⁊ sic est vera. ¶ Alio modo officiatur predicta propositio: mutando scđm actū stante primo: ⁊ sic hec ꝓpositio est impossibilis. quia sic officiatur hec propositio possibilis. canem comedit panis. propter eius primarium significatum canem comedere panem.

¶ Similiter. Possibile est vos scire A.

Et sit A ista ꝓpō deus est mutādo primū actū in nīm sic est vera. ⁊ sic officiatur hec ꝓpō est possibilis. vos scitis a. ꝓpter eius ꝓmariū significatū. vos scire a. ⁊c̄ mutando scđm actū stante primo, ista propositio est falsa sic officiando: hec propositio est possibilis. Uos scit a. propter eius primariuȝ significatum vos scire a ergo ⁊c̄. capiendo illum terminum vos in actō casu. ⁊ illum terminum seu litteram a/ in nominatiuo casu ⁊c̄.

¶ Insuper notādum est. ꝙ illa trimembris diuisio

termini mediati in terminum resolubilem/ expombilem/ ⁊ officialem. non est ex opposito assignata/ sed membra coincidunt: qr diuisio datur ex opposito: quādo nichil qđ continetur sub vno membro continetur sub reliquo: vt diuisio propositionis in cathegoricaȝ/ ⁊ hypotheticā qr nulla cathegorica est hypotheca: nec ecōtra. Diuisio non datur ex opposito qñ aliquid qđ continetur sub vno membro continetur sub reliquo. sicut est in diuisione termini mediati. Nam idē est terminus resolubilis/ exponibilis/ ⁊ officialis in eadem ꝓpositione. ⁊ sic idem termin⁹ continetur sub quolibet membro diuisionis: vt patet de isto termino necessariuȝ vt in illa propositione. necessarium est deum esse. que resoluitur hoc est deū esse ⁊ hoc est necessarium. ¶ Illa etiam potest exponi sic. deus est et non potest esse quin deus sit. Item potest officiari. hec propositio est necessaria. deus est. ꝓpter eius primarium significatum deum esse. ¶ Similiter de illa. possibile est hominem currere. ⁊ sic de similibus.

¶ Item cauendum est probando propositiones ꝙ

non sit saltus vltra terminos mediatos/ sic ꝙ secūdus terminus mediatus nō ꝓbetur ante primū. sed primus terminus mediatus in propōne debet ꝑmo ꝓbari. Uñ. non valet argumētū. Ois homo incipit esse. ergo ois homo iam est. ⁊ immediate ante hoc instans: qđ est pñs. ois homo nō fuit: vel ecōtra ois homo iam est ⁊c̄. ergo omnis homo incipit esse. quia ille est saltus probando istum terminum incipit ante illud signum omnis. Sed sic debet hec propositio probari. homo incipit esse. ⁊ nichil est homo vel incipit esse homo quin ille vel illa incipit esse ergo omnis homo incipit esse.

¶ Item nota ꝙ ab ista regula a primo termino probabili mediato

debet fieri propositionis probatio. Excipiunt̄ hypothetice ꝓpositiones: vt animal currit si homo currit. Scđo ꝓpositiones in sensu cōposito: vt animal esse hoīem est necessarium. Tertio exceptiue. vt ois homo preter sortem currit. Quarto in plurali numero: vt duo iohannes habent duo capita. Quinto exclusiue vt homo tantum currit. Sexto relatiue. vt quando relatiuum ponitur a parte predicati ⁊ refertur ad terminum stantē discrete vel determinate a parte subiecti. vt homo currit qui est albus. ⁊c̄. Uersus.

¶ Hypo. relaqȝ. modal. excep. exclu. quoqȝ plural.

¶ Sequitur de obligationibus tractatus.

¶ De obligationibus.

De obligationibus.

Obligatio est quedam ars mediante qua quis opponens potest ligare respondentē vt ad placitū suū rñdeat affirmatiue vel negatiue ad propositionē sibi positā vel depositam. ¶ Et notandū q̄ due sunt species obligationis. s. positio ⁊ depositio. Positio est quedā spēs obligationis mediāte qua q̄s obligat᷒ tenet̄ rñdere affirmatiue ad ppositionē sibi positā vel ad se admissā. ¶ Positio dr̄ duobus modis. s. simplex ⁊ cōposita. Positio simplex est illa q̄ cadit sup ppōnē cathegoricā: vt pono vobis. vos curritis. Positio cōposita est illa q̄ cadit sup ppōnē hypotheticā. vt pono vobis vos curritis: ⁊ vos estis rome. Et in ista specie solū possibile est admittendum/⁊ impossibile est reijciendum atq̄ negandum. Regula notanda.

¶ Prima regula est hec. Omne vobis positum et a vobis admissum sub forma positi propositum scitum a vobis fore tale quale fuit vobis positum vbi positum non repugnat positioni durāte tempore eiusdē obligationis est a vobis concedendū: vt pono vobis istum casum. hoc est risibile: admittat̄. tūc ppono vobis dūmodo sit risibile: cōcedat̄ illud: q2 q̄ñcunq̄ ista vel alia cōsimilis pponit̄ durante tpe eiusdē obligationis est vobis cōcedenda.

¶ Secunda regula est hec. Omne formaliter sequēs ex posito est cōcedendū: vt pono vobis istū casū. vos estis hō. admittat̄: ⁊ q̄ñ pponit̄ cōcedat̄ idē. Deīn ppōnat̄. vos estis aīal. cōcedat̄: q2 sequit̄ formalit̄ ex posito vt sequit̄ vos estis hō. ergo vos estis aīal. ¶ Tertia regula est hec. Oē repugnās posito est negandū: vt pono istū casū. aliq̄s hō est risibilis. admittat̄ ⁊ cōcedat̄ idē: tunc pponit̄ nullus hō est risibilis. neget̄. q2 est repugnans posito.

¶ Quarta regula est hec. Omne formaliter sequēs ex posito vel cōcesso vel cōcessis/est a vobis cōcedendū: vt pono casū. Oīs hō est rome. admittat̄: ⁊ q̄ñ proponit̄ concedatur idem. tunc pponitur. vos estis homo cōcedatur: quia est verum ⁊ impertinens. Deinde propono vos estis rome concedatur: quia sequitur formaliter cū cōcesso. oīs homo est rome/vos estis homo/ ergo vos estis rome. Uel si ponatur vos curritis. admittat̄ ⁊ concedat̄ idē tunc proponatur. vos mouemini. concedatur: quia sequitur ex posito formaliter sic. vos curritis. ergo vos mouemini.

¶ Alia regula est illa. Omne formaliter sequens ex posito cum opposito bene negati vel cum oppositis bene negatorū durāte tempore eiusdem obligationis est a vobis concedendum. vt pono istum casum. Omnis homo currit. admittatur ⁊ concedatur idem: tunc proponatur. vos curritis negetur: q2 falsum est ⁊ impertinens: tunc pponatur. vos nō estis homo. cōcedetur: q2 ex posito cū opposito bene negati: quia sequitur. Oīs homo currit: vos nō curritis: ergo vos non estis homo.

¶ Alia regula est illa semp ad impertinens respondendum est secundū suā qualitatem: hoc est si sit verū ⁊ impertinens est concedendum/si sit falsum ⁊ impertinens est negandū. ⁊ si sit dubiū ⁊ impertinens est dubitandū. ¶ Et sciendum q̄ impertinens est illud quod nō sequitur ex casu neq̄ repugnat casui. vt pono istū casum. Omnis homo currit. admittat̄ ⁊ concedatur. tūc pponitur. Uos estis homo. cōcedet̄ q2 est verū ⁊ impertinens q̄ sit verū patz. ⁊ quod sit impertinens. pbatur. nō sequit̄ neq̄ repugnat. q̄ nō sequit̄ pbat̄ q2 hoc argumentū non valet. Oīs hō currit. ergo vos estis hō. neq̄ repugnat: q2 possunt simul stare q̄ oīs hō currit: ⁊ q̄ vos estis homo. ¶ Et pertinens est illud qđ sequitur ex casu vel repugnat casui.

¶ Alia regula est ista. Propter possibile positum nō Regula notanda.

est ipossibile cõcedendũ: neq̧ necessariũ negandũ. ¶ Alia regula est ista. duo cõtradictoria intra se contradicentia/nunq̃ sunt simul concedenda: neq̧ neganda infra idẽ tempus obligationis. vt si a/sit contradictoriũ b/ et ecõuerso. et vnũ a/sit omne a. et vnum b/sit omne b. tunc a et b/nunq̃ sunt simul concedenda neq̧ neganda. ¶ Item differẽtia est inter positum et positionem. Positio est illud quod componit ex verbo designante actũ ponendi: cũ toto residuo: vt pono vobis vos curritis: hoc totũ pono vobis. vos curritis est positio. Et positum est illud quod remanet dempto verbo significante actum ponendi. vt pono vobis vos curritis solum hoc. vos curritis est positum. Duplex est positio vt in precedẽtibus patet scilicet simplex et composita.

¶ Sed iam videndum est qualiter faciendũ est ex parte opponentis et ex parte rñdentis. Opus opponẽtis est arte ponere et proponere propositiones quousq̧ videat rñdentẽ male rñdere vel ad aliquod inconueniens deduci. ¶ Opus respondentis est sustinere posita et proposita ac prudẽter circũspicere ne videat deduci ad aliqđ icõueniẽs. hoc est si positũ sit possibile admittat. et si impossibile neget. Primũ sophisma. ¶ Pono vobis istũ casum. vos nõ estis positũ est possibile. qr põt eẽ sicut illđ signt. ideo admittat. deinde pponit idẽ. si neget. ptra. oẽ vobis positũ et a vobis admissum. &c. est pcedendũ: sed vos negastis illud: ergo male rñdetis. Huic dr admittendo positũ et qũ pponat negetur. et qñ arguit sic. vos negatis vobis positũ. &c. ergo male respondetis. Dico q illa regula habet intelligi vbi positũ repugnat positioni. Pro quo nota q ex omni positiõe sequitur tertia esse. s. illũ esse q̄ ponit. qr sequit ego pono casum. ergo sum. scđo illũ esse cui ponit casus qr sequit ego pono vobis casum pro vos estis. tertio positũ esse: qr sequit ego pono vobis casum. ergo casus vel aliqđ positũ est. ppterea qñ positũ est illũ nõ esse qui ponit vel illũ nõ esse cui ponitur: vel illud non esse qđ ponitur. tunc positũ repugnat positioni.

¶ Secundũ sophisma. Pono vobis istũ casum omnis hõ est rome. admittat et pcedat. idẽ tũc pponat. vos estis rome. neget. quia est falsum et impertinens. si pcedat. ptra est falsum et impertinens. ergo negandũ. q sit falsum ptz. et q sit impertinẽs probat. nõ sequit neq̧ repugnat. ergo &c. nõ sequitur. ois hõ est rome. vos estis rome. neq̧ repugnat. qr pñt simul stare. deinde pponitur. vos estis hõ. neget. qr eius oppositũ est sequẽs ex posito cũ opposito bene
Responsio. negati. Nã sequit. ois hõ est rome. vos non estis rome ergo vos nõ estis homo. Huic dr admittẽdo positũ. et qñ pponit. vos estis rome neget. qr est falsum et impertinens. et qñ pponit. vos estis homo. negetur. qr eius oppositũ sequit ex posito cum opposito bene negati.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. nulla ppõ est vobis posita. admitto casũ nego eundẽ. Propono. aliq̃ ppõ est vobis posita. negetur: qr repugnat posito. ptra. hec est vobis posita: et hec est aliq̃ ppõ. ergo aliqua ppõ est vobis posita. Huic dicat admittẽdo positũ: et qñ pponit neget. et qñ vlterius arguitur concedatur pña. et neget añs pro vtraq̧ eius parte.

¶ Aliud sophisma. pono vobis istum casum. omnis homo currit admittat et pcedat idẽ. tũc ppono. hec est falsa. ois homo currit. si neget. ptra. Vos negatis verũ et impertinẽs. ergo. &c. Añs sic q sit verũ ptz: qr rei veritas est q aliqđ qđ est hõ non currit. et q sit impertinens pbat qr non sequit ois hõ currit. ergo hec ẽ falsa. ois hõ currit. neq̧ repugnat qr pñt simul stare ois hõ currit. et hec est falsa. ois hõ currit. tũc sic. hec est falsa. ois hõ currit. ergo non ois homo currit. Si concedat. tũc illa est vera nõ ois hõ currit. q̄ precise et primarie et adeq̃te signt q nõ ois hõ currit. ergo nõ ois hõ currit illa pña est bona: et añs
Responsio. est verũ et pña est a te pcedẽdũ: et pña est oppositũ positi. ergo oppositũ positi est pcedendũ: et pña est verũ: ergo duo ptraria sunt simul vera. Huic dicat admittendo positũ. et qñ pponat hec est falsa. ois hõ currit. concedat et qñ arguit sic. hec est

vera: non ois homo currit, que precise & primarie signt q ois hō currit. ergo non ois homo currit. concedat̄ p̄ña: & negetur añs p minore.

Aliud sophisma ponatur. q homo est asinus. negetur positū: q2 est impossibile: ideo ponat̄ hoc modo. hō est asinus est vobis positū. admittat̄. q2 est possibilis & concedat̄ idē. deinde pponat̄. homo est asinus est a vobis concedendū. Si negetur. Cōtra. Formaliter sequitur ex posito. ergo concedendum. quia sequitur. homo est asinus est vobis positum. ergo homo est asinus est a vobis concedendū. Si concedatur Contra. Casus est impossibilis & propter possibile positum nō est impossibile concedendū. ergo non est concedendū. Huic dicatur admittendo positum: & quando proponatur. homo est asinus est a vobis concedendū negetur. & tunc negetur argumentū sc; homo est asin⁹ est vobis positum. ergo homo est asinus est a vobis concedendū: q2 non debite arguitur: sed sic debet argui. homo est asinus vel vobis positum. ergo homo est asinus est vobis positum est a vobis concedendum. — Responsio.

Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. Vos estis rome. admittat̄ & concedat̄ idē. Deinde pponat̄. vos estis rome in hoc instāti. Si cōcedet̄. cōtra. est falsum & impertinēs. ergo negandū: q sit falsū ptz: & q sit ipertinēs pbat̄. q2 nō sequit̄ neq3 repugnat. nō sequit̄ vos estis rome ergo vos estis rome in hoc instanti. q2 posito q in fine istius hore vos sitis rome. & q i hoc instāti vos non sitis rome. tūc añs est verū & p̄ña falsum. q vos estis rome in hoc instāti. q2 hoc instans nō est. Si neget̄. cōtra. vos negatis formaliter sequens per positum. ergo male respōdetis. añs sic. Nam sequitur formaliter vos estis rome. ergo vos estis rome in hoc instanti. Huic dicat̄ admittendo positū & qñ pponat̄. vos estis rome in hoc instanti. neget̄ q2 est falsum & ipertinēs: & qñ arguit̄ sic. Omne quod est rome est rome in hoc instāti. vos estis rome ergo vos estis rome in hoc instanti. concedetur consequentia: & negetur maior q2 hoc instans non est. quia repugnat posito. — Responsio. Aliud sophisma. Pono vobis illum. omnis homo est rome. admittatur & concedatur. Tunc quero. vbi estis vos modo? Respondeatur in loco vbi non repugnat me esse. tunc propono. vos estis rome concedatur: quia sequitur ex posito cum concesso: quia sequitur. omnis homo est rome: & vos estis in loco vbi non repugnat vos esse. ergo vos estis rome.

Aliud sophisma. Pono istū casum. q aliquis istorum currit. demonstrando per ly istorum vos et me. admittatur. & sic concedatur idem tunc ppono aliq̄s istoꝝ nō currit. cōcedatur. q2 est verū & ipertinens. deinde pponatur. vn⁹ istorū currit: concedetur. deinde pponatur. alter istorū currit. cōcedatur vt apparet. q2 est positū. Deinde pponatur. vterq3 istorū currit. si concedetur. cōtra. Vos conceditis eius oppositū: sed duo opposita: nunq̄ simul sūt cōcedenda. ergo male r̄ndetis. Si neget̄. cōtra. seqt̄ur formaliter ex posito cum cōcessis. ergo ꝯcedendū. q2 sequit̄. vnus istorū currit: & alter istorū currit: ergo vterq3 istorū currit. Huic dicat̄ admittendo positū. & qñ pponit̄ q aliq̄s istorū nō currit. cōcedatur: q2 est verū & impertinens. & qñ pponitur. vn⁹ istorū currit. cōcedatur. & qñ pponat̄ q alter istorū currit. neget̄ pro ista cā. q2 ponit̄ sub alia forma q̄ fuit prius posita: vel negetur argumentū: cū sic arguit̄. vnus istorū currit: & alter istorū currit. ergo vterq3 istorū currit. — Responsio. Aliud sophisma. Pono vobis istū aliqua res non est. hoc est possibile vt apparet. Si admittat̄ pponat̄ idē. ꝯcedat̄ deinde pponat̄. ois res est. Si neget̄. cōtra impossibile positū nō est necessariū negādū. sed hec est necessaria ois res est. ergo negādo illā male r̄ndetis. Si negetur q est necessariū pbat̄ sic. aliqua res est. ergo ois res est. pbo p̄ñam. q2 si aliqua res est. ḡ tm̄ vna est vel plures res sunt. & si tm̄ vna res est. ḡ ois res est. & si plures res sunt. ḡ ois res est ḡ a pmo ad vltimū aliqua res est. ergo ois res est. illa p̄ña est bona. & añs est necessarium. ergo & p̄ñs. Huic dicat̄ negando positum: quia est impossibile. — Responsio. Et nota regulam q quelibet particularis et indefinita in qua ponitur hoc verbum Sum/es fui. Et predicat secundum adiacens. et in

e 6

qua subiectum est termin⁹ trāscendens equipollet suo vniuersali subalterno ⁊ arguendo ab vno ad aliū est ꝯña bona: vt aliqua res est: ergo omnis res est. aliq̄ res non est: ergo nulla res est. Et isti sunt termini trāscendentes. ens vnum/ res ⁊ aliqd. Quod modis fallit hec regula: a particulari ad suū vniuersale. vbi hoc verbū est predicat secundū adiacens quattuor modis. scʒ in termino ampliatiuis. vt alicuius quātitatis vos fuistis: ergo cuiuslibet quātitatis vos fuistis. In obliquis: vt in aliquo loco vos fuistis. ergo in omi loco vos fuistis: In aduerbijs loci. vt alicui vos fuistis: ergo vbiq̄ vos fuistis: ⁊ in predicatione indirecta: vt aliquod animal estis: ergo omne animal estis.

Termini transcendentes.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam. Vos differtis a chimera. Si admittaꝛ ꝓponaꝛ idē: si cōcedaꝛ. tunc propono vobis. Chymera est. Si negetur. contra. formaliter sequitur. vos differtis a chymera. ergo inter vos ⁊ chymerā est aliqua differentia. Tūc sic inter vos ⁊ chymerā est aliqua differentia: ergo chymera est. ergo a primo ad vltimū vos differtis a chymera: ergo chymera est. ¶ Huic dicatur. negetur positū: quia ex eo sequitur q̄ chymera est. quod est impossibile.

Responsio.

¶ Unde notandum est q̄ quando aliqua differētia vel alietas ponitur inter duo extrema. videndū est verū illa dua extrema pn̄t sic esse in rerū natura vel non. Si pn̄t. tūc bene pōt admitti. vt vos differtis ab antichristo. que bene potest admitti. q̄ vos ⁊ antichꝛs potestis simul esse in rerū natura. Sʒ ista vos differtis a chymera. non potest admitti: q̄ vos ⁊ chymera nō potestis simul esse in rerū natura. Et nota q̄ quelibet talis propō est impossibilis. Uos differtis a non ente. ⁊ vos differtis a chymera. ⁊c̄.

Sequitur de exclusiuis.

¶ Primum sophisma est istud. Pono casum. tantū homo est leo. est vobis positū: ⁊ maneat hec vobis posita ⁊ nulla alia admittaꝛ ⁊ concedaꝛ idē. Tūc ꝓponaꝛ hō est leo. est vobis positū. Si concedatur. cōtra: est repugnās posito ergo negandū. Si negeꝛ. cōtra formaliter sequiꝛ ex posito. Tm̄ homo est leo est vobis positū: ergo homo est leo. est vobis positu ʒ. illa ꝯña est bona. ⁊ añs est verum. ⁊ ꝯña sequitur ex añte: quia hic arguitur ab exclusiua ad suum preiacens: ergo ꝯña est concedendum. Huic dicatur admittendo positum. quia hoc totum. tm̄ homo est leo: est subiectū in illa ꝓpōne tantū homo est leo est vobis positum. Et quando proponitur homo est leo est vobis positum negetur. ⁊ negetur quod sequitur. q̄ repugnat posito: quia non arguitur ab exclusiua ad suum preiacens: quia ille terminus tantuʒ. non tenetur exclusiue sed materialiter. quia est pars subiecti.

¶ Aliud sophisma. Pono q̄ sortes credat vnam propositionē esse verā ⁊ p. eadē. ⁊ nemo credit ꝓpōnem esse verā nisi alter istorum. Admittaꝛ ⁊ concedaꝛ idē. ꝓpono tm̄ alter istorū credit propōnem esse verā. Si negeꝛ. contra. alter istorū credit ꝓpōnem esse verā: ⁊ nichil nō alter credit propōnem esse verā. ergo tm̄ alter istorū credit propōnē esse verā. p3 ꝯña ab exponentib⁹ ad expositū. Si cōcedaꝛ. cōtra. aliqd aliud q̄ alter istoꝝ credit ꝓpōnem esse: q̄ vterq̄ istorū credit ꝓpōnē esse verā. ⁊ vterq̄ istoꝝ est aliqd aliud q̄ alter istorū. ergo nō tm̄ alter istorū credit ꝓpōnem esse verā. ¶ Huic dicaꝛ admittēdo positū. Et qn̄ ꝓponiꝛ tm̄ alter istorū credit ꝓpōnem esse verā. cōcedaꝛ. ⁊ qn̄ arguiꝛ cōtra hoc sic. vterq̄ istorū credit propōnem esse verā: ⁊ vterq̄ istoꝝ est aliquid aliud q̄ alter istoꝝ: ergo non tm̄ alter istorū/⁊c̄. cōcedaꝛ ꝯña ⁊ negaꝛ añs ꝓ minore. ⁊ causa est: q̄ vterq̄ istorū est alter istorū. ideo stant bene simul: tm̄ alter istorū credit ꝓpositionē esse verā: ⁊ vterq̄ istorū credit ꝓpōnem esse veram: vt p3 p eius exponentes. sicut alter istorū est alter istorū. ⁊ neuter istoꝝ est qui est alter istorum: ergo vterq̄ istorū est alter istorū. ⁊c̄.

¶ Sequitur de copulatiuis.

¶ Et nota ꝙ licet vtraqꝫ pars copulatiue sit conce/denda per se: nō tñ sequitur ꝙ copulatiua sit concedenda anteq̄ ꝓponātur ambe partes: vt pono istam. vos estis rome: admittatur tunc ꝓpono eandē. ꝯcedatur: qꝛ est positū ꝛ admissum. et ista: vos sedetis in casu ꝙ sedeatis est cōcedēda qꝛ verū est ꝛ imptinēs: tñ copulatiua facta ex illis ante ꝯcessionē vtriusqꝫ partis est neganda tanq̄ falsum ꝛ impertinens: ꝛ ideo si primo ꝛ immediate post casum ꝓponaꝛ vos estis rome ꝛ vos sedetis: negeꝛ tanq̄ falsum ꝛ impertinens: ꝛ qñ ꝓponiꝛ vos sedetis negeꝛ qꝛ repugnat posito cū opposito bene negati. Ideo vidēdū est qñ ꝓponiꝛ copulatiua vtrū vtraqꝫ pars sit possibile vel non. vel si aliqua pars repugnat alteri vel non/ vel sint cōpossibiles vel nō. vñ si pñt esse cōpossibiles admittaꝛ. si nō negeꝛ vt ille possunt esse cōpossibiles vos estis hō ꝛ vos sedetis sed ille nō. vos estis hō ꝛ vos non estis hō: vtraqꝫ pars est possibilis: ꝛ tñ partes ille non sunt cōpossibiles: ꝛ ideo negetur. ¶ Et nota ꝙ omnis copulatiua ex qua sequitur oppositū positi est neganda: vt pono vobis: vos curritis. ꝛ nulla copulatiua est vobis posita. ꝛ maneat hec vobis posita: ꝛ nulla alia si admittaꝛ. deinde ꝓponatur. nulla copulatiua est vobis posita. Si negeꝛ contra sequiꝛ formaliter. nulla copulatiua est vobis posita: ꝛ vos curritis. ergo nulla copulatiua est vobis posita. Huic dicatur admittendo positum/ ꝛ quando ꝓponitur negeꝛ. quia positum repugnat positioni.

¶ Aliud sophisma pono vobis. Aliquis homo est rome: ꝛ nullus homo alius vel alia vobis est rome. admittaꝛ: si ꝓponaꝛ cōcedaꝛ tunc ꝓpono vos estis rome. Si cōcedaꝛ. Cōtra. illa est falsa. ꝛ non sequiꝛ ex posito ergo est negāda: qꝛ nō sequiꝛ aliquis hō est rome: ꝛ nullus hō alius vel alia a vobis est rome. ergo vos estis rome: qꝛ in casu posito ꝙ vos nō sitis añs est verū ꝛ ꝯñs falsum: qꝛ ꝑma pars añtis est vera: ꝛ ꝙ scḋa sit vera probaꝛ. videlicet nullus hō alius vel alia a vobis est rome: qꝛ si aliq̄s alius a vobis est rome. ergo aliquis alius a vobis est: ꝛ vltra ergo vos estis. sed hoc repugnat casui. ergo. ꝛc. Si negeꝛ ꝙ vos estis rome. ꝯtra. sequiꝛ aliq̄s hō est rome: ꝛ null9 alius a vobis est rome. ergo vos estis rome. ¶ Huic diciꝛ admittendo positum: ꝛ qñ ꝓponiꝛ vos estis rome negeꝛ. qꝛ est falsum ꝛ īpertinens. ꝛ negeꝛ ista ꝯñā. aliq̄s hō est rome ꝛ nullus hō alius vel alia a vobis est rome: ergo vos estis rome q̄ totū añs est verū ꝛ ꝯñs falsum in casu posito ꝙ vos non sitis. Responsio.

¶ Sequitur de disiunctiuis.

¶ Et notandum ꝙ quādo ponitur aliqua disiunctiua videndū est vtrū vna pars illius sit possibilis vel non si sit possibilis bene potest admitti. ꝛ si vtraqꝫ pars sit impossibilis: tunc non potest admitti.

¶ Alia regula est ista: qñ poniꝛ aliqua disiunctiua: cui9 vtraqꝫ pars est vera: qñcunqꝫ ꝛ vbicunqꝫ ꝓponitur prima pars est cōcedenda/ vt pono illū casum. Uos estis homo/ vel vos sedetis.

¶ Alia regula est ista. quādo ponitur aliqua disiunctiua cuius vna pars est vera ꝛ altera dubia: qñcunqꝫ ꝓponiꝛ pars dubia est dubitanda: et pars vera est cōcedenda. Similiter qñcūqꝫ ponitur aliqua disiunctiua: cuius vna pars est falsa: ꝛ altera dubia: tūc pars dubia est dubitāda: ꝛ pars falsa est neganda. Et si iteruꝫ ꝓponaꝛ pars dubia est concedenda. qꝛ sequitur ex posito cum opposito bene negati. ꝛ pono istam. rex sedet: ꝛ vos estis rome. Admittatur. deinde proponitur rex sedet: dubitatur. qꝛ est dubia ꝛ impertinens. Deinde proponitur rex sedet. concedatur: quia sequitur ex posito cum opposito bene negati: quia seqtur: vos estis rome: vel rex sedet. sed non est ita ꝙ vos estis rome: ergo rex sedet.

¶ Alia regula est illa. quando ponitur aliquā disiun
ctiua cuius vtraqȝ pars est falsa: ꝛ contingens quecunqȝ pars pmo proponit̄ est
neganda qꝛ est falsa ꝛ impertinens: ꝛ alia est ꝯcedenda: qꝛ sequit̄ ex posito: vt si
ponat̄ vos curritis: vel vos non mouemini. admittat̄: deinde si ꝓponit̄ vos cur
ritis neget̄ qꝛ est falsum ꝛ ipertinēs: ꝛ tūc si ꝓponit̄ vos non mouemini: ꝯcedet̄
qꝛ sequit̄ vos curritis: vel vos nō mouemini: sȝ vos nō curritis ergo vos nō mo=
uemini. ¶ Aliud sophi᷑ma. Pono vobis istā. vos curritis vel vos mouemini: ad
mittat̄. deinde ꝓponit̄ vos curritis. neget̄. deinde ꝓponit̄. vos mouemini: con=
cedet̄: deinde ꝓponit̄ vos mouemini localiter. Si concedat̄. cōtra. Uos cōcedi=
tis falsum ꝛ imptinens: ergo male respondetis. Si neget̄ ꝯtra. Uos negatis for
maliter sequens ex posito: ergo male respōdetis: qꝛ sequit̄ vos mouemini ergo
vos mouemini localiter. Huic dicitur. admittat̄. ꝛ qñ ꝓponitur vos curritis. ne=
get̄: qꝛ est falsum ꝛ impertinens. ꝛ qñ ꝓponit̄. vos mouemini concedat̄: qꝛ est se
quēs ex posito: ꝛ qñ ꝓponitur. vos mouemini localiter. neget̄. qꝛ nō sequit̄: vos
mouemini: ergo vos mouemini localiter.

¶ Alia regula est ista. quandoqȝ ponitur aliqua dis
iunctiua: cuius vna pars est inferior: ꝛ altera superior: tunc superior est conced ē
da: ꝛ ad aliam partem respondendum est secundum suam qualitatem: vt pono
istum casum. sortes est homo: vel sortes est animal. admittat̄. deinde ꝓponat̄.
sortes est animal. concedat̄: qꝛ est superior. tunc ꝓponitur. sortes est homo con=
cedatur: quia est verum et impertinens.

¶ Nota ꝙ quando ponit̄ aliqua disiunctiua cuius
vna pars est sequēs ad aliā illa pars que est sequēs est cōcedenda: vt si ponit̄ ta
lis disiūctiua ꝙ antixp̄s est albus/ vel antixp̄s est colorat᷑. ista antixp̄s est colora
tus est concedenda. qꝛ est sequens ex posito. qꝛ sequit̄ antixp̄s est albus/ vel an
tixp̄s est colorat᷑. ergo antixp̄s est coloratus. Et si proponatur antichristus est
albus dubitetur: qꝛ est dubium ꝛ impertinens. Et qñ ꝓponit antichristus est co
loratus. concedatur quia sequitur ex posito.

¶ Sequitur de conuertibilibus.

Regl̄a notāda. ¶ Notandum ꝙ quidam termini vel propositiones
conuertuntur simpliciter/ ꝛ quidē vt nunc conuertunt̄ vt nunc: qñ conuertūtur
ex noua impositione: vt ille termin᷑ hō et asinus conuertunt̄ vt nūc. si ly asinus
Obiectio. imponatur ad signādū risibile. Simpliciter quando conuertuntur ex primaria si=
gnificatione: vt homo ꝛ risibilis: ꝛ est ꝯña bona ab vno ꝛ reliquū et ecōtra. vt hō
Responsio. currit. ergo risibile currit. Sed cōtra. posito ꝙ isti duo termini conuertunt̄ hō ꝛ asi=
nus. tūc facio vobis hoc argumentū: vos estis hō. ergo vos estis asin᷑. Si nege
Notandum. tur ꝯña. pbat̄ ab vno conuertibili ad reliquū. ergo bona. dicendū. ꝙ hec regula hȝ
intelligi in his terminis que conuertunt̄ simpliciter ꝛ non vt nunc siue per acci=
dens qd idem est. ¶ Et notandū est ꝙ ad hoc ꝙ termini vel ꝓpositiones conuer
tuntur simpliciter requiritur ꝙ tantum valet vna ꝯtum ꝛ reliqua: ꝛ econtra ꝛ ꝙ
termini eodē modo supponāt in vna sicut in alia. Ut pono ꝙ ille ꝓpositiones co
uertuntur. vos estis hō/ ꝛ vos estis asinus. Si admittatur proponatur. idem si
concedat̄ tunc ꝓponatur: hec est vera vos estis hō. cōcedat̄: qꝛ est verū ꝛ imper
tinens: tunc ꝓponatur hec est vera vos estis asinus. Si neget̄: contra sequit̄ ex
posito cū concesso. ergo concendū qꝛ sequitur ille due propositiones conuertuntur.
Sed hec est vera vos estis homo ergo hec est vera vos estis asinus. Si primo
ponatur vos estis asinus. negetur. quia hec est falsa ꝛ ipertinens. Deinde si ꝓpo
natur hec est vera. vos estis homo negetur. quia est repugnans qꝛ sequitur il=
le due propositiones conuertunt̄. vos estis homo ꝛ vos estis asinus: sed hec nō
Responsio. est vera vos estis asinus. ergo hec non est vera. vos estis homo. ꝛ sic de similib᷑
Huic dicitur admittendo positum. Et quando proponitur hec est vera. vos estis

homo concedatur. ꝛ quando proponitur hec est vera: vos estis asinus negeť et quādo arguitur sic: iste due propositiones vos estis homo. ergo hec est vera vos estis asinus. negetur consequentia. Et nota ꝙ propter nouam propositionem nō est responsio varianda.

Nunc determinendū est qualiter respondendum est qñ propositiones ponuntur esse similes vel dissimiles: ꝛ ƀm istū modum loquendi propositiones sunt similes qñ simul sunt vere vel simul false. Et sunt dissimiles quando vna est vera ꝛ alia falsa. ¶ Notandum est ꝙ quādo ponuntur alique propositiones esse similes primarie sigñdo q̄ non possunt esse similes: nisi solū in veritate primarie significādo admittendus est casus: ꝛ tunc vtraqꝫ pars debet concedi qñ ꝓponitur: vt pono vobis istas esse similes ꝓmarie significādo deꝰ est et vos curritis. admittať ꝛ cōcedať vtraqꝫ pars qñ ꝓponiť. Et qñ poniť ꝙ alique ꝓpositiones sunt similes que non possunt esse similes nisi solum in falsitate admittendus est casus. ꝛ negetur vtraqꝫ pars qñ proponiť. vt pono vobis istum casum. ꝙ iste propositiones sunt similes. vos estis homo: ꝛ vos estis asinus. admittatur casus ꝛ negeť vtraqꝫ pars qñ proponitur. ¶ Sed qñ ponunť ꝓpositiones esse similes primarie significando que pñt esse similes in veritate ꝛ falsitate admittendus est casus. Et tunc ad primum respondendū est secundū suā qualitatem. Et ad aliā sicut ad primam. Ut pono ꝙ ille due propositiones sunt similes. omnis homo currit: ꝛ homo est rome Si primo ponatur omnis homo currit. negetur: quia est falsum et impertinens. Et respondendum est ad aliam sicut ad primam. Sed si primo ponatur ista. homo est rome. concedatur. quia est verum impertinens. Et respondendum est ad aliam sicut ad istam. ¶ Et quando ponuntur alique propositiones esse similes que non possunt esse similes in veritate: nec in falsitate negādus est casus. vt pono ꝙ ille due propositiones sint similes. deus est: ꝛ homo est asinus. negeť casus quia est impossibilis.

¶ Pono ꝙ ille due propositiones sint similes primarie significādo. Vobis concludiť: ꝛ vos nescitis vobis cōcludi. admittať ꝛ ꝯcediť illud. Tunc ꝓpono. vobis cōcluditur. Si negetur tunc ꝓpono. vos nescitis vobis concludi. Si concedatur. Contra iste due propositiones sunt similes vobis cōcludiť: ꝛ vos nescitis vobis concludi: sed hec est falsa. ꝛ negata. vobis ꝯcluditur ꝫ hec ē falsa ꝛ negāda: vos nescitis vobis cōcludi sꝫ vos ꝯcluditis illā: ꝫ male respondetis. Sꝫ negeť. vos nescitis vobis cōcludi. ꝓponať eiꝰ oppositū. vos scitis vobis ꝯcludi. Si ꝯcedať. Tūc sic. vos scitis vobis cōcludi. ꝛ nichil sciť nisi verū. ꝫ vobis concluditur: qđ fuit negatū a vobis in principio. ꝫ ꝛc.

¶ Huic dicitur admittendo positum/ et quando proponitur vobis concluditur: cōcedatur qꝛ est vera sequitur ex posito ꝙ sit vera. ꝓbo qꝛ ille due ꝓpositiones sunt similes. vobis concluditur ꝛ vos nescitis vobis concludi: ergo ille sunt simul vere vel false: sed non possunt esse simul false. ergo sūt simul vere quia nō possunt simul esse false probo/ qꝛ si possunt simul esse false tūc hec esset falsa: vos nescitis vobis concludi: ergo suū oppositū est verū vos scitis vobis ꝯcludi: tūc arguiť sic. hec est vera. vos scitis vobis ꝯcludi ꝛ nichil sciť nisi verū. ꝫ hec est vera. vobis cōcludiť: ꝛ prius dictū est ꝙ sit falsa. ergo eadē ꝓpositio est vera ꝛ falsa. Ideo ꝙ patet ꝙ ille ꝓpōnes non esse similes nisi in veritate. ideo vtraqꝫ pars est concedenda.

¶ Pro quo nota. ꝙ quādo ponuntur alique propositiones esse similes quarū vna est affirmatiua ꝛ alia negatiua. Si ex posito negatiue formaliter sequitur affirmatiua tūc nō pñt esse siles nisi in veritate vt in exemplo ꝓdicto. Et si ex affirmatiua formaliter sequiť oppositū negatiue: tūc nō pñt esse siles nisi in falsitate: vt pꝫ in isto exemplo. vos curritis: ꝛ vos non mouemini.

Dignū notam.

¶ Et nota q̄ q̄ñ aliquis ponunt aliques ꝓpositiones esse similes admittendus est casus. si non ponitur ille terminus primarie significando: quia quecunq̄ ꝓpositiones possunt esse vere significando secundarie.

¶ **Aliud sophisma. Pono vobis q̄ ille due propositi**ones. Deus est, & homo est animal sunt dissimiles primarie significando. Si admittatur ponat̄ idē. Si concedet̄ tunc ꝓpono deus est si concedat̄ tunc ꝓpono hō est aīal. Si cōcedat̄. cōtra. iste due ꝓpōnes sunt dissimiles primarie significādo ergo si vna est cōcedenda. reliqua erit neganda. sed vos cōcedetis vtrāq̄ ergo male respōdetis. Si neget̄ hō est aīal. cōtra. ꝓpter possibile positū non est ne-
Responsio. cessariū negendū/sed vos negatis necessariū: ergo male respondetis. Huic dicat̄ negando positum quia est impossibile.

¶ **Sophisma. Pono istas duas propōnes esse dissi**miles hō est asin⁹. & quelibet ꝓpō est similis illi/demōstrando p ly istā ꝓpositionē hō est asin⁹. Si admittat̄ ꝓponat̄ idē. tunc ꝓponat̄: hō est asinus: neget̄. tūc ꝓponat̄ quelibet ꝓpositio est silis illi neget̄. Cōtra ille due ꝓpositiones sunt dissimiles/sed ista est negata. hō est asinus: ergo altera illaꝝ est cōcedenda. sed vos negatis vtrāq̄: ergo male respondetis: si concedat̄ q̄ quelibet ꝓpō est similis illi. ista est ꝓpositio ergo illa est similis illi: & sic eadē est similis & dissimilis/ & vera
Responsio. & falsa. Huic dicat̄ negando positū q̄r est impossibile.

¶ **Sophisma. pono q̄ ille propōnes sunt dissimiles** Omnis homo currit. & quelibet istarū est vera: demonstrādo per ly istarū omīa singularia istius vniuersalis si admittat̄: & sic ꝓpono. Oīs hō currit: neget̄: quia est falsum & impertinens. tunc propono quelibet istarum est vera demonstrando per ly istarū sicut prius. si negetur contra est concedenda probat̄: quia sequitur ille propōnes sunt dissimiles: sed hec est falsa. oīs hō currit: ergo hec est vera quelibet istarū est vera: sed vos negatis illā: ergo male respondetis. si concedat̄ q̄ quelibet istarum est vera: ergo illa vniuersalis est vera. & per consequens hec ꝓpositio est falsa. s. quelibet istarū est vera. Huic dr̄ admittendo casum & q̄ñ ꝓponitur oīs homo currit neget̄. quia est falsum & impertinens: & concedat̄ ista. scʒ quelibet istarū est vera. & cū arguit̄ sic. quelibet istarū est verū: ergo si illa vniuersalis est vera: neget̄ ꝯña: q̄r aīs potest esse verū in casu posito & ꝯñs falsum. vt si ponat̄ q̄ oēs singulares illius vniuersalis significent secundarie q̄ deus est vel q̄ hō sedet. tunc aīs est verū. s. q̄ quelibet istarū est vera demonstrando oēs singulares illius vniuersalis. & ꝯñs est falsum. s. q̄ oīs hō currit. q̄r suū contradictoriū est verū. s. aliquid qđ est hō non currit. Uel ponat̄ iste casus q̄ nō currūt plures hoīs q̄ sortes & plato. et q̄ illa vniuersalis nō habeat plures singulares tam aīs est verū q̄ quelibet illarū est vera demonstrando oēs singulares illius vniuersalis. ꝯñs est falsum. s. oīs hō currit: q̄r aliquis non currit per casum. Igit̄ ad hoc q̄ argumentū illud sit bonū oportet sic arguere. quelʒ istarū est vera. demonstrando oēs singulares illius vniuersalis: & ille singulares significāt precise & primarie: et ille sunt omnes singulares quas illa vniuersalis apta nata est habere: ergo illa vniuersalis est vera. Si sic arguit̄ concedat̄ ꝯña/& neget̄ aīs pro minori. Nota q̄ vniuersalis dicit̄ habere tot singulares quot apta nata est habere. q̄ñ quilibet suppositio contento sub subiecto vnius vniuersalis correspōdet vna propositio singularis. Et hec de positione.

Depositio est quedam species obligatiōis mediante qua quis obligate tenetur respondere negatiue ad propositionem sibi depositā. Et notandum est q̄ illa propositio est solum admittenda in depositione cuius oppositū est admittendū in positione
Regula notāda. Et primo sunt regule ponende quibus quilibet respondens potest defendere se ne ducatur ad aliquod inconueniens.

¶ Prima regula est ista. Omne michi depositum et a me admissum sub forma depositi propositum scitum a me fore tale quale fuit michi depositum infra idem tempus obligationis est a me negandum: vt depono istum. vos sedetis. admittatur deinde proponatur negetur: quia omne michi depositum et a me admissum. etc. est a me negandum.

¶ Alia regula est ista. omne repugnans aut formaliter cõtradicens deposito infra idẽ tempus obligationis est cõcedendũ: vt depono casũ. rex sedet. admittatur. ppõ eundẽ negetur. tunc propõ nullus rex sedet concedo quia omne formaliter contradicens deposito est concedendum.

¶ Alia regula est ista. Omne antecedens ad depositũ cũ concesso vel cũ concessis aut cũ opposito bene negati vel cũ oppositis bene negatorũ est negandũ: vt depono istũ. Aliquis homo nõ currit. admittatur proponatur idẽ negetur. tunc propono. vos estis aliquis homo. concedatur quia est verũ et impertinens. deinde propono vos non curritis negetur quia ista cũ cõcesso põt esse añs ad depositũ sic arguendo. vos non curritis. et vos estis aliquis homo: ergo aliquis homo non currit/ quod est depositum.

¶ Alia regula est ista. Omnis propõ cuius cõtradictorium antecedit ad depositum cum concesso vel concessis cũ opposito bene negati: vel oppositis bñ negatorũ est cõcedẽda: vt depono vobis istã. Aliquis hõ non currit. admittatur proponatur idẽ. negetur deinde ppono. vos estis aliquis hõ. concedatur tũc ppono. vos curritis. concedatur: quia oppositũ eius cũ concesso añcedit ad depositũ sic arguẽdo. vos nõ curritis: et vos estis aliquis hõ: ergo aliquis hõ nõ currit. ¶ Et notandũ quod illud est impertinens in depositiõe quod nec est depositũ nec contradictoriũ depositi. nec añs ad depositũ. nec cuius contradictoriũ est ad depositum. Regula notanda.

¶ Sophisma. Depono vobis istã. Aliquis homo nõ est rome. admittatur. quia eius oppositũ est admittendũ in positione. deinde ppono vos estis aliquis hõ. concedatur/ quia est verũ et impertinens. propono/ vos estis rome. cõcedatur quia eius oppositũ cũ concesso antecedit ad depositũ. deinde ppono. quilibet hõ est rome. hoc est concedendũ quia est cõtradictoriũ depositi. deinde propono. vos estis rome. si negetur contra. vos negetis sequẽs ex cõcessis ergo male respondetis/ quia sequitur. quilibet hõ est rome. vos estis aliquis hõ/ ergo vos estis rome. Huic dicatur admittendo depositũ et quando ppõitur negetur. et si in pmo loco proponitur. vos estis aliquis hõ/ cõcedatur: quia est verũ et impertinens. et si tunc pponatur. vos estis rome. cõcedatur: quia eius oppositũ cũ cõcesso antecedit ad depositũ. Sed si primo pponatur. vos estis rome. negetur. quia est falsum et impertinens. et si proponatur: vos estis aliquis homo. negetur: quia illud cum opposito bene negati est añs ad depositum sic arguendo. vos estis aliquis homo: et vos non estis rome: ergo aliquis homo non est rome.

¶ Sophisma. Depono vobis istam. Alique propositiones non sunt similes. admittatur. deinde pponatur idẽ. negetur. tũc propono oẽs propõnes sunt similes: hoc est contradictoriũ depositi. ergo concedendũ. deinde pponitur alique propõnes sunt vere: hoc est verũ et impertinens: ergo concedendũ. deinde pponatur. aliq̃ propõnes sunt false. si cõcedatur cõtra. illa cũ cõcesso antecedit ad depositũ. ergo est negandũ. quia sequitur. aliq̃ propõnes sunt vere et aliq̃ sũt false. ergo non oẽs propõnes sunt similes. ¶ Huic dicatur admittendo depositũ et quando proponitur. oẽs propõnes sunt similes. concedatur. et quando proponatur aliq̃ propões sũt vere. concedatur. et quando proponatur. aliques propões sunt false. negetur. quia ista cũ cõcesso potest esse añs ad depositũ. Si in pmo proponatur. alique propõnes sunt false concedatur. et sic tunc proponatur. aliques propõnes sunt vere. negetur. quia est antecedens ad depositum cum concesso. Responsio.

¶ **Sophisma. Depono vob:s istā. Antichristus nō**
est albus. vel antichristus est coloratus. Si admittat. tūc ppono/antixps nō est
albus: negetur: qr pōt esse añs ad depositū. qr qñcunq; aliqua disiūctiua est depo
sita si aliqua eius pars pponitur diuisim/ illa pars est neganda: qr vtraq; cathe
gorica est: añs ad depositū: deinde propono. antixps est coloratus. negetur. qr
est añs ad depositū: tunc propono. antixps est colorat⁹. si negetur. contra sequit ex
cōcesso: ergo est cōcedendū. añs sic pbatur. hec est cōcessa antichrist⁹ est albus:
⁊ hec cōsequētia est bona. antixps est alb⁹: g antixps est colorat⁹. arguit ab infe
riori ad suū superi⁹. ergo. ⁊c̄. Si pcedat: cōtra. vos concedetis añs ad depositū
ergo male rñdetis. ⁊ silr idē cōcedetis. ⁊ negatis infra idem tempus obiectionis
ergo male rñdetis. qr sequit formaliter. antixps est alb⁹/vel antixps est colora=
tus. sed antixps non est albus. ergo antixps nō est colorat⁹: pña patet: qr a tota
disiunctiua ad alteram eius partē ita q oppositū cōsequentis sumitur in mino=
re. est cōsequentia bona: huic dicat negando depositū. quia ei⁹ oppositū est vna
copulatiua impossibilis que non potest admitti in positione: ergo illa non est ad
mittenda in depositione. Et contradictoriū illius est vna copulatiua facta ex op
positis illarum partium. scilicet omnis antichrist⁹ est albus. ⁊ nullus antixps est
coloratus quod est impossibile.

¶ **Aliud sophisma. Depono vobis istam. Rex sedet**
⁊ aliqs hō sedet. ⁊ quelz istarū est vobis deposita. demonstrādo p ly istarū istas
tres propōnes. tūc pponatur quelibet istarū est vobis deposita. Si concedat cō
tra. vos cōcedit is depositū: ergo male rñdetis. Si neget. contra. ille tres ppōes
sunt vobis deposite. ergo quelibet istarū est vobis deposita. ptz pña ⁊ añs est ve
rū: g ⁊ cōsequēs. huic dicat admittendo depositū ⁊ distinguendo de ista propōe
quelz istarū est michi deposita vtrū sumat in sensu collectiuo vel in sensu diuiso
sensus collectiuus est q oēs iste propōnes simul sūpte sint vnū depositū sensus
diuisiuus est quelz illa propōnū diuisiuē sūpta sit deposita. Si deponat in sensu
collectiuo: tunc qñ proponit aliqua illarū propōnū. s. vel ista rex sedet. vel aliqs
hō sedet: vel quelibet istarū est vobis deposita rñdendū est ad quālibet istarū si=
cut extra casum: qr nulla illarū est deposita/sed agregatū ex illis omnibus. Sz
si deponat in sensu diuiso admittat casus et neget ista. rex sedet: qñ pponatur.
Similiter negetur ista. aliqs hō sedet: ⁊ neget q quelibet istarū est vobis deposi
ta: qr diuisum deponitur quelibet istarū est vobis deposita primarie. ideo queli=
bet istarum est neganda. Et qñ arguit sic. vos cōcedetis depositū. ergo vos ma
le rospōdetis. neget cōsequentia/⁊ dicatur q hec regula habet intelligi qñ ex ca
su non sequitur hoc fore positum.

¶ **Aliud sophisma. Depono vobis istū. Aliquis ho=**
mo currit. vel nullus hō q est sortes currit. Si admittat/tūc ppono. aliqs hō qui
est sortes currit. hoc est oppositū depositi: ergo cōcedendū. tūc arguitur sic. Ali=
quis hō qui est sortes currit: ergo aliqs hō currit pña est añs ad depositū: ergo
negandū. huic dicat negando depositū. oppositū depositi est impossibile ⁊ non
admittendū in positione. Notandū est q nichil est admittendū in depositione ni
si impossibile ⁊ contingens ad vtrumlibet.

¶ De obiectionibus consequentiarum.

COnsequentiarū obiectiōes quedā sunt mouē
de ⁊ soluēde. Unde primo supponit hec regu
la arguendo ab inferiori ad suū superius cum negatione preposita non valet cō
sequētia. sed cōtra illā regulā arguit sic. si illa regula esset vera eadē pña esset bo
na/⁊ non bona: probat/⁊ assigno istam consequentiam. Nullus homo risibilis

est:ergo nullus homo est.hec est bona q: ex opposito cõsequentis:sequitur op po
situ͂ antecedentis. Et q̄ nõ valet/ probatur:q: arguit̃ ab inferiori ad suũ superius
cũ negatione p̄posita:ergo non valet. Añs sic probatur: q: om͂e se hñs ꝑ modũ
appositionis vel additiõis respectu alteri⁹ inferius est eo cui apponitur:sed sub=
iectũ añtis se habet ꝑ modũ appositionis respectu subiecti cõsequentis:ergo sub
iectũ antecedentis est inferius ad subiectũ cõsequentis.⁊ ꝑ cõsequẽs hic arguit̃
ab inferiori ad suũ superius cũ negatione preposita:ergo regula prima supposi=
ta non valet/q: hec est bona.

¶ Item arguitur ab inferiori ad suum superius cũ

negatione p̄posita.non nullus hõ currit.ergo non nullũ aĩal currit:⁊ tñ illa cõse=
quẽtia est bona:ergo regula supposita nõ valet. Et q̄ illa ꝯña sit bona probat̃:q:
equiualet isti cõsequẽtie:aliq̄s hõ currit:ergo aliqđ aĩal currit:q̄ est bona: vt p;
Huic dicat̃ q̄ illud allegatũ nõ est regula:sed illa est regula arguendo ab inferio
ri ad suũ superius vna negatione p̄posita/nõ valet cõsequentia de forma. Et cõse
quentia dĩ valere de forma qñ tenet in vno exẽplo ⁊ in omni sibi simili:sed si ali=
qua sit bona:⁊ nõ oĩs sibi siĩlis est bona tunc illa nõ valet de forma. Vñ q̄uis ista
cõsequentia sit bona.null⁹ hõ est:ḡ nullũ aĩal est:tñ nõ valet de forma:q: ꝯña si=
bi similis non valet.nullus hõ currit:ergo nullũ aĩal currit.⁊ sic ad argumentũ.
nullus hõ risibilis currit:ergo nullus hõ currit.concedat̃ consequẽtia/⁊ negetur
q̄ hic arguitur secundũ regulã ab inferiori ad suũ superius.Et cũ dicitur. omne
se habens ꝑ modũ appositiõis vel additionis respectu.⁊c. Dicatur q̄ idẽ allega
tum non est regula.Sed ista est regula.omne se habens per modum appositio
nis inferius est eo cui apponitur:vbi illud appositum non est terminus conuerti
bilis/nec terminus distrahens/nec terminus diminuens/nec termin⁹ amplia=
tiuus:sed in proposito illud appositũ est terminus conuertibilis:⁊ sic patet pro pri
ma particula.Et pro secunda particula negetur q̄ hic arguitur ab inferiori ad
suum superius.ille est homo mortuus:ergo ille est homo.q: ille terminus mor=
tuus est termin⁹ distrahens.Et vocatur terminus distrahens qui positus a par
te predicati impedit subiectũ supponere ꝓ re existente. Pro tertia particula ne=
getur q̄ hic arguitur ab inferiori ad suũ superius:ille ethiops est albus secundũ
dentes:ergo ille ethiops est albus. Pro quarta particula ista consequentia non
valet.filius tuus est contingens hõ.ergo filius tuus est homo/nec ista:ille est ap
parens asinus.ergo ille est asinus.nam hic terminus appositus est termin⁹ am
pliatiuus.Et dicitur terminus ampliatiu⁹ qui potest predicare indifferenter de
re existente/siue de re non existente.

¶ Item supponitur hec regula. Arguendo ab exclu

siua ad suũ vniuersale in terminis rectis:in terminis transpositis cum verbo de
presenti non ampliatiuo:⁊ in singulari numero/est consequentia bona. Sed cõ=
tra.si illa regula esset vera:eadẽ cõsequẽtia esset bona ⁊ non bona. ⁊ assigno vo
bis istđ argumentũ. Tm̃ duodecim sunt apostoli dei:ergo oẽs apostoli dei sunt
duodecim:q̄ hec sit bona patet ꝑ regulã. Et q̄ nõ valet patet simpliciter:q: totũ
añs est verum:vt patet probando illud pluraliter.⁊ cõsequẽs est falsũ vt p; per
eius exponẽtes.nã secunda exponens est falsa. Huic dicatur q̄ non arguitur se=
cundũ regulã:q: regula non tenet nisi in singulari numero.sed hic arguitur in
nũero plurali:ideo neget̃ ꝯña:⁊ distinguat̃ tã de añte q̄ȝ de ꝯñte simpliciter.nã
añs potest probari rõne pluralitatis/⁊ ratione alietatis. Si probatur rõne alie=
tatis est verum sic probando. Duodecim sunt apostoli dei ⁊ non plures q̄ȝ duo=
decim sunt apostoli dei:ergo tantũ duodecim sunt apostoli dei. Si probat̃ rõne
pluralitatis.añs est falsum sic ꝓbando.duodecĩ sũt apl̃i dei:⁊ nulli alij q̄ȝ duode
cim sunt apl̃i dei:ergo.⁊c.nam secunda exponens est falsa.consequens similiter
est distinguendũ.eo q̄ ly oĩs in cõsequente põt teneri diuisiue vel collectiue. Si
diuisiue ꝯñs est falsũ ⁊ h; exponi sicut dictũ est. Si collectiue intelligit̃. ꝯñs est
verũ ⁊ h; resolui sic.isti sunt duodecim:⁊ illi sunt oẽs apostoli dei/dem̃õstrando
oẽs simul.⁊ tm̃ valent ille due resoluentes quantũ iste due propositiões:aliq̄ sũt

apostoli dei: ⁊ nichil est de numero apostoloꝝ dei: qui illis includit in hoc aggregato. Et tunc ꝓbando añs ratione pluralitatis: ac tenendo ly oēs incōsequente diuisiue non valet ꝯña. Sed si añs ꝓbatur ratiōe pluralitatis ⁊ ly oēs tenet collectiue ꝯña est bona. qui consequēs est ita verū sicut ⁊ añs. Similiter si añs probatur ratione alietatis qualitercunq ly omnis tenetur. consequentia est bona: qꝛ sic añs est impossibile. Et sic patet responsio.

¶ Item arguēdo a superiori ad suū inferius cū negatione preposita est ꝯña bona. Sed ꝯtra. Illa ꝯña nō valet. Tantū aial currit: ergo tm̄ homo currit. ⁊ hic arguitur ſm regulā. ergo regula non valet. Maior ꝓbatur sic: cū ly tm̄ est dictio habens vim negationis. Huic dr̄ ꝙ ꝯña nō valet. nec arguitur ſm regulam cum negatione preposita: qꝛ ly tm̄ non est mera negatio: sed dictio habens in se vim negationis. de quibus nō intelligitur regula. sed cū mera negatione: ⁊ tunc patet ꝙ regula est sana.

¶ Item regula est ꝙ in omi exclusiua affirmatiua predicatū stat ꝯfuse ⁊ distributiue si sit terminus cōis. Sꝫ ꝯtra. nūc valet ista ꝯña tm̄ sortes videt aial/asinus est aial. ergo tm̄ sortes videt asinū. Et ꝙ sit bona ꝓbatur qꝛ arguitur a termino stante confuse ⁊ distributiue ad aliqd eius suppositū cū debito medio. ergo ⁊c. Et ꝙ nō valet ꝓbatur: ⁊ pono istū casum ꝙ sortes videat equum ⁊ nichil aliud. ⁊ nichil in mundo videat animal nisi sortem. iam añs est verū ⁊ ꝯñs falsum: vt patet per exponentes. Huic dicatur ꝙ regula est sana. ⁊ negatur ꝯña. nec arguitur a termino stante confuse ⁊ distributiue: nec debitū mediū bene datur. sed sic habet dari. tantū sortes videt animal. hoc est videns aial. ergo tm̄ sortes est hoc videns animal quocunq demonstrato. qꝛ debitū mediū debet dari. vt hoc ꝓnomen hoc sit subiectū/⁊ hoc verbū est erit copula: ⁊ terminus distributus erit predicatum qd est ly videns aial: cū sit predicatū in exclusiua.

¶ In omni exclusiua affirmatiua subiectum stat cōfuse tm̄ si sit terminus cōis. Sꝫ ꝯtra sequitur bñ tm̄ hō currit: ⁊ illi sunt hoies: ergo ille currit vel ille vel illa. ⁊ sic de singulis. ergo ly hō qd ibi est subiectū stat determinate ⁊ nō cōfuse: qꝛ cōtingit eū descendere ad sua singularia disiūctiue. Huic dicatur ꝙ regula est bona. ⁊ ꝯcedatur ꝯña facta. Ubi nota ꝙ dictio nō dr̄ supponere determinate ꝓpter hoc ꝙ ꝯtingit eū descēdere ad sua singularia disiunctiue. sed qꝛ ꝯtingit eū descendere ⁊ ascendere similiter. qd nō est verū in ꝓposito: qꝛ nō sequitur. ille hō currit: vel ille: ⁊ illi sunt hoies. ergo tm̄ homo currit.

¶ Preterea regula est. ꝙ omnis exceptiua ꝓpria repugnat suo ꝓiacenti. Sꝫ ꝯtra. nā ex illo sequitur ꝙ duo repugnātia possūt simul esse falsa. nullū aial preter equū est hō. ⁊ nullū aial est hō ista sunt simul falsa: ⁊ ista repugnant vt patet per regulam. Huic dicatur cōcedendo regulam. ⁊ similiter cōcedendo ꝙ ista duo repugnantia possūt simul esse falsa. Ut illa duo vos statis ⁊ vos sedetis. sed duo repugnantia non possūt simul esse vera. ¶ Sed contra vltimā particulā ista sunt simul vera. Uos differtis ab omni homine ꝓter quā a vobis. et vos differtis ab omni hoie: ⁊ illa duo repugnāt. vt patet per regulā. ergo duo repugnantia possūt simul esse vera. Huic dicatur ꝙ illa non repugnant. nec est ipsa exceptiua ꝓpria nisi cuius subiectum preiacentis stat confuse et distributiue: sed subiectum eius assignati stat discrete. ergo ⁊c.

¶ Item ab exceptiua negatiua ad suam exclusiuā affirmatiuā semꝑ est ꝯña bona ⁊ econtra. Sed ꝯtra. nūc valet ista ꝯña. nullus hō preter sortē currit. ergo tm̄ sortes currit. Sed ꝙ illa ꝯña nō valet ꝓbatur. ⁊ pono ꝙ sortes currat. ita ꝙ nullus hō alius vel alia a sorte currit. cū hoc ꝙ asinus currat. sic añs est verū ⁊ ꝯñs falsum. Huic dicatur concedendo regulam negando cōsequentiam. ⁊ dicendo ꝙ illa non est exclusiua illius exceptiue: sed ista tm̄ sortes est homo masculus currens.

¶ Item supponatur pro regula q si antecedens potest esse verū sine ꝯñte. illa ꝯña nō valet. Sz ꝯtra: qr tunc ista ꝯña nō valet hō currit ergo aīal currit. Probat̄ ꝗ volo q illa ppositio hō currit. qđ est añs pmaneat per totā horā: ꝗ q ꝯñs corrūpatur ante finē huius hore. sic añs est verū sine ꝯñte. Huic dicatur q illud suppositū non est regula: sed illa est regula: qñ illud qđ primarie ꝗ adequate significat añs potest esse sine illo qđ primarie ꝗ adequate significatur per ꝯñs: non valet ꝯña. Et dicitur adequatū significatū cū cuilibet termino in ppōne corespondet aliquid in significato.

¶ Preterea supponitur. q arguendo ab actiua ad passiuā est ꝯña bona. Sz ꝯtra, tūc nō valet ista ꝯña ols hō videt holez ꝗ hō videt ab hole. Sed q nō valet pbatur. ꝗ pono istū casū q sint plures holes. ꝗ ols hō videat seipm solū. sic añs est verū ꝗ ꝯñs falsum: vt ptz p exponētes. Huic dicat̄ admittēdo regulā dicēdo q nō est sua passiua. sed illa. ab ol hole videt̄ hō qr termini hñt eodē mō supponere in actiua sicut in passiua. Sed in argumēto ly hole in añte ratione verbi stat cōfuse tm̄: sed in ꝯñte determinate. ¶ Un̄ passiua istius pmitto tibi denariū. ꝗ ista. a me pmittitur tibi denarius. ꝗ similiter passiua istius. ols hō videt holem. est hec. ab omni homine videtur homo.

¶ Item supponit̄ hec regula. Arguendo a tota copulatiua ad alterā eius parte est ꝯña bona. Sz ꝯtra, tūc valet ista ꝯña: vos differtis ab hole ꝗ ab asino. ꝗ vos differtis ab hole. sed ista ꝯña nō valet: qr añs est verū ꝗ ꝯñs falsū. Huic dī cōcedendo regulā ꝗ negat̄ ꝯña. ꝗ distinguat̄ de añte. vtrū ly ꝗ tenet̄ copulatiue vel copulatim. Si tenet̄ copulatiue añs est impossibile: et tunc est ꝯña bona. Si tenet̄ copulatim: tunc ꝯña nō valet. nā añs est verū vt ptz per exponentes sic vos estis ꝗ homo ꝗ asinus sunt. ꝗ vos non estis hō ꝗ asinus ergo. ꝗc. Nā hec nō est regula. a toto copulato ad alterā eius partem sed a tota copulatiua ad alteram eius partem.

¶ Item arguendo a parte disiunctiue ad totam disiūctiuā est ꝯña bona. Sz illa ꝯña nō valet: vos differtis ab asino. ꝗ vos differtis ab hole vel ab asino. Sed q nō valet pbat̄: qr añs est verū ꝗ ꝯñs falsuz. Huic dicat̄ admittendo regulā. ꝗ negat̄ ꝯña facta ꝗ distinguat̄ de ꝯñte. Eo q ly vel tenet̄ disiunctiue vel disiunctim. Si tenet̄ disiunctiue ꝯñs est ita verū sicut ꝗ añs illo mō. Uos differtis ab hole. vel vos differtis ab asino. ꝗ sic ꝯñs habet pbari per partes: ꝗ non ratione huius verbi differt. Si tenet̄ disiunctim. ꝯña nō valet. sed añs est verū ꝗ ꝯñs falsum vt patet p exponentes: et sic habet pbari ratione pmi termini probabilis. sed hec regula non tenet generaliter a parte disiuncti ad totum disiunctū. Nā aliqñ tenet sic argumentū, vos estis hō. ergo vos estis hō vel asinus. ꝗ aliqñ nō tenet vt hic. vos non estis asinus. ꝗ vos nō estis homo vel asinus. Nota q arguendo a parte disiuncti ad totū disiunctū vbi distributio vel negatio precedit non valet consequentia.

¶ Ab vniuersali ad suā singularem sine debito medio non valet ꝯña. Sz contra. hec est bona. ols sol lucet. ꝗ ille sol lucet ꝗ tñ hic argu̾t̄ fm regulā, ergo regula nō valet. Huic dicat̄ q illud allegatū nō est regula sed hec est regula arguendo ab vniuersali affirmatiua ad suā singularē affirmatiuam sine debito medio. non valet consequentia de forma. Unde pōt concedi q pdicta ꝯña nō valet de forma: ꝗ tn̄ bene valet de materia.

¶ Item omnis propositio vera et affirmatiua conuertitur cum seipsa dictiōe exclusiua addita totali pdicato. Sed cōtra. tūc ista ꝯña valet. homo est asinus sigt̄ sicut est ꝗ hō est asinus significat precise sicut est. Et q ista ꝯña non valet patet, qr añs est verū ꝗ ꝯñs falsum. q añs sit verū probatur ista, homo est asinus significat sicut est. nā ista sigt̄ holem esse: ꝗ sic est ergo il

gnificat sicut est. sic añs est verũ. Et q̄ ꝯña sit falsum: ptz ꝑ eius exponẽtes sic. hõ est asinus sigñt sicut est. ⁊ nõ aliter q̄ est. qḋ est falsũ. Huic dicaꝛ admittendo regulã. ⁊ negeꝛ ꝯña facta: nec arguiꝛ ẜm regulã. sed sic argueretur. hõ est asinus significat sicut est. ergo hõ est asin⁹. est p̄cise significãs sicut est. Aliter põt huic r̄ndere. cõcedẽdo ꝯñam. nõ tñ ꝓpter regulã: q̄r nõ arguiꝛ ẜm illã. sed q̄r isti tres termini. sicut est: p̄cise sicut est / ⁊ nõ aliter q̄ est: cõuertunꝛ / ⁊ cõcedendo q̄ ista ꝓpõ. hõ est asin⁹ significat p̄cise sicut est ⁊ nõ aliter q̄ sicut est: sed nõ adequate ⁊ cõcedaꝛ q̄ hec ꝓpõ significat p̄cise sicut est. ⁊ hoc sic ꝓbaꝛ. hec significat sicut est ⁊ nõ aliter q̄ sicut est. ⁊ ipsa probãs sic probaꝛ. q̄r significat hoiem esse ⁊ sic est / ⁊ nõ aliter q̄ est. ergo. ⁊c. Unde hec duo possunt cõcedi sicut non repugnãtes. hec significat sicut est. et hec significat aliter q̄ est: vt ille concedunꝛ. vos amatis hoiem. et vos amatis non hominem.

Similiter illa regula. Arguendo ad inferiori ad suũ superi⁹ sine negatiõe / sine distributiõe: ⁊ sine aliq̄ dictiõe hñte vim negatiõis vel distributiõis ꝑposita est ꝯña bona. sed cõtra ex hoc sequitur: q̄ necessariũ est impossibile. sic aial esse hoiem est necessariũ. ⁊ aial esse hoiem est ipossibile. ergo necessariũ est ipossibile: q̄r aial esse hoiem est necessariũ. ptz ꝑ eius officiãtes. q̄r asinuz esse hoiem est ipossibile. ergo aial esse hoiem est impossibile. ptz ꝯña: arguiꝛ ab inferiori ad suũ superi⁹ sine negatiõe siue distributiõe. ⁊c. añs ptz de se. Huic dicaꝛ admittẽdo r̄lam: ⁊ negetur argumentũ. ⁊ distinguaꝛ de añte tã pro maiori q̄ pro minori. vtrũ teneꝛ in sensu cõposito vel in sensu diuiso. si vtraq̄ teneꝛ in sensu cõposito. sic minor est falsum ⁊ ipossibile. vt ptz ꝑ ei⁹ officiãtes si vtraq̄ tenetur in sensu diuiso. sic maior est falsa: vt patet per resoluentes ⁊ maior tenetur in sensu composito / et minor in sensu diuiso. non valet ꝯña. sed añs est verũ ⁊ ꝯña falsuz. ⁊ cũ arguiꝛ sic. asinũ esse hoiem est ipossibile: ergo aial esse hoiem est ipossibile. negaꝛ ꝯña: ⁊ distinguaꝛ vtrũ ꝯña teneꝛ in sensu cõposito: vel in sensu diuiso. Si teneꝛ in sensu diuiso. cõcedaꝛ ꝯña q̄r tũc arguiꝛ ẜm r̄lam. Si tũc arguiꝛ sic ⁊ ꝯña teneꝛ in sensu cõposito nõ valet ꝯña: nec arguiꝛ ẜm r̄lam. q̄r arguiꝛ cũ ipe dimẽto. i. cũ negatiõe ꝑposita quo ad debitũ intellectũ. vñ cõcedatur ista in sensu cõposito. aial esse hoiem est necessariũ ⁊ cõcedatur q̄ animal esse hoiem est impossibile in sensu diuiso.

Item regula est. In omni consequentia bona et formaliter q̄cq̄d sequitur ad ꝯñs sequitur ad añs. Sed cõtra. hec ꝯña est bona. quadripedale est ergo bipedale est. sed hic aliq̄d sequitur ad ꝯñs: qḋ nõ sequitur ad añs. ergo regula nõ valet. Minor sic ad ꝯñs sequitur ista propõ. pedale est maxima eius medietas. q̄r sequitur. bipedale est. ergo pedale est maxima ei⁹ medietas. sed illa ꝓpõ nõ sequitur ad añs. Nã illa cõsequẽtia nõ valet quadripedale est. ergo pedale est maxima eius medietas. Huic dicaꝛ cõcedendo regulã ⁊ cõsequentiã factã ⁊ negetur q̄ aliquid sequitur ad cõsequẽs qḋ nõ sequiꝛ ad añs. Et dr̄ q̄ hec propõ pedale est maxima eius medietas. sequitur eodẽ modo ad añs quo sequitur ad cõsequens. nam sequitur ad consequens secundũ q̄ ly eius refertur ad ly bipedale ⁊ sic sequitur ad añs: q̄r hec cõsequentia est bona quadripedale est. ergo pedale est maxima eius medietas. i. bipedalis.

Item contra istam regulam. in omni consequentia bona, ⁊ formali q̄cq̄d ad añs añcedit ⁊ cõsequens. Nã illa cõsequentia est bona. pater est. ergo suus fili⁹ est. ⁊ tñ aliq̄d antecedit ad añs. quod non antecedit cõsequens. q̄r illa propõ. filius est. antecedit ad añs: ⁊ nõ ad cõsequens. nã sequiꝛ. filius est: ergo pater est. sed non sequitur filius est. ergo suus filius est. Huic dicatur concedendo regulam ⁊ cõsequentiã factã. ⁊ diciꝛ q̄ illa propõ filius est. antecedit ad consequẽs ipso modo quo illa pater est antecedit ad consequens. nã illa antecedit ad consequens secundum q̄ ly suus refert ad ly pater. etiam sic filius est antecedens ad consequens. Nam sequitur. filius est. ergo suus filius est id est patris filius.

¶ Alia regula. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de predicato infinito cū cōstātia subiecti est ꝯña bona. Sed cōtra. illa ꝯña nō valet. Aliqua propō nō est vera cuius cōtrariū est falsum: ⁊ aliqua propō est. ergo aliqua propō est nō vera cuiꝰ cōtrariū est falsum. nā añs est verū. ꝑ maiori: qꝛ eius oppositū est falsū ⁊ ꝯña est falsū: vt ptꝫ. ergo regula nō valet: vel nō arguitur ꝑ regulā. Huic dicatur. ꝙ idē allegatū nō est regula. sed illa est regula. A negatiua de ꝑdicato finito ad affirmatiuā de predicato infinito cū debitis circūstantijs: vt si predicatū nō sit terminꝰ multuꝫ cōpositus ⁊ specialiter ex termino relatiuo est ꝯña bona: sed sic non est propō. Similiter ista ꝯña nō valet. Aliquis homo non est pater qui genuit filiū. ⁊ aliquis homo est. ergo aliquis homo est non pater q̄ genuit filiū. añs est verū ⁊ consequens falsum.

¶ Similiter supponitur hec regula. ꝙ qñ negatio postponitur signo ⁊ subiecto tūc facit illā propōnē equipollēte illi qō añ aduētū illiꝰ negatiōis fuit eiꝰ cōtrariū. Sed cōtra illā arguitur. ex illa sequeretur ꝙ nullū aial est. probatur sic. nullū al al aial est. ergo nullū aial est. Añs ꝑbatur: oē aial aial nō est. ergo nullū aial aial est. ptꝫ ꝯña. qꝛ hic arguitur ab equipollente ad suū equipollēs. Huic dicatur ꝙ negatio postposita signo ⁊ subiecto si imediate postponatur termino distributo: tūc facit illā propōnē equipollere illi propōni q̄ ante aduentū illius negatiōis fuit eiꝰ cōtrariū: ⁊ tūc negatur ꝙ nullū aial est: ⁊ etiā ꝙ nullū aial aial est. ⁊ tūc negetur ꝯña cū arguitur. oē aial aial nō est: ergo nullū aial aial est. qꝛ nō arguitur ab equipollente ad suū equipollens. qꝛ negatio nō postponitur immediate termino distributo. sed sic argueretur: oē aial nō aial est. ergo. ⁊c. sed tūc añs est falsuꝫ. Sꝫ cōtra istā correctionē regule ꝑbando ꝙ asinꝰ est ille hō. sic tm̄ aial est ille hō. ergo nichil nō aial est ille hō. ptꝫ ꝯña. qꝛ arguitur ab exponēte ad scḋam eius exponētem. ⁊ vltra. nichil nō aial est ille hō. ergo nichil nō idē aiali est ille hō. ⁊ vltra nichil nō idē aiali est ille hō. ergo oē idē aiali est ille hō. ꝯña ptꝫ ꝑ regulā priꝰ positā. ⁊ vltra. oē idē aiali est ille hō. asinꝰ est idē aiali. ergo asinꝰ est ille hō. qō fuit intentū. Huic dicatur cōcedendo ꝑmā ꝯñam et scḋam. ⁊ negādo tertiā. et dr ꝙ nō arguitur ab equipollente ad suū equipollens cū negatiōe postposita signo ⁊ subiecto. sed solū interponitur signo ⁊ subiecto ⁊ est pars subiecti: ⁊ ideo non facit equipollentiam sed sic arguitur. nichil idē aiali nō est ille hō. ergo oē idē aiali est ille hō. sed iam añs est falsum sicut ⁊ ꝯñs. ⁊ ꝯña est bona. ¶ Item de propositio de contingenti ad vtrūlibet habet conuerti per oppositas qualitates. Sed cōtra. tunc valet illa ꝯña. cōtingit nullū motū esse hoiem. ergo cōtingit oēm motū esse hoieꝫ. qꝛ hic arguitur a conuertente ad suā conuersam. sed illa ꝯña nō valet: nā añs est verū: vt ptꝫ per eius officiantes ⁊ ꝯñs est falsum. Huic dicatur cōcedendo regulā ⁊ tñ nō est regula ꝙ ois propositio cōtingens ad vtrūlibet habet conuerti per oppositas qualitates: quia tunc esset illa bona. Tu curris. ergo tu non curris. Unde in proposito sic argueretur. contingit nullum motum esse hominem. ergo contingit aliqḋ motum esse hominē. ⁊ sic est ꝯña bona: ⁊ ad particularē dicitur ꝙ sufficit vniuersalem negatiuam conuerti in particularem affirmatiuam et non semper in vniuersalem affirmatiuam.

¶ Item a conuertente ad suam conuersam est consequentia bona. Sed contra tunc valet illa consequentia. Omne A erit verum. ergo quoddam verum erit A. sed ista consequentia non valet. ꝑbatur. ⁊ pono q̄ a sit illa propositio. deus est. que iam est vera. ⁊ post hoc erit vera: ita ꝙ illa nunq̄ post hoc erit A. iam antecedens est verum. ⁊ patet per exponentes. ⁊ consequēs est falsum vt patet per resoluentes. ¶ Huic dicatur concedendo regulam. Et negando consequentiam factam: quia nec arguitur a conuertente ad suam cōuersam. sed sic habet argui. Omne verum erit a. ergo quoddam futurum verum est vel erit A. quod est verum.

¶ Item regula est ꝙ vniuersalis negatiua habet

conuerti simpliciter. Sed cōtra tūc valet illa ꝯña. null⁹ hō est mulier: ergo nulla mulier est hō. sed añs est verū ⁊ ꝯña falsū. Huic dicat̄. cōcedēdo regulā. ⁊ negādo ꝯñam factā: q2 nō arguit̄ debite. sed sic debet argui. null⁹ hō est mulier: ergo nulla mulier est homo masculus. ¶ Item illa ꝯña nō valet: nullus sortes fuit albus: ergo nullū albū fuit sortes. improbat̄ in casu: q2 sortes per aliquod tempus preteritum fuit niger cum hoc q2 iam sit albus/ sic añs est verū et ꝯña falsum: vt p3 per eorū opposita. ⁊ ibi cum dicitur q2 arguitur per regulam vt apparet. Dicitur tñ q2 ꝯña nō valet nec debite arguit̄. sed sic debet argui. Nullus sortes fuit albus: ergo nullum preteritū album est vel fuit sortes ⁊ iam ꝯña est verum in casu posito sicut, et antecedens.

¶ Nota q2 arguendo a conuertēte ad suam conuersā est ꝯña bona ī ꝯuersione ꝑ accñs/ sed nō ecōtra nisi aliqñ forte gr̄a terminorū ⁊ materie.

Vñ illa ꝯña est bona: oīs hō est albus. ergo aliqđ albū est hō: sed econtra nō valet. sic arguēdo qđdā albū est hō. ḡ oīs hō est albus. nā ꝓbatur in casu q2 sor. sit albus/ ⁊ null⁹ hō alius a sorte sit albus: ḡ. ⁊c. S3 dr̄ q2 sufficit vniuersalē conuerti in particularē affirmatiuā ⁊ nō semꝑ ꝑticularē affir. in vniuersalē.

¶ Similiter arguendo ab inferiori ad suum superius sine aliquo impedimento est ꝯña bona.

Sed ꝯtra. tūc valet illa ꝯña differens ab hoīe est: ergo differēs ab illo hoīe est demonstrando vos. q2 arguit̄ sc3 regulā. nā subiectū in añte est inferi⁹ ad subiectū in ꝯñte. q2 qcqđ est differēs ab hoīe est differēs ab illo hoīe. s3 nō ecōtra: ⁊ tñ ista ꝯña nō valet vt p3: posito q2 ille hō demōstrat⁹ in añte nō sit. Huic dicat̄ q2 idē suppositū non est regula ꝯ̄ñalis/ s3 fallit vbi termin⁹ habēs vim negatiōis est ps termini inferioris ⁊ superioris s3 sic est in proposito. nā ly differens ab hoīe est inferius ad ly differens ab illo hoīe ꝑ regulam. Quando terminus inferior ⁊ superior componuntur cum illo termino differens vel aliud. tunc compositum ex termino inferiori et differens vel aliud est superius ad compositum ex termino superiori ⁊ differens vel aliud ex qua regula patet q2 differens ab homine est inferior ad ly differens ab illo hoīe. Et tūc dicitur q2 arguendo ab inferiori ad suum superius vbi terminus habens vim negationis non est pars termini inferioris ⁊ superioris deductis aliis impedimentis est consequentia bona.

¶ Similiter regula est ā superiori ad suum inferi⁹ cū negatione proposita aliqñ non tenet ꝯña:

q2 impedit̄ qñ dictio hñs in se vim negationis est pars termini īferioris ⁊ superioris. Vñ dr̄ q2 vtraq3 regula est ꝯ̄ñalis cū debito medio vt sic arguendo differēs ab hoīe est. omne differens ab hoīe est differens ab isto hoīe. ergo differens ab illo hoīe est. Debitū mediū autē voco propōnem vniuersalē in qua termin⁹ superior affirmat̄ de inferiori. In scđo argumento sic arguit̄. null⁹ differens ab hoīe est. ⁊ omne differēs ab hoīe est differens ab illo homine: ergo nullū differens ab illo hoīe est.

¶ Similiter a superiori ad suum inferius cum negatione vel distributione proposita est ꝯña bona cū debito medio sumendo debitū mediū vt prius.

Exemplū. omnis homo currit. omne albū est hō. ergo omne album currit: sed sine debito medio non valet ꝯña: vt hic nō valet. Omnis homo currit. ergo omnis sortes currit. Aliter potest dici q2 primū suppositū non est regula. sed ista. Arguendo ab inferiori ad suū superius per se sine aliquo īpedimēto est ꝯña bona. sed in ꝓposito arguit̄ ab inferiori ad suū sup̄ius ꝑ accñs. ⁊ sic nō valet ꝯña sine debito medio. vñ inferius ꝑ accñs dicit̄ illud qđ stat esse cū hoc q2 suū superius non sit vt posito. q2 sortes ⁊ P. sint albi tunc albū dicitur illo modo superius ad sortē ⁊ P. Sed inferius per se est tale qđ non stat esse nisi suū superius sit. ⁊ sic homo dicitur inferius ad animal.

¶ Finiunt regule consequentiarum.

¶ De mõ dãdi cõtradictoria/ aliqua dãr notabilia.

¶ Primo notandũ est q̄ qñ est aliqua propõ vniuersalis hñs aliquã particularē sibi cõtradicētē. requirit q̄ termini in eis supponãt cõtradictorio modo. hoc est q̄ ille termin⁹ q̄ stat in vniuersali cõfuse ꝛ distributiue in particulari stabit cõfuse tm̄ vel determinate. Et ille termin⁹ q̄ in vniuersali stat cõfuse tm̄ in particulari stat cõfuse ꝛ distributiue. sicut hic. Ois hõ est aial ꝛ aliqd qđ est hõ nõ est aial. ¶ Ex quo pꝫ q̄ ille due nõ stant cõtradictorie. Ois hõ hõ est. ꝛ aliqđ qđ est hõ/ hõ non est. qꝛ secund⁹ termin⁹ homo in vtraqꝫ ppõe stat immobilitanter. id est non cõfuse distributiue.

¶ Item notandum est scđo/ q̄ qñ est aliqua propõ vniuersalis affirmatiua in qua sunt duo termini cões ante principale verbũ si primus distribuat ꝛ scđs nõ. tunc in eius opposito negatio dꝫ poni inter illos duos terminos vel signũ vniuersale negatiuũ: vt oppositũ istius. ois hõ/ hõ est. est hoc aliquid quod est homo non homo est. ¶ Sed si sint duo termini communes ante pncipale verbum. quorũ vterqꝫ distribuit p signũ vle affirmatiuũ. tunc in eius opposito debet negatio poni post illos duos terminos. vñ oppositum istius. Ois hõ/ ois homo est: ꝛ hoc aliquid quod est homo homo non est.

¶ Tertio notandum est/ q̄ si sint duo termini cões ante principale verbũ quoꝝ vterqꝫ distribuit p signũ vniuersale negatiuũ. tũc in ei⁹ opposito signũ vniuersale dꝫ poni inter illos duos terminos: vt oppositũ isti⁹. Nullus homo nullus homo est. est hoc. aliquis hõ nullus homo est.

¶ Item nota q̄ si sit aliqua propositio non vniuersalis cuius subiectũ est disiunctũ ex duobus terminis. tunc eius oppositũ debet dari per negationē prepositã toti. vt oppositũ istius. Sortes vel Plato currit. est hoc. Non sortes vel plato currit. ꝛ sic de aliis.

¶ Sequit regule modales. ¶ De equipollentia.

Ad cognoscendũ earum equipollentias/ quedam dantur regule. Quarum prima est hec ¶ Negatio pcedēs modũ necessitatis mutat modũ illũ in modũ possibilitatis. et dictũ in contradictoriũ. sic est enī equipollentia. Uerbi grã. Non necesse est oēm holem currere. eq̄pollet huic. possibile est aliquã holem non currere.

¶ Secunda regula est hec. Negatio precedens modum possibilitatis mutat modum possibilitatis in modũ necessitatis ꝛ dictum in contradictoriũ. Uerbi gratia. Nõ possibile est omnem holem currere. equipollet huic. Necesse est aliquē hominē currere.

¶ Tertia regula est hec. Negatio precedens moduꝫ impossibilitatis mutat modũ impossibilitatis in modũ possibilitatis. ꝛ dictũ cũ eodē dicto. Uerbi gratia. Non impossibile est omnē holem currere. eq̄pollet huic Possibile est omnem hominem currere.

¶ Quarta regula est. Negatio subsequens modum necessitatis mutat modũ necessitatis in modũ impossibilitatis. remanente eodē dicto/ verbi gratia. Necesse est non oēm holem currere. equipollet huic. Impossibile est omnem hominem currere.

¶ Quinta regula est hec. negatio sequens modum

possibilitatis non mutat modū sȝ dictū in cōtradictoriū/verbi gr̄a. Possibile est non oēm hoīem currere. eq̄pollet huic. Possibile est aliquē hoīem non currere.

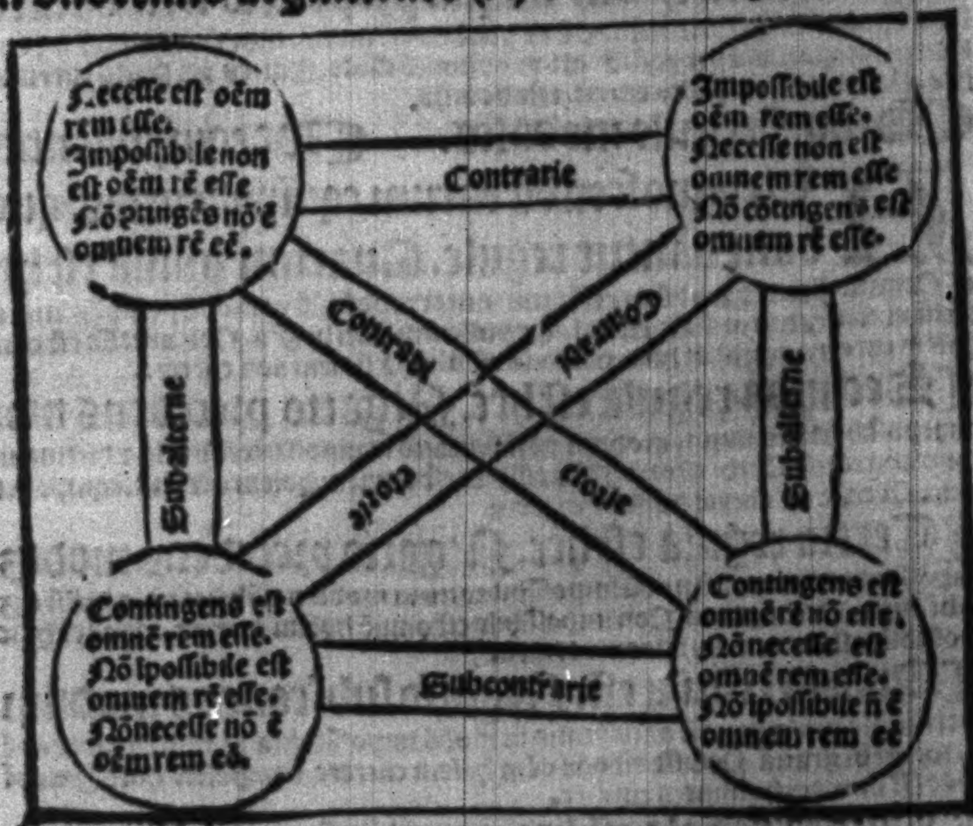
¶ Sexta regula est. negatio sequens modū impossibilitatis ꝛ preposito dicto mutat. modū īpossibilitatis ī modū necessitatis. manente eodē dicto cū negatione vel sine negatione: vt īpossibile est non omnem hominē currere. eq̄pollet huic. Necesse est non omnem hoīem currere.

¶ Septima regula. negatio sequens/ tā dictum/ q̄ modū necessitatis mutat illū in modū impossibilitatis: ꝛ dictū ī dictū subalternū vt necesse est omnem hoīem nō currere. eq̄pollet huic. īpossibile est aliquē hoīem currere. ꝛ similiter huic. Necesse est nullū hoīem currere.

¶ Octaua regula. negatio sequens modū ꝛ dictum possibilitatis non mutat modū. sed dictū in contrariū. vt possibile est omnem hominem non currere. Equipollet huic. Necesse est nullū hoīem currere.

¶ Nona regula est. negatio sequens modum ꝛ dictū impossibilitatis mutat modum impossibilitatis in modum necessitatis ꝛ dictum in dictum subalternum. vt impossibile est omnem hoīem non currere. equipollet huic. Necesse est aliquem hominem currere.

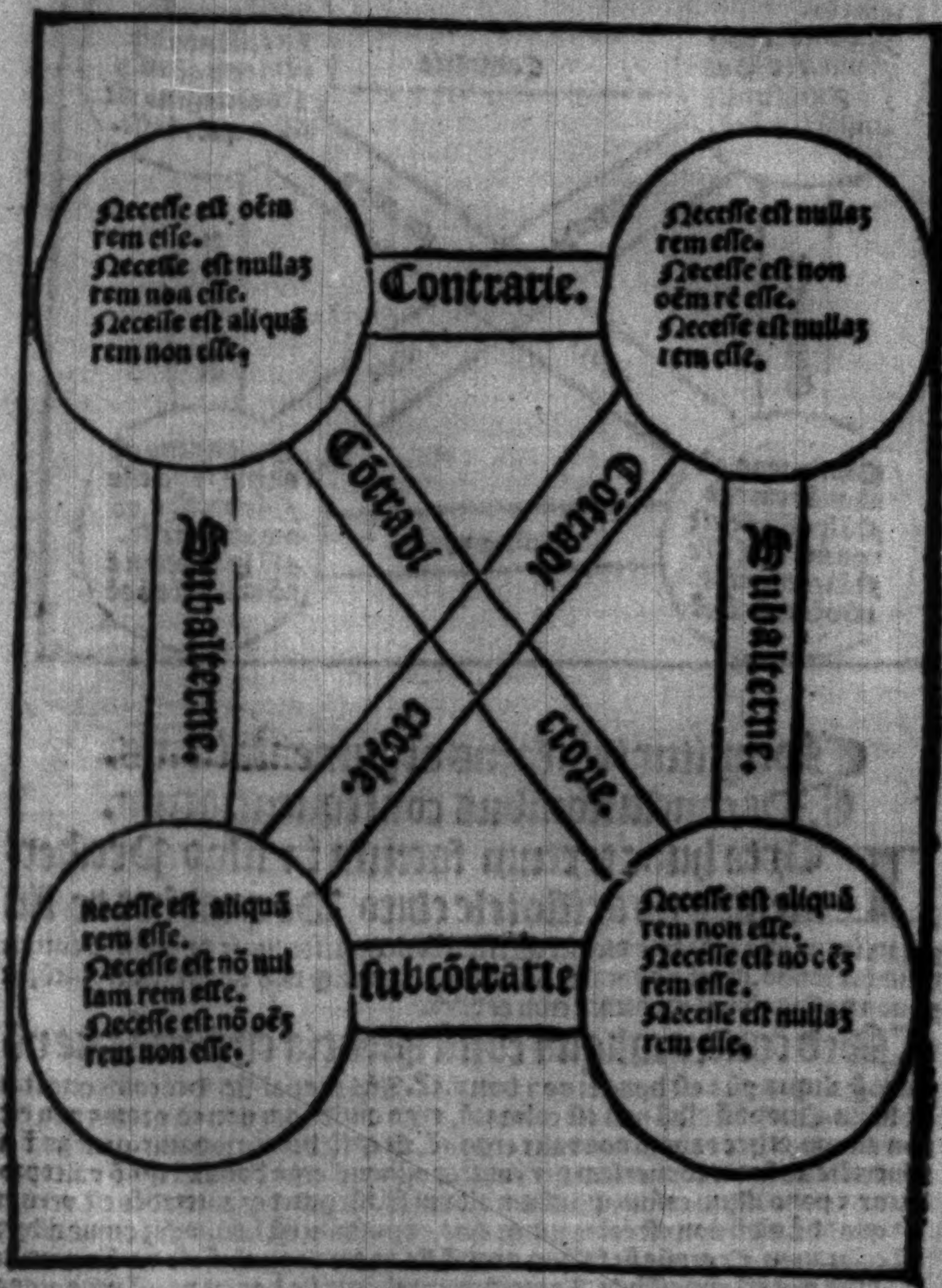
¶ Nota q̄ figura modalium ponitur ī tractatu qui dicitur. Iuxta hūc textū scd̄m equipollentias. ꝛ hoc in vndecimo argumento ꝛ hic similiter patet.

¶ Figura modi possibilitatis.

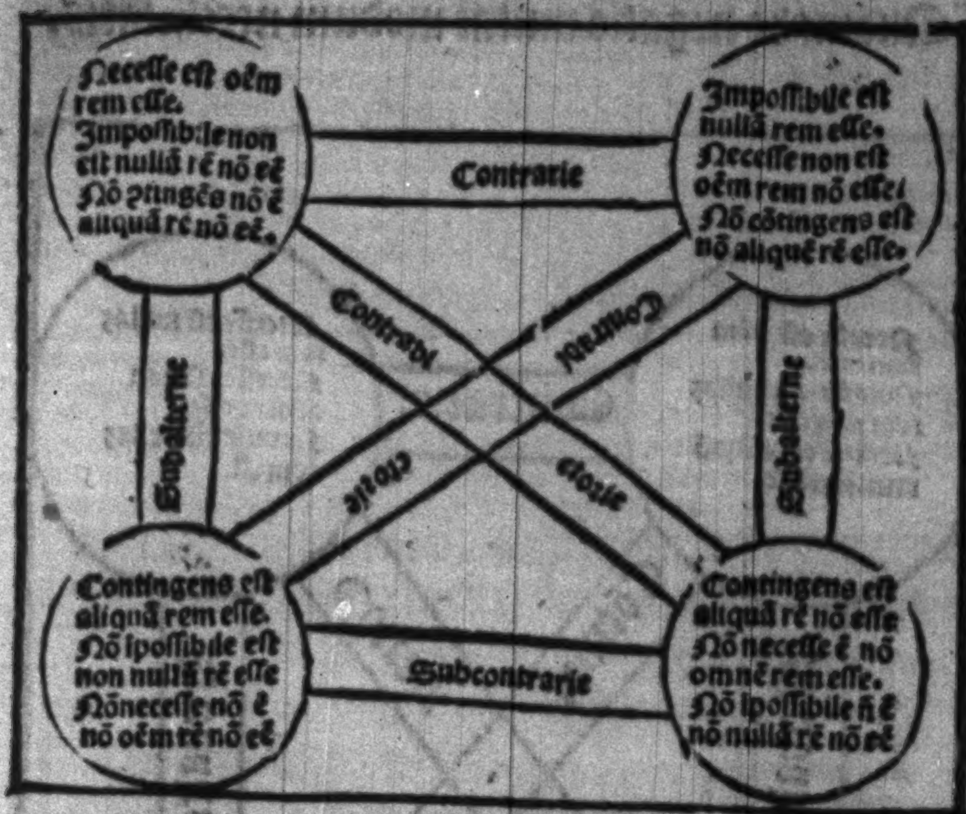
¶ Figura secūda modalium/ in qua similiter plenius patebit negatio precedens & sequens.

¶ Quomodo negatio mutat modum necessitatis.

¶ Figura modi necessitatis.

¶ Tertia figura de modalibus demonstrans quomodo negatio mutat modum possibilitatis.

¶ Sequitur tractatus argumentationis:
¶ De conclusionibus consequentiarum.

Iuxta hunc textum factum in libro Perihermenias ab aristotele edito. De qualibet re singulari in mundo existente dicitur alterum contradictoriorum: de nulla re eorum dicuntur ambo. id est affirmatio & negatio sequitur. q duo cōtradictoria incōplexa non possunt simul predicare cum eodem.

¶ Sed contra. aliqua consequentia est bona que nō valet. & aliqua 9ña est bona et non bona. &c. Añs probat sic. Hec consequentia est bona. Quoddā albū non est coloratū. ergo quoddam non coloratuz non est non album. et hec eadem non valet ergo &c. Et q sit bona probatur. qr arguit a cōuertēte ad suam conuersam per contrapositionē. ergo bona. Et q nō valet probatur. & pono istum casum q nullum album sit. tūc patet q antecedēs est verum scz quoddā albū non est coloratū. qr eius oppositum est falsum: scz omne albuz est coloratum. Et q 9ñs sit falsum arguit sic. qr eius oppositū est verū & necessariū. ergo 9ñs est impossibile. Antecedens probatur sic. hoc est necessariuz omne non coloratum est non album. vt patet per exponentes.

¶ Ad istud respondetur q conuersio propositionum particulariũ negatiuarũ p cõtrapositionẽ nõ est generaliter trahẽda i pñaz: qr nõ q̃ valet pña in particularib' negatiuis. arguendo a cõuertente ad suã cõuersaz p cõtrapositionẽ nisi qñ añs est impossibile vel pñs necessariũ. Unde nõ sequit. quidã hõ nõ est currẽs: ergo quoddã nõ currens nõ est nõ hõ mascul'. posito q nullus hõ mascul' sit. iuxta argumentũ prius factũ. Sequit tñ hõ nõ est aial: ergo quoddã nõ aial nõ est nõ hõ. tñ nõ sequit grã cõuersionis. sed qr añs est impossibile. r sic de aliis. ¶ Dicendũ tñ in vniuersalibus affirmatiuis cõuersis per contrapositionẽ teneri credit gñaliter argumentũ. preterq̃ in terminis trãscendentib' cuiusmodi sunt tales termini. scz ens/ vnũ res/ r aliqd. Ut seqtur bene. omne albũ est coloratũ: ergo oẽ nõ coloratũ est nõ albũ: tñ nõ sequit. oẽ ens est omne ens: ergo oẽ nõ ens est nõ ens. ꝓpter causaz predictã r sic ptz isto modo qd gñaliter est dicendũ. Uñ videas decimũ argumentũ r inuenies pleni' qd sit dicendũ de talibus argumentis: r quomodo sit respondendũ ad illa.

¶ Secundo sic. hec est bona ꝛ hec est non bona. ergo rc. Demõstrando istã. Exclusũ est exclusũ: r nichil aliud q̃ exclusũ est exclusũ. ergo tñ exclusum est exclusuz. pña ptz ab exponẽtib' ad expositũ. r silr pñs est necessariũ. sicut sua vniuersalis. scz oẽ exclusuz est exclusuz. Et q nõ valet ꝓbatur. qr in omi exclusiua vera r affirmatiua ꝑdicatũ vere dr de subiecto: r remouet de opposito subiecti. sed in ista exclusiua ꝑdicatũ dicitur tam de subiecto q̃ de opposito subiecti. ergo exclusiua falsa. Antecedens probatur ꝑ minori: qr oppositũ subiecti est exclusum. ergo hoc ꝑdicatũ exclusũ dicit de opposito subiecti: r istud est predicatũ exclusiue: ergo ꝑdicatũ exclusiue dicitur de opposito subiecti. ergo rc. Antecedens ꝓbatur sic. qr ille terminus non exclusum est exclusum a predicatione istius predicati exclusum. r iste terminus non exclusum est oppositũ subiecti: ergo oppositũ subiecti est exclusum.

¶ Ad istud dicatur q argumentum est bonum. ꝛ negetur q predicatum istius exclusiue vere dicitur de opposito subiecti. r quando arguitur sic/ oppositum subiecti est exclusum. ergo iste terminus exclusum dicit de opposito subiecti: neget argumentũ: nã dicto oppositũ subiecti est iste terminus non exclusuz: qr non dr iste terminus exclusum de illo termino nõ exclusum nec per pñs de opposito subiecti cũ solũ ille termin' nõ exclusũ sit oppositũ subiecti vel sibi synonym'. sed in ista ꝓpõne data. dr ille termin' exclusũ de illo termino oppositũ subiecti: r non de opposito subiecti/ cuz sic dico. ille terminus non exclusum est exclusum: non dicitur ille terminus exclusũ de illo termino nõ exclusum: sed de isto termino. ille terminus non exclusum. quod dicitur subiectum.

¶ Et conformiter contingit arguere r respondere de tali exclusiua. Tãtum ens est ens. ille terminus nõ ens (qui est oppositum eiusdem) est ens q̃uis sit falsum q non ens est ens. sic falsum est: q non exclusum est exclusum. rc. ¶ Et si arguit sic. q oppositũ subiecti est exclusum: r non exclusum est oppositum subiecti. ergo non exclusum est exclusum. ¶ Ad hoc dicatur q si subiectũ minoris. scilicet non exclusum q est oppositum subiecti sumatur materialiter non valet argumentum: cum in consequente nec sumitur significatiue. r per consequens hic mutatur suppositio. Si tamen subiectum minoris. sumitur significatiue: tunc minor est falsa/ r eius contrarium est verum. videlicet exclusum est oppositum subiecti Similiter per suam conuersionem: nec est inconueniens concedere q exclusum est oppositũ subiecti in suppositione personali vel significatiua. tamen nõ exclusum est oppositũ subiecti in suppositiõe materiali: ita q ille sit sensus/ videlicet ille terminus non exclusum est oppositum subiecti. tales enim termini secunde impositionis sunt nomina nominum que limitant suppositionez materialem: cuiusmodi sunt tales. nomen/ verbum/ dictio/ subiectum et predicatum. et oppositum subiecti. ¶ Et si queratur quid excluditur per dictam exclusiuam aut quid includitur. sicut cõmuniter solet queri. ponendo q nichil excludatur nisi q excludit

per dictionē exclusiuā:sez tm̄ exclusū est exclusū. certū est q̄ casus posit⁹ est ipossibilis:q̄ntum tm̄ ad conclusionē ū q̄ excluditur ois talis p̄dicatio Non exclusum est exclusum. Sicut quelibet talis includitur:exclusum est exclusū. Unde ꝓpter hoc dicitur dictio exclusiua. q̄r excludit in exclusiua vera ꝛ affirmatiua predicationē predicati de opposito sui subiecti. Sic eñ dicto tm̄ homo currit/excluditur hec predicatio/q̄d non est hō currit:sicut in hoc. tm̄ hō non currit:excluditur hec predicatio quod est homo currit.

¶ Tertio ad eandem conclusionem arguitur sic.

¶ Ista cōsequentia est bona. Sortes curret ꝛ nichil aliud a sorte curret: ergo tantum sortes curret. ꝛ eadem non valet:ergo ꝛc. Et q̄ sit bona ꝓbatur:q̄r arguitur ab exponentibus ad expositum:ergo ꝛc. Et q̄ non valet probatur. ꝛ pono q̄ sortes cras curret:ita q̄ nichil q̄ est in tempore sortis curret:ꝛ post corruptionē sortis generantur noui homines:ita q̄ illi currant in temporibus suis, tunc patet q̄ prima pars antecedentis est vera. Et q̄ secunda pars antecedentis sit vera probatur. quia eius oppositum est falsū: videlicet aliquid aliud a sorte curret. vel si aliquid aliud a sorte curret/sic plato. Tunc quero an plato erit in tempore sortis an non. Si erit in tempore sortis tunc sequitur ex casu q̄ nunq̄ curret. ꝛ per consequens non erit verum. aliud a sorte curret. Et si plato non erit in tempore sortis:ergo nunq̄ erit aliud a sorte. quia ad omnem alietatem requiritur existentia extremorū:ꝛ per consequens non pro illo verificatur q̄ aliud a sorte curret: ꝛ per consequens secunda pars antecedentis est vera. ꝛ q̄ consequens sit falsum probatur: quia quod non est nec q̄d erit sortes curret. ergo falsū est q̄ tm̄ sortes curret. ¶ Item sequitur tm̄ sortes curret:ergo omne cursurum est vel erit sortes. cōsequentia patet ab exclusiua ad suā vniuersale in terminis ꝛc. est ꝯña bona:sed consequens est falsum:ergo ꝛ antecedens.

¶ Ad istud dicatur. q̄ argumentum primum nō valet. nec arguitur ab exponentibus ad expositum. quia generaliter quelibet exclusiua debet exponi per negationem isto modo. tantum sortes curret:ergo sortes curret. ꝛ nichil non sortes curret. Uel in secunda exponente si verbum sit ampliatiuum:sic debet exponi. vel quod non est vel erit sortes curret. Sed q̄ secunda exponens sit falsa patet in casu dato.

¶ Conformiter nō sequitur. hoc instans erit instās ꝛ nichil aliud ab hoc instāti erit instās/ꝗ tm̄ hoc instās erit instās denotādo vnū instās futurū. Sed scd'a exponēs erit. vel q̄d nō est hoc instās. vel erit hoc instās. vel non q̄d non est hoc instans. vel erit hoc instans q̄d falsum est sicut exclusiua.

¶ Et conformiter sequitur de talibus.

Tm̄ A desinit esse propō vera. Et pono q̄ A. iā sit propō vera ꝛ nunq̄ añ hoc fuit vera:nec vnq̄ post hoc erit vera. ꝛ q̄ B. iā nō sit vera. sed imediate ante hoc fuit vera in casu posito. sequitur dictā propōnē forte falsam. cū tm̄ sit veruz nichil aliud ab A/desinit esse propositio vera. ꝛ sic de aliis.

¶ Nota expositionem talium propositionum. Alii tamen exponunt tales ꝓpositiones sic. sortes curret. ꝛ nichil aliud q̄ quod est vel quod erit sortes curret. q̄ sit falsum. de multis enim erit verū q̄ quilibet istorum in casu prius posito est vel erit aliud q̄ est vel erit sortes quorum nullum est verū q̄ ille est vel erit aliud a sorte/sic de multis aliis. ¶ Sed tertio respondent alii dicentes q̄ prima ꝯña est q̄libet talis ꝯña est bona ꝛ dicunt q̄ ista in casu posito est vera. tm̄ sortes curret. ꝛ negāt istā ꝯñam ad q̄d nō est nec erit S. curret. ergo nō tm̄ S. curret. quia equipollens opposito exclusiue est hec. sortes nō curret vel aliquid aliud a sorte curret quarū vtraq̄ est falsa in casu dato ꝛ negant cōformiter istā ꝯñam. tm̄ sortes curret:ergo oē cursurū est vel erit sortes. sed hec est sua vniuersalis. oīe q̄d curret cū sorte in tempore sortis per quod sortes erit est vel erit

sorteš. ⁊ tunc est vera sicut sua exclusiua. ¶ Eligat respondens quam responsionē
velit suscipere ⁊ sustinere.

¶ Quarto ad eandem arguitur sic. Hec consequen-

tia est bona nichil aliud ab homine currit: ergo tm̄ homo currit. ⁊ hec eadem non
valet: ergo ⁊c. q̄ sit bona pbat̄: q̄ sequitur nichil aliud ab hoīe currit: ergo nullū
currens est aliud ab hoīe. ꝯñ patet a cōuertente ad suā cōuersā in conuersione
simplici et sequitur nullum currens est aliquid ab hoīe: ergo nullū currēs est non
homo ꝯñ patet: q̄ ex opposito consequentis sequitur oppositū antecedentis q̄
sequit̄ aliqđ currens est non hō. ergo aliqđ currens est aliud ab hoīe. ⁊ vltra: nul-
lū currens est non hō. ergo nullū currēs nō est hō. ꝯñ patet ab affirmatiua de p̄-
dicato infinito ad negatiuā de predicato finito est ꝯñ bona. Tūc vltra. nullum
currens non est hō: ergo omnē currens est hō. cōsequētia patet ab equipollente
ad suū equipollens: ergo ⁊c. Et vltra. omne currens est homo: ergo tantū hō cur-
rit. ꝯñ patet ab vniuersali ad suā exclusiuā. ⁊ sic a primo ad vltimū nichil aliud
ab homine currit: ergo tm̄ homo currit. ¶ Ideo pro ista consequentia dicitur q̄
non valet. ⁊ pono q̄ nichil currat. tunc antecedens est verum ⁊ consequens fal-
sum. Ad idem dicatur negando consequentiam et concedantur omnes cōsequē-
tie intermedie vsq̄ ad istam. nullum currens est non homo: ergo nullū currens
non est homo. ⁊ negetur illa: quia non arguitur scḋm regulā. scꝫ ab affirmatiua
de predicato infinito ad negatiuam de predicato finito. sed in proposito non ar-
guitur sic. ⁊ ideo ꝯñ non valet: sed argui͏t̄ a negatiua de predicato infinito ad af-
firmatiuā de predicato finito. ergo ⁊c.

¶ Quinto ad eandem arguitur sic. Hec consequen-

tia est bona. Aliquid videns illū hoīem non est asinus. ⁊ ille est aliquis hō: ergo
aliquid videns aliquē hoīem non est asinus: ⁊ hec eadē non valet. ergo ⁊c. q̄ sit
bona probat̄: q̄ arguit̄ ab inferiori ad suū superius cum negatione postposita: ⁊
cum debito medio: ergo bona. Et q̄ non valet pbat̄. ⁊ pono q̄ ille homo demon-
stratus in añte non videat̄ ab aliquo qui sit a argumenti sic p. ⁊ q̄ sortes videat̄
ab asino ⁊ a nullo alio ⁊ q̄ nichil videat hoīem nisi asinus. iam patet q̄ añs est ve-
rum videlicet aliquid vidēs istū hoīem nō esse asinus: demonstrando vt prius: q̄
nichil videns istum hoīem est asinus: q̄ nichil videt istum hoīem per casum ⁊ mi-
nor patet ex casu ⁊ consequens est falsum: q̄ eius oppositum sequitur ex casu: vi-
delicet omne videns hoīem esse asinus. ⁊ per consequens non valet. ¶ Ad istud
dicitur negando primum argumentū. quia non arguitur cum debito medio. sed
sic debet argui. aliquid videns istū hoīem non est asinus. ⁊ iste est aliquis homo
visus ab aliquo. ergo ⁊c.

¶ Et conformiter talis est fallacia per singulos ca-

sus vt in genitiuo non sequitur. aliquis asinus illius viri non currit. ⁊ iste est aliqđ
vir. ergo aliquis asinus alicuius viri non currit. quia posito q̄ ille homo mōstra-
tus in antecedente non habeat asinū ⁊ q̄ omnis asinus currat. ideo oportet ad-
dere in minore q̄ ille est aliquis habens asinum. ¶ In datiuo non sequitur aliqđ
seruus seruiens huic homini non est bonus: et ille est aliquis homo: ergo aliquis
seruus seruiens alicui homini non est bonus. posito q̄ quilibet seruus seruiēs ali-
cui homini sit bonus. ⁊ q̄ huic demonstrato antecedente non seruit aliquis seruꝰ
¶ In accusatiuo non sequitur aliquis seruus odiens istum dñm non oditur a te
⁊ ille est aliquis dñs. ergo aliqđ seruus odiens aliquē dñm non odit̄ a te. Posito
q̄ quilibet seruus odiens aliquē hominē odiat̄ a te. ⁊ q̄ illū hoīem non odiat ali-
quis seruus. ¶ In ablatiuo nō sequit̄. aliqđ hō vtens hoc instrumento nō est pru-
dens. ⁊ hoc est istrumētū. ergo aliqđ vtēs aliquo istrumēto nō est prudēs. posito
q̄ hoc istrumētū demōstratū in añte nō sit vsitatū ⁊ q̄ oīs vtēs istrumēto sit pru-
dēs. iā añs est verū ⁊ ꝯñs falsū. iō illud erit mediū ad hoc q̄ valet ꝯñ: ⁊ hoc est in-
strumentū vsitatū ab hoīe. et ideo addēda sūt talia media sic. aliqđ asinꝰ istiꝰ viri
nō currit. ⁊ ille est aliqđ vir hñs asinū. ergo. ⁊c. Aliqđ seruꝰ seruiens huic dño nō

est bonus: et iste est dñs cui aliquis seruus seruit. ideo. etc. Et ex isto satis patet quod nõ sequitur si particulares cõuertantur sint ppõnes cõuertibiles: quod vniuersales que eis correspõdent cõuertantur: vel si ista cõuertuntur: alicuius asinus istius viri currit: et alicuius viri asinus currit. et tñ ista differũt. cuiuslibet viri asinus currit: et cuiuslibet asinus viri currit. In negatiuis tñ ppter negatiõis violentiã nõ refert. vt idem est dicere. nullus asinus viri currit. et nullius viri asinus currit.

Sexto arguitur sic. Illa consequentia est bona. Precise sicut est significat aliq ppõ. ergo ois ppõ est vera. et hec eadẽ nõ valet. ergo. etc. quod sit. nã pbatur: ex opposito ãntis sequitur oppositũ ãntis. ergo. etc. quia sequitur aliq ppõ nõ est vera. ergo pcise sicut nõ est significat aliq ppõ: vel nõ sicut est significat aliq ppõ. quod est oppositũ a ñtis: cũ oppositũ exclusiue dz dari p vnã disiunctiuã factã ex oppositis partiũ exponentiũ. Et quod nõ valet pbatur. et pono quod multe sunt propõnes vere: et multe false. tũc ptz quod ãns est falsum. et ãns verũ probo. quia pcise sicut est significat ista ppõ deus est. et illa est aliqua ppõ: ergo. etc. Item sic. ois propõ significat sic est cũ ois propõ significat qualitercũqz sequitur ad illã. vt suppono: quia ista hõ est asinus significat hoiem esse et per ãns significat sicut est. et sic de qualibet alia propositione falsa. ergo precise sicut est significat aliqua ppositio: ãña patet ab vniuersali ad suã exclusiuam.

Primo arguitur sic A.
Scđo arguitur b

Rñsio ad A.

Ad istud dicatur principale argumentum est bonũ. et negetur pmũ argumẽtũ in oppositũ. quia arguitur ab inferiori ad suũ superius a parte predicati cũ dictiõe hñte vim negatiõis ideo ãña nõ valet. et similiter negetur scđz argumentũ. nec est ista sua vniuersalis. videlz. ois propõ qualitercũqz. etc. sz hec qualitercũqz significat aliq propõ. sic est. q est falsa: quia ex ista sequitur pcise sicut est significat aliq ppõ quod est falsum: et tñ ista vniuersalis. ois ppõ significat sicut est cõuertitur cũ ista exclusiua. pcise significans sicut est aliqua ppositio. et cõformiter sequitur. precise sicut est significat ois propositio: ergo ois propõ est vera. posito quod omnis propositio ratione sue partis significat qualitercunqz eius pars significat sed hoc negato non valet argumentum.

Rñsio ad B.

Similiter posito quod iste due ppositiones sint omnes ppõns hõ est. et hõ est asinus. tũc ptz quod pcise sicut est significat ois ppõ: et nõ aliter q̃ est significat ois ppõ: maior ptz: quia hoiez esse significat ois ppõ. et sic est sicut significat. ergo. etc. minor etiã ptz cũ eius oppositũ sit falsũ. videlicet sicut nõ est significat ois ppõ. quia tũc sicut nõ est significat ista ppõ hõ est. q est ptra pmã viã. Ista eni hõ est. significat sebarie cesarem esse corruptũ sicut ista. deus est rõne sui verbi oẽ significabile significat esse: nõ tñ ex hoc sũt vere nec quod false solũ ppter pmã: et nõ ppter scđam significationẽ verificantur et falsificantur propõnes. tñ respondens eligat viã plus sibi placentem.

Nota quod ille terminus sicut aliquando stat sub habitudine acti casus. et sic idẽ est dicendũ. A significat sicut est. i. ens vel veritatem seu significatũ quod vel q est: et illo modo famose intelligitur. Alio mõ stat sub habitudine ablatiui casus. et sic est idẽ dicere. a significat sicut est. A significat mõ quo est. et isto mõ põt cõcedi. quod ois ppõ significat pcise sicut est. quia significat pcise sicut eo mõ quo est: sicut dicẽs: quod ego sedeo sicut vos sedetis. i. eo modo quo vos sedetis ego sedeo. Et aliqñ notat idẽtitatem in mõ significandi: vt hoc A significat sicut hoc B significat. i. idẽ dicere quod significat idez significatũ quod B significat. Et aliqñ dicit similitudinẽ in mõ significãdi. vt hoc A significat sicut B significat. i. simili modo quo B significat. Unñ in talibus A significat sicut est. creditur quod hoc verbũ est stat impersonaliter. quauis grãmatici dicunt quod non tenet impersonaliter: nisi qñ tenetur pro pertinet vel interest vt patet multotiens.

Septimo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Omne quod curret incipit incepit vel incipiet currere. sortes albus curret. ergo sortes albus incipit incepit incipiet currere. et hec eadẽ nõ valet. ergo. etc. quod sit bo

ita ꝓbatur. est syllogism⁹ in darij. ergo ⁊c. Et ꝙ nõ valet ꝓbat̃: ⁊ pono ꝙ sortes iam currit: ⁊ ante hoc currebat. ⁊ post hoc curret: ⁊ ꝙ iam non sit albus. nec vnq̄ prius fuit albus. sed post hoc erit albus: ⁊ pono ꝙ post q̄ cessauerit a cursu nunq̄ currat nec incipiet currere. tũc patet ꝙ maior est vera/per eius exponentes ⁊ minor ꝓbatur. qꝛ hoc curret demonstrando sortē. ⁊ hoc est vel erit sortes alb⁹. ergo ⁊c. patet ꝯña. a resoluentib⁹ ad resolutū: ⁊ ꝙ ꝯñs sit falsum ꝓbatur. qꝛ sortes albus nunq̄ incipiet currere: nec qui fuit sortes albus incipit currere. cum non sit albus: nec ante hoc fuit albus. sed post hoc erit albus: per casum ⁊ per istud nõ incipit nec incipiet currere. quia per casum: cum semel cessauerit a cursu nunq̄ curret. ergo consequentia non valet.

Ad istud dicitur negando consequentiam. nec est syllogism⁹. sed est ꝑalogism⁹. mutat̃ enĩ q̇d in ꝯ̄le ꝑ hoc adiectiuū alb⁹ qḋ significat qualitatē de qua non fit mentio in maiori. sed sequit̃ ex illis ꝑmissis. ꝙ aliq̇d qḋ est sortes albus vel erit sortes albus incipit incepit vel incipiet currere. Et cõformiter nõ valet hoc argumentū. q̇cq̇d currit curret. oīs hõ currit. ergo oīs hõ curret. Posito ꝙ oīs hõ exñs currat. ita ꝙ post hoc aliq̇d hõ generet̃ qui nunq̄ curret hic mutat̃ enĩ suppositio in minore ⁊ in cõsequente siue in cõclusione. tñ in minore subiectū supponit ꝓ ꝑsentibus ad bonū intellectū ⁊ in cõclusione indifferenter ꝓ pñtibus ⁊ futuris. bene tñ sequit̃ ex ꝑmissis. ꝙ oīs hõ q̇ est curret. ⁊ nõ valet argumentū. Et conformiter quicq̇d fui heri hodie sum currens fui heri. ergo currens hodie sum. posito ꝙ iam sedeam.

Aliter tamen potest responderi concedendo primã ꝯñam. nec tũc in casu posito añs est verū ⁊ ꝯñs falsum imo ꝯñs est verū ⁊ tũc tenet̃ ꝓ vnica cathegorica: ⁊ dꝫ verificari ꝯiunctim mõ vni⁹ cathegorice de disiũcto ꝑdicato. vt sic hoc incipit incepit vel icipiet currere: hoc est vel incipit icepit vel incipiet esse sortes albus. ergo ⁊c. tenendo ꝑmã viã sumit̃ ꝯñs ꝓ vna disiunctiua facta ex tribus cathegoricis: q̄bus equipollent sic ꝯñs est falsum.

Octauo arguitur sic. Hec consequentia est bona: Vos creditis ꝑcise ꝙ aliq̇s hõ decipit̃. ergo aliq̇s hõ decipit̃. ⁊ hec eadē nõ valet. ergo ⁊c. ꝙ sit bona ꝓbat̃. oppositū ꝯñtis repugnat añti. nã ista duo formalit̃ repugnãt. vos creditis ꝑcise ꝙ aliq̇s hõ decipit̃. ⁊ tñ nullus hõ decipit̃: qꝛ sequit̃ vos creditis ꝑcise ꝙ aliq̇s hõ decipitur. ⁊ ꝙ nullus hõ decipitur: ergo vos creditis ꝑcise sicut nõ est. ⁊ ꝑ ꝯñs vos decipimini. ergo vos creditis ꝑcise sicut nõ est. ergo aliq̇s hõ decipit̃. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑma ꝯña est bona: qḋ est oppositū alteri⁹ partis: Et ꝙ nõ valet probatur pono ꝙ vos credatis ꝑcise ꝙ aliq̇s hõ decipit̃. ita ꝙ null⁹ hõ ali⁹ a vobis decipiat̃. iã añs est verū ꝑ casum. ⁊ ꝯñs falsum cū ei⁹ oppositū sit verū ꝓbat̃ sic. nec vos decipimini. nec aliq̇s alius a vobis decipit̃. ⁊ vos estis aliq̇s hõ ergo nullus hõ decipit̃. Maior ꝓbatur sic. vos creditis precise sicut est. ergo vos non decipimini. Antecedens ꝓbatur sic. vos creditis ꝙ aliquis hõ decipitur. ⁊ sic est ꝙ aliquis homo decipitur. ergo ⁊c.

Ad istud dicatur concedendo consequentiã. Et pro improbatione admittat̃ casus. ⁊ neget̃ ꝙ vos non decipimini. ⁊ ꝯcedat̃ ꝙ aliq̇s hõ decipit̃. Et qñ arguit̃ sic. Vos creditis ꝑcise ꝙ aliq̇s decipit̃. ⁊ sic est. ergo vos creditis precise sicut est. ⁊ ꝑ ꝯñs vos non decipimini. neget̃ ꝯña. sicut nõ sequitur vos creditis ꝙ aliq̇s hõ decipit̃. ⁊ sic est ꝙ aliquis homo decipitur. ergo vos creditis precise sicut est: qꝛ posito ꝙ tñ sortes currit. ⁊ ꝙ vos credatis precise ꝓ. currere. Sed est intelligendū ꝙ ad hoc ꝙ argumentuꝫ valeret oporteret addere istud mediū. ⁊ sic est ꝙ iste idē hõ decipit̃ quē vos creditis decipi qḋ nõ est verū. Aliter tñ solet rñdere magis secure negando casum: ꝙ ego credo precise ꝙ aliquis hõ decipitur. qꝛ non stat me credere aliquē hoīem decipi nisi credã ipsum aliter credere q̄ est. ⁊ sic cessat efficacia argumenti. nunq̄ tñ fiat ꝯña bona et formalis generaliter vel specialiter. ideo non est magna cura

¶ Nonõ arguitur sic. Hec consequentia est bona.

A iam nõ est verũ. sed immediate ante hoc A fuit verũ: ergo A desinit esse verũ. ⁊ hec eadẽ nõ valet. ergo ⁊c. ¶ Qđ sit bona ꝓbatur: qꝛ arguit̃ ab exponentib9 ad expositũ. ergo ⁊c. Et ꝙ non valet ꝓbatur. Et capio horã elapsam cuius hoc instãs sit vltimũ instans demonstrando instans qđ est p̃sens. Et diuido istã horam in partes proportionabiles minores ꝓportione dupla versus hoc instans qđ est p̃sens ita ꝙ p̃ma eius medietas sit prima pars proportionalis ⁊ prima medietas secũde medietatis sit secunda eius pars proportionalis. ⁊ p̃ma medietas tertie medietatis sit tertia eius pars proportionalis. Et sic de alijs partibus vsqz ad infinitũ. ⁊ volo ꝙ A in qualibet parte impari: vt in p̃ma/tertia/q̃nta/sit verum. ⁊ in qualibet parte pari: vt in scđa/quarta/sexta sit falsum. cũ hoc ꝙ a sit ista propõ pars impar est ꝓm cõputationẽ ⁊ ꝙ instans qđ est p̃sens sit vltimũ instans istius hore in quo nũc A nõ sit verũ. tũc patet in isto casu añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum. Et ꝓbo ꝙ ꝯñs est falsum. qꝛ A iam non est verũ nec immediate ante hoc fuit verũ: ⁊ immediate post hoc non fuit verũ. ergo A nõ desinit esse verũ consequentia patet. quia si A desinit esse verum: tunc vel nunc est verum: ⁊ immediate post hoc non erit verum. vel nunc non est verum sed immediate ante hoc fuit veruz quorũ ambo sunt falsa. probatur ꝙ immediate ante hoc fuit falsum. ergo immediate ante hoc non fuit verũ. ⁊ vltra. ergo falsum est ꝙ immediate ante hoc fuit verũ. minor argumenti vltimi arguitur sic. immediate ante hoc fuit pars par. ⁊ q̃ñcunqz fuit aliqua pars par. A fuit falsuz. ergo. ⁊c. Maiorẽ probo. qꝛ immediate ante hoc fuit aliqua pars par. ⁊ nullũ fuit instãs ante hoc. quin inter illud ⁊ hoc fuit pars par. ergo. ⁊c. Minorẽ probo. quocunqz instante demonstrato inter illđ instans ⁊ instans presens fuit tp̃s mediũ qđ tp̃s cõtinebit tã partes pares q̃z impares. ergo. ⁊c. ¶ Item sic. si A immediate ante hoc fuit verum. ⁊ A immediate ante hoc fuit falsum. ergo duo contradictoria sunt simul falsa. qꝛ ista A est verũ ⁊ nullũ a est verũ. ergo per ꝯñs sunt simul vera. Et ꝙ añs prime ꝯñe est verũ ꝓbo: qꝛ eius prima pars ponitur in casu: ⁊ scđam partem probo. ⁊ q̃ñcũqz fuit ps ipar fuit verũ. ⁊ imediate añ hoc fuit ps ipar. ⁊c. ¶ Ad illud đr cõcedendo ꝯñaz ⁊ ꝯñs in casu posito ⁊ q̃ñ arguit̃ sic. si a desinit esse verũ sequit̃ ꝙ nũc est verũ: ⁊ imediate post hoc nõ erit verũ. vel nunc nõ est veruz: ⁊ immediate ante hoc fuit verũ. concedat̃ ꝯña. et ꝯñs pro scđa parte. Et q̃ñ obijcitur sic. imediate ante hoc A fuit falsum. ergo falsum est ꝙ immediate ante hoc A fuit veruz. negetur ꝯña sicut non sequitur ꝙ hec sit falsa. aliquis homo loquitur ꝓpter hoc ꝙ aliquis homo non loquitur. nec sunt contradictoria immediate ante hoc a non fuit verum ⁊ immediate ante hoc a fuit verum: sed hoc est eius contrarium non immediate ante hoc a fuit verum. vbi negatio preponitur quod contradicit huic immediate ante hoc a fuit verũ. ⁊ ideo cõcedat̃ ꝙ immediate ante hoc A fuit verũ. ⁊ imediate ante hoc A nõ fuit veruz. negetur tñ. ꝙ non imediate ante hoc A fuit falsum. Et pro hoc respondetur ad scđm argumentũ. q̃ñ arguit̃ sic. immediate ante hoc fuit verũ. ⁊ imediate ante hoc a fuit falsum. ergo simul est veruz ⁊ falsũ negãdo ꝯñaz sed concedatur ꝙ duo contradictoria fuerint vera. sed non fuerint simul vera loquendo de simultate instantanea. Naz scđm aliquos duplex est simultas. scz instantanea et temporanea. Temporanea est ad quã sufficit existentia pro eodem tempore ꝓm diuisas partes. ⁊ isto modo cõcedo ꝙ duo contradictoria sunt simul vera. vel imediate ante hoc fuerint falsa simul Simultas instantanea est ad quã requiruntur coexistentia pro eodẽ instãti. ⁊ isto mõ loquendi de simultate. negetur ꝙ duo contradictoria sunt simul falsa. Et sic ptz solutio.

¶ Duodecimo arguitur sic. Hec cõsequentia est bona.

Contingit vos currere. ergo contingit vos non currere. qꝛ ꝓpõ de contingenti ad vtrũlibet habet conuerti per oppositas qualitates. ⁊ arguendo a conuertente ad suã cõuersaz est ꝯña bona. ⁊ ꝙ nõ valet ꝓbat̃ sic. ⁊ pono ꝙ vos sitis tũc ptz ꝙ añs est verũ. ⁊ ꝯñs falsum. ⁊ ꝙ añs sit verũ ꝓbatur: qꝛ eius oppositum est falsum. scz necesse est vos currere. Item impossibile est vos currere. ergo contingit

vos non currere. patet 9ña a subalternãte ad suã subalternatã. ⁊ añs est verũ in
casu q vos nõ sitis cũ a pura priuatione ad habitũ ĩpossibilis est regressio. ⁊ 9ña ẽ
falsum. qz ei⁹ oppositũ est verũ. scz ĩpossibile est vos currere. ergo. ⁊c. ¶ Ter⁹ to isto
dicatur distinguendo de illo termino contingit. qz aliqñ inuenitur conuertibilis
cũ illo termino possibile. ⁊ aliqñ cũ hoc verbo est supplens vicẽ per circũlocutio=
nẽ huius verbi potest. ⁊ est idẽ dicere. contingens est: ⁊ possibile est / ⁊ contingit
esse. ⁊ põt eẽ. Et isto modo omne qđ est possibile est contingens. vt contingit q
deus est. i. impossibile q deus est. ⁊ isto modo ꝓpõ de cõtingenti subalternat̃ ꝓ=
positioni de necessario cũ eodẽ dicto vel synonymo: vt necesse est deũ esse ⁊ cõtin
git deũ esse subalternat̃. ⁊ illa contingit deũ esse. ⁊ impossibile est deũ esse contra
dicũt. Et siĺr contingit deũ esse. ⁊ contingit deũ nõ esse. subcontrariantur. ⁊ ista cõ
tingit deũ nõ esse. subalternatur huic. impossibile est deũ eẽ. ⁊ quo ad equipollen
tias. De prepositiõe ⁊ postpositione negationis in istis modalibus dicendum est
sicut in propositionib⁹ de inesse. vt patebit in proximo argumẽto. ⁊ isto modo di
ci solet. Contingens non valens ad oppositum. quia nec talis propositio de con=
tingenti isto modo debet conuerti per oppositas qualitates. Et quo ad cõuersio
nes talium propositionum sic stantium in figura debent eedem regule obserua=
ri: que seruantur in propositionibus de inesse. vt contingit nullum hominem esse
animal. ergo contingit nullum animal esse hominez masculũ. ⁊ sic etiã fit conuer
sio per accidens. Conuersio per contrapositionem tenet in aliquib⁹. sed non vni
uersaliter. nec est vera credo suppositio approbata a philosopho. In primo enim
priorum recitat Aristoteles conuersione in vniuersalis negatiue: ⁊ particularis
affirmatiue simpliciter conuertuntur. ⁊ vniuersalis affirmatiue per accidens. Sz
certe ibidem dicit. q particularis negatiua non cõuertitur. ⁊ ꝓpter hoc q aliq vo
lunt tenere conuersionem per contrapositionem. quis nõ habeatur a philosoph.
Dicunt enim q vniuersalis affirmatiua: ⁊ particularis affirmatiua debent con=
uerti per contrapositionem. preterq̃ in terminis transcendentibus: ⁊ hoc gene=
raliter vt bene sequitur. omnis homo est animal. ergo oẽ nõ animal est nõ homo.
homo est animal. ergo quoddam non animal est non homo. Nõ tñ sequitur. ois
res est ens. g̃ omne nõ ens. est nõ res. Sed particularis negatiua nullo modo de
bet conuerti saltẽ generaliter. ⁊ ꝓpter hoc dicunt quidã q debet dici. Camp cõ=
tra. ⁊ nõ Cato. verũtñ cũ cõuersio per contrapositionẽ non sit generalis nec au=
ctoritate fundata oportet istã extollere. immo melius est per correctionez illius
opinionis. dic Cati per contra aliter corrigendo sic dicere. sic fit 9uersio vara vel
aliter generalius dicere. Sic fit conuersio nulla. Quis enim contingit dare tales
propositiones conuertibiles. non tñ conuertunt̃ propter aliquam cõuersionem.
Et ista est leuior via inter alias. Responsio. Ergo dicit q propositio de necessario
vel impossibili ⁊ de contingenti dẽt cõuerti sicut cathegorica ratione sui dicti: vt
patet per Aristotelem pmo prioꝝ. circa principiũ. vt necesse est deũ esse. sic debet
conuerti. g̃ necesse est ens deũ esse. Impossibile est hoiem eẽ currens: ergo impos
sibile est currens eẽ hoiem. ⁊ sic de aliis. Et sic cathegorica que est dictũ in ꝓpõe
modali nõ potest conuerti. vt cõtingit de particulari negatiua. tũc nec ipsa ꝓpõ
modalis cui⁹ est dictũ. Et sic ꝓpõ de necessario / de cõtingenti ⁊ impossibili est il=
la que participat talem terminũ necessariũ contingens vel ĩpossibile. Sed voco
talẽ propõnẽ necessariã / cõtingentẽ vel impossibilẽ illã cui⁹ significatũ primariũ
est necesse contingens vel impossibile esse.

¶ Sed alio modo sumitur cõtingens pro re que po
test eẽ ⁊ nõ eẽ indifferenter. Et talis est duplex / contingens naturalis / et contin=
gens ad vtrũlibet. Contingẽs natũ est determinate verũ vel falsum. Contingẽs
ad vtrũlibet est illud quod est indeterminate verũ: vel indeterminate falsuz. Et
voco illud determinate verũ pro aliquo instanti: et non potest eẽ quin sit vel fuit
verum pro eodem instanti: vt ista sunt determinate vera. Ego sũz. Ego fui. Sol
orietur cras. ¶ Determinate falsũ ⁊ illud qđ est falsum ꝓ aliquo instanti. ⁊ non
potest quin sit vel fuit falsum pro eodẽ instanti. vt ista. Ego nõ sum. ego non fui
Et ista dicuntur 9tingentia nata. qz altera pars est semꝑ determinata a natura

¶ Indeterminate verũ est illud quod est verũ pro aliquo instãti: et potest esse q̄ non sit verũ/nec fuit verũ pro eodẽ instanti. vt ego curram potest esse vera. et potest esse q̄ ista/nec est/nec erit vera: ergo currã. etc. ¶ Interminata falsum est illud qd̄ est falsum pro aliquo instanti. et pot esse q̄ nec est nec fuit falsum ꝓ eodẽ instãti. vt ista. Ego nõ scribã: ergo nõ ero xp̄s: q: si fuerit falsa est indeterminate falsa et talia dicuntur contingentia ad vtrũlibet: q: vtraq; pars est indeterminate a natura. hoc verbum contingit correspondens contingenti isto modo dicto conuertitur vel equipollet huic verbo potest. vt idem est ad istum sensum contingit me currere. et potest esse q̄ ego curro. vel ego non curro.

¶ Propositio ergo de contingẽti primo modo dicta non habet conuerti per oppositas qualitates. vnde secundũ primũ sensum non sequitur. contingit me non currere. ergo contingit me currere.

¶ Sed propositio de cõtingenti secũdo modo dicta hʒ cõuerti ꝑ oppositas qualitates: et ſm istũ sensum seq̄tur: cõtingit me non scribere: ergo contingit me scribere: et tunc foret tã añs q̄ cõsequens falsum in casu posito. nec sequit̄ ſm istũ sensum: impossibile est me scribere: ergo contingit me non scribere: q: sic non subalternantur.

¶ Nota q̄ conuersio per oppositas qualitates est qñ ad ꝓpõnē cõuersam sequit̄ aliq̄ ꝓpõ cũ modo synonymo et dicto opposito. vt cõtingit ad vtrũlibet me scribere: ergo cõtingit ad vtrũlibet me nõ scribere.

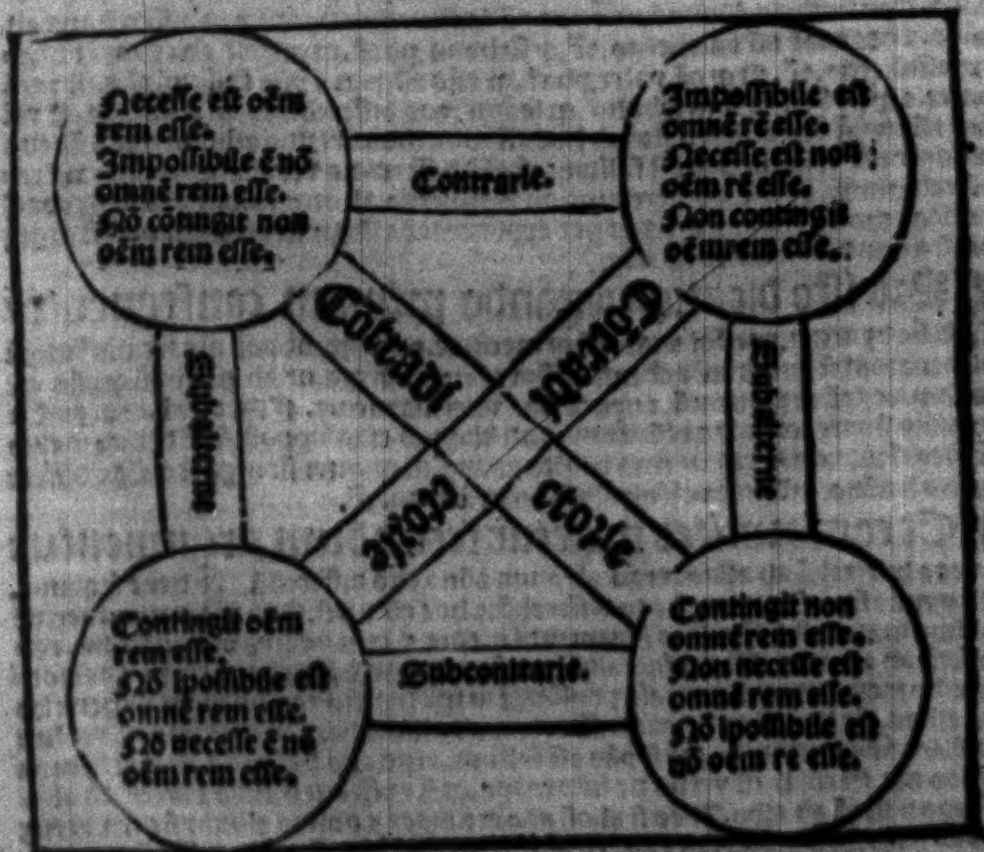
¶ Undecimo sic arguitur. Hec consequentia est bona. Impossibile nõ est vos eẽ asinũ: ergo necesse est vos esse asinũ. q̄ sit bona probat̄: q: arguit̄ ab equipollẽte ad suũ eq̄pollens. et q̄ nõ valet ꝓbat̄. añs est verũ et ɔ̄ñs falsũ. q̄ ɔ̄ñs sit falsũ patʒ: et q̄ añs sit verũ ꝓbatur: q: hoc nõ est vos esse asinũ. denotãdo vos esse caprã: et hoc est impossibile: ergo impossibile nõ est vos esse asinũ. patʒ ɔ̄ña ab inferiori ad suũ superius cũ negatiõe postposita: et cũ debito medio: ergo. etc. ¶ Et cõformiter improbatur ista consequentia. Impossibile est non vos esse asinũ: ergo necesse est vos esse asinũ: q: hoc est non vos esse asinũ: denotãdo vos esse caprã/et hoc est impossibile: ergo impossibile est non vos esse asinũ. consequentia patet: et maior probatur sic: hoc nõ est vos esse asinũ. denotãdo homo est capra et hoc est: ergo hoc est no vos esse asinum. Patet hec cõsequentia quia arguitur a negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito cum constantia subiecti. ergo est bona.

¶ Pro isto dicatur q̄ in vtraq; consequentia potest ille terminus impossibile sumi dupliciter. Uno modo in nominatiuo casu: et resoluitur ratione istius propõnis in qua ponitur iste terminus/non esse asinum. demonstrãdo aliquã propõnem impossibilem: ergo etc. Secundo circũlocutiõe vel aduerbialiter. scʒ ratione illius propõnis in qua officiatur. vt impossibile est vos esse asinum: sic officiatur. talis ꝓpositio est impossibilis. Uos estis asin⁹/propter eius primarium significatũ. vos esse asinũ: ergo. etc. Et sic ponitur iste termin⁹ impossibile/pro illo termino non põt esse. Et iste est sensus. Impossibile est vos esse asinũ. i. non potest esse q̄ vos estis asinus. ¶ Si ergo primo modo accipiat̄ vtraq; consequentia potest probabiliter negari tam prima q̄ secunda. vt impossibile non est vos esse asinum: ergo necesse est vos eẽ asinũ. Nec arguit̄ ab equipollente ad suũ equipollens. sed hoc est suũ equipollens. Impossibile est vos non esse asinum. ¶ Si secundo modo sumatur. tunc vtraq; consequentia est bona: q: antecedens vtriusq; est impossibile. saltem si sit congruum: et sic distinctio est valde bona. Et videtur certe melius dicere q̄ vtraq; consequentia est neganda: ita q̄ ly impossibile teneatur nominaliter. nec potest teneri pro eo qd̄ nõ potest esse: q: antecedens dictarum consequentiarum non debet officiari ratione incõgruitatis in officiantibus: vt satis patet.

De cōnclusionibus consequentiarum:

¶ Notandum est q si dicto: hoc est vos non esse asi-
num. potest esse suppositio simplex pro tali veritate. non vos esse asinum. 7 tunc
ille est sensus. non vos esse asinum. est hoc. 7 sic foret propositio falsa denotando
quodcunqz non est ista veritas. Uel potest esse suppositio personalis pro quocū-
qz qd nō est vos esse asinū. 7 sic foret ista propositio vera. quocunqz existente de-
mōnstrato nec contradicit ista in sensib' equipollentie. nullū impossibile est me
esse asinū 7 impossibile est me esse asinum. Unde in equipollentijs debet negatio
vniuersaliter preponi dicto propositionis: vt necesse est omnem rem esse 7 impossi-
bile est omnē rem esse. Ista enī non equipollent. Impossibile est aīal non esse ho-
minem. 7 necesse est animal esse hoīem: cū prima sit falsa 7 secunda vera. sed eq-
pollens primo est hoc. necesse est omne aīal esse hoīem. quod est falsuz. Et sic de
alijs est dicendū conformiter ¶ Nota q qn̄ tale determinabile ablatiui casus (in
illo instanti: vel in ista hora) venit ante hoc verbum incipit: tunc illud tale determi-
nabile debet exprimi in prima exponente et non in secunda. Sed quando im-
mediate sequitur: tunc debet exprimi in vtraqz eius exponente. 7 sic ista proposi-
tio est aliquo modo vera: 7 aliquo modo falsa.

¶ Hec est quarta figura modalium de
qua fuit mentio.

¶ Duodecimo arguitur sic. Ista consequentia est bona. Sortes non excipit. sed ois hō alius vel alia a sorte excipit. ergo ois hō preter sortē excipit. qr arguit ab exponentib⁹ ad expositā. Et q̄ nō valet pbat: ꝛ pono q̄ sortes nō excipit ab actu currendi: ita q̄ ois hō ali⁹ vel alia a sorte excipit ab actu currēdi. Jā isto casu posito añs est verū ꝛ ɔ̄ns falsū. qr ex ɔ̄nte sequant duo contradictoria. ergo ɔ̄ns est falsū. Añs sic: ex ɔ̄nte sequit q̄ sortes excipit / ꝛ sortes non excipit: q̄ scda pars sequitur patet. qr est altera eius exponens. Et q̄ pma pars sequitur probatur: qr in omni exceptiua propria pars extra capta excipitur sed ista exceptiua est ppria: ꝛ sortes est pars extra capta. ergo sortes excipitur. Exceptio est extra captio partis a suo toto.

¶ Pro illo dicatur concedendo consequentiaz: et negādo añs. Et qñ ponit. sortes nō excipit: sed ois hō alius vel alia a sorte excipit neget casus. eo q̄ si ois hō alius vel alia a sorte excipit. ille sortes excipit. cū tūc oī hoī aliū a sorte cōueniret aliqua denolatio qualis nō cōpeteret sorti. ꝛ per ɔ̄ns sortes excipit ab illa. Si tñ significet particularis denolatio: a qua sortes nō excipit: sed ois hō alius vel alia a sorte excipit ab illa denolatiōe: sicut superius ponitur. Et in isto casu posito non sequit añs esse vez. non seq̄tur sortes nō excipit ab isto actu. ergo sortes nō excipit. Uñ tñ inuenit in illa exceptiua: q̄ sortes excipit ab exceptiōe illius act⁹. ꝛ nō a tali actu. ꝛ sic p3 solutio. ¶ S3 notandū est q̄ exceptiua nō d3 sēꝑ exponi ꝑ istū terminū aliud. vt dictū est ꝑ pus. sed cū isto termino nō. vt oē aīal preter chimerā est. d3 sic exponi. chymera non est. sed oē aīal non chymera est. Et sicut est de illa. sic est de similibus.

Argumentū A ¶ Tertiodecimo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Uos fuistis ꝛ asinus fuit. ꝛ vos nō fuistis asinus: ergo vos differebatis ab asino. ꝛ hec eadē nō valet. ergo ꝛc̄. q̄ sit bona pbat. qr arguit ab exponētib⁹ ad expositū. ergo ꝛc̄. Et q̄ nō valet pbat. qr añs est vez ꝛ ɔ̄ns falsum. añs est verū

Argumentū B patet. ꝛ q̄ ɔ̄ns est falsum pbatur. qr seq̄tur. vos differebatis ab asino. ille est vel fuit asinus: ergo vos differebatis ab hoc asino. demonstrando asinum q̄ corrūpebatur ante esse vrm. tūc ɔ̄ns est falsum: cū oīs differentia vel alietas reqrit existentiā extremoz. ¶ Jtē si differebatis ab asino: ergo ab omni asino vos differebatis consequens est falsum. vt patet per exponentes ꝛ singulares. Et sic potest argui de ista. vos differebatis ab albo.

¶ Pro isto dicatur negando primam consequentiā Sed sic d3 argui. ego fui ꝛ asin⁹ fuit mecū. ꝛc. ergo ꝛc. addat iste termin⁹ mecū ad denotandū simultatē instantaneā in tpe: ꝛ qñ arguitur ad pbandū q̄ ɔ̄ns est

Responsio ad argumentū A. falsum. neget argumentū. ꝛ neget ɔ̄ns vlterius factuz. ¶ Si dicat. q̄ arguit a termino stante confuse ꝛ distributiue ad aliquod eius suppositū cū debito medio ꝛc̄. neget: qr non arguitur cum debito medio. qr oporteret sic arguere. Ego differebam ab asino. ꝛ ille est vel fuit asinus mecū. ergo. ꝛc̄.

¶ Et conformiter negetur secundum argumentuz

Responsio ad argumentū B. scz ego differebā ab asino. ergo ab omni asino ego differebā. Sed bene sequitur. Ab omni asino q̄ fuit mecū ego differebā: ꝛ hoc est verū. Sed in terminis accidentalibus maior est difficultas inueniendi media ꝛ exponentes vt non seq̄tur. ego differā ab albo. hoc est vel fuit albū mecū. ergo ego differebam ab hoc demonstrando meipsum: qr si per casuz possibilē in tpe pterito ego fui niger ꝛ heri ꝛ hodie albus. tūc hec est vera. ego differebaz ab albo. ꝛ hec similiter hoc est vel fuit albū. sed demonstrando me si ɔ̄ns est falsum. ergo ego differebā ab hoc demonstrādo me. Et cōsilr cū verbo de futuro tpe. qr si vnq̄ erit ita ego differo ab albo tūc ego differā ab albo. Jdeo si aliqñ ego ero niger ꝛ postea albus: tūc erit veruz q̄ ego differā ab albo: ꝛ tñ ego ero alb⁹. ꝛ vltra nō sequit q̄ ego differā a meipso sicut nō sequit. ego nō ero sedens. hoc erit sedēs. ergo ego nō ero hoc. Sed opoz

bet addere in minore q hoc erit sedens nō hoc. demōstrando me. Vel hoc erat sedens in instanti in quo ego ero non sedens.

¶ Et cōformiter nō sequitur. ego differam ab albo hoc erit albū mecū. ergo ego differā ab hoc. Sz opz addere i minore q hoc erit albū i hoc instāti: in quo ego nō ero alb⁹. ⁊ sic sequit cōclusio: ⁊ ista d3 sic exponi. ego ero: ⁊ hoc erit albū mecū: qñ ego ero nō alb⁹. ergo ego differo ab albo.

¶ Quartodecimo ad idem arguitur sic. Differens ab albo erit sortes. hoc est vel erit albū. ergo differēs ab hoc erit sortes. hec ɔña est bona: ⁊ hec eadē nō valet. ergo. ⁊c. q sit bona ꝓbatur qr arguit̄ a termino stāte confuse ⁊ distributiue ad aliqd eius suppositū. ergo ⁊c. demonstrādo p ly hoc in ɔñte vnū albū: qd erit post corruptionē sortis. Et q non valet ꝓbatur: qr añs est verū ⁊ ɔña falsū. q ɔña sit falsum patet. ⁊ q añs sit verū probatur: quia hoc erit sortes. ⁊ hoc est vel erit differens ab albo. ergo. ⁊c. ¶ Item sortes differt ab albo. ergo differens ab albo erit sortes. posito q sortes iam sit niger. ⁊ q per annum post hoc erit albus. iam patet q antecedens est verum ⁊ consequens falsū vt prius dictum est.

D
Primum argumentū pro improbatiōe argumē tū pn̄cipalis. Secūdū argumē tum. C.

¶ Et forte rñdet̄ negādo primā consequentiam. pro improbatione principalis argumēti factā. dicēdo q isti sunt ei⁹ resoluētes. hoc erit sortes. ⁊ hoc ē differēs ab illo qd est vel erit albū: vel erit differēs ab hoc qd est vel qd erit albū. ergo differēs ab albo erit sortes. Sz probat̄ q iste resoluētes nō valent in casu. Añs pōt esse verū ⁊ ɔña falsū ⁊ ipossibile. ergo ɔña nō valet. añs ꝓbatur. ⁊ pono q sortes sit niger. ⁊ erit niger p totā vitā suā. tūc i isto casu añs est verū ꝓ maiori. ⁊ minor est vna disiūctiua cui⁹ altera pars est vera. ergo ⁊c. ꝓbat̄ sic. nā hec est vera. hoc erit sortes. ⁊ hoc est differēs ab illo qd est vl qd erit albū. qr hoc est ⁊ illud qd est vel qd erit albū est. ⁊ hoc nō est illud qd est vel qd erit albū. ergo hoc est differens ab illo quod est vel quod erit album.

Responsio ad argumentū D.

¶ Ad idem dicitur. Distinguendo de antecedēte prime ɔñe. si eni ly differēs sit ꝑticipiū pñtis tpis: ⁊ nō nomē. tūc nō valet argumentū cū illud sit differētie differēs ab albo erit sortes. ⁊ illud qd differt ab illo erit sortes. qr tūc ly albo supponit respectu participii de pñti: ⁊ nō respectu verbi de futuro. Sed scđo mō pōt ly differēs p amissionē tpis esse nomē distributiuū ly albū in ɔparatione ad ꝟbū de futuro. ⁊ sic est argumentū bonū: et añs est ipossibile. tūc idē est dicere differens ab albo erit sortes ⁊ aliud ab albo erit sortes. ⁊ debet isto mō resolui. hoc erit sortes: ⁊ hoc est differēs ab illo qd est vel qd erit albū ergo ⁊c. vel breui⁹ sic. hoc erit sortes: ⁊ hoc ab omi albo est vel erit differens. ergo ⁊c. isto mō est ɔña bona: ⁊ añs est ipossibile. cā aūt quare d3 sic resolui est hec. qr in ista ꝓpōne differēs ab albo erit sortes distribuit̄ ly albo copulatiue: p tali qd est et qd erit albū. Iuxta istā regulā. Termin⁹ cōis distributi⁹ supponēs ꝟbo de futuro supponit copulatiue p his que sunt ⁊ q erūt. ideo si sensus illi⁹ ꝓpositionis exprimat̄ p suas resoluētes opz capere istū terminū albo distributiue tam pro olb⁹ que sunt q p olbus que erunt. Et vlteri⁹ ad ꝓbationē añtis prime ɔñe negetur vtraqꝫ ɔña principalis tā ista. hoc erit sortes et hoc est differens ab albo vel erit differens ab albo. ⁊c. ⁊ ista ɔña sortes differt ab albo ergo differens ab albo erit sortes. ⁊ si arguit̄ ꝓbādo primā ɔñam. qr hic arguit̄ a resoluentib⁹ ad resolutū: dico q non sicut ibidē dicit rñsio posito q de eisdē resoluentib⁹ qs rñsio ponit ibidem ⁊ qñ ponitur in casu. q sortes sit niger per totā vitā suā. admittat̄ casus ⁊ neget̄ q omnes resoluentes sunt vere: ⁊ qñ arguitur. sic prima est vera: et secunda est vna disiunctiua cuius vna pars est vera. negetur. Et dicatur q vtraqꝫ pars est falsa. ⁊ ad probationem prime partis. negetur ɔña. sed sic debet resolui: hoc est ⁊ omne illud quod est vel quod erit album est: et hoc est illud quod est vel quod erit album. ergo hoc est differens ab illo quod est vel quod erit album. ⁊ tunc secunda resoluens est falsa.

Differēs pōt sumi dupliciter.

Et conformiter resoluende sunt tales.

Aliquid a vero potest esse verũ. aliud ab episcopo potest esse iste homo. Ex qua consideratione patet veritas talium propositionum tantum laicus est ille homo. tantum clericus fuit ille homo. tantum episcopus potest esse ille homo. tantũ impossibile est verum. ⁊ sic de multis alijs.

¶ **Quintodecimo ad idem sic Idem erit primum in**stans esse S. quod erit primum instans esse P. ergo in eodem instanti in quo S incipit esse: P. incipit esse. ista est ꝯña bona. ⁊ hec eadem non valet. ergo. ⁊c. q sit bona probatur: qr si illud erit primum instans esse sortis quod erit primũ instãs esse P. tunc idem erit primum instans in quo sortes incipiet esse. Et idem erit primum instans quo plato incipiet esse. ergo in eodem instanti in quo sortes incipit esse. P. incipit esse. ¶ Et q non valet pbatur et pono casum q sortes erit p vnus diem ante platonem. ⁊ sit b primum instans: in quo sortes erit: tūc manifeste patet falsitas consequentis per casum prius positum. Et probo q antecedēs est verum/qr B. erit aliqualiter primũ instans esse sortis qđ est primũ instans esse platonis: vt expresse manifestat intuenti per ea que prius posita sunt: ergo idē erit primũ instans esse S. qđ erit primũ instãs esse platonis/aña probo sic. B. erit primũ instans esse sortis qđ erit primũ instãs esse platonis. ⁊ nullũ instans prius b. erit instãs esse sortis. qđ erit primũ instãs esse platonis: ergo b. erit primũ instãs ⁊c. patet ꝯña ab exponentibus ad expositum.

¶ **Ad istud respōdet cōcedendo primã cōsequētiam**

Et admittat casus. tūc ad argumentũ B erit primũ instans esse S. qđ erit primũ instans esse platonis. ergo. ⁊c. Distinguat aña/eo q ly qđ referat ad ly. B. ⁊ tunc aña est falsũ ⁊ ꝯña est bona. Uel ad ly instans ita q sit pars pdicati. ⁊ tūc nō valet ꝯña ppter diuersam relationē. qr in ꝯñte necessario refertur ad ly idem. ¶ Et notandũ q hec est natura huius dictionis. ideo qr semꝑ vbicūqꝫ ponitur requirit aliquod relatiuũ ad ipsum relatum. hec enim equiualet copulatiue. videlicet illud idem erit primum instãs esse sortis. qđ erit primum instans esse platonis. Et sic patet solutio ad illud ⁊ ad multa alia similia.

¶ **Sextodecimo arguitur. Hec est ꝯsequentia bonã**

In T. instanti future sortes non curret. ⁊ nullũ erit instans post T. instans quin ante illud sortes curret. ergo T. instãti sortes icipiet currere. hec est bona. ⁊ hec eadē nō valet. ergo. ⁊c. q sit bona pbat: qr sequit post T. instans sortes curret. ⁊ nullũ erit instans post T. instans quin ante illud sortes curret. ergo immediate post T. instans sortes curret. Tunc vltra. post T. instãs sortes curret. ⁊ in T instanti sortes nō curret. ergo i T. instãti sortes incipiet currere. ¶ Et q nō valet pbat: ⁊ pono q p annũ ante T. instãs sortes currit. ⁊ post T. instãs p annũ sortes curret. ⁊ nō in T. instãti. nec imediate post T. istãs curret. In casu posito patet maior ꝙ minor. pbo q ante T. instans sortes curret ꝗ aũ quodlꝫ instãs post T. instans sortes curret. ⁊ p ꝯña nullũ erit instans post T. instans quin ante illud sortes curret. Et sic patet veritas añtis. ⁊ ꝯña ex casu patet esse falsum.

¶ **Pro isto dicatur negando consequentiã.**

Et similiter ad pbationē ꝯñe neget ꝯña. vñ ppō de imediate dꝫ sic exponi. Post T. instans sortes curret. ⁊ nullũ erit instãs post T. instans quin inter illud ⁊ T. instans T. curret/ergo immediate post T. instans sortes curret. ¶ Et consimiliter non valet ista consequentia. In hoc instanti sortes nō curret. ⁊ imediate post hoc sortes curret. ergo in hoc instanti sortes incipiet currere. demonstrando per ly hoc in minori aliquod instans futurum immediate post instans in quo sortes curret. Et sic patet q non valet consequentia.

¶ **Unde propositio de incipit sic debet exponi.**

Sortes iam non currit. sed immediate post hoc instans quod est presens S. curret. ergo S. incipit currere. Uel sic. sortes currit. et immediate ante hoc instans. quod est pñs S. non currebat: ergo sortes incipit currere.

¶ Septimodecimo sic arguitur/ hec est bona De necessitate homo est aial: ergo de necessitate ille hõ est aial ꝛ ille ꝛ illa. ꝛ sic de singulis. ꝓbatio ꝯñe arguit̃ a termino stãte ꝯfuse ꝛ distributiue ad eius supposita copulatiue. ergo bona. Et ꝙ sic ꝓbatur. ille terminus de necessitate/ hʒ vim cõfundendi terminũ cõem sup quẽ cadit: ergo cũ nõ impedit̃ ita facit in ꝓposito. Añs ꝓbat̃ ꝑ maiore ille terminꝰ de necessitate hʒ terminũ mobilitãdi: ꝛ qcquid mobilitat mobilitatũ/ mobilitat imobilitatũ. ergo ⁊c̃. Maior ptʒ. qꝛ sic dico. De necessitate ols hõ est aial. ly hõ stat immobilitanter. virtute istius termini modalis de necessitate: qꝛ non sequit̃ de necessitate ols hõ est aial. ergo de necessitate. qꝛ non sequit̃ de necessitate omis hõ est aial. ergo de necessitate ille hõ est aial. ergo. ⁊c̃. Añs est verũ: vt ptʒ ꝑ exponẽtes siue officiãtes: qꝛ ols hõ est aial. ꝛ nõ potest esse quin ols hõ est aial: ergo. ⁊c̃. ꝛ ꝯñs est falsũ. ergo. ⁊c̃. Et ꝙ pⁱcipalis ꝯña non valet ꝓbatur: qꝛ añs est verũ ꝛ consequens falsum.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiam.

Et neget̃ ꝙ iste terminꝰ de necessitate mobilitat. sicut nec aliq̃ termini determinati alicuius cõplexi. quales sunt oẽs termini modales. tales eñ imobilitant nõ mobilitãt. iõ nõ est verũ. qcqd imobilitat imobilitatũ mobilitat mobilitatũ sicut nec vniuersaliter qlibet terminꝰ q̃ põt mobilitare potest imobilitare verbũ enim substantiuũ ꝓdicans scdm adiacens: mobilitat suũ subiectuʒ extrẽs terminũ cõem ꝛ non põt imobilitare illud: vt patet. sic dicendo albũ est ly albũ stat cõ mobilitãter. sicut hic omne albũ est: ideo in talibꝰ particularis ꝓpõ affirmatiua conuertit̃ generaliter cũ suo vniuersali. istud enĩ est verũ ꝙ sit terminꝰ cõmunis in rõne positus ꝓpter appositionẽ alicuiꝰ dictionis stet mobilitanter: qui prius stetit imobilitanter cõtingit post ammotionẽ eiusdẽ relinqre terminũ stantẽ cõfuse tñ sicut prius vel imobilitanter. ꝛ tũc dicit̃ hmõi terminꝰ imobilitare: sicut Aristoteles dicit gubernatorẽ nauis esse causã periclitationis nauis in casu quo periclitatur nauis in eius absentia propter defectum gubernantis.

¶ Octauodecimo sic. Hec est bona consequentia.

¶ Tu desinis scire aliquã ꝓpõnem: ergo tu desinis scire istã propõnem ꝛ istam. ꝛ sic de singulis. Probat̃ ꝯña. a termino stante confuse ꝛ distributiue ꝛ mobilitãter ad eius supposita. ergo. ⁊c̃. Añs ꝓbatur non ꝓpter aliud cõfundit aliqñ terminus aliũ. nisi qꝛ includit negationẽ in altera eius exponente. sed eque bene importat ille terminꝰ desinit negationẽ in eius exponentibꝰ. sicut hec dictio differt. ergo eque confundit sicut hoc verbũ differt in eius exponente. ꝛ per ꝯñs sequit̃. tu desinis scire istã ꝛ istã. ⁊c̃. Et ꝙ non valet ꝓbatur. ꝛ pono ꝙ sint multe ꝓpões quas non sciuisti. ꝛ ꝙ iã scias aliquã et ꝙ immediate post hoc non scias aliquã. sic patet antecedens fore verũ. ꝛ ꝯñs falsum. ꝛ per ꝯñs argumentũ nõ valet.

¶ Ad istud respondet̃ negando cõsequentiã principalẽ. ꝛ neget̃ ꝙ iste terminus desinit mobilitat terminũ sed imobilitat. Pro quo est notandũ ꝙ aliqui sunt termini exponibiles: quoꝝ actꝰ cadit ꝓncipaliter super terminũ assignatũ. ꝛ nõ ꝓncipaliter sup cõplexũ. cuiusmodi sunt signa vniuersalia. ꝛ hoc verbũ differt. q̃ termini non reqrunt̃ gñaliter in suis exponentibꝰ verbũ ampliatiuũ neq; verbũ alterius tpis q̃ꝫ est verbũ expositũ: vt ptʒ de eisdẽ: ꝛ tales termini gñalr̃ mobilitãt. Aliq̃ sũt termini quorũ actꝰ ꝓncipaliter cadit sup cõplexũ ꝛ nõ sup terminũ solũ q̃ reqrũt in suis exponentibus verbũ ampliatiuũ vel aliter verbũ preteriti tpis vel futuri. cuiusmodi sũt tales termini necessariũ. ꝛ de necessitate incipit/ desinit ꝛ hmõi. ꝛ tales cõmuis immobilitant tñ non mobilitant.

¶ Ideo duplex est diuersitas/ quare differt confun-

sit mobilitanter et desinit nõ. Primo q actus hui⁹ verbi differt. cadit principaliter sup vnũ terminũ: et sic nõ cadit actus huius verbi desinit. Scd̃o q hoc verbũ differt non includit in se diuersas differentias tempoꝝ sicut hoc verbum desinit. actus tñ dictionis exclusiue cadit super totũ predicatũ principaliter: et raro super subiectũ. et econtra de vniuersali affirmatiua. Itẽ ille terminus immediate secundum aliquos est signum vniuersale includens in se suum distributum: vt bene sequitur. immediate post hoc instans ero/ hoc erit instans post hoc: ergo immediate post hoc ero. et sic de singulis.

¶ Nonodecimo sic arguitur. hec cõsequentia est bona. Aliquantulũ sortes est. et tñ plato est: ergo tñ plato est. Arguit a tota copulatiua ad alterã eius partẽ. Et q nõ valet pbat: et pono istũ casuz: q sortes sit pedalis quãtitatis precise/ et plato sit. et iam añs est verũ et ɔñs falsuz. Primo q añs sit verũ ptz sic. pedale S. ẽ et tñ P. est. qr pedale P. est oẽ pedale aliquãtũ est: ergo aliquantũ sortes est/ et tñ plato est. ¶ Itẽ quantũ est sortes tantũ est plato/ qr per casum sortes et plato sunt equales: ergo aliquantum sortes est/ et tñ plato est. Et q ɔñs sit falsum patet: cum illud consequens est congruum/ oportet. vt sit exclusiua et falsa quoniam aliquod aliud q̃ꝫ plato est.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiam/ qr consequens non potest sumi nisi exclusiue. et sic est falsa. vel demonstratiue. et sic est impertinens antecedenti: vel tertio modo relatiue: et tunc foret per se consequẽs imperfectum/ quia tunc habet quantam pro intellectu relatiue.

¶ Notãdũ q aliqua est copulatiua vera in partib⁹ independentib⁹: et de talibus intelligitur regula. scȝ a tota copulatiua ad alteraz eius partem est consequentia bona. Aliqua est copulatiua de partib⁹ dependentium significationum. et de talibus nõ intelligitur regula. etc̃. ¶ Et sic patet responsio sicut hic aliquantum sortes est. etc̃. vt supra.

¶ Vicesimo sic arguit. hec ɔña est bona. Tñ substãtia nõ est accñs: ergo tñ aliqd nõ est accñs. q sit bona pbat: qr arguit ab inferiori ad suũ superius cũ dictione exclusiua addita subiectis. ergo etc̃. non põt dici q negatio postposita impedit mediũ arguendi/ sequitur eñ formaliter. tñ hõ non currit: ergo tñ aïal non currit. Itẽ añs est possibile. ergo ɔña bona. cuz scd̃a eius exponẽs est falsa et ipossibilis/ qr necessariũ ẽ q aliqd qd nõ est subã nõ est accñs qd est eius oppositũ et illud pbat sic. hec est ɔña bona: chymera nõ est subã: et chymera non est accñs: ergo aliqd qd nõ est subã non est accñs: et totũ añs est necessariũ: ergo et ɔñs: et p ɔñs ɔña prĩa est bona. Et q prima ɔña nõ valet pbatur sic. qr añs est verũ et ɔñs falsuz: ergo etc̃. q añs sit verũ arguitur sic/ sequitur substãtia non est accñs. sed oẽ aliud a substãtia est accñs: ergo tñ substantia nõ est accñs ab exponentibus ad expositũ. totũ añs est verũ. ergo et ɔñs. Et q ɔñs prime ɔñe sit falsum ptz: qr altera eius exponens est falsa. ergo. etc̃. videlicet illa. omne aliud ab aliquo est accidens: cum nichil sit aliud ab aliquo.

¶ Pro isto respondent aliqui ponentes veritates.

De preterito et de futuro concedendo ɔñam: qr añs est impossibile. cum aliquid sit eius quod neq est substantia neq accidens vt talis veritas. non me esse asinum/ siue antichristum fore. ¶ Sed aliter respondent aliqui negantes hmõi veritates: qui non ponunt aliquod ens qd non est substantia et accidens negando ɔñam dicentes q cõsimilis valeat in aliis consimilibus. tamen de forma non valet de terminis transcendentibus: et ratio est/ qr termin⁹ transcendens pter sui cõitatem non potest excludi. sicut non sequit. tñ iste homo nõ differt ab illo hoĩe: ergo tñ ens non differt ab illo hoĩe: notũ est enim per eius exponentes q ɔña nõ valet nec est inconueniens q ex tali negatione sequitur affirmatiua. cum ipsa nõ sit exclusiua negatio sed negatio precia cens et sic de aliis.

¶ Uicesimo primo sic. Ois hō est aial: ergo omis hō
est asinus. hec est bona. ꝛ hec eadē non valet. ergo. ꝛc̄. ꝙ nō valet pꝫ. Et ꝙ sit bo
na ꝓbatur: qꝛ sequit̄ nullus hō est aial: ergo nullus hō est asinus. ꝛ per ꝯñs nul-
lus hō est aial. in ista ꝓpōne remouet̄ vniuersaliter aial ab hoīe: ꝛ quicqd ꝛ qua-
liter remouet̄ in ista ꝓpōne. nullus hō est aial. cōtrarie affirmat̄ de ista / quilibet
hō est aial: ergo in illa ois hō est aial affirmat̄ quilibet asin⁹ de hoīe. ꝛ per ꝯñs se
quitur. ois hō est aial. ergo ois hō est asinus. ¶ Pro isto dicat̄. negando ꝯñam. ꝛ
negetur ꝙ quicqd ꝛ qualitercūqꝫ negat̄ in ista nullus hō est aial: ꝛ affirmat̄ in ista
ois hō est aial. In negatiua enī ꝓpter vehementiā negationis distribuit̄ tā subie
ctū ꝙ̄ predicatū. vbi in affirmatiua solum distribuitur subiectū. Concedat̄ tñ ꝙ
quicquid affirmatur primo de subiecto in vna propositione idem vel sibi synony
mum remouetur de subiecto in altera propōne. sed nō qualitercunqꝫ / ꝛ ratio est
ꝙ vniuersaliter distributiue remouetur predicatum in negatiua: ꝛ confuse tantū
et non distributiue. affirmatur in affirmatiua.

¶ Uicesimo secundo sic. Tu credis precise ꝙ homo
est asinus: ergo tu deciperis. hec est bona ꝛ hec eadem nō valet. ꝙ sit bona pro-
batur: quia sequit̄. tu credis precise ꝙ hō est asin⁹: ergo precise tu credis sicut nō
est ꝛ vltra / ergo tu deciperis. pꝫ ꝯña iuxta cōem vsum loquendi de isto termino
decipi. Et ꝙ nō valet ꝓbat̄ in casu. Tu credis precise ꝙ homo est asin⁹. qñ nō de
ciperis: ergo nō deciperis. Añs probo ꝛ pono ꝙ tu credis istā: homo est asin⁹ qñ
non deciperis. ꝛ sic sequit̄ cū ista p̄cise significat ꝙ hō est asinus qñ non deciperis
sequitur ꝙ tu credis precise ꝙ homo est asinus quando non deciperis.
¶ Ad istud respōdent aliqui negando primā ꝯñam factā pro improbatiōe prin
cipalis ꝯñe. nō enī iuxta eos sequit̄. tu credis precise ꝙ homo est asinus qñ nō de-
ciperis. ergo tu non deciperis: quia añs nō est tēporalis sed cathegorice de ipali
predicato cū actus huius verbi credo cadat sup totā compositionē: potest tñ esse
vna temporalis ꝛ in casu ꝙ sit / tūc est falsa: ꝛ impossibilis: ꝛ sic in diuersis ꝓpōnis
sensibus equocis pōt eadē ꝓpō esse vera ꝛ falsa facta variatione in mō signdi.
¶ Sed aliter respōdent. cōcedendo principalē ꝯñam ꝛ ad quaꝫ factam pro eius
improbatiōe cōcedunt illā ꝯñam / ꝛ negant añs: ꝛ vlterius negāt casum ꝛ dicunt
ꝙ non est possibile credere precise aliqualiter qualiter non est cū corpō: qꝛ credo
aliter ꝙ habeo euidentiā ad credēdū sic quod credo. sed quo ad illos oportet de
mere hanc dictionē precise. Et arguit̄ tunc conformiter sicut prius ꝛ stabit argu
mentū nō eo minus. Et conformiter respondet̄ ad tales. Tu scies A fore veruꝫ
antequā A erit verū. pōt tñ act⁹ huius verbi scio cadere sup totū cōplexuꝫ et sic est
ꝓpositio cathegorica de tēporali predicato falsa: qꝛ significat ꝙ tu scies talē ve
ritatē A fore verum antequā A erit verum. hec enī propō A erit verum antequā A
erit verum ꝛ falsa: vt patet euidenter. Secundo potest actus huius verbi scio ca
dere super primam propositionem solum: ꝛ sic est propō possibilis posito ꝙ hodie
sciam verum ꝛ scias ꝙ erit verum.

¶ Uicesimo tercio sic. Si tu es asinus tu es asinus
ꝛ tu es asinus: ergo tu es asin⁹. hec est bona ꝛ hec nō valet: ergo ꝛc̄. ꝙ sit bona ꝓ
batur. qꝛ arguitur a tota conditionali cum suo antecedente ad cōsequens eius dē
ergo. ꝛc. Et ꝙ non valet / probatur. añs est verū ꝛ ꝯña falsum: ergo añs ꝓbat̄ sic.
Añs est vna cōditionalis necessaria / ꝛ p ꝯñs ipm est necessariū: pꝫ. ergo añs esse
verū / cū formaliter sequit̄. tu es asin⁹: ḡ tu es asin⁹ / ꝛ tu es asin⁹: ꝛ tunc ex ol ꝯña
bona pōt fieri conditionalis bona. sequit̄ enī ꝙ cōditionalis bona conuertit̄ cuꝫ
ꝯña que est bona: et cum añs sit huiusmodi conditionalis sequitur ꝙ añs princi
palis consequentie sit verum / cuius consequens sine aliqua probatione patet es
se falsum: ergo consequentia non valet.

¶ Ad istam consequentiam respōdeo diuersimode:
Uidet̄ michi probabilius ac leuius sustinendū pro inuenib⁹ dubitare cōsequentiā

qñ proponit͛ et hoc q̄ rñdens nescit vtrũ sumat͛ añs copulatiue vl' ꝯditionalit͛. ⁊ per ꝯñs nescit an sit bona vel non bona. Certificet ergo opponẽs vnũ sensũ: ⁊ respondens tunc ad eũ respondeat. Si añs sumat͛ copulatiue. ꝯstat añs fore verũ ⁊ argumentũ bonũ: ⁊ añs impossibile. Unde ad hoc inueniendũ adiungit͛ cõiter iste terminus sed. si totũ añs sit conditionalis non valet argumentum. Et cõformiter dicitur ad hoc argumentum. Tu es asinus vel tu non es asinus: ⁊ tu es asinus. ergo tu es asinus. dubitanda est ꝯña. si enim añs sit copulatiua vera. patet argumentum esse bonũ. Si disiunctiua patet argumentuz non valere. Alijs autem placet concedere tales ꝯñas. eo q̄ hñt vnũ sensuz ꝑmariũ verũ. ⁊ dicũt per cõcessionẽ q̄ limitat͛ añs ad sensuz cõpositũ. vñ dicunt q̄ ꝯstat aliquẽ talẽ esse verã in sensu tñ alio sensu copulatiue. hec tñ est ibi falsa. Et si ponit͛ ꝑm diuersos significat diuersimode. admittit tunc illam esse veram vni ⁊ alteri falsam. Uel aliter dicunt ipsam nõ esse propõnẽ. sed dicunt q̄ est plures ꝑpõnes. Uel tertio dicunt. q̄ est ita simr̃ falsa. q2 sicut non est illa primarie significat. nec sequit͛ quã a sit vera. ꝯuis significat primarie sicut est. hoc est q̄ precise sicut est significat: ⁊ q̄ nõ significat primarie sicut non est. Multe sunt ergo altercationes in hypotheticis mixtis. vt hic. quicquid esses si asinus esses illud non esses. sed asinus esses si asinus esses. ergo asinus nunc esses: non valet ꝯña: cum añs sit verũ ⁊ ꝯñs falsuz. Si enim esses asinus esses quodlibet quod iam es. sicut patet cũ ex impossibili sequitur quodlibet vel sequi potest. Immo solum hoc esses si asinus esses. et tamen aliud ad hoc esses si asinus esses. cum ex impossibili sequitur quodlibet pars contradictionis ista tamen quicquid esses si asinus esses idẽ non es. quod equiualet huic. potest esse q̄d es asinus cũ hoc q̄ non sis quicquid nũc esses est falsuz. Si aliqua põt eẽ propositio hypothetica cathegorica de conditionato extremo sit expossibile aliqd q̄ eẽs si asin⁹ eẽs nũc es ⁊ nichil es q̄ nõ eẽs si eẽs. ꝫ q̄cq̄d. ⁊c̃. ⁊ tũc minor est vera: q2 ei⁹ oppositũ est falsũ. vz aliqd es qd̄ nõ es si asin⁹ esses. quicqd eñ dr̃ q̄ nũc eẽs idem eẽs si asin⁹ esses. ⁊ ideo falsum est q̄ idẽ nõ eẽs si asinus eẽs. verũtñ vniuersaliter assignata sic ſupra de ꝯditionato extremo est ꝯtingẽs cum illa sit falsa me nõ existente ꝯuis tam cõditionalis in eisdẽ terminis sit necessaria cuius contrarium debet dari per negationẽ prepositam toti sicut prius. oportet tũc equiualet istud contrarium huic. non sum aliquid quod essem si essem asin⁹: que me existente est falsa. me non existente est verum. cum sit contingens. ⁊ sic conformiter de multis alijs. Certuz enim est q̄ prioritas vel posterioritas non necessario causat homines. Ad quod contra voluntatem suam tales propositiones copulatiue vel disiunctiue. vt sic patet responsio.

¶ Uicesimoquarto sic. Hec consequentia est bona.

Uos scitis hoc esse. ergo hoc scitis esse. Et hec eadẽ nõ valet. ergo. ⁊c. q̄ sit bona ꝑbatur. q2 arguitur a sensu composito ad sensum diuisum. vbi hoc pronomen hoc est simplex subiectum sine aliquo determinabili ergo consequentia bona. ⁊ q̄ nõ valet probatur. et pono q̄ per ly hoc demonstretur animal a remotis quod credas esse lapidem in illo casu. Antecedens est verum cum talis propositio sit scita a te hoc est hoc: siue hec res sit hec res: que precise significat hoc esse hoc. ergo tu scis hoc esse hoc. Et q̄ ꝯñs sit falsuz ꝑbatur. quia nichil scitis esse hoc. ergo nõ hoc scitis esse hoc. Añs ꝑbatur sic. nichil quod est hoc scitis esse hoc sicut patet ex casu. nec aliquid quod nõ est hoc scitis esse hoc. ergo nichil scitis esse hoc. ꝯña patet. ⁊ maior probatur sic. q2 nullum animal scis esse hoc. ⁊ solum animal credis esse hoc. ergo nil qd̄ est hoc scis esse hoc. Antecedẽs sic. nullum animal credis esse hoc. quia per casum credis hoc esse lapidem: et cum casu nichil scis nisi aliqualiter nisi qualiter credas. sequitur q̄ nullum animal scis hoc esse. ¶ Item q̄ idẽ q̄ credis esse hoc scis esse hoc. quia lapidem credis esse hoc. ⁊ nullus lapis est hoc nisi idem quod non credis esse hoc scis esse hoc. tamen ad omne scire requiritur credere. ergo. ⁊c̃. Scire est credere siue hesitare contraria.

¶ Finis argumentationum.

Sequitur de reduplicationibus.

PRo faciliori iuuenum informatione ostendo viam probabilem de reduplicatiuis et eorum conditionibus de multis pauca colligendo restat pertractandum.

¶ Primo videndum est. quot et que exponentes requiruntur ad propositionem reduplicatiuam. ¶ Secundo qualiter est contradictio accipienda in reduplicatiuis. ¶ Tertio qualiter termini in eisdem supponūt. ¶ Circa primam est notandum. q in propositione reduplicatiua ponitur ille terminus inquantum. vel ei equiualens. cuiusmodi sunt isti termini inquantum: secundum/ q: prout/ eo ipse/ et hm̃oi. Non tamen omnis propositio est reduplicatiua in qua ponitur ille terminus inquantum: vel ei equiualens.

¶ Ad cuius euidentiam est intelligendum q hec dictio inquantū vel ei equiualens pōt teneri dupliciter. s. specificatiue vel reduplicatiue. Qn̄ tenetur specificatiue. tunc determinat illū terminū cui additur ad certum modū vel rationē vel ad certā speciē alicuius entis accipiendū. Ut cū dr̄ corpus (inquantum mobile) est subiectum libri phisicoꝝ. Motus est actus entis in potētia (ſm qd̄ est in potētia) Et isto mō dicūt grāmatici q lr̄a (inquantū lr̄a) nō est syllaba. et syllaba inquantū syllaba. nō est dictio. et sic lr̄a sub q rōne est lr̄a nō est sillaba sub eadē rōne. ¶ Itē in istis vero propōnibus ille terminus inquantū tenet specificatiue. q2 determinat vel specificat illud cui additur ad specialem modum accipiendi vel considerandi. Qn̄ enī ille termin⁹ inquantū tenet reduplicatiue vl sibi aliqua equiualens. tūc potest illa ꝑpositio in qua ponitur dupliciter reduplicari. Uno mō gr̄a concomitantie. Alio mō gr̄a cause. Si tn̄ habeat reduplicari gr̄a concomitantie. i. ꝯñe si reduplicatio et principale verbū affirmentur. sufficit ad veritatem reduplicatiue q principale predicatum insit termino reduplicato vel subiecto principali. et hoc vniuersaliter sumpto. Scd̄o q inter illud sup qd̄ cadit reduplicatio et predicatum principale sit concomitātia affirmata de subiecto pricipali conditionaliter sumpto. et ꝯña sit necessaria: et tūc ille due exponentes sufficiūt ad veritatē. Ut homo inquantum homo est risibilis. reduplicatiue sic gr̄a cōcomitātie. Oīs homo est risibilis. et si homo est homo. homo est risibilis. Ista regula est vera. eo q principale predicatum affirmatur de subiecto principali vniuersaliter sumpto. et ipsa de necessario concomitantur se. vt pz. ¶ Sz si reduplicatio gr̄a cause. tūc predictas exponētes requirit tertia hypothetica causalis. scz ista q2 homo est homo. homo est risibilis.

¶ Nota q causa dicitur quattuor modis. scilz causa materialis/ causa formalis/ cā efficiēs/ et cā finalis. Et sic sunt quattuor gn̄a causaꝝ. ita quadrupliciter sumit causalis. Aliqn̄ a cā materiali. vt hō (inquantū cōponit ex qtuor elemētis ꝯtrarijs) est corruptibilis. Ista est vera inquantū sit reduplicatio gr̄a cause materialis. q2 hō gr̄a materie est corruptibile. Et hec est vera. hō inquantū hō est rōnalis ſm q sit reduplicatio gr̄a cause formalis. q2 aīa itellectiua ē cā formalis ꝑpter quā hō est rōnalis. Et hec est vera. Ignis inquantum calidus est calefaciens siue calefactiuus. ſm q sit reduplicatio gratia cause efficientis quia calor est causa effectiua calefactionis. et sic de alijs.

¶ Ulterius est notandum q propositio reduplicatiua non est vera gratia concomitantie. nisi qn̄ termin⁹ reduplicatiu⁹ et predicatū necessario concomitantur se. vel qn̄ predicatū sit superius ad terminū reduplicatū: vt supposito q oīs hō currit. et solū hō currit. hec est falsa in oī sensu. hō (inquantū hō) est currens. q2 homo est currens nō necessario concomitātur se. sed nec concomitantur. nec est currens superius ad hominem.

¶ Ex istis possunt solui huiusmodi sophismata. Aliqua (inquantum conueniunt) differunt. vel ecõtra. q2 tales propõnes sunt distinguẽde. eo q̧ iste terminus inquantum potest teneri reduplicatiue: vel specificatiue. Si specificatiue false sunt. cũ tunc significatiue q̧ sub eadẽ ratiõe: qua oĩa ꝯueniunt differunt. qḋ est falsum: ⁊ ita de similibus. Si teneꝰ reduplicatiue: adhuc distinguende sunt. eo q̧ potest fieri reduplicatio grã concomitantie vel grã cause. Primo modo sunt vere. q2 conuenientia ⁊ differentia necessario se ꝯcomitãꝰ ⁊ cõuertunꝰ: q2 omnia que cõueniũt ⁊ differũt. similiter econtra. omnia que differũt cõueniũt. ꝯ2ã differentia sup diuersitatẽ addit conuenientiã. ⁊ diuersitas est superior ad differentiã. nã sequiꝰ. ista differunt. ergo sunt diuersa. sed nõ econtra. cu3 decẽ sint predicamenta diuersa. ⁊ tñ nõ differunt. Differentia enim (scḋm philosophum) sunt que in aliquo ꝯuenientia scḋm se diuersitates habent. Sed ita stricte non loquitur sophista de differentia. Nota q̧ illa concomitanꝰ se quorũ vnũ sequiꝰ ad alterũ ⁊ ecõtra. cuiusmodi sũt oẽs termini cõuertibiles. vt hõ est risibile. Et illi termini quoꝝ vnꝰ sequitur ad alterũ. ⁊ nõ ecõtra vt hõ ⁊ aĩal comitanꝰ se. sed nõ cõcomitanꝰ. ⁊ oẽs hmõi termini q̄ non cõuertunꝰ. nec alter ad alteꝝ sequitur. nec cõcomitanꝰ. nec comitanꝰ vt hõ/asinus/lapis ⁊ hmõi.

¶ Istis visis videndũ est quot ⁊ q̄ reduplicates requirunꝰ ad propõnẽ reduplicatiuã. qñ reduplicatio affirmaꝰ ⁊ pñcipale verbu3 negetur. vel qñ principale verbum affirmatur. ⁊ reduplicatio negetur. vel vtrũq3 negetur. vel qñ idem super quod cadit reduplicatio negetur. Tot enĩ diuersitates contingit reperire in reduplicatiuis. ⁊c.

¶ Unde notandũ est q̧ qñ reduplicatio affirmatur. Et etiã illud affirmatur super qḋ cadit reduplicatio. ⁊ principale verbũ negetur tunc ad talem reduplicatiuam secundũ q̧ reduplicatur grã cõcomitantie sufficit q̧ predicatu3 remoueꝰ vniuersaliter ab illo super qḋ cadit reduplicatio. Et scḋo q̧ sit quedã conditionalis in qua sequitur formaliter negatio predicati non affirmatione subiecti. Exemplum.

¶ Sortes inquantum homo nõ est asinus. sic reduplicatur. nichil quod est homo est asinus. ⁊ si sortes est homo. sortes nõ est asinꝰ. Tunc patet q̧ talis reduplicatiua siue sortes sit siue non sit est vera. cum reduplicatiua negatiua non implicat parte3 reduplicatiuam esse. Si tamen in tali reduplicatiua fiat reduplicatio gratia cause. tunc requiriꝰ causalis preter predictas duas exponentes in qua denotatur q̧ predicatio termini reduplicati de subiecto est causa essendi negatiõis ꝑdicati. tũc predicta ꝑpõ est vera (sorte existẽte) ⁊ tũc ipsum esse est cã q̧ ipse nõ est asinus. sed illo nõ existente est falsa. q2 tũc ipsũ esse non est causa alicuius. ⁊ sic ista propositio est contingens. Qñ vero reduplicatio negatur. est principale verbũ affirmatur. tunc ad veritatem talis propositionis sufficit q̧ oppositum alicuius exponentes reduplicatiue sit verũ. q2 regula generalis est. q̧ quando multe propositiones exponũt vnã propositionem: ita q̧ enarrent totum intellectum illius. tunc oppositu3 cuiuslibet opponentis est causa veritatis contradictoriũ propositionis exponende. Ut patet in exclusiuis ⁊ exceptiuis. Unde ad veritatem istius. sortes non inquantum homo est asinus. sufficit q̧ oppositum alicuius exponentis affirmatiue sit verũ. vt illa aliquis homo nõ est asinus. Uel sic. non quia sortes est homo ipse est asinus. Uel sic. Non si sortes est homo ipse est asinus.

¶ Si vero illud super quod cadit reduplicatio negetur: et reduplicatio affirmetur. ⁊ principale verbum si reduplicatio fiat gratia cõcomitantie requiritur vna vniuersalis in qua predicatum attribuitur illi vniuersaliter super quod cadit reduplicatio eodem modo quo reduplicatio cadit super illud, et vna conditionalis in qua est concomitantia inter subiectum sumptum

cum parte reduplicatiua: et predicatũ principale. vt ista. sortes inquantum non est asinus: est hõ. reduplicatur gratia cõcomitantie nullus asinus est homo. et si sortes non sit asinus ipse est hõ. Gratia cause exponitur cum causali sic. qr sortes non est asinus ipse est hõ cũ aliis dictis. Et ex istis patet qualiter exponenda sit reduplicatiua. in qua tam illud super qđ cadit reduplicatio negetur: qȝ etiã principale verbum. vt illa. substantia (inquantũ non est accidens) non est res per se existẽs. q̃ sic exponitur. Primo modo. Nullum accidens est res per se exñs et si substantia nõ est accidens non est res per se exñs. Et scđo modo gratia cause. addendo causalem. qr substantia non est accidens non est per se existens.

Ulterius est notandum. qȝ contradictio est danda in reduplicatiuis per negationẽ prepositã toti termino reduplicatiuo: vel toti propositioni. Et sic ista habet duas causas veritatis ex contradictoriis exponẽtium istius reduplicatiue. Unde ista non sunt contradictoria. Asinus (inquantum animal) est hõ. et asinus inquantum aial non est hõ. qr illud formaliter affirmatur in vtraqȝ propositione. sed non asinus inquantũ animal est hõ: sm qđ reduplicatio principaliter negetur et verbum principale ex consequente.

De suppositionibus reduplicatiuorũ.

Circa suppositiones terminorum in reduplicatiuis est sciendum qȝ subiectum in reduplicatiua eodem modo supponit sicut in suo preiacente. Illud autem super quod cadit reduplicatio supponit confuse et distributiue cũ sit terminus cõis acceptus siue signo: qr contingit descendere sub eo ad quodlibet eius per se inferius. siue sit reduplicatio gratia concomitantie/vel gratia cause. Quicqđ enim necessario concomitatur superius: necessario concomitatur inferius cuiuscunqȝ superius est causa eiusdem est quodlibet inferius causa in eodem genere cause aliquo modo. Et ratio est: qr bene sequitur. et homo inquantũ homo est sensibilis. ergo ois hõ est sensibilis. Et hec est lectio philosophi. i. priorũ. qui dicit. Si bonũ inquantũ bonũ est iusticia. ergo omne bonum est iusticia. Unde dicitur communiter qȝ nota in reduplicatiuis reduplicatiue accepta ponit vniuersaliter quod sic est intelligendũ. qȝ reduplicatio facit predicatũ vniuersaliter predicari de termino reduplicato modo quo reduplicatio cadit super ipsum. Si affirmatur: tunc affirmatiue. Si negetur tunc negatiue. Tunc patet. quomodo subiectũ et pars reduplicata in ꝓpositione reduplicatiua supponunt. Sed predicatũ in reduplicatiua supponit confuse tantum.

Hic nota regulam de reduplicatiuis qȝ in reduplicatiuis affirmatiuis. Arguendo per se a parte inferiori ad suũ superius a parte predicati. est ꝯña bona. vñ sequitur. Sortes inquantũ risibilis est aial. ergo sortes inquantum risibilis est corpus. Sȝ arguendo a superiori ad suũ inferius a parte ꝑdicati. nõ valet ꝯña. Uñ nõ sequitur. Sortes inquantum substãtia animata sensibilis est aial: ergo sortes inquantũ substantia animata sensibilis est homo. Ideo patȝ qȝ predicatũ in reduplicatiua affirmatiua supponit confuse tm̃. Qr non contingit descẽdere ab eo nec copulatiue/nec disiunctiue ad sua singularia vel inferiora.

Hec de reduplicatiuis sufficiunt.

Sequitur tractatus insolubilibus.

De diuisionibus propositionum.

De diuisionibus propositionum.

Quattuor sunt diuisiones propositionū/ quarum prima est hec. Aliqua propositio significat principaliter sicut est. Aliqua significat principaliter aliter q̄ est ⁊ aliqua significat/nec principaliter sicut est. nec principaliter aliter q̄ est. ¶ Propō significans principaliter sicut est: est ppō p quā seipse ⁊ adequate significat sicut est. ⁊ illa sic significādo nō est ptinens mediū ad inferendū seipam significare aliter q̄ est vt hec ppō/deus est. vel vos sedens si ita sit. ¶ Propō significās aliter q̄ est: est ppō impossibilis vel ppō adequate signs sicut non est. vt hō est asin⁹/vel vos sedens si ita nō sit. ¶ Propō signs nec pncipalr sicut est: nec pncipalr aliter q̄ est ⁊ propō signs aliqualiter esse ⁊ illa sic significando est ptinens mediū ad inferendū seipam non significare principaliter sicut est/ nec pri cipa liter aliter q̄ est: vt hec propositio hec non significat sicut ista eadē demonstrata que principaliter significat q̄ ista non significat sicut est: nec aliter q̄ est: ⁊ hec similiter. omnis ppositio significat aliter q̄ est: que principaliter significat q̄ omnis propositio significat aliter q̄ est: ⁊ sic de singulis.

¶ Proisto est sciendum q̄ propositio pertinens medium ad inferendū seipsum nō principaliter significare sicut est/nec aliter q̄ est: est illa ex qua per se sumpta vel cū totaliter sic esse sicut est ex parte rei sequitur vel aptū natū est sequi illā nō principaliter sigr̄e sicut est: nec pncipaliter aliter q̄ est. Exemplū hec propositio significat aliter q̄ est. ⁊ hec propō principaliter sic significat. sez q̄ illa significat aliter q̄ est eadē demōstrata: tunc sequitur: hec propositio significat aliter q̄ est: ⁊ hec propō principaliter sic significat: ergo hec propositio non principaliter significat sicut est. et ita ex ista eadem cum totaliter sic esse sicut est. sequitur q̄ illa eadem non significat principaliter sicut est. nec principaliter aliter q̄ est/ ⁊ ideo ista non significat sicut est: nec aliter q̄ est: ⁊ sicut est de ista. sic est de omnibus aliis consimilibus.

¶ Secūda diuisio est hec. Propositionū aliqua falsificat seipsam aliqua non. Propō falsificās seipam est duplex quedā mediate/et quedā imediate. ¶ Propō falsificās seipam mediate est propō significās pncipaliter sicut est/vel aliter q̄ est q̄ falsificat propōnē aliā a se falsificantē se. Exēplū sit A/propō signs pncipaliter q̄ B/est falsum. ⁊ sit B/ propō significās pncipaliter q̄ A/est falsum. ⁊ sit tantū vnū A/⁊ vnum B hoc posito non potest poni vtrūq3 illorū fore verū. sed alterū fore falsū. ⁊ nō pōt assignare quare A/est magis falsum q̄ B. nec econtra. ergo isto casu posito sequit̄ vtrūq3 istorū fore falsū. ⁊ sic ex A. sequit̄ B. fore falsū. ⁊ ex B sequit̄ A fore falsū. ⁊ A falsificat b/imediate. ⁊ se ipam mediate. ⁊ B/falsificat A/imediate ⁊ seipm mediate.

¶ Propositio falsificans seipsam immediate est propositio significans principaliter sicut est vel aliter q̄ est q̄ est ptinēs mediū ad iferendū seipaz fore falsā. ⁊ illa est duplex. Quedā est ptinens sufficiens: ⁊ quedam est ptinēs insufficiēs. ¶ Pertinens sufficiēs est propō significās pncipaliter sicut est vel aliter q̄ est ex qua sic significando imediate sequitur vel aptū natū est sequi ipm fore falsaz. Exēplū significet hec ppō hoc est falsū significādo pncipalit̄ q̄ hoc est falsū: illa eadē demonstrata: tūc sequit̄ imediate hoc est falsū: g̃ hoc est falsū: ⁊ sic est ptinēs sufficiēs ad inferendū seipam fore falsam.

¶ Pertinens vero insufficiens est duplex. quedam est ptinēs mediū ad inferendū seipsā fore falsā solū: ⁊ quedā ptinens ad inferendū seipsam fore falsā ⁊ aliā sīr. ¶ Pertinēs sufficiens primo mō est propō significans pricipaliter sicut est. ex qua sic significādo cū totaliter sic esse sicut est ex parte rei sequit̄ vel apta nata est seq̄ ipam solū fore falsā. ⁊ ex illa sequit̄ sic esse sicut pō significat. Exēplū. posito q̄ sit vn⁹ sol⁹ sortes. ⁊ q̄ ille dicat solū istā ppōnē S.

dicit falsū: ⁊ ꝙ illa ex impōne ꝑncipaliter sigt ꝙ sortes dicit falsū. tūc sequit̄ .S. dicit falsū/⁊ solū dicit istā: ergo illa est falsa: ⁊ qd est falsū ꝑꝫ ꝑ casum: ⁊ non potest poni isto casu posito quin significat principaliter sicut est.

¶ Sed pertinens insufficiens secundo mō est pertinens mediū ad īferendū seipam fore falsā. ⁊ aliā silr̄. Exemplū ponat̄ ista propō Ois ꝓpō est falsa. ⁊ ꝙ sigt ꝑncipalr̄ ꝙ ois propō est falsa: ⁊ ꝙ sint multe ꝓpōnes vere ⁊ multe false. ⁊ tūc ex ista cū totaliter sic eē sicut est. sequit̄ vel aptū natū est seq ipsā fore falsā/⁊ aliā silr̄ ab ista. ⁊ ideo est ptinēs insufficiēs ad īferendū seipsā fore falsā: ⁊ aliter silr̄ ab ipa. Assumptū ꝓbat̄ sic. ois ꝓpō est falsa ipsamet est ꝓpō/ergo ipsamet est falsa: ⁊ sic sequit̄ ipsamet fore falsaꝫ. ⁊ silr̄ sequit̄. ois ꝓpō est falsa alia ab illa est ꝓpō: ꝫ alia ab illa est falsa. ⁊ sic sequit̄ aliā ab ista fore falsaꝫ. ¶ Propō nō falsificās se est ꝓpō hñs ꝯditiones ꝯtrarias cōditionib⁹ ꝓpōnū falsificātiū se. sicut sūt vniuersaliter oēs ꝓpōnes vere ⁊ false sicut est de talibus. hō est asin⁹ ꝑncipalit̄ sigñdo ꝙ hō est asin⁹ ⁊ vniuersalit de q̄cūqꝫ ꝓpōne impossibili ⁊ necessaria. Cōtra istas diuisiōes posteri⁹ obijcit̄. ⁊ ideo hic pertranseo.

¶ Tertia diuisio est hec. Omne insolubile ꝓuenit ex proprietate vocis vel ex actu nr̄o vel ex mixtione actus nr̄i cum ꝓprietate vocis. Proprietates vocū sunt ille. esse verū/esse falsum/esse necessariū/esse impossibile Actus nostri sunt duplices scꝫ interiores ⁊ exteriores. Exēplū primi. scire/cognoscere/intelligere/⁊ similia. Exēpluꝫ secundi. vt scribere/audire/legere. ⁊ similia. Insolubile proueniens ex mixtione actus nostri cum proprietate vocis est: vt posito ꝙ sortes dicit falsum.

¶ Quarta diuisio est hec. Aliqua ꝓpō significat complexe naturaliter: ⁊ aliq̄ ꝯplexe artificialit̄ ⁊ actualit̄. ¶ Propō sigñs ꝯplexe naturaliter vt ꝓpō in aīa si aliq̄ fuerit ibidē. ¶ Propō sigñs artificialiter ⁊ actualiter est duplex q̄dā sigt artificialiter vel actualiter īpōne vel impōnibus/⁊ quedā nec ex impōne nec ex impōnibus. ¶ Propō sigñs artificialiter ex impōne est vt si hec ꝓpō deus est īponeret̄ ab vno ad significandū hoīem esse asinū principaliter ⁊ vtroqꝫ mō do simul significat ꝓpō. ¶ Propō significās artificialiter vel actualiter nec ex impōne nec ex impōnibus est: ⁊ si talis propō de⁹ est imponit̄ ad significandū ꝙ deus est ꝑncipaliter: ⁊ aliqs cōcipit ꝑ illā aliter q̄ꝫ fuit imposita ad significandū: sicut hō est asin⁹. tunc illa propō artificialiter vl̄ actualiter significat ⁊ nec ex impositione nec ex impositionibus.

Modo sequuntur quattuoꝛ diffinitiones siue descriptiones quarum pꝛima est hec. Propō est oratio indicatiua/congrua ⁊ ꝑfecta naturaliter: vt ex impōne vel impōnibus significatiua qua vel quibus vltimo fuit iposita ad significanduꝫ complexe hoc patet discurrendo per singulas propositiones. Secunda est hec/ propō vera est propō nō falsificans se ꝑncipaliter sicut est significatiua naturaliter est ex imposi-tione vel bus. qua vel quibus fuit vltimo imposita ad significanduꝫ. ¶ Tertia est hec. propō falsa est propō falsificans se vel non falsificans se principaliter sicut est vel principaliter aliter q̄ꝫ est significatiua naturaliter vt ex ipōne vel bus significatiua qua vel quibus vltimo fuit imposita ad significandum. ¶ Quarta ⁊ vltima est hec. Omne insolubile est propō significās ꝑncipaliter sicut est vel ꝑncipaliter aliter q̄ꝫ est que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam vel veram. ⁊ sic de ceteris.

Consequenter sequuntur octo suppositiones. quarum pꝛima est hec. Ois ꝓpō pertinēs me

dium ad inferendū fore falsā/ est ꝓpō falsificās se. hoc ptz ex intentiōe phi. iiij methaphisice vbi dicit quasdā orōnes seipsas destruere. Sz planū est ꝙ ibi aliud non intendit p orōnē destruentē se nisi orōnē ptinentē ad inferendū seipsam fore falsam. qđ significatur p illū terminū falsificās se/ ⁊ melius sonat in lingua latina nominare talē orōnē falsificantē se q̄ destruentē se qr nulla est oratio destructiua suiipsius in lingua nostra. nec alterius a se. tamen lingua greca melius sonat nominare talem orōnē destruentem se q̄ falsificantem se. et ideo translator vtitur tali termino destruens se vbi nos vtimur tali termino falsificans. eo ꝙ verius et pulcrius est.

Scđa suppō est hec. Omis propō falsificans se est falsa/ pbaꝛ sic q̄cūq ꝓpō falsificat si illa sigt sicut est vel aliter q̄ est si aliter q̄ ē ergo est falsa sicut ptz per diffinitionē tertiā si sigt sicut est. cum ex illa ꝛ totaliter sic esse sicut est ex parte rei sequiꝛ ꝙ illa est falsa/ ita est ꝙ illa est falsa.

Tertia suppō est hec. Propō verificās se est pertinens mediū ad inferendū seipsam fore verā. hoc patet per probationē prime suppositionis. Nam sicut propositio pertinens mediū ad inferendū seipsam fore falsam dicitur propō falsificans se. sic propō pertinens mediū ad inferendū seipā fore veram dicitur propō verificans se.

Quarta suppō est hec. Non oīs propō verificans se est vera. hoc probaꝛ sic ⁊ pono ꝙ multe sunt propōnes vere: ⁊ multe false. ⁊ ꝙ ista propō oīs propō est vera significat principaliter ꝙ oīs propō est vera. tūc motum est ꝙ ista propō est falsa per tertiā descriptionē: qr significat pncipaliter aliter q̄ est/ ⁊ ꝙ ipsa verificat se ꝓbatur. nam ipsa est pertinens medium ad inferendum seipam fore veram. quia sequitur/ omnis propositio est vera. ipsamet est ꝓpositio. ergo ipsamet est vera.

Quinta suppositio est hec. ꝙ nulla propositio est sue partes. hoc ptz p Aristo. vij. methaphisice versus finē. vbi declarat ꝙ ista syllaba. non est iste littere. b/ ⁊ a/ eo ꝙ iste littere possunt esse q̄uis ista syllaba non sit. ideo ista syllaba non est iste littere: nec ille sunt illa syllaba ⁊ consimili ratione probatur ꝙ propositio non est sue partes.

Sexta suppositio est illa. ꝙ nulla propositio vera est propositio falsa: nec econtra. hoc patet de se.

Septima suppositio est hec. qualitercūq concipiens concipit p propōnem illa sic significat et ptz p descriptionem istius verbi significare. Nam significare nichil aliud est q̄ mentis conceptum representare. sz qualitercūq concipiens concipit per propōnem sic in conceptu suo representat. ergo sic sibi significat.

Octaua ⁊ vltima suppositio est hec. ꝙ propositiones in scripto vel in voce ꝓpter taliter esse qualiter ex impōne vel impositionibꝰ significant nō sunt vere vel false. Nā si propō in voce vel in scripto foret vera vel falsa ꝓpter hoc ꝙ aliquis concipit sic esse vel aliter esse per illā. tunc purus latinꝰ sciret plures propōnes grecales q̄ plurus grecus. Probaꝛ sic. ⁊ capiaꝛ purꝰ latinus q̄ p omne scriptū qđ videat. ⁊ per omne prolatū quod audit solū cōcipit ꝙ deus est. capiaꝛ et perfectus grecus qui cōcipit taliter esse p propōnes qualiter ex impositione vel impositionibus significant ⁊ pono ꝙ ille latinus audiat et videat omnes propositiones grecales quas audit ⁊ vidit iste grecus: tunc iste latinus scit omnes propositiōes istas fore veras: eo ꝙ per omnes istas cōcipit sicut est/ sed iste grecus non: eo ꝙ per aliquas concipit sicut est: ⁊ per aliquas aliter q̄ est. Eti deo pauciores sit.

Conclusiones suppositionum.

Ex istis suppositionibus / sequuntur tres conclusiones / quarum prima est hec. Aliqua propositio que significat principaliter sicut est: est falsa. Probatur sic. Aliqua propō significās principaliter sicut est falsificat se / et omnis propositio falsificans se est falsa: ergo aliqua propō significās principaliter sicut est / est falsa. Maior patet per dicta in secunda diuisione: et minor patet per secundam suppositionem ex quibus sequitur conclusio probanda.

¶ Scđa conclusio est hec. In aliqua ꝯña bona et formali ex vero sequit̄ falsū. probat̄ sic. in aliqua ꝯña bona et formali ex vero sequit̄ propō falsificans se. et qͥlibet talis propō est falsa / per suppōnem scđam. ergo. etc. Añs sic. ista ꝯña est bona et formalis. ꝯñs istius ꝯñe est falsū: ergo istius ꝯñe est falsū. et añs illius ꝯñe est verū / et ꝯñs falsū et ꝙ sic ita / probat̄: et pono ꝙ illa ꝯña sit et nulla alia: et ꝙ añs illius ꝯñe significat principaliter ꝙ consequens est falsū eadem semper demonstrata. et ꝙ ꝯñs illius ꝯñe significat pncipaliter ꝙ ꝯñs est falsum. Isto posito probatur ꝙ cōseqnens falsificat se / quod sic patet. Nam ꝯñs est pertinens medium ad inferendum seipam fore falsam: ergo falsificat se ꝯña ptz ꝑ primā suppositionē. Antecedens probatur sic: ex cōsequente cū totaliter sic esse sicut est omnino: sequitur consequens fore falsū / ergo falsificat se ꝯña ptz ꝑ primā suppositionē: ergo ꝯñs est ptinēs mediū ad inferendū seipm fore falsum. consequentia patet per dicta in secunda diuisione: et añs ꝓbatur: quia sequit̄ ꝯñs est falsum et totum hoc est ꝯñs: ergo totū hoc est falsum: et ꝙ añs sit verū probatur. significat principaliter sicut est et non falsificat se: ergo antecedens est veruz. Maior et minor patent intuentibus.

¶ Tertio conclusio est ista. Duo contradictoria inter se cōtradicētia sunt simul falsa / ꝓbat̄ sic. aliq̄ sunt duo cōtradictoria quorum vnū sigͭ aliter ꝙ̄ est et aliud pncipaliter sicut est falsificās se. ergo est ꝯclusio vera ꝯña ptz per suppōnē scđam et tertiā diffinitionē. Assumptū ꝓbat̄ sic. ista sūt hmōi hoc est falsū. et hoc nō est falsū. et volo ꝙ per vtrūqȝ hoc demonstret̄ primū istarū et ista hoc est falsum sigͭ pncipaliter ꝙ hoc est falsum et hoc non est falsum significat pncipaliter ꝙ hoc non est falsum: tūc primū istoꝝ est falsū eo ꝙ falsificat se et scđm est falsum. eo ꝙ significat principaliter aliter ꝙ̄ est.

¶ Contra istas conclusiones multipliciter arguitur et primo sic. Una istarū ponit ꝓpōnem neqȝ esse verā vel falsam qđ est ꝯtra phm in predicamentis vbi dicit. Uidetur autem omnis affirmatio esse vera vel falsa et si hoc sit verū de affirmatiuis erit verū de negatiuis ex qua auctoritate sequit̄ ꝙ ōis propō est vera vel falsa. Itē ī ꝑdicto libro dicit alibi. In eo ꝙ res est vel nō est quā propō significat dicitur propō vera vel falsa. sed quecūqȝ propō demonstret̄ vel est ita ex parte rei sicut illa significat. vel nō est ita ex parte rei sicut illa significat: ergo q̄cūqȝ ꝓpō demonstret̄ illa est vera vel falsa. ¶ Ad primū dicendū est ꝙ phus cū dicit. videt̄ autē etc. intendit ponere differentia inter ꝓpōnes et incōplexa. ex q̄bus incōplexis cōponunt̄ propōnes. Differentia ergo sua est hec Omne verū vel falsū est propō affirmatiua vel negatiua. sed nullū incōplexū est verū vel falsuz: ergo. etc. et sic saluatur auctoritas. ¶ Ad secundū dicendū est ꝙ iste textus sic intelligitur quando est ita ex parte rei sicut propositio significat et nō falsificat se ex vera: et in eo ꝙ aliter est ex parte rei ꝙ̄ propositio principaliter significat est falsa.

¶ Pro quo notandū est ꝙ omnis propō significans sicut est vel aliter ꝙ̄ est pncipaliter si sit de pñti / de preterito vel futuro necessario vel de futuro cōtingēti cuius ꝟitas est dependēs a pñti et nulla alia est ꝟa vel falsa

¶ Ex quo sequitur. q multe sunt propones: que neqz sūt vere: vel false: cuius modi sunt ille. hec propositio significat aliter ꝙ est. ista eadē demonstrata: et sic pnci paliter significante: et tales sunt sicut tu moueberis cras. tu moueris cras. et simi liter omnes propones de futuro contingenti. quarum veritates non dependent a presenti non sunt vere neqz false. vt ego curram cras.

¶ Contra istam partem arguitur sic. Ista positio ponit aliquā propōnem fore falsam: q̄ sigt pncipalr sicut est. ergo eadē rōne hz ponere aliquā ppōnē esse verā: q̄ sigt pncipaliter alr ꝙ est: sz hoc negat ergo male. ¶ Item ista positio asserit omnem propōnem falsificantem se fore falsam. ergo consimili ratione habet asserere omnē propositionē verificantem se esse veram. quod tamen ista positio negat. ergo male.

¶ Ad primum argumentū dicendum est q ꝯña non valet. Añs est verū ꝑ tanto q si ex aliq̄bus ppōnibus quarū quelibet sigt pncipa liter sicut est. sequitr aliq̄ propō illa sigēbit pncipaliter sicut est: sz iz ex aliqbus ppo sitionibus quarz vna sigbit pncipaliter aliter ꝙ est. et oēs alie ppōnes significēt sicut est sequatr aliqua propō nō seqr q illa propō sigt sicut est: cū qlibet ppō sigt q ppō falsificās se est falsa. sequitr q ex aliquibus ppōnibus quarū qlibet sigt si cut est. sequitr q illa ꝯclusio sequēs ex illa sigt sicut est. sz sic nō pōt poni de ppō ne verificās se. ꝯ nā si capiatr ppō verificās se et argueretr sic. illa sigt sicut est: ꝗ il la est vera. dato q illa ꝯcederetr sicr tūc argueretr ex alia parte. illa sigt pncipalr aliter ꝙ est. ꝗ illa est fa. ista ꝯña est mere ipossibilis. nā tūc nō sequitr q illa sit ve ra. sz sequitr q illa sit vera. ex ipsamet significante aliter ꝙ est. et sic de aliis precise significantibus sicut est: qr aliqua istarum significat principaliter aliter ꝙ est ex hoc sequitur: vt patet q hec est consequentia bona: hec propositio falsificat se er go hec est falsa. Sed nō sequitur hec ꝑpositio verificat se. ergo hec est vera. et sic soluitur tam prima obiectio ꝙ secunda.

¶ Contra secundā conclusionē obiicitur sic. Ista cō clusio est cōtra Aristotelē in libro prior. vbi vtitur talibus regulis ꝯña est falsū. ꝗ et añs. Añs est verū. ergo et ꝯñs. ꝗ nō pōt poni q aliqua sit ꝯña bona et formalis. vbi añs est verz et ꝯñs falsuz. cuius oppositū ponit scda ꝯclusio. Ad solutionē istius dicendū ē ꝗ qd intētio philosophi ꝑ pma regula ē hec. Si ꝯña nō sigt sicut est. nec añs: nec ꝯñs est ptinens mediū ad inferendū seipsam nō significare principaliter sicut est: tunc añs nō significat sicut est. ¶ Secunda regula sic intelligitr. si añs si gnificat sicut est. et nec añs nec ꝯñs est ptinens medium ad inferendum seipsam non significare sicut est. tunc consequens significat sicut est.

¶ Contra vltimā conclusionem arguitur sic. In pri mo Posteriorum: et in multis aliis locis videtur q Aristoteles non innuit. q duo contradictoria sunt simul vera et simul falsa. Et ista positio ponit sic ibidem. ergo ista positio est falsa. ¶ Pro solutione dicenduz est. q ista conclusio est vera sicut ibi declaratur. sed intellectus Aristotelis est iste. q nulla contradictoria infra se contradicentia quorum vnum significat principaliter sicut est: et quorum alterū significat principaliter aliter ꝙ est. sunt simul vera vel falsa. et hoc continue loqt Aristo. dicit illud fore verum quod significat sicut est: et illud fore falsum quod si gnificat aliter ꝙ est. nisi i materia isolubilica vbi intendit per falsa nō solum tale quod significat principaliter aliter ꝙ est. sed etiā tale qd est destruens se et falsi ficans se sicut patet per eum. iiij. methaph. vbi dicit textus sic. Accidit autem omni bus orationibus destruere seipsas: sicut est de tali oratione. omnia sunt falsa vbi intendit. Aristo. q talis oratio que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam destruit se, id est falsificat se. Et quelibet talis est falsa: sicut dictuz est prius.

HIs igitur intellectis iuxta sententiã Aris-
tolis qualiter restat insolubilia simplicia solue-
re et inter illa. Primo de insolubilibus ex ꝓprietate vocis generatis: et inter inso-
lubilia simplicia: faciliora principia michi sumã. Sit ergo hec ꝓpõ in scripto falsũ
est. et nõ sit alia ꝑter ipam et sigt principaliter ꝙ falsum est. Deinde ꝓponit falsũ
est. si negef vel dubitat: cõtra. ꝓpõ vera est/vel ꝓpõ falsa est. sed nulla ꝓpõ vera
est. ergo propõ falsa est. et vltra. ergo falsũ est. Maior est manifesta: et minor ptz
ex casu. ꝓbat sic. oppositũ minoris repugnat casui: ergo illud sequit ex casu. aña
sic. nã si oppositũ minoris non repugnat casui et illud est possibile. ponatur cũ ca-
su. s. ꝙ aliqua propõ vera sit: tũc arguit sic. Aliqua propõ vera est: et nulla est pro
positio nisi ista falsũ est: ergo illa est vera/ergo significat ꝑncipaliter sicut est ꝯña
ptz ꝑ diffinitionẽ scḋam sed ꝑ casũ ista principaliter sigt ꝙ falsũ est: ergo ita est
ꝙ falsũ est et nulla est propõ nisi ista: ergo ista est falsa: et sic sequit idẽ fore verũ et
falsũ qḋ est ipossibile. Si ꝯcedat ꝙ falsũ est: tũc arguit sic. falsũ est. et hec est oĩs
propõ eadẽ demõstrata falsũ est: ergo ista est falsa. et vltra. ergo illa significat ꝑn-
cipaliter aliter ꝙ̄ est: et ista ꝑncipaliter sigt ꝙ falsũ est: ergo non est ita ꝙ falsũ est
cuius oppositũ vos cõcedetis. ¶ Itẽ vos cõcedistis falsũ scitũ A. vobis fore falsũ
et nõ sequẽs ex casu in quo tẽpore fuit falsũ. et ꝓ vos hoc fuit falsũ ergo male respõ
detis. ¶ Itẽ falsũ est et illa ꝑncipaliter sigt ꝙ falsũ est. ergo ita est sicut illa signifi-
cat. et vltra: ergo hec est vera.

¶ Huic forte rñdet negãdo casũ tanꝙ̄ impossibilẽ et
oẽs cõsimiles ꝓpões. ¶ Cõtra si tm̃ ista foret ꝓpõ: et nulla alia adhuc eẽt possi-
bile ꝙ aliqs videret istã/et silr si multe ꝓpões forẽt cũ ista et ꝙ ista ꝑncipaliter si-
gnificaret ꝙ falsũ est ex ipõne: et ponat ꝙ sortes sit vn⁹ hõ q̄ ꝑ totã vitã suã fuit i-
struct⁹ ad ꝯcipiendũ ꝑ quãlz ꝓpõnẽ quã videret ꝙ falsũ est. hoc posito ponat ꝙ
sortes videat istã in scripto et cõcipiat ꝑ istã ꝙ falsũ est sicut fuerat instruct⁹. et ꝙ
sortes videat istã ꝓpõnẽ cõtinue quousqz corrũpant oẽs alie ab illa: ita ꝙ nulla
alia sit nisi ista. hoc posito sortes cõcipit ꝑ illã qḋ falsũ est: ergo sic sibi significat ꝙ
falsũ est. ꝯña ptz ꝑ septimã suppõnẽ: et nulli aliũ a sorte aliter sigt: ergo ista solũ si-
bi sigt ꝙ falsũ est et sic iponitur vltimo ad significandũ/et tm̃ ista est. ergo tot⁹ ca-
sus est possibilis. ¶ Itẽ cũ hoc ꝙ tm̃ ista sit oĩs propõ põt ꝑncipaliter significare
mi⁹ ex impõne vel maius. ergo ex impõne põt ꝑncipaliter sic significare. ¶ Itẽ
talis propõ de⁹ est. põt ꝑncipaliter significare ꝙ deus est cũ hoc ꝙ illa sit et nulla
alia. et talis propõ hõ est asinus. potest principaliter significare ꝙ hõ est asinus.
cũ hoc ꝙ nĩsi ista propõ sit et nulla alia. et non potest assignare causam quare vna
istarũ potest sic significare cũ hoc ꝙ tm̃ ista foret. quin eadẽ ratione vel cõsimili
potest ista ꝓpõ falsũ est ꝑncipaliter significare ꝙ falsum est. dato ꝙ tm̃ ista foret
propõ: ergo si iste casus est possibilis de ista deus est. eadẽ ratione est iste casus
possibilis: de ista falsum est sustinere.

¶ Sed hic fingitur vna causa. Dicitur enim ꝙ licet
talis propõ de⁹ est: foret et nulla alia. et ꝙ illa principaliter sigt ꝙ deus est. ex ista
non sequit aliqḋ impossibile. sed si tm̃ ista foret propõ falsum est. et ꝙ ꝑncipaliter
significaret ꝙ falsũ est sequerentur impossibilia plura. Sed vt patebit poste⁹
ista causa est nisi fatuorũ qui nesciunt aliter respondere ad insolubilia nisi possi-
bile foret impossibile.;

¶ Admittendus est igitur casus et qñ proponitur
falsũ est/cõcedat et cõcedat ꝙ ista est falsa/et negef ꝯña: ergo ista significat ali-
ter ꝙ̄ est. sed oportet addere in añte ꝙ non falsificat se. sed hoc est falsum. Nam
sequitur falsum est: et nulla est propõ nisi ista. s. falsum est ergo hec est falsa: et sic
est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam. et vltra. ergo est fal-
sa, vt patet per secundam suppositionem.

Ad secundum argumentum negetur consequentia: et añs sic. nam 9ña non valet. eo q bene respondendo in aliquo casu possibili possibile esse concedendū falsum sicut fore falsum et impossibile sicut est impossibile: et si poneret q ista ppositio. deus est. et quelibet talis significaret principaliter q homo est asinus: et hoc tu sciatis. Adhuc ista foret concedenda deus est. et tamen ista est falsa et impossibilis. et añs similiter est negandum. Nam quod falsum est sequitur ex casu. Nam cū casu non potest stare q illa sit vera: et ex casu sequitur q illa est propositio de presenti significans principaliter sicut est vel aliter q̄ est. ergo sequitur ex casu q illa sit falsa.

Ad tertium argumentum concedatur prima consequentia. q falsum est. et q ista significat pncipaliter qd falsum est. et negetur alia 9ña qn cōcluditur ergo est vera. eo q aliqua propō falsa significat principaliter sicut est. vt patet per primam conclusionem. vt de propositione falsificante se sibi: et sic est in proposito. sicut prius est declaratum.

Contra istum moduz soluendi insolubilia arguitur sic. Aristoteles. ii. elenchorum capitulo de solutione paralogismorum sm qd ad simpliciter. Soluit insolubilia per fallaciā sm qd ad simpliciter. sed ista solutio non sic facit. q peccat cōtra solutionē Aristo. ergo non valet. Dico q si fiat talis 9ña. hec propō sig principaliter sicut est. q hec est vera. Ibi est fallacia sm qd ad simpliciter. eo q 9ñs significat duo et añs vnum. nā ad hoc q aliqua propō sit vera requiritur q illa significat principaliter sicut est. et similiter q illa non falsificat se. Sed añs illius 9ñe solū ponit vnā partem sui significati: et non suum totum significatum. ideo a tali añte ad tale 9ñs est fallacia sm quid ad simpliciter: vt si argueretur sic. Ille homo est albus sm dentes. ergo ille homo est albus. Et q ille sit intellectus aristo. ptz p eū ibidē vbi soluit paralogismū fundatuz super talem casum. Ponendo q aliquis iurat seipsum esse periuratū: tunc textus est talis (Nam qui iurat seipsum esse periuratum bene iurat. S. est periuratus) ergo non iurat verū. nō iurat verū et iurat. ergo iurat falsum. iurat falsuz. et solū iurat istam. ergo illa est falsa. (Iurans hoc solum dum autem periurat seipsuz esse periuratū non bene iurat). Ex quo textu plane patet q illa propō quā talis iura est falsa. nam si foret vera. et solum iuret istam per 9ñs non foret periuratus. Et per hoc q dicit in textu (bene iurat) in eo q iurat propositionem significantem sicut est. sed propter hoc q ponit in fine textus vnā negationē non vult intelligere in textu q iurat verum. ita q ibi est fallacia sm quid ad simpliciter. Iste iurat propositionē sicut est principaliter significātē. ergo iurat verum.

Item patet per textum paulopost sequentez qui talis est. Nichil autē phibet eundē simul esse mendacē: et dicere ppōnem significātē sicut est (qd aūt est verū) Ubi intendit soluere paralogismū fundatū super talem casum. ponendo q sortes dicat istā. sortes est mendax. Ex quo textu patet q nō est inconueniēs eundē esse mendacē. et dicere ppōnē significātē sicut est. ex quo patet q non sequitur. dico ppōnē significantē sicut est: ergo dico verū. sed est fallatia scđm quid ad simpliciter. vt prius dictum est.

Aliud sophisma. et casus. Ponatur q ista propō. Nullū verū est. sit ois propō. et q nulla alia ab ista sit: et q illa sig principaliter. q nullū verū est. Tunc ppono nullū verū est. Si negetur vel dubitetur contra. nulla ppō que nō est. ista est vera. et ista nō est vera. ergo nullū verū est. maior ptz ex casu. et minor est sequens ex casu. qd pbatur sic. oppositū minoris repugnat casui. ergo. etc. Añs pbatur sic. et si illa non repugnat casui cum sit possibilis ponatur cum casu. q ita est sicut illa principaliter significat. Et tūc sic arguitur. hoc est verum

lum nullum verum est. ergo ita est sicut illa principaliter significat: cõña patet per diffinitionem secundam. et illa principaliter significat q nullum verũ est: ergo ita est q nullum verum est. et sic sequitur q illa non est vera. Si concedatur q nullum verum est. tunc sic. nullum verum est: et ita principaliter significat q nullum verum est. ergo ita est sicut illa significat: ergo illa est vera. et vltra. ergo aliquid verum est quod est oppositum concessi.

Solutio. concedendo q nullum verum est. Et q illa principaliter sic sigñt. et negãda est cõña. que cõcludit: ergo illa est vera: qr falsificat se. eo q est p̃ncipiũ mediũ ad inferendũ seipsam fore falsam. nã sequit̃. Nullum verũ est. et illa ꝓpõ sigñt sicut est. vel aliter q̃ est. ergo illa est falsa.

Aliud sophisma. Casus. Ponatur q A et B/ sint oẽs ꝓpõnes quarũ A sit illa. deus est. et B sit ista. omne verũ est A. et q significet principaliter sicut termini pretendunt. et sic proponat̃. omne verũ est A. Si negetur vel dubitetur. Cõtra. A est vera. et nulla est ꝓpositio vera alia ab A. ergo omne verũ est a. Maior p̃z ex casu. et minor est sequens ex casu. qđ ꝓbatur sic. oppositũ minoris est propositio possibilis. et si poneretur cũ casu sequit̃ oppositum casus: ergo minor sequit̃ ex casu. Assumptũ probat̃ sic. vel ponat̃ oppositũ minoris cũ casu. et arguitur sic. alia est propõ vera ab a. et nulla est propõ alia ab a. nisi b. ergo b est vera. et b principaliter significat q oẽ verũ est a ergo ita est. sed nullũ b est a. ergo nullũ b est verũ. et p̃ cõñs nulla propõ alia ab a est vera. qđ est oppositum concessi. Si concedatur q omne verum est a. et tunc sic. omne verum est a. b non a. ergo b non est verum. cõña p̃z. et minor est concedenda: et maior est posita. ergo cõña est cõcedenda. tunc sic. B non est verũ: et b est propõ de presenti sigñs principaliter sicut est. vel aliter q̃ est: ergo b est falsũ. et vltra. ergo non est ita sicut illa significat. et illa significat q omne verũ est. ergo non est ita q omne verũ a. cuius oppositum est concessum.

Solutio. concedendo q omne verum est a. et concedendũ q B est falsuz. et negetur cõña que concludit. ergo B significat aliter q̃ est. quia oporter addere q non falsificat se. qđ est falsum.

Aliud sophisma. Casus. Ponatur q ille tres propõnes sint oẽs. Deus est. que est vera. homo est animal: q̃ est vera. et quelibet ꝓpositio vniuersalis est dissimilis istis. demõstrãdo p̃ ly istis istas duas propõnes p̃imas. et q sigñt principaliter sicut termini cõiter pretendunt. deinde proponat̃ quelibet propõ vniuersalis est dissimilis istis. Si neget̃ vel dubitet̃ cõtra ista est dissimilis istis. et ista est quelibet propõ vniuersalis: ergo quelibet propõ vniuersalis est dissimilis istis. Minor p̃z de se. et maiorẽ ꝓbo sic. Nã ista est falsa demõstrata eadẽ vniuersali. et iste sunt vere demonstrando duas p̃imas. ergo ista est dissimilis istis. cõña p̃z ex cõi modo loquendi. Añs probat̃ sic: illa falsificat se. ergo est falsa. cõña p̃z per supposiconẽ scdam. et añs ꝓbat̃: non sequitur. ista est dissimilis istis: et iste sunt vere. ergo ista est falsa. Si cõcedatur. tunc sic. quelibet ꝓpositio vniuersalis est dissimilis istis. ista principaliter sic significat. ergo p̃ncipaliter significat sicut est. et vltra. ergo est vera. ergo est similis istis. et vltra: ergo nõ est dissimilis istis. et ista est quelibet propõ vniuersalis. ergo nulla propõ vniuersalis est dissimilis istis. cuius oppositum concedatur.

Solutio. concedendum est q quelibet propositio vniuersalis. et cẽ. Et cõcedatur q illa sigñt principaliter sicut est. et negetur illa cõña q̃ concludit. ergo illa est vera. eo q falsificat se. vt patet.

De copulatiuis sit hoc sophisma. Pono tibi istam copulatiuaz. deus est. et ista copulatiua est falsa. p̃ncipaliter sigñs q deus est. et q ista copulatiua est falsa. et q p̃ma pars sigñt q deus est. et scđa q ista copulatiua

sit falsa: et demonstro p ly ista eandē copulatiuā. deinde ꝓponat ista copulatiua
est falsa. Si cōcedat: tūc sic. deus est/ et ista copulatiua est falsa: ergo ista copula
tiua est falsa: et vltra. ergo ista copulatiua significat aliter q̄ est. et vltra: ergo nō
est ita q deus est et ista copulatiua est falsa. Si negetur vel dubitet. contra. ista copu
latiua falsificat se: ergo est falsa. Antecedens probatur sic. deus est: et ista copula
tiua est falsa: ergo ista copulatiua est falsa.

Solutio concedatur q ista copulatiua est falsa et
negetur cōña: ergo significat aliter q̄ est sicut prius in eo q falsificat se.

De disiunctiuis sit hoc sophisma. Pono q homo
est asinus. vel nulla disiunctiua est vera. sit hec. omnis disiunctiua principaliter si
gnificans sic. et prima pars significat qd homo est asinus: et secunda qd nulla dis
iunctiua sit vera. et quod non sit disiunctiua alia ab hac.

Tunc dicendum est q ista disiunctiua est falsa eo
q falsificat se. tñ debet concedi qñ ꝓponatur eo q significat sicut est. et neganda
est ista cōña: ergo ista est vera/ sicut prius.

De exclusiuis sit hoc sophisma. Pono q A sit ista
propō deus est: q̄ sit vera. et b/ ista exclusiua. tm̄ a ē verū: et nō sit alia ab altera ista
rū. et sigt pncipaliter sicut termini ptēdūt. Isto posito ꝯcedēdū est q tm̄ a/ est ver
eo q ita est sicut illa pncipaliter significat et q b illa est falsa eo qd falsificat se.

De exceptiuis sit hoc sophisma. pono q A sit ista
exceptiua. nulla propō pter A est falsa. et qd nō sit ꝓpō alia ab a. et sit tm̄ vnum a
et sigt qd nulla ꝓpō pter a/ est falsa isto posito cōcedendū est qd nulla propō pre
ter a est falsa. et qd a est falsa. eo qd falsificat se sicut prius.

Hec de insolubilibus ex proprietate vocis generatis sufficiunt.

Modo soluenda sunt insolubilia ex actibus no
stris nascentia. Pro quibus est sciendum.

Actus nostri sunt duplices q̄tū spectat ad propositū. Quidā sūt ex quibus si
ne proprietate vocis sunt nata insolubilia peruenire. et quedā sūt ex q̄bus sine p
prietate vocis nunq̄ nata sunt insolubilia peruenire. Actus primi sunt sicut per
iurare mentiri. decipi. et his similia. Actus secundi sunt sicut videre/ audire/ dice
re: et his similia. De quibus in particula proxima dicitur.

Quo ad primos actus sit hoc sophisma. Sortes
decipit. Et ponat q sit tm̄ vnus S. qui credit istā ꝓpōnē sortes decipit. et nullam
aliā. et significat pncipaliter q sortes decipit et decipiat solū talis qui credit falsū
Deinde ꝓponat sortes decipit. Si neget vel dubitet. contra. oppositū illius re
pugnat casui. ergo illa sequit ex casu. Añs pbat sic. a si non repugnat stat oppo
situm minoris cū casu quod sortes non decipit. Tunc sic. sortes non decipitur. et
ois talis decipit qui credit falsū: ergo sortes non credit falsū. Et vltra. sortes non
credit falsū et credit propōnem significantē sicut est vel aliter q̄ est. ergo credit ve
rū. et solū credit istā sortes decipit: ergo ista est vera. sortes decipit et ista princi
paliter significat quod sortes decipitur: ergo sortes decipit qd est oppositū illius.
propōnis posite in casu. Si concedat ista sortes decipit. tunc sic sortes decipit/ et
ois talis credit falsum: ergo sortes credit falsum: et soluz credit illam. Sortes de
cipitur. ergo illa est falsa. sortes decipitur. Et vltra. ergo illa sigt aliter q̄ est: et so
lum significat quod sortes decipitur. ergo non est ita quod sortes decipitur. cu
ius oppositum est concessum.

Solutio cōcedendū est q sortes decipit. Et conce

dendū est ꝙ ista est falsa ⁊ neganda est ista ꝯña. ergo sigt aliter ꝙ̄ est. Sed opor tet addere ꝙ non falsificat se. Nā sequit᷑. Sortes decipitur. ergo credit falsum ⁊ solū credit istā. Sortes decipitur. ergo ista est falsa. ergo. ⁊c.

¶ Simile est. si ponat᷑ ꝙ sortes credit istā ꝑpositionē P. decipit᷑. ⁊ P. istā. sortes non decipit᷑. ⁊ ꝙ nō credāt alias ꝑpōnes: ⁊ ab istis ⁊ ꝙ ille propōnes significant sic principaliter. et sit tantum vnus sortes. et vnus plato. isto posito concedendū est ꝙ S. nō decipit᷑. ⁊ ꝙ plato decipit᷑. ⁊ ꝙ illa sit vera. plato decipitur. ⁊ ꝙ illa sit falsa. sortes non decipitur. eo ꝙ falsificat se nam sequitur. Sortes non decipitur. ergo non credit falsum. ⁊ credit propositionē significantem sicut est vel aliter ꝙ̄ est: ergo credit verū ⁊ solū credit istā. plato decipit᷑ ⁊ vltra. ergo ita est sicut illa principaliter sigt. sed illa solum per casum significat ꝙ P. decipitur. ergo ita est ꝙ P. decipitur ⁊ vltra. ergo P. credit falsum: ⁊ solum credit istam. sortes non decipitur ergo illa est falsa. sortes non decipitur. ⁊ sic falsificat se. ⁊ ista propositio dicta a sorte significat principaliter sicut est. et non falsificat se. ideo illa est vera.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ sortes dicat istam propositionē. S. mentit᷑ ⁊ ꝙ illa ꝑncipalit᷑ sigt ꝙ S. mentit᷑. ⁊ sit tm̄ vnus S. ⁊ ꝙ omne mentiēs dr̄ falsū. Deīn ꝑponat᷑ S. mentit᷑ si neget᷑: vel dubitet᷑. Cōtra. sortes dr̄ falsū. ergo S. mentit᷑. Añs p;z ex casu. nō sequit᷑ S. dicit istā. S. mētit᷑. ⁊ ista ꝑncipaliter sigt ꝙ S. mentit᷑. tm̄ vn᷒ est S. ergo solū dicit falsum. ⁊ solū dicit istā sortes mētit᷑: ergo ista est falsa ⁊ habet contrariū: ergo eius contrariū est verū sc;z ꝙ sortes nō mentit᷑: Si cōcedat᷑ ꝙ S. mentit᷑. ergo dicit falsū ⁊ solū dicit istā ergo ista est falsa. S. mentitur. ⁊ habet oppositū. ergo eius oppositū est verū. tunc sic. eius oppositū est verū. ergo significat sicut est. ergo ita est sicut illa sigt. sed sigt ꝙ S. non mentit᷑. ergo sic est ꝙ S. nō mentit᷑. qḋ est oppositū ꝯcessi. ¶ Solutio ꝯcedat᷑ ꝙ sortes mentit᷑. ⁊ est falsum: ⁊ ꝙ h;z cōtradictoriū. ⁊ neget᷑ ꝯña. q̄ cōcludit. ergo illud est verū. eo ꝙ eius oppositū sigt ꝑncipaliter aliter ꝙ̄ est: ⁊ sic duo contradictoria sunt simul falsa. vt patet per tertiā conclusionē.

¶ Simile est. si ponatur. ꝙ sortes iuret solum ꝙ ipse est periurat᷒. ⁊ sit tm̄ vn᷒ sortes: ⁊ ꝙ ista sigt ꝑncipaliter ꝙ ipse est ꝑiuratus. isto posito cōcedendū est ꝙ S. est ꝑiurat᷒. ⁊ ꝙ illa est falsa eo ꝙ falsificat se.

Ulterius restat soluere īsolubilia que ex mixtione actus nostri cū ꝑprietate vocis nascūtur. ¶ Insolubile sic sumptū est triplex. Quedā sunt in q̄b᷒ ponunt᷑ signa significantia ex impositione ꝑprietate vocis vel actus ex q̄bus fit insolubile. ¶ Aliud est in quo ponunt᷑ signa ex impositione significantia ꝑprietatē vocis et priuationem actus in quo fit insolubile. ¶ Tertiū est in quo nec ponit᷑ aliqḋ signū signo ex impositione ꝑprietatē vocis: nec actu;z vel priuationem actus in quo fit insolubile. Exemplū primi. vt sortes dicit falsu;z. Et his similia. Exemplū secundi vt ista ꝑpositio non scitur a te. ista propō nō credit᷑ a te. Exemplū tertii. S. dicit falsum. S. mentit᷑. S. est alb᷒. S. est niger. aliquibus casibus positis ⁊ his similia. De istis positis in ordine dicetur et primo de primis.

¶ Sit hoc sophisma. Sortes dicit falsu;z. posito isto casu. ꝙ sit tm̄ vnus S. ⁊ ꝙ ille dicit istā ꝑpōnē S. dr̄ falsum ⁊ nullā aliā. ⁊ ꝙ illa significet principaliter. ꝙ S. dicit falsum. Deīn ꝑponat᷑. S. dicit falsū. si neget᷑ vel dubitet᷑. ꝯtra. oppositū illi᷒ repugnat casui. ergo illud sequit᷑ ex casu. Añs sic. ex cōtradictorio illius: ⁊ ex casu sequit᷑ oppositū eiusdē partis. et casus est ꝑ se possibilis ergo ꝯtradictoriū illi᷒ repugnat casui. añs sic. ponat᷑ ei᷒ ꝯtradictoriū cū casu v;z. S. non dicit falsum. ⁊ dicit propositionem significantē sicut est vel aliter ꝙ̄ est. ergo dicit verum. ⁊ solū dicit istam. S. dicit falsum. ergo ista est vera: ⁊ vltra. ergo ita est sicut illa principaliter significant. sed illa principaliter significat ꝙ sortes dicat

falsum: ergo ita est q sortes dicit falsum. et vltra. ergo sortes dicit falsum: qd est oppositū scde partis casus. Si concedak q sortes dicit falsum. et solū dicit istam ergo ista est falsa. et habet oppositū ergo hoc est verū. videlicet sortes non dicit falsum: ergo sortes non dicit falsum. qd est oppositū primi concessi.

¶ Solutio concedatur q sortes dicit falsum et q illa est falsa: et q illa hz cōtradictoriū: sz negek cōña. q ei9 oppositū est verū: qr eius cōtradictoriū sigt aliter q̄ est: et q cōña non valet ptz p tertiā cōclusionē.

¶ Aliud sophisma. Simile est si ponatur q sint tm̄ duo sortes. et vterq illoꝝ simul dicat cū altero istā. S. dicit falsum vel cōsimile. et q nō dicat aliā ppōnē: nec aliqs alias: et q vtraq illaꝝ sigt p̄cise cōformiter q S. dicit falsū. Deinde ppōnak. S. dt falsū. si negek vl dubitek. ɔtra eius oppositū repugnat casui. q illō sequik ex casu. Añs sic. et ponak cōtradictoriū illi9 cū casu tūc arguik sic. S. nō dt falsū. et dt ppōnē signtē sicut est vel aliq̄ q̄ ē q dt veꝝ. et ois S. est aliter istoꝝ ergo alter istoꝝ dicit veꝝ. et q̄rōne alter istoꝝ dt verū eadē rōne vterq istoꝝ dicit veꝝ: et vterq istoꝝ solū dt propōnē significantē q sortes dicit falsum. ergo ita est q sortes dicit falsum: qd est oppositum vnius partis casus.

¶ Si concedak q sortes dicit falsū. tūc sic sortes dicit falsum. et vtraq istarum dictionum sic principaliter significat. ergo vtraq istarum significat sicut est. neutra istarū falsificat se. ergo vtraq istarū est vera.

¶ Solutio concedendum est. q sortes dicit falsum et cōcedak q vtraq istaꝝ sigt sicut est p̄ncipalit: et dicendū est q vtraq istaꝝ falsificat se. et hoc p̄mo mō sortes dicit falsum. et ois sortes est alter istorū. non est maior causa quare vnus dicit falsum. quin consimili causa alius dicit falsum. ergo vterq dt falsū. et ista duo solū dicūt istas duas ppōnes: sortes dicit falsum: et sortes dicit falsum: ergo iste due sunt simul false. et sic vtraq istarū falsificat se.

¶ Simile est. si ponatur q sortes dicit istam propositionē. P. dicit falsū. et P. istā sortes nō dicit falsū. et q nō dicāt aliquas alias: et q iste due propōnes sic sigñt principaliter: et q sit tantum vnus sortes et vnus P. isto posito concedak q sortes non dicit falsum. et q ista est falsa sortes non dicit falsum: eo q falsificat se: et significat sicut est. et q P. dicit falsum. et q ista sit vera: qr principaliter significat sicut est. et non falsificat se.

¶ Simile est. si ponatur q sit tantum vnus sortes et q dicit solū talē ppōnē P. dicit falsum. et sit tm̄ vn9 P. q dicat istā propōnē. sortes dicit falsum. et illa p̄ncipaliter sic significat hoc posito concedendū est. q sortes dicit falsum. et plato similiter. et vtraq istarū dictarū est falsa. eo q vtraq illarum falsificat se. et hoc mediate. Nam dictū a sorte falsificat dictū a platone. et dictū a platone falsificat dictū a sorte. et sic vtraq illarum falsificat se immediate: vt patet in secunda diffinitione.

SOlutis insolubilibus primi membri istius diuisionis. Jam restat soluere insolubilia secundi membri eiusdem diuisionis. ¶ Sit igitur hoc sophisma. a propō nescitur. et ponatur q A sit ista propositio. A nescitur: et q vnū a sit omne a. et q ista ppositio principaliter significat q a nescitur. Deinde proponatur a nescitur. si negetur vel dubitetur. cōtra quia casu non stat q a propō scitur: et a est vna propositio. et casus est admittendus: ergo concedendū est q a nescitur. primum añs probatur: quia ex isto propōne a scitur. cum casu sequatur oppositum istius. A scitur. ergo ista a scitur. non stat in casu. Assumptū pbatur. A scitur: ergo scitur esse sicut illa significat. vltra. ergo ita est sicut illa significat. sed per casum. a principaliter significat q a nescitur. ergo a nescitur. et sic ex ista a scitur. cum casu sequitur suum oppositum

¶ Si concedatur q a nescitur, tunc sic a nescitur, ergo ita est q a nescitur. Et tu

firmiter ꝯsideras ⁊ nõ dubitas de ista propõe. ꝙ a/nescit. ergo tu scis ꝙ a/nescit ⁊ sic tu scis ꝙ a/nescit. ⁊ tu scis ꝙ a principaliter sic signat. ergo tu scis a. et vltra: ergo a scitur a te. qd̃ est oppositũ istius. a nescit. ¶ Solutio admisso casu. et concesso ꝯcedat ꝙ a nescitur. ⁊ cõcedendũ est ꝙ tu scis ꝙ a nescitur. et cõcedat ꝙ tu scis a sic principaliter significare: ⁊ neget ꝯña. ergo tu scis a. q2 oportet addere in añte ꝙ A nõ est ptinens mediũ ad inferendũ seipam fore nescitã. ⁊ si illud sit additũ est negandũ. Nã sequitur. immediate nescitur. ergo a nescitur.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ tantũ ista propositio sit ois propõ. ois propõ nescitur. ⁊ ꝙ ista principaliter signat ꝙ ois propõ nescit: ⁊ ꝙ hoc bñ sciatur. hoc posito cõcedendũ est ꝙ ois propõ nescit ⁊ ꝙ scit sic esse sicut illa signat ⁊ ꝙ scitur illam sic significare. ⁊ neget ꝯña. ergo illa scitur. q2 ista est ptinẽs mediũ ad inferendũ seipam fore nescitã sicut prima. ⁊ ideo est nescita. Assumptũ patet. nam sequitur. omnis ꝓpositio nescitur. ipsamet est propositio. ergo ipsamet nescitur ⁊ vltra. ergo ipa est nescita.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ hec ꝓpõ hoc nõ creditur signat principaliter ꝙ hoc nõ creditur. ⁊ demõstret p ly hec eadẽ ꝓpõ. hoc posito ꝯcedat ꝙ hec nõ credit. ⁊ ꝯcedat ꝙ tu credis ita esse sicut illa signat. ⁊ ꝙ credis illã sic significare. negetur ꝯña. ergo illa est credita. q2 est ptinẽs mediũ ad inferendũ seipsam fore non creditam. ⁊ quelibet talis non est credita.

¶ Pro quo est sciendũ. ꝙ quelibet ꝓpõ ptinẽs mediũ ad inferendũ seipam fore falsã est falsa. ⁊ qlibet ꝓpõ ptinẽs mediũ ad inferendũ seipam fore nescitã vel nõ creditã est nescita vel nõ credita. ⁊ sic nõ est ꝙ ptinẽs mediũ ad inferendũ seipam fore veram est vera. nec ois propõ ptinẽs medium ad inferendum seipam fore scitam vel creditam est scita vel credita.

Solutis insolubilibus secundi membri diuisionis. iam sunt soluenda insolubilia tertii membri diuisionis. sit ergo hoc sophisma: sortes est eger. ⁊ pono istum casum. ꝙ ois homo eger dicit falsum. ⁊ ois hõ sanus dicit verũ. ⁊ ꝙ ista principaliter significat ꝙ sortes est eger. si neget vel dubitet. Contra. eius oppositũ repugnat casui. ergo isto casu admisso ista est concedenda. Assumptũ probatur. ex opposito illius cũ casu sequitur ista propõ. sortes est eger. ergo oppositum istius repugnat casui. Añs probatur sic. sortes non est eger et est. ergo est sanus. ⁊ omnis homo sanus dicit verum. ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed per casum ista significat ꝙ sortes est eger. ergo sortes est eger. quod est oppositum illius: sortes non est eger: si concedat ꝙ sortes est eger: tunc sic sortes est eger: ⁊ sortes est homo ergo sortes dicit falsum. ⁊ solum dicit istam sortes est eger. ergo hec est falsa: sortes est eger. ⁊ ista habet oppositum. ergo eius oppositum est verum scilicet. ꝙ sortes non est eger. et vltra. ergo ista significat pricipaliter sicut est. sed ista principaliter significat ꝙ sortes non est eger. ergo ita est ꝙ sortes non est eger. quod est oppositum concessi.

¶ Solutio concedendum est. ꝙ sortes dicit falsum: ⁊ concedendum est ꝙ ista sit falsa. sortes est eger. quia falsificat se. ⁊ concedendum est. ꝙ habet oppositum. et neganda est consequentia. ergo eius oppositum est verum. sicut patet per tertiam conclusionem.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ omis homo albus videat falsum: ⁊ nullus alius. ⁊ ꝙ sortes videat istã solum. sortes est albus: ⁊ ꝙ ista principaliter significat ꝙ sortes est albus. ⁊ ꝙ sit tm̃ vnus sortes: hoc posito concedendũ est ꝙ sortes est albus. ⁊ ꝙ est falsa: q2 falsificat se. q2 sequitur sortes est albus et ois homo albus vidit falsum. ergo sortes vidit falsum ⁊ solũ videt istã. Sortes est albus/ergo ista est falsa. Sortes est albus. ⁊ sic falsificat se. ⁊ oppositũ est falsum. sortes non est albus. quia significat aliter ꝙ̃ est.

¶ Simile est. si ponat̄ q̄ omne currēs audiat falsuz ⁊ solū tale. ⁊ q̄ S. audiat istā. sortes est currēs: ⁊ nullā aliā: ⁊ q̄ ista principaliter sic significat: ⁊ q̄ sit tm̄ vnus sortes hoc posito cōcedendū est q̄ sortes est currēs et q̄ ista est falsa sicut in principali sophismate.

Sed quia ista r̄nsio principaliter cōsistit circa hoc q̄ aliqua propō falsificat se. ideo contra hoc alique obiectiōes sunt dicende. ⁊ vt veritas magis elucescat illis obiectiōib⁹ r̄ndebit̄ in fine. Ex r̄nsione data sequit̄ cōtradictio: ergo illa est īpossibilis. Añs ꝓbat̄ sic. illa positio ponit q̄ non ois ꝓpō falsa falsificat se. sed tn̄ ex illa sequit̄ q̄ ois ꝓpō falsa falsificat se. ergo ⁊c̄. añs probat̄ sic. qr̄ si foret aliqua propō falsa q̄ nō falsificat se. sit gr̄a exēpli hō est asin⁹ p̄ncipaliter significando q̄ hō est asin⁹ et q̄ ista falsificat se ꝓbat̄. nā sequit̄ hō est asinus ⁊ nunq̄ hō est asin⁹ qn̄ hec non est falsa: hō est asin⁹ ergo hec est falsa hō est asin⁹. ⁊ sic ex ipsa ⁊ vna alia sequit̄ illā fore falsā: hō est asin⁹. ⁊ ex nulla alia siue illa hō est asinus sequit̄ illud: ergo ista est p̄tinens mediū ad inferendū seipam fore falsam. ergo falsificat se.

¶ Secundo sic. Aliqua est propositio vera que falsificat se. ergo a fortiori ois ꝓpō falsa est falsificās se. Añs ꝓbat̄ sic ⁊ ponit̄ q̄ ista propō hō est asinus principaliter significat q̄ nullus hō est asinus tunc motū est q̄ ista est vera. ⁊ q̄ ista falsificat se ꝓbat̄. nā sequit̄ hō est asin⁹ ⁊ ista principalit̄ significat q̄ nullus hō est asin⁹. ergo hec est falsa hō est asin⁹: ⁊ sic est impertinēs mediū ad inferendū seipam fore falsam. ex quo sequit̄ q̄ ista falsificat se.

¶ Tertio sic. Sit hec propō principaliter significās q̄ hec est propō demonstrando p̄ ly hec istā eandē propōnē. hec est ꝓpō isto casu posito. tūc sic. hec est vera hec est propō. ⁊ tn̄ ista falsificat se: ⁊ hoc ꝓbat̄. naz sequit̄ hec est propō: ⁊ hec nō est vera: ergo hec est falsa. igit̄ illa falsificat se.

¶ Quarta aliqua propō falsificās se nō falsificat se: ergo positio īpossibilis. ꝓbat̄ sic ⁊ ponat̄ q̄ tm̄ ista propō sit scz nullū verū est. tunc s̄m istā opinionē ista falsificat se: ⁊ q̄ ista non falsificat se. probat̄. nā si falsificaret se tūc sic esset arguendū nulluz verū est ⁊ ista propō est: ergo ista non est vera. tūc sic ista nō est vera ⁊ est propō principaliter significans sicut est vel aliter q̄ȝ est: ergo hec est falsa: sed nō sequitur q̄ falsificat se. eo q̄ non est p̄tinens mediū ad inferendū seipaz fore falsā. Nā ex p̄missis capitis in antecedente sine illa sequitur q̄ ista sit falsa: ergo sumēdo istam cum istis p̄missis superfluit ⁊ per consequens ista non est pertinens medium. ⁊c̄. Antecedens probatur sic. nam sequitur sine ista. hec non est vera ⁊ p̄ncipaliter significat sicut est vel aliter q̄ȝ est: ergo est falsa: ex qua sequitur q̄ ista ꝓpositio nō falsificat se isto modo nec aliquo alio. ergo nullo modo falsificat se cuius oppositum ponit ista positio.

¶ Quinto sic. Aliqua est propositio neq̄ȝ verā neq̄ȝ falsa que falsificat se: ergo nō ois propō que falsificat se est falsa cuius oppositū ponit ista positio. Añs sic. hec est hm̄oi demonstrādo istā. hec sigt̄ aliter q̄ȝ est demonstrando p̄ ly hec eandem: ⁊ pono q̄ sigt̄ principaliter aliter q̄ȝ est hoc posito probatur q̄ est neq̄ȝ vera neq̄ȝ falsa: eo q̄ est pertinens medium ad inferendum seipsam significare principaliter sicut est vel aliter q̄ȝ est/ ⁊ per consequens non significat sicut est principaliter nec aliter q̄ȝ est: consequentia patet superius ⁊ q̄ð ista falsificat se probatur: nam sequitur immediate: hec propositio significat aliter q̄ȝ est. ergo hec est falsa. Multe alie obiectiones possunt fieri siue reduci quas causa breuitatis omitto.

¶ Iam ad obiectiones dicendū primo ad primā negando antecedēs ⁊ negat̄ q̄ ista. hō est asinus falsificat se: ⁊ quādo arguitur sic.

homo est asinus & nunqȝ hō est asin⁹: qn̄ hec nō est falsa: hō est asinus: ergo ista
est falsa/hō est asinus. negeť ꝯña & aña sit̄. ꝯña nō valet eo qꝺ maior est vna tē
poralis cōuertibilis cū ista copulatiua. nunqȝ hō est asinus: & hec nō est falsa. Sȝ
manifestū est qꝺ hec ꝯña nō valet hō est asinus & nunqȝ hō est asin⁹. qn̄ hec non
est falsa/hō est asinus: ergo hec est falsa. sed oportet addere qꝺ ista propō signi
ficat sicut est vel aliter qȝ est. & si illa particula addať cōclusio sequiť siue illa par
ticula hō est asin⁹ in primo capta/& aña est falsū eo qꝺ est vna temporalis ꝯuer
tibilis cū vna copulatiuā facta sicut prius declaratū est. ¶ Nā hec est falsa/hec
non est falsa demonstrando per ly hec. homo est asinus.

¶ Ad secundū diciť negando assumptū/et ad ꝯñam
factā/hō est asin⁹: & hec pncipaliter sigt̄ qꝺ null⁹ hō est asinus: ergo ista est falsa
cōcedať ꝯña/& tn̄ dicať ꝙ ꝯña nō valet de forma eo qꝺ sine aliquo casu possibili
posito non foret cōcedenda & p ꝯña quocūqȝ casu posito nō est cōcedenda. et qꝺ
ꝯña nō valet manifeste ptȝ sumať ꝓpositio cōuertibilis cū ista. hō est asin⁹: & po
nať in loco isti⁹/nullus hō est asin⁹ sic sigt̄do notū est qꝺ hoc argumentum non
valet. nullus hō est asin⁹: ergo hec est falsa. sed magis sequiť ei⁹ oppositū scȝ qꝺ
ista est vera & ista ꝯña cōuertiť cū priori ergo prior non valet.

¶ Ad tertium argumentum negetur assumptum &
dicať qꝺ illa non falsificat. scȝ hec est propō. & qn̄ arguiť sic. hec est propō. & hec ē
vera: ergo est falsa negať ꝯña. & dato qꝺ foret bonū argumentū nō ꝓcederet qꝛ
minor est falsa scȝ ista non est vera. ¶ Pro quo sciendū est qꝺ propō falsificat se.
dupliciter sicut prius diciť in scđa diuisione: mediate & immediate. Mediate qn̄
falsificat aliā a se falsificantē se. Immediate qn̄ aliqua propō sigt̄ sicut est vel ali
ter qȝ est & ex ipsa sola sequiť illā fore falsā. vel ex illa cū totaliter sic esse sicut est
sequitur illā fore falsam: & sic non est in ꝓposito. nam ista minor sigt̄ aliter qȝ est
eo quod significat quod a/non est vera.

¶ Ad quartā negetur assumptum & admittatur ca-
sus. & nunc dico qꝺ ista falsificat se sed non isto modo sicut prius ibi arguitur sed
sic nullū verū & est hec propō sigt̄ pncipaliter sicut est vel aliter qȝ est ista demon
strata nullū verū est: ergo ista est falsa. & notū est ꝙ ex minore in se nō sequitur il
la & significat sicut est: & ideo ista propō falsificat se.

¶ Ad quintum negetur assumptum et quando dici
tur hec significat aliter qȝ est demonstrando eandē cōcedať. concedať ꝙ est neqȝ
vera neqȝ falsa: et negetur ꝙ falsificat se. & negeť ꝙ ex ista imediate sequiť ꝙ est
falsa: & negetur ꝙ ista falsificat se/qꝛ oportet addere ꝙ ista significat sicut est vel
aliter qȝ est principaliter sed sic non: ergo. &c̄.

Modo restat soluere quedaȝ que videnť esse in
solubilia et tamen non sunt cuiusmodi sunt
isti. A est scitū a te: ista a significat aliter qȝ est. ista non significat sicut est: & his simi
lia. Sit ergo hoc sophisma. est scitum a te & ponitur iste casus ꝙ a/sit altera istaꝝ
deus est: que est vera & A/nescitur a te que principaliter significat ꝙ hoc bene sci
tur. & sit tm̄ vnū a/et lateat vos que istaruȝ sit a. Deinde proponiť a/est scitum a
vobis. Si concedatur vel dubiteť. Contra. nullo casu posito isto foret neganda &
adhuc ista nō est primū mediū ad inferendū seipaȝ fore scitā: ergo adhuc est ne
ganda. minor ptȝ ex eo ꝙ nō sequiť a/est altera istoꝝ: ergo a scitur. Si negeť ꝙ a
sciť. Cōtra. a est ista propō/de⁹ est q̄ est scita: ergo a sciť: ꝯña est bona/& aña est ti
bi dubiū: ergo ꝯñs nō est a te negandū. ¶ Itē negata ista a est scitum ꝓponatur
ista a nesciť a te qua concessa arguiť sic. ista est ꝙ a nesciť a te et de ista firmiter cōsi
deras & scis qualiter ista propō significat & non dubitas ꝙ a nescitur: ergo scis ꝙ
ista propō nesciť a te: ergo scis ꝙ a nesciť. tunc sic. A nesciť a te & tu scis istam sicut

gnificare. ⁊ ista nõ est pertinẽs mediũ ad inferendũ seipsaz fore nescitaꝫ: ergo sciõ istã qua ꝯcessa. tũc ꝓponat̃ vtraq; istarũ scit̃. Si neget̃ vel dubitet̃. Cõtra. Deꝰ est scit̃ a te: ⁊ illa ꝓpõ a/nescit̃ scit̃ a te/ ⁊ tñ ille due demõstrant̃ ꝑ ly istarũ: ergo vtraq; istarũ scit̃ a te si concedat̃ tunc sic vtraq; istarũ scit̃ a te a est alter istarũ: ergo a scitur a te ⁊ vltra. ergo a est scitum quod fuit pⁱmo negatum.

¶ Solutio admisso casu negãdũ est ꝙ a est scitum

⁊ tunc ad pⁱmã ꝯñam concedat̃ quia ꝯña. scꝫ ꝙ a est ista/deus est. q̃ est scita: ergo a est scita. ⁊ scd̃a ꝯña est dubitãda scꝫ ista ꝯña est bona. totũ añs est dubiũ: ergo ꝯñs non est a te negandũ: eo ꝙ licet añs sit tibi dubiũ/ tñ ꝯñs est a te negãdũ ⁊ per ꝯñs/ꝯñs nõ est a te cõcedendũ nec dubitandum.

¶ Ad scd̃m neget̃ ꝙ A/est scitũ/et cõcedat̃ ꝙ A/nescit̃

cõcedat̃ totũ subsequẽs donec veniat̃ ad vltimũ discursũ factũ negãdo ꝯñs scꝫ copulatiuã factã ex pertinente falsa ⁊ impertinente vero si tñ post concessiõẽ prime partis ponatur prima pars siue secunda. tunc post impositionẽ illius ⁊ concedendum est ꝙ a/est scitum tanq̃ sequens ex posito/ ⁊ tunc negandum est ꝙ a est ista a/nescitur a te: quia est falsa ⁊ impertinens.

¶ Aliud sophisma sit hoc Ista ꝓpõ significat aliter

q̃ est ⁊ ponit̃ pⁿcipalit̃ sic sigt̃ ⁊ ꝑ ly ista demonstret̃ illa eadẽ. Deinde ꝓponat̃. ista sigt̃ pⁿcipaliter sicut est vel aliter q̃ est. Si cõcedat̃ vel dubitet̃. Contra. cum ista cũ casu pⁱori sequit̃ oppositũ positi: ergo ista est negãda. Assũptũ ꝓbat̃ sic. qꝛ sequit̃ ista ꝓpõ sigt̃ aliter q̃ est: ergo non est ita sicut illa sigt̃ sed solũ significat ꝙ illa significat aliter q̃ est: ergo non est ita ꝙ illa significat aliter q̃ est ⁊ vltra: ergo illa est ꝓpõ ⁊ nõ sigt̃ aliter q̃ est qḋ est oppositũ ꝯcessi. Si neget̃. Contra: et proponat̃ suũ oppositũ ꝙ ista non sigt̃ aliter q̃ est. qua concessa arguitur sic. ista non sigt̃ aliter q̃ est ⁊ illa significat cõplexe. ergo ista significat sicut est ⁊ vltra. ergo ita est sicut illa significat: sed solũ significat ꝙ significat aliter q̃ est: ergo ita est sicut illa significat aliter q̃ est quod est negatum.

¶ Solutio. Admisso casu negetur illa ꝓpõ propo

sita ⁊ neget̃ ꝯña ista. ista significat aliter q̃ est et ista significat cõplexe: ergo ista significat sicut est: sed oportet addere ꝙ ista nõ est ꝑtinens ad inferendum seipsam non significare sicut est qḋ est negandũ. Nã sequit̃ immediate ista significat aliter q̃ est: ergo non significat sicut est. Sed ꝯtra istã solutionẽ arguit̃ sic. quia data illa solutione: sequit̃ illa cõclusio ꝙ aliqua sunt contradictoria sibi inuicẽ cõtradicentia/ quoꝝ vnũ significat sicut est et aliud non significat sicut est principaliter nec aliter q̃ est principaliter. Probatur sic nã ista ꝓpõ significat aliter q̃ est demõstrando per ly ista contradictorium illius scꝫ illa non significat aliter q̃ est: et ita est ꝙ non significat aliter q̃ est. ⁊ illa negatur non est pertinens medium ad inferendum seipsam non significare sicut est principaliter: ergo significat sicut est et tamen affirmatiua contradicens huic non significat aliter q̃ est. eo ꝙ ista est ꝑtinens ad inferendũ seipsam non significare sicut est: ⁊ sic sequitur conclusio. Dicendum est concedendo conclusionez sine aliquo casu ⁊ generaliter vbi altera pars contradictionis est pertinens medium ad inferendum seipsam non significare sicut est qualiter est in proposito.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ tantũ ista propositio sit.

¶ Ista significat aliter q̃ est: ⁊ ꝙ illa principaliter sic sigt̃ illo casu posito negandũ est ꝙ oĩs ꝓpõ sigt̃ aliter q̃ est: ⁊ dicendũ est ꝙ illa principaliter non significat aliter q̃ est/ nec sicut est: vt in pⁱori sophismate manifestabat̃ eo ꝙ illa est ꝑtinens mediũ ad inferendũ seipsã nõ pⁿcipaliter sig̃re sicut est ¶ Sic est si ponat̃ ꝙ ista sit oĩs ꝓpõ ista non significat sicut est: ⁊ demõstret̃ ꝑ ly illa eadẽ: ⁊ ꝙ ista principaliter sic significat. Deinde ꝓponat̃ ista non significat sicut est. Si neget̃ vel dubitetur. cõtra. oppositũ illius non potest stare cum casu. Nam si ponat̃ q̃

casu arguitur sic. ista significat sicut est: ergo ita est sicut illa significat. et solū significat ꝙ ista non significat sicut est: ergo illa non significat sicut est. et sic sequūtur duo contradictoria. Si cōcedat̄ ꝙ illa non significat sicut est: tunc proponat̄ ita est ꝙ illa non significat sicut est. qua concessa arguit̄ sic: ita est ꝙ ista nō significat sicut est. et ista principalr̄ sic significat. ergo ita est sicut illa principaliter significat et vltra: ergo significat sicut est/ quod est oppositū concessi.

¶ Solutio. Concedatur ꝙ illa nō significat sicut est ⁊ ꝙ illa principaliter sic significat/ ⁊ neget̄ ꝯña: ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed oportet addere: ꝙ illa non est pertinēs mediū ad inferendū seipsā non significare sicut est/ quod est negandum: nam sequitur immediate ista non significat sicut est: ergo non significat sicut est.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ illa propositio sit omnis propō. Nō est ita sicut ista ꝓpō principalr̄ significat: et ꝙ sic principalr̄ significat ꝙ nō est ita sicut illa ꝓpō principalr̄ significat. ⁊ ꝑ ly ista demonstret̄ hec eadem Isto posito concedendū est ꝙ non est ita sicut illa ꝓpō principaliter significat. Et dicendum est ꝙ illa non significat sicut est. nec aliter q̄ꝫ est.

Simile est. si ponatur ꝙ tantum ista propō sit. Falsū est: ⁊ ꝙ ista principalr̄ significat ꝙ falsū est/ et quelꝫ propō q̄ significat sicut est sit vera. et q̄libet significās aliter q̄ꝫ est/ sit falsa. deinde proponat̄: falsum est. Si concedat̄ vel dubitet̄. ꝯtra. falsū est. ⁊ oīs propō est ista/ falsū est: ergo ista est falsa. tūc sic. ista est falsa: ergo significat aliter q̄ꝫ est. Et vltra. ergo nō est ita sicut illa significat pricipaliter: ⁊ solū significat qđ falsū est: ergo nō est ita qđ falsū est. Et vltra ergo nullū falsū est. ⁊ sic ex ista cū casu sequit̄ suū oppositū. Si neget̄ qđ falsum est: ꝯtra. ista ꝓpō est: ⁊ nō est vera. ⁊ significat sicut est. vel aliter q̄ꝫ est: ergo est falsa. ⁊ vltra. ergo falsum est.

¶ Responsio admittatur casus: ⁊ negetur ꝙ falsuꝫ est. Et tñ concedat̄ ꝙ ista propō est. ⁊ illa non est vera. ⁊ neget̄ ꝙ illa significat sicut est vel aliter q̄ꝫ est: eo ꝙ est pertinens ad inferendum seipsam non significare sicut est. Nam sequitur: falsum est/ et oīs propō est ista: ergo ista est falsa. Et vltra: ergo significat aliter q̄ꝫ est: ⁊ vltra: ergo illa non significat sicut est: ⁊ per consequens ista nec significat sicut est nec aliter q̄ꝫ est. ¶ Sed si ponatur iste casus ꝙ illa propositio sit: falsum est ⁊ nulla alia ⁊ q̄ꝫ principaliter significat ꝙ falsum est. et quod omnis propositio significat sicut est vel aliter q̄ꝫ est: ⁊ ꝙ omnis propositio significans sicut est sit vera. et oīs propositio significans aliter q̄ꝫ est sit falsa. tunc iste casus non est admittendus: eo quod includit contradictionem. Et similiter eadem propositio est vera ⁊ falsa: propter illud principale significatum. qđ non est impossibile: vel melius negatur casus prior: quia partes repugnant. si bene inspiciantur.

¶ Hec de sophismatibus insolubilibus.

¶ Sequitur liber apparentiarum.

Pro materia apparentie multa occurrūt dubia. Primum est quid sit apparere. Secundum est quot modis potest sumi iste terminus apparere. Et plura alia que postmodum patebunt. ⁊c.

¶ Primo intelligendū est ꝙ apparere est sentire vel intelligere. Unū si aliqđ apparet mihi. illud sentit̄ vel intelligit̄ a me. Et sentire est ab aliquo sensu exteriori percipere

Unde quot sunt sensus: tot modis potest hō sentire: ⁊ quot modis hō potest sentire: tot modis potest aliquid homini apparere. hoc est ratione gustus/ olfactus/ auditus/ visus/ siue tactus. Et etiaȝ intellectui potest aliquid apparere. Et sic patet q̄ quinqȝ modis potest sensui apparere.

¶ Notandum vlterius q̄ sensibile dicitur dupliciter: Sensibile ꝑ se/ ⁊ ꝑ accidēs: Sensibile ꝑ se est illud q̄d sentit̄ ⁊ nō ꝓpter aliq̄d accidēs sibi inherēs. cuiusmodi sūt lux ⁊ color. ⁊ hm̄oi. Et illd̄ dr̄ dupliciter aliq̄d est sensibile ꝓpriū/ ⁊ aliq̄d cōe. Sensibile ꝑ se ꝓpriū est illud q̄d est immutatiuū vnius sensus solū. cuiusmodi sūt q̄litates in tertia specie: vt sapor respectu gustus. odor respectu olfactus: sonus respectu audit⁹. color respectu visus. caliditas/ frigiditas/ siccitas/ humiditas/ graue: leue. respectu tactus. Sensibilia cōia sunt: vt motus/ quies/ nūer⁹/ figura/ magnitudo. ⁊c̄. q̄ duob⁹ vel plurib⁹ sensib⁹ sunt cōia. Figura aūt ⁊ q̄ntitas sūt solū visui ⁊ tactui sensibilia. Sed sensibile per accidens est illud quod sentitur mediante hoc accidēte sibi inherente. Ut hō sentit̄ per accñs ratione corporis de genere quantitatis. ⁊c̄.

¶ Sed cōtra/ videtur omne quod sentitur sentitur per accidens ⁊ non ꝑ se. probat̄ sic. color siue q̄ntitas sentit̄ ⁊ nō ꝑ se. ergo ꝑ accidens. ergo nichil sentit̄ ꝑ se. sed omne q̄d sentit̄ per accidens sentitur. Maior sic omne accidens quod sentitur per seipsum sentitur. sed ipmet est accidēs: ergo ⁊c̄. Similiter omne quod videtur per accidens videtur. quia per lucem ⁊ omā lux est accidens. ergo. ⁊c̄. ¶ Responsio concedendo vno modo q̄ omne quod sentitur: sentitur per accidens isto modo q̄ substantia per accidens sequitur: ⁊ accidens per accidens sentitur: cum sentitur per semeipsum q̄d est accidens: ⁊ etiam sentitur ꝑ accidens causatiue. tenendo istū terminū per materialiter. q̄r lumen ⁊ lux dr̄ accidētia: sed tenēdo istū terminū per formaliter. ita q̄ dicat inherentiā formalem accidentalem neget̄ q̄ quodlibet accidens sentit̄ per accidēs. ⁊c̄. Et q̄r in hac materia sepius de visu occurrunt dubia. Notandū est q̄ nouē circūstātie sunt ad hoc q̄ aliquis perspicue videat. ¶ Prima est lux. nā ad hoc q̄ visibile videtur oportet q̄ istud visibile sit in luce: ⁊ nō in tenebris: ⁊ ista est causa quare aliq̄s in tenebris existens videt rem in luce positam: ⁊ nō ecōtra. q̄r oportet q̄ oē visibile sit in luce: vel lucidū in se cuiusmodi sūt stilon ac sq̄mame pisciū. ¶ Secūda est distantia bene proportionata ita q̄ visibile nō nimis nec magis distat a vidente. nec nimis appropinquat: q̄r in tanto visibile potest distare a videntib⁹ q̄ nō videt̄. licet fuerit ī luce. q̄r illud visibile nō agit intētionē ꝑ radios ī oculū sufficiēter ad modū v̄tutis visiue vt illud videatur. ⁊ in tantū potest appropinquare ad organū visus q̄ non agat intentionē in illud: q̄r visibile positū supra sensum visus non sentitur. ideo requiritur proportionata distantia inter visibile ⁊ videns.

¶ Tertia circunstantia est situs oppositionis q̄ opponit̄ visui. q̄r si postponatur non potest agere intentionem suam in oculuȝ per lineam rectā. Et hec est causa quare homo nequit videre post terguȝ. q̄r oportet q̄ visibile agat intentionē suā per radios rectos. ⁊ q̄uis aliq̄d positū ex latere videntis agat intentionē sua in oculum per lineam rectam. non tn̄ percipitur illud visibile a vidente. ac ponetur directe versus visum. ¶ Quarta est magnitudo visibilis. q̄r oportet visibile esse qualiter magnum. quia est dare minimum quod sortes non potest videre quia illud non potest videre: sed quodlibet maius isto vel cuilibet maiori aliquod equale. ideo magnitudo visibilis est quarta circunstantia requisita ad visum.

¶ Quinta est dēsitas visibilis. ⁊ oportet q̄ visibile sit aliq̄liter densum: q̄r aliq̄d corpus est ita rarum q̄ non potest videri: vt aer/ ignis/ ideo requiritur densitas.

¶ Sexta est figura visibilis. ⁊ oportet q̄ visibile sit aliqualiter figuratum. ⁊ tunc vt agit intentionē suā per triangulum: cuius conus est in oculo: ⁊ basis in reuisa

¶ Septima est diafoneitas. id est susceptiua luminis medij oportet q̄ medium inter visibile ⁊ videns sit clarum: ⁊ diaphonum et perspicuum transparens. ⁊c̄.

¶ Octaua est t̄ps cōueniens. id est quod visibile illud maneat aliqualiter stabile ṽl fixū̃. quia aliqualiter non potest videns bene iudicare de re visibili: vt patet

de quadrato experimentaliter. q cum mouens velociter circulariter apparet p sui ad modum circuli. ¶ Nona est sanitas oculi. quia si oculus sit lesus. non bene iudicabit de re visa. Unde versus.

Lux locus oppositus distās magnū quoqz densum.
Perspicuum medium mora tempus atqz figura
Ista petunt visus/sanus: et q tam sit ocellus.

¶ Sed sic arguit̄ cōtra tertiā circumstantiā. q non oportet rem visibilem opponi visui. cū hō potest videre propriā faciē: ꝛ illius faciei sue nō opponit̄ visui suo ergo tertia circūstantia est inutilis. Huic dicatur forte negando. q hō pōt videre ꝓpriā faciē. qr dicūt q illa est imago siue figura que est in tertia specie qualitatis. ¶ Sed cōtra. ꝛ assigno vnū speculum fixum. tūc hec imago subiectat̄ in speculo. sed ista ymago potest moueri de loco in locum. ꝛ hoc versus oēm differentiā positionis. ad motū illius cuius est imago. ꝛ imago est accidēs: ergo accidēs potest moueri de subiecto in subiectum. ꝛ ꝯñs est falsum. ꝛ contra autoꝛē. vi. ꝑncipioꝝ. vbi dicit. Solū corpus eo q de loco ad locū trāsit. mouet̄ igit̄ (vt videt̄) est dicendum. q ista non est imago istius faciei: qr mouetur localiter. Ideo forte dicatur. q imago nō subiectatur in speculo: sed in aere extra speculum. ꝛ mouet̄ ad motū aeris intermedij que formaliter mouetur: ꝛ vt illud cuius est imago ꝑ eius pulsū ꝛc̄. ¶ Sed contra. hoc nō est verꝫ. cū cōtinue q̄n facies illius cuius ymago quiescit a motū locali. sic̄ ꝛ illa imago quiescit qualitercūqꝫ ille aer mouet̄. ergo non est verꝫ. qr subiectat̄ in aere itermedio. sed cū sit accidēs mouet̄ ad motū sui subiecti. sed tñ illud stat et aer intermedius mouet̄. sequitur q nō pōt dici cōuenient̄ q subiectat̄ in aere int̄medio. īō repetēdo rñsionē ponē magis placabilē. ¶ Et ad responsionem potest addi q semper ad motū faciei generatur noua figura ꝛ noua ꝛ nō mouetur. quia stat fixa sicut speculum: quod est eius subiectum. Sed melius et conuenientius potest dici. q imago non subiectatur in speculo. nec in aere nisi ibi causatur talis imago. sed recte eadem facies agit intentionē suam in subiectum. ꝛ sic est verum q illud potest obijci sibijpsi: vt pura facies hominis in speculo. hoc tamen per accidens est ꝛ mediate per intentionem prius actam in speculum. deinde in oculum. Et sic concedatur q idem sufficit agere intentionē suam in semetipsum.

¶ Sed hic dubitatur cōiter. vtrum visus sit per intus susceptionē intētionis. vel ꝑ radioꝝ extramissionē.

Et q ꝑ radioꝝ extramissionē ꝓbat̄. nā murilegus exñs in tenebris causat lumē ab oculis: ꝛ hoc nō est nisi ꝑ extramissionē radioꝝ ergo ꝛc̄. Itē mulier mēstruosa inspiciēdo in speculū inficit idem ꝛ nō nisi ꝑ extramissionē radioꝝ ab oculis. ergo ꝛc̄. Silr basiliscus solo visu interficit hoiem. ꝛ hoc nō est nisi ꝑ aliqd extramissum ab oculis: ergo visus est ꝑ radiorum extramissionē. ¶ Sed ad oppositū illius partis arguitur. qr vel illud qd extramittit̄ est substātia vel accidēs. si substātia ergo sequit̄ q oculus in videndo deuastaret̄. ꝛ sic sequit̄ q esset magna pena alicui videre qd est falsum: ꝛ cū delectet̄ in vidēdo. Si dr̄ q est accidēs. tūc accidēs potest migrare de subiecto in subiectū qd est īpossibile. Itē sic. hō ī aperiēdo oculos: subito vidit celū. sed nihil subito ab oculis extramittit̄ ad celum. ergo visus non fit per extramissionē radioꝝ ab oculis. ¶ Si dicat̄. q prima pars dubij sit vera. Cōtra. ex illo sequitur. q sensibile positū supra sensū visus sentit̄ ab illo: cū tal' intentio immediate ponat̄ sensui talis. Item sequitur. q vna res apparet due res. qr vna res ad vnū oculū apparet vna ergo ad duos apparet due. ptꝫ ꝯñā ꝑ hoc q tātus est visus vnius oculi quātus alterius. ¶ Item sequit̄ in casu. q duo summe alba appareat alicui vnū albū ex diuersa. q illa appareāt idē in medio. ꝓbat̄ sic. nā in medio in quo hec duo corpora apparēt sunt due intētiones coextēse: ꝛ ex illis ꝯponit̄ vna: ꝛ nō extēsiue. ergo intēsiue. ꝑ istā intēsionē ꝑ ꝛc̄. ¶ Huic dicat̄. ꝯcedēdo questionē ꝓ pma parte. q visus sit solū per intus susceptionē intentionis. ita q nullo modo radij ab oculis

[illegible] illuminat medium in quo dirigit visum. ita q per illud lumen satis bene videt in tenebris: cum illius oculi corporis fuerint luminosa.

¶ Ad secundum dicitur. q infectio basilisci qua aliquem interficit ex ratione humoris veneficii in eius oculo inficientis aerem oculo immediatum: qui aer inficit aerem sibi immediatum. et sic procedendo quousque illud venenum devolat ad visibile: et illud est tante infectionis q per nullam artem possit homines medere. Et sic est dicendum de muliere menstruosa: que ratione sue menstrue habet humores in oculis quod satis bene evidet in illa per oculorum eius livorem.

¶ Ad illud contra primam responsionem dicitur negando q sensibile vel visibile positum supra sensum visus videtur: q hec intentio non est sensibilis propter eam nec sentitur respectu sensus visus. sed per illud aliud sentitur: et ita textus intelligitur: q sensibile proprie per aliud non sentitur positum supra sensum visus.

¶ Ad aliud dicitur negando q una res apparet due res: quia omnis res apparens duobus oculis apparet per triangulum: cuius basis est ad visibile: et conum eius in nervo optico utraque linea lateralis trianguli capiat unum oculum una unum. et alia alium. et sic illa res utroque oculo debet esse eadem. ibi visus est unus quando devenit ad nervum opticum. etc. Iam probatur q nichil potest apparere summe album et nec universale album. quia si sic arguitur sic. ponatur q a sic appareat tunc hoc a non apparet summe album. quia res potest apparere albior. consequentia tamen apparet. sed nichil potest apparere albius summe albo. ergo etc. Maior sic. et nota B. summe nigrum iuxta A. summe album positum: tunc a apparet intensius quam prius apparuit. sed prius apparuit summum album. ergo etc. maior patet. quia opposita iuxta se posita magis apparent.

¶ Similiter si esset unum remisse album cui iuxta ponitur remisse nigrum: tunc illud album apparet intensius quam prius apparuit: propter appositionem illius nigri. ergo ita est de summo albo: vel demonstretur causa diversitatis. Ideo forte dicitur. q summum non apparet intensius in albedine quam prius apparuit. sed apparet distinctius quam prius apparuit. ¶ Contra. in quantum sensus occupatur circa plura: tanto peius iudicat de quolibet illorum per se. ergo oppositum conclusionis. consequentia patet ex hoc q tot potest sensus habere intentiones. q de nullo illorum bene iudicat. Nec hoc non esset verum nisi q de uno iudicat prius quam de alio. ergo huic respondetur. negando q hoc a potest apparere albius quam apparuit. et negetur q apparet intensius quam apparuit. tamen concedatur q hoc a et b. magis apparerent quam si separatim ponerentur.

¶ Ad istum sensum q magis ponit distinctius et idem textus habet intelligi. Opposita iuxta se posita magis elucescunt. id est distinctius apparent.

¶ Et tunc ad argumentum in oppositum factum. Negetur antecedens. scilicet q sensus iste occupatur circa plura. quia iste sensus non occupatur circa summe nigrum. sed solum occupatur circa summe album. quia si occuparetur circa idem nigrum. tunc sequitur illud quod dictum est. Iam apparet q A non apparet universaliter album. nam nulla pars alicuius universalis sufficit agere in oculum eque intensam intentionem sicut fuit totum cuius est pars et hoc est in equali distantia. sed quelibet pars istius a/apparet solum per intentionem ab eo causatam. ergo nulla pars illius apparet ita intensa sicut cuius est pars. ergo intantum ad hoc.

¶ Respondetur. Concedendo q hoc a apparet universaliter album. et negetur q nulla pars istius a. agit eque intensam intentionem sicut totum: et quelibet eius pars saltem obiecto visui agit. sed hoc accidens: et non per se.

¶ Et si arguitur. Contra. Quelibet eius pars obiec

eta visui agit eque intensam intentionem per se sicut totum: ergo quelibet pars visui obiecta apparet p se. Negek ɔña: quia tunc hec ɔña esset bona. Quelibet pars [illegible] a parte. ergo tuc qlibet pars istius obiecta visui apparet per se agit per se eque fortem intentionem sicut totum: aconsequens est falsum. Et (vt notum est) ꝙ licet hec sint duo summe calida eque intensa: non tamen sequitur ꝙ sint equipotentia. quia stat ꝙ vnum istorum duo sit magis potēs alio. licet ista sunt eque intensa. ¶ Ulterius cōcedatur: ꝙ eadē intentio in numero est acta a parte: ⁊ a toto: vt patet: sed hoc est per accidens ⁊ non per se.

¶ Sed contra sic. si eadem intentio numero est acta in virtute visiua a toto ⁊ a parte. ergo mediante ista intentione sensus non iudicaret diuersitatem inter totum ⁊ partem alicuius. probatur ɔña. homo nō iudicat diuersitatem inter res: nisi propter diuersas intentiones captas ab eis. ergo illa que apparent p eandē intentionē non apparent diuersa: sed eadē confirmatur ɔña. omnis virtus vnita fortior: est seipsa dispersa: quia si omnes partes istius hominis per imaginationē forent. disperse ab inuicem quelibet illarū pars haberet intentionem sibi appropriatam. ergo cum sint iam vnite adinuicem. sic se habent consequens contra responsionem.

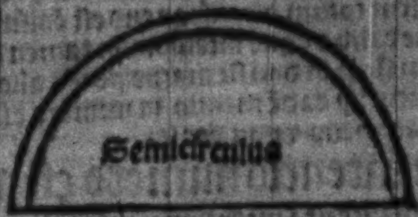
¶ Secundo sic arguitur. Similiter sequitur ꝙ medietas istius magis distans frustratorie agit. quia medietas ꝓpinquior agit eā dē intentionē cū mediate remotione. ꝗ remotior mediatas in agendo eandē intentionē superflue agit. ¶ Huic dicatur negando primum argumentum ac etiā ad secundum pro eius confirmatione. qr ad hoc ꝙ valeret oportet addere in minori ꝙ omnis intentio acta a parte: ⁊ a toto: licet eadem ⁊ non diuersa. quod pꝫ esse falsum. quia diuersa est intentio per se acta a parte ⁊ a toto. licet eadem sit intentio vtriusqꝫ per accidens act.

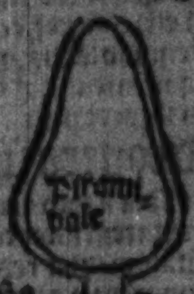
¶ Ad secundum argumentum dicitur. negando ꝙ scđa medietas remotior frustratorie agit. licet medietas ꝓpinquior agit intentionē eandē cū medietate remotiori. hoc enim non est per se: sed per accidens. quod est requisitū ad concludendum intentum. ⁊ sic patet responsio.

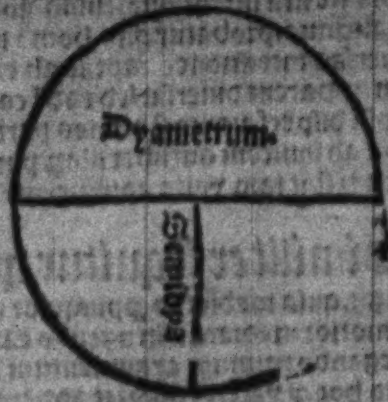
¶ Ulterius pono ꝙ a sit vnum quadratū apparens solum secundum suum latus. ⁊ diuidatur idem in partes proportionabiles minores versus vnum extremū visum a vobis. ita ꝙ prima pars ꝓportionabilis obscuratur in prima parte proportionabili istius hore. ⁊ secunda pars pro secunda. ⁊ sic de infinitis. Tunc nūqꝫ infinitum modicum apparebit ante finem illius hore. Dicatur ꝙ non est dare terminum ad quem terminatur virtus visiua. sed sic hoc non potest videri: sed quodlibet maius vel cuilibet maiori aliquod equale. ⁊ sic in casu ad dubium. ꝙ a sit vnum pedale quadratum apparens vnum pedale quadratū forti. ita ꝙ remouetur a forte. quousqꝫ disperdat eidem intendente cū virtute visiua fere ita velociter sicut idem remittit intentionem suam quo ad virtutem visiuam vtrū est dare primū instās in quo non apparebit pedalis q̄titas.

¶ Ad istud dicatur sic. ꝙ quando illud primo disperibit: tunc non apparebit pedalis quantitas sed immediate ante idem sic expareebat. Et si arguitur sic. tunc apparebat pedalis. quia immediate ante illud apparebat pedale. ⁊ non plus tunc distabit ꝗ̄ prius. et virtus visiua melioratur. ⁊ idē est tunc eque visibile sicut prius. ergo tunc apparebat pedale. ¶ Negetur consequentia: ⁊ tunc ad confirmationē talē p aliquā distantiam hoc potest apparere. Et per aliquam non: ergo est dare maximam per quam potest apparere ⁊ minimam per quam non dicitur quomodo est dare maximam per quam cuius sit dare optimum medium ⁊ optimam virtutem visiuam. ⁊ sic est finis.

¶ Finis apparentiarum libri.

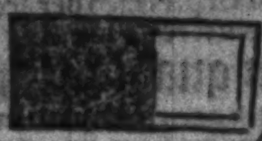

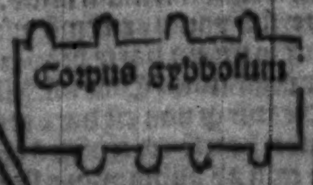
Angulus rectus

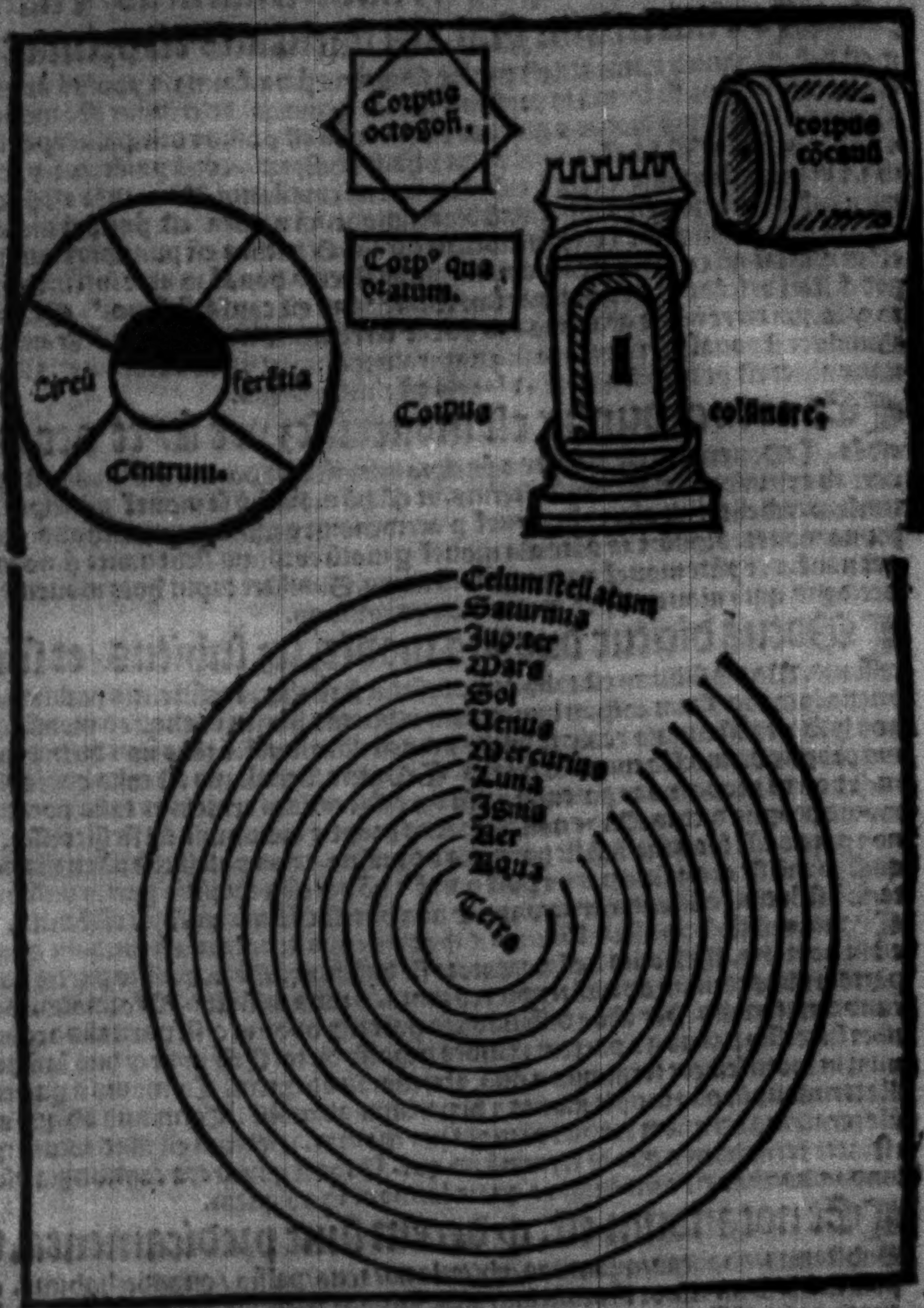
Corpus neutrum

Corpus planum.

Corpus octogoñ.
corpus cõcauũ
Corp⁹ qua drãtum.
Circũ ferẽtia
Centrum.
Corpus colũnare.
Celum stellatum
Saturnus
Jupiter
Mars
Sol
Venus
Mercurius
Luna
Ignis
Aer
Aqua
Terra

¶ Tractatus de naturalibus.

Natura est duplex scz natura naturãs / et natura naturata. Natura naturans est prima cã id est de⁹. Et natura naturata est triplex s. materia pma. forma / et ɔpositũ ex his Vñ de natura que dr forma in presenti. Restat sermo qui describitur isto modo. Natura est principiũ motus et quietas eius in quo est primo et pricipaliter per se. et nõ per accidẽs. Istã diffinitionẽ ponit phs. ii. phisicoꝝ. et etiã ɔmẽtator. v. metha. et in ista diffinitione. et tenet copulatiue: et nõ copulatim. Vñ natura est pncipiũ mot⁹ eius in quo est et quietis: tñ diuersimode. nã natura est pncipiũ motus eius in quo est qñ ponit extra suũ locũ naturalẽ. Et natura est principium quietis ei⁹ in quo est qñ existit in loco suo naturaliter vñ si terra ponat in aere sursũ: et nõ impedit statĩ descẽdet. et hoc naturaliter. qz forma terre est causa istius mot⁹. ¶ Et nota q forma terre nõ est grauitas. sed vocat terrestritas ad quã sequit grauitas Similiter si ponat terra in loco suo naturaliter quiescit et hoc naturaliter: et ideo naturaliter est principiũ quietis. et forma est causa quietis.

¶ Et nota q duplex est moueri. scz per se / et per accidẽs. ¶ Moueri p se est mouere a pncipio intrinseco. Mouere p accidẽs est moueri ab extrinseco vel ad motũ alterius. vt qñ hõ mouet p se mouet a pncipio intrinseco. videlicet ab aĩa. et aĩa mouet p accidens: qz p motũ totius corporis. Naz primo mouet corpus: et ex ɔñte aĩa mouet p motũ corporis sicut nauta pmo mouet nauẽ. et ex ɔñte mouet nauta p motũ nauis. Similiter caput hoĩs mouetur p accidens. quia mouetur per motum totius corporis.

¶ Motus dicitur duobus modis. scz subitus / et successiuus. Motus subitus est talis qui causatur sine aliqua resistentia reali: vt inductio luminis. Nam corpus luminosum inducens lumen in aliquod mediũ: qd non habet resistentiam realem: subito inducit illud lumẽ. et talis non dicitur motus proprie dictus: sed mutatio quedã. ¶ Motus successiuus est talis qui causatur ex certa proportione potentie ad suam resistentiam realem et talis vocatur motus proprie dictus. Unde non est motus proprie dictus nisi ibi sit successio. et non potest esse successio nisi sit partialis acquisitio. et non potest esse partialis acquisitio: nisi sit acquisitio partis post partẽ. et nõ potest acquisitio partis post partem: nisi sit ibi resistentia. ergo patet q non potest esse motus sine resistentia. ¶ Motus philosopho sic diffinitur. Est actus entis in potentia secundum quod est in potentia. ¶ Motus a cõmentatore sic diffinitur. Est acquisitio partis post partem illius termini ad quẽ tendit res mota. Prima diffinitio est formalis. Secunda materialis. Per istas diffinitiones patet. q oportet q sit partialis acquisitio: et successio partis ad partem in motu proprie dicto. ¶ Et nota q duo sunt termini in motu scilicet terminus a quo. et terminus ad quem. Terminus a quo est ille terminus in quo incipit motus et deperditur ad motũ. Terminus ad quẽ est ille terminus ad quem tendit res mota per motum. Medium est illud totum qd est inter terminum a quo et terminũ ad quẽ. Unde si quis iret a cantibrigia vsqz londonias: tunc est cantibrigia a quo: et londonias ad quem.

¶ Et notandum est. q decem sunt predicamenta. s. Substantia / qualitas / quantitas / vbi / relatio / actio / passio / quando habitus. et positio. Et in quatuor istorum inuenitur motus scilicet substantia / qualitate / quantitate. et vbi. ¶ In predicamento substantie inueniuntur due species motus opposite. scilicet generatio et corruptio. Generatio est mutatio de nõ esse ad esse. Corruptio est mutatio de esse ad non esse. vnde generatio et corruptio non sunt mot⁹ proprie dicti: quia non sunt successiue.

¶ Motus enim proprie dictus dicitur tripliciter: scz naturalis / [illegible] / et violentus. ¶ Motus naturalis est talis qui causat a pncipio

intrinseco materia rei inclinãte. vt terra naturalit mouet descendẽdo. ¶ Motus re
flexus est talis q causat ab aliquo pncipio intrinseco materia rei inclinãte: vt radi
us solis. ¶ Mot⁹ violent⁹ est talis q causat ab aliquo pncipio extrinseco matia rei
nõ inclinãte. vt si qs pellat siue pĩciat sursũ lapidẽ: tũc ille lapis mouet violent.
¶ Ad hoc q i pdicamẽto sit mot⁹ ppe dict⁹ reqrit q subiectũ recipiens formã q
acquirit p motũ sit ens i actu de se. Et ppositũ ex materia z forma: sed nichil est sub
iectũ imediate recipiẽs formã substãtialẽ q acquirit p motũ gñatõis. nisi mate
ria a se est nõ ens i actu: nec cõponit ex matia z forma. sz est solũ in potẽtia. g gña
tio z corruptio nõ sũt mot⁹ ppe dicti. qr añ aduentũ illi⁹ forme inducẽde subiectũ
est solũ ens i potẽtia. Gñatio ẽ duplex. s. simplex/ z sm qd. Gñatio simplex ẽ gña
tio subẽ. Gñatio sz qd est gñatio accidẽtiũ. z sic de colore. Corruptio ẽ duplex sim
plex/ sz qd. Corruptio siplex ẽ corruptio subẽ. Corruptio sz qd ẽ corruptio acciñ.

¶ In predicamento qualitatis reperitur motus p
prie dict⁹ q dr alteratio. Unde alteratio est trãsmutatio de vna qualitate ad aliã
eodẽ subiecto manẽte a pncipio vsq ad finẽ cuius sũt talia. Nigrefactio/ albifa
ctio/ calefactio. z hmõi. In alteratione vera est successio: qr in alteratione vera est
resistentia que causatur ex vera qualitate contraria qualitati inducende.

¶ In pdicamento quantitatis. sunt due species mo
tus ppie dicti. scz augmẽtatio: z diminutio. Augmentatio est mot⁹ siue muta
tio de minori qtitate ad maiorẽ. Diminutio est mutatio de maiori quãtitate ad
minorem. Et ad veram augmentationẽ tria requirunt. Primũ est q subiectũ re
cipiens illam augmentationem manebit idẽ a pncipio vsq ad finẽ augmentatio
nis. Scdm est q quelibet pars augmentabilis aucti sit aucta. Tertiũ est. q illa
augmentatio fiat p aliqd corporeũ de nouo adueniẽs. z ecõtra dicẽdũ est de di
minutiõe. ideo nullũ augmentat ppie nisi res aiata: ideo si res inaiata augmẽ
tat. hoc est impropie scz qñ rare fiunt vel condensant. Rarefactio est partiũ int
se remotio sine aliqua noui corporis acquisitione. Nam rarũ est illud cuius par
tes remote iacent. vt ponit philosophus capitulo de quantitate. ¶ Condensatio
est partium inter se constrictio vel compressio sine aliqua noui corporis deperdi
tione. Nam densum est illud cuius partes propinque iacent.

¶ Quantitas dicitur dupliciter. scz cõtinua z discre
ta. Quãtitas cõtinua est cui⁹ ptes copulant ad aliquẽ terminũ cõem: z tales sunt
quinq: vt ponit̃ ca. de qtitate. scz linea/ superficies/ corpus/ loc⁹ z tẽpus. ¶ Linea
est res longa sine latitudine z pfunditate: cuius extrema sunt duo pũcta. ¶ Su
perficies est longitudo z latitudo sine pfunditate: cuius extrema sunt due linee.
¶ Corpus est quod dã longũ latũ z profundũ cui⁹ extrema sunt due superficies.
z ideo de numero istorũ corpus dr perfectissimũ. qr nõ deficit sibi aliqua dimensio.
¶ Et nota q sunt tres dimensiones. scz longitudo/ latitudo z pfunditas. ¶ Cor
pus dr dupliciter. scz corpus de gñe substãtie/ z corpus de gñe qtitatis. Corpus
de gñe substãtie est substãtia de se nõ longa/ lata/ nec pfunda. Corpus de gene
re qtitatis est longitudo latitudo/ z pfunditas. cuius partes copulant ad super
ficiem. ¶ Locus est vltima superficies corporis continentis locatũ z est immobi
lis. ¶ Tempus est mensura motus secundũ prius z posterius. ¶ Quantitas di
screta est talis cuius partes copulantur ad nullum terminum communem. z ta
les sunt due. numerus: z oratio. ¶ Numerus est quantitas discreta resultans ex
collectiõe vnitatum adinuicem.

¶ Numerus dicitur dupliciter. scz numerus nume
rans/ numerus numeratus/ z numerus a quo numeramus. ¶ Numerus nume
rans est talis numerus/ homo/ animal/ deus. ¶ Numerus numerat⁹ est talis vt
res numerate/ vt duo homines/ tres lapides. ¶ Et numerus a quo numeremus
est talis/ vt duo/ tres/ quatuor. Unde numerus est quãtitas discreta resultãs ex
collectiõe vnitatum adinuicem.

¶ Oratio est mensura intrinseca vocis, plate. tem/pus/motus/ et hmōi dr̃ res successiue. Uñ quedā est res successiua/ et quedā res permanēs. ¶ Res pmanens est cui⁹ oēs partes manēt simul in actu cū suo toto vt hōs/domus/ et hmōi. ¶ Res successiua est talis cuius non oēs partes manent simul in actu cū suo toto Nā existente pria hora diei est dies: et tūc hora scda nō est Esse talium successiuorum est simul cū eorū actu fieri. Unde bene sequit̃. dies est in fieri: ergo dies est. Et esse permanentiū presupponit fieri in eisdem: vt pri⁹ est domus in fieri ꝙ in facto esse. quia non sequitur, domus est in fieri. ergo domus est sed potius sequitur oppositum.

¶ Nota ꝙ oratio dicitur tripliciter. In voce/ in mēte/ et in scripto. Oratio in scripto est substantia. Oratio in voce est quantitas. Oratio in mente est qualitas ¶ Nota ꝙ punctus est quoddā indiuisibile in linea ad quem copulantur siue partes siue determinantur partes linee. Pūcta extrinseca in linea sunt primus punctus et vltimus. Puncta intrinseca sunt omnia pūcta inter primum et vltimum. Et sic de instanti respectu temporis.

¶ Nota ꝙ non sūt plura pūcta in linea centipedali ꝙ in linea bipedali/ neq3 pauciora. Ideo tot sūt pūcta in linea minori quot sūt in linea maiori. qr in quacūq3 linea sunt infinita puncta/ et nullū infinitū est aliquo īfinito maius neq3 min⁹/ neq3 alia infinita sunt aliis finitis plura neq3 pauciora.

¶ In predicamento vbi reperit̃ motus, pprie dict⁹ qui dicit̃ loci mutatio: vel motus localis: qđ idē est. Mot⁹ localis est mutatio de vno loco in aliū: eodē subiecto manente a pncipio vsq3 ad finem: et iste mot⁹ solū conuenit corporibus. vt prz p autorē. vi. pncipiorū. capl'o de actiōe. vbi dicit. Solum corpus mouetur per se: eo ꝙ de loco ad locum transit.

¶ Corpus dicitur dupliciter. scz corpus simplex/ et corpus mixtū siue cōpositū. ¶ Corpus simplex est tale qđ nō cōponit̃ ex contrarijs elemētis: vt aqua vel aliqđ aliud elementū. ¶ Elementū est illud qđ cōponit̃ ex materia prima et forma elementari. ¶ Materia prima est maxime simplex q̄ nō cōponit̃ ex materia priori. Unde materia est illa q̄ est prima in via cōpositionis. i. gnātiōis/ et vltima in via resolutiōis. i. corruptiōis. Et materia prima est indifferens ad oēs formas suscipiēdas vel sibi īponēdas: et nullā certā formā sibi determinat. Corpus mixtū est illud corpus qđ cōponit̃ ex cōtrarijs elemētis distinctis in specie et corpus illud vocat̃ elementatū/ vt lapides/ aīalia/ et hmōi.

¶ Corpus mixtum dicitur duobus modis Perfectū scz et imꝑfectū. Corpus ꝑfectū dr̃ illud qđ cōponit̃ ex quattuor elemētis in specie Corpus ꝑfectū est illud qđ cōponit̃ ex trib⁹ vel duob⁹ elemētis. ¶ Adhuc corp⁹ mixtū dr̃ dupliciter. aīatū scz et inaīatū. Corpus aīatū est illud cuius forma p quā vltimate actuat̃ est aīa. Et hoc pōt esse tripliciter. Uel cui⁹ forma vltimata est aīa vegetatiua: vt arbor: planta/ et hmōi. Uel cuius forma vltimata est aīa vegetatiua et sensitiua. vt brutum asinus. et c̄. Uel cuius forma vltimata est aīa vegetatiua sensitiua et intellectiua: vt hō. ¶ Corp⁹ inaīatū est illud qđ non actuat̃ p aīam vt aurum/ et hmōi vel argentum/ cuprum. et c̄.

¶ Differentie positionum sunt sex. scilicet sursum/ deorsum/ dextrorsum/ sinistrorsum/ antrorsū: et retrorsum. Unde omne quod mouetur motu proprio: mouetur versus vnam differentiā positionis: et hoc loquendo de natura elemētari. et hoc est verū tā de simplici corpore/ ꝙ de corpore mixto siue cōposito. et tā de corpore aīato ꝙ de corpore inaīato Nā ignis qđ est corpus simplex mouet̃ naturalr̄ versus vnā differentiā positiōis. Uñ illud est mixtū qđ mouetur ad motum elementi dn̄antis in eo, nā illud mixtū in quo dn̄atur ignis

mouetur ascendendo: ⁊ hoc naturaliter: ⁊ sic est de mixto animato: quia anima secundum quod est graue mouetur deorsum (loquendo de natura elementari) sed loquendo de natura sensibili. i. de natura animalis anima mouetur ad omnes differentias positionis. Unde omne corpus quod mouetur: mouetur ex certa proportione potentie ad suam resistentiam.

Duplex est resistentia. scz extrinseca et intrinseca.

Resistentia intrinseca est illa que est in re mota. ⁊ causatur ex compositione et proportione contrariorum elementorum. Et ista reperitur in corporibus mixtis solum. ⁊ non in corporibus simplicibus. Unde si sit aliquod mixtum ex igne ⁊ terra: in quo dominatur terra tunc illud mixtum mouetur versus deorsum: quia omne mixtum mouetur ad motum elementi dominantis in eo: non tamen ita velociter mouetur illud mixtum sicut terra pura per se: quia ille ignis qui est in mixto contrariatur illi terre. ⁊ nititur moueri motu contrario illius mixti resistendo/ inquantum potest: ⁊ illa est resistentia intrinseca.

Resistentia extrinseca est illa que est extra rem motam

⁊ causatur ex densitate medii: vt aeris vel aque ⁊ huiusmodi. Ut si mixtum ponatur sursum in aere: cuius grauitas est maior quam densitas aeris mouetur descendendo. ⁊ tunc densitas aeris resistit sibi intrinsece ⁊ elementum subdominans resistit sibi intrinsece. Unde si corpus mixtum mouetur in medio vel in plano/ quod idem est. tunc mouetur ex proportione potentie ad resistentiam intrinsecam ⁊ extrinsecam. sed corpus simplex mouetur ex certa proportione potentie sine ad resistentiam extrinsecam solum: quia corpus simplex non habet aliquam resistentiam intrinsecam. Unde si imaginaretur vacuum ⁊ corpus mixtum poneretur in eo tunc illud mixtum mouetur ad illo vacuo ex proportione potentie ad resistentiam intrinsecam solum. Sed si corpus simplex exponeretur in illo vacuo. tunc illud corpus moueri non potest successiue. quia non haberet aliquam resistentiam.

Motus localis est duplex. naturalis et violentus.

Motus naturalis est ille qui procedit a principio intrinseco. natura rei inclinante: vt descensus est motus naturalis terre: ⁊ ascensus est motus naturalis ignis. Motus violentus est ille qui procedit ex principio extrinseco/ natura rei non inclinante: vt si terram compellaretur versus sursum tunc motus ille ascensus est motus violentus/ ⁊ motus descensus est motus naturalis eius. Motus naturalis semper intenditur versus finem. ⁊ hoc velocius: ita quod in quolibet instanti posteriori erit motus velocior quam in aliquo instanti priori. Motus violentus remittitur versus finem: ita quod in quolibet instanti posterior sit motus tardior quam in aliquo instanti priori.

Motus rectus est ille mediante quo describitur

recta linea. ⁊ sic est motus elementorum existentium extra loca sua naturalia. Motus circularis est ille mediante quo describitur linea circularis motus celi. Et nota quod nullus motus potest esse perpetuus neque continuus nisi motus circularis.

Tria requiruntur ad vnitatem motus: scz vnitas

motoris/ vnitas rei mobilis. ⁊ vnitas temporis. Unitas motoris est quando idem motor manet a principio vsque ad finem. Unitas rei mobilis est vnum mobile quod manet a principio vsque ad finem. Sed vnitas temporis est quod maneat idem tempus a principio vsque ad finem.

Motus reflexus est talis quando aliquod obiicitur contra

aliquod obstaculum ⁊ statim reflectitur vel reuertitur in contrarium. Unde motus reflexus non potest esse motus perpetuus nec motus continuus: quia inter quoscunque duos contrarios cadit quies media. vnde omne quod mouetur: successiue mouetur: mouebatur/ mouebitur: ita quod non est primum instans motus successiui nec vltimum.

Ideo generaliter quicquid incipit moueri successi

ue incipit moueri per remotionem de presenti ⁊ positionem de futuro. Et si ipsum desinit moueri: desinit moueri per remotionem de presenti/ ⁊ positionem de preterito. hoc intelligimus de omni motu successiuo. Unde omnis motus successiuus est temporalis: ⁊ mensura per tempus. Sed subitus est instantaneus: quia tantum mensuratur per instans. Ergo talium motuum est dare primum instans ⁊ vltimum satis bene.

¶ Omnis latitudo alicuius rei est tota distantia inter non gradum et gradum summum. continens in se omnes gradus illius latitudinis uniformiter difformis dispersionis.

¶ Gradus summus est ille qui non est admixtus cū suo cōtrario. et est ita intensus in natura q̄ nullus gradus illi⁹ nature est eo intensior. continens in se virtualiter omnez gradū potentialē illi⁹ nature. Ut gradus sūm⁹ albedinis est ille q̄ nō est admixt⁹ cū suo cōtrario. scilicet nigredine. Unde summus gradus albedinis est prima priuatio nigredinis.

¶ Locus figure gradum.

¶ Etiam non gradus albedinis est pura priuatio albedinis: sicut nigredo summa que nichil habet albedinis. ¶ Latitudo est distantia graduū per quā unus gradus distat ab alio. Latitudo albedinis est tota natura albedinis continens in se omnem gradum albedinis uniformiter difformiter dispositum secundum intensius et remissius a non gradu albedinis exclusiue usq̄ ad summum gradum inclusiue. Et eodem modo est de latitudine aliarum qualitatum.

¶ Unde in omni latitudine sunt infiniti gradus sicut in omni tēpore sunt infinita instantia. et inter quoscūq̄ duos gradus cadit latitudo media, sicut inter quecūq̄ duo instātia cadit tēpus mediū. Unī grad⁹ dr̄ intensi vel remissi penes participationez cū suis cōtrarijs secundum magis et minus. Et ideo albedo dr̄ intensa eo q̄ modicū habet de suo cōtrario secū admixto Et dr̄ remissa q2 multū habet de suo cōtrario. ¶ Unde si sint duo gradus albedinis in quanto unus illorū minus habuerit de suo contrario secum admixto q̄ alter illorum in tanto dicitur intensior illo. Et in quanto magis habuerit de suo cōtrario secū admixto in tanto remissiorem. Et si nichil habuerit de suo cōtrario secū admixto dicitur intensissimus vel summus (qd idem est.)

¶ Alio modo dicuntur gradus intensi vel remissi, penes ꝓpinquitatem vel distantiā a suo nō gradu. Unī gradus dr̄ intensus: q2 ꝑ magnā latitudinem distat a non gradu. Et dicit̄ remissus eo q̄ ꝑ modicā latitudinem distat a non gradu. ideo si sint duo gradus intensi ille gradus q̄ per maiorem latitudinem distat a non gradu dicitur intensior, et alius dr̄ remissior. Ideo in qualibet latitudine aliquis gradus est intensior, et aliquis remissior: q2 nullus est gradus inter non gradum et gradū summum: quin ille est intensus vel remissus. Summus gradus est intensus et non remissus.

¶ Intendere est per aliquam latitudinem mediam gradum perfectiorem acquirere. ¶ Remittere est per aliquam latitudinem mediam gradum perfectiorem deperdere.

¶ Intendere ad aliquam graduz est duplex. Inclu
sive scz et exclusive. ¶ Intēdere ad aliquē gradū inclusive est ad aliquē latitudinez
mediā. gradū aliq̄ acquirere: et in illo gradu in fine intentionis existere. ¶ Intē
dere ad aliquē gradū exclusive est aliquā latitudinē mediā terminatā ad aliquē
gradum acquirere non acquirendo illū gradū. ¶ A non gradu itendere est a nō
gradu: gradum perfectiorem acquirere.

¶ Remittere ad aliquem gradum est dupliciter. In
clusive scz et exclusive. ¶ Remittere inclusive est totā latitudinē citra aliquē gra
dū habitū deperdere. et sub illo gradu in fine remissionis non existere. ¶ Remit=
tere exclusive est totam latitudinem citra aliquē gradū deperdere: et non deper
dendo illum gradum/sed sub illo gradu in fine remissionis existere.

¶ Ad non gradum remittere est totam latitudinem
usq̄ ad purā privationē illius qualitatis depdere. ¶ A nō gradu remittere est a
pura privatione illius qualitatis aliquez gradū deperdere. ¶ A non gradu intē
dere est a pura privatione illius qualitatis aliquē gradū acq̄rere. ¶ Adhuc intē
dere ad aliquē gradū sive exclusive sive inclusive est dupliciter: uniformit et dif=
formiter. ¶ Intendere uniformiter est totā latitudinē acquirere in una parte tē
poris sicut in alia sibi equali. ¶ Intendere difformiter est latitudinem maiorem
acquirere in una parte temporis q̄ in aliqua sibi equali.

¶ Remittere etiam dupliciter dicitur uniformiter et
difformiter. Remittere uniformiter est tātā latitudinē deperdere in una parte tē
poris sicut in alia sibi equali. ¶ Remittere difformiter est maiorē latitudinē dep
dere in una parte tēporis q̄ in alia sibi equali. Unde si q̄s intendat motū suū sive
uniformiter sive difformiter semp difformiter movet̄ et non uniformiter. nā qui
uniformiter movet̄ cōtinue sub eodē gradu movet̄ nec acquirendo nec depden
do latitudinem. Nā uniformiter moveri est tantū spaciū ptransire una parte tē
poris sicut in alia sibi equali. Sed quicunq̄ intendit motū suū difformiter sive re=
mittit ille acquirit vel deperdit latitudinē mot᷒: et ac movet̄ alio gradu intentio=
ri vel alio gradu remissiori: ergo quicunq̄ intendit motū suū sive remittit sive nō
semper difformiter movetur et non uniformiter.

¶ Notandū est q̄ ad hoc q̄ aliqua sint activa et pas
siva adinvicem duo requirunt̄. Primū est q̄ illa sint similia quo ad materiam, et
quo ad cōcomitantiā. Secūm est q̄ sint dissimilia contraria quo ad formaz ita q̄
forme earum sint cōtrarie. unde ad actionē requirit̄ similitudo materialis et simili
tudo materiarū. ad passionē requirit̄ dissimilitudo formarū. ¶ Ad hoc q̄ sit actio
oportet q̄ sit predominatio agentis supra passum: ita q̄ passum patiatur ab illo
agente et q̄ debita sit approximatio inter agentem et passum. Unde omne agens
habet se ad suū passum in proportiōe maioris inequalitatis. q: sic potentia illi᷒
agentis excedit potentiam illius patientis.

PRoportio dicitur tripliciter. proportio maio=
ris inequalitatis/proportio minoris inequa=
litatis et proportio equalitatis. ¶ Proportio maioris inequalitatis est habitudo
maioris quantitatis ad minorem quantitatem ut sex ad quattuor. ¶ Proportio
minoris inequalitatis est habitudo minoris quantitatis ad maiorem ut duo ad
quattuor. ¶ Proportio equalitatis est habitudo equaliuz adinvicem compara
tarū: ut quattuor ad quattuor.

¶ Pro quo notandum est. q̄ solum ex proportione

maioris inequalitatis prouenit motus. et ille potest agere in aliud dupliciter. sc3 ex proportione totius ad totum: vel ex proportione totius ad partē. Agens agit in passum ex proportione totius in totum. hoc est quando totum agens dominatur super totū passum. ⁊ huiusmodi actio est actio propria que accidit inter maius et minus. Agens agit in passum ex proportione totius ad partem. quādo totum agens dominatur supra partem passi. et nō supra totum passum. huiusmodi est actio ex proportiōe totius agentis ad illam partem. et hoc vocatur agere et talis reactio est inter maius et minus et equalia.

¶ Similiter aliquid potest pati dupliciter. scilicet Secundum totum et secundum partem. et passum proprie dicitur repati. ⁊ non pati. Ideo omne communicans in materiam cum suo passo repatitur in agendo. Unde partes elementorū sunt maxime actiue et passiue. sed omnia elementa suis spheris sunt equalis virtutis. Similiter inter elementa in suis spheris est actio et repassio. quia elemēta agunt ad inuicem. et patiuntur secundum partes mediatas.

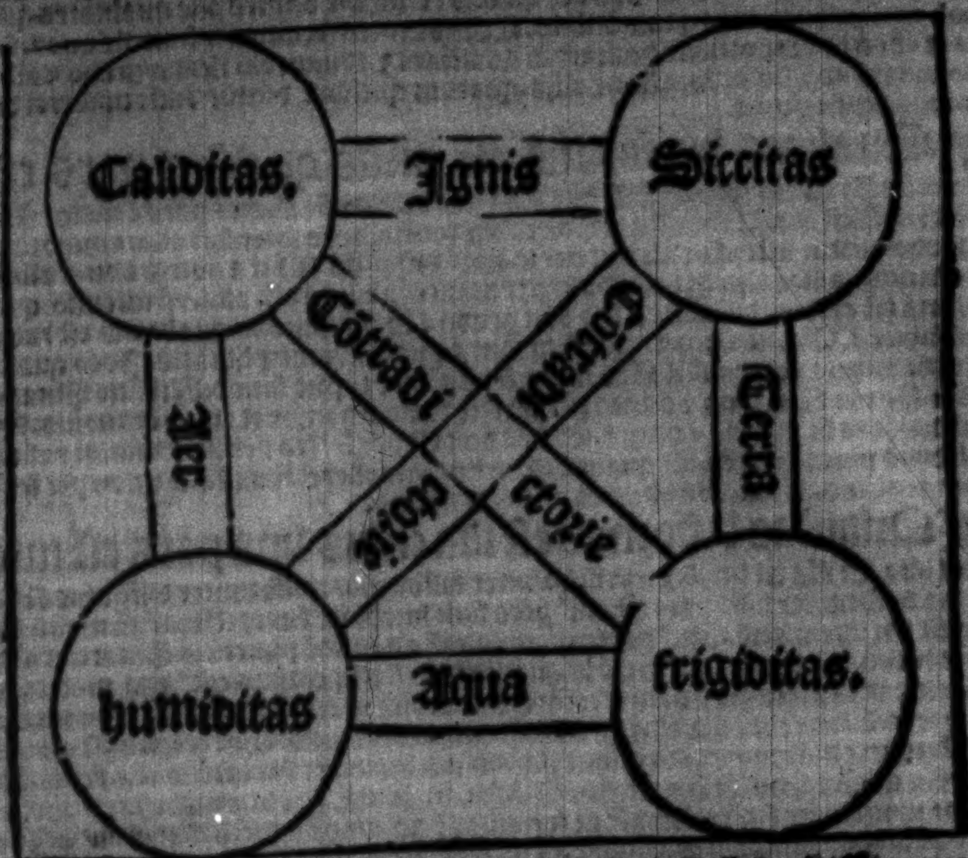
Nota ꝙ quattuor sunt elemēta. scilicet ignis aer/aqua/et terra.

Et quattuor sunt qualitates prime. scilicet caliditas/frigiditas/humiditas: ⁊ siccitas. secundum quarum cōbinationes resultat numerus elementorum. ¶ Nota ꝙ sex sūt cōbinationes primarum qualitatum. quarum due sunt impossibiles et quattuor possibiles. Et tot sunt cōbinationes primarū qualitatum possibiles quot sunt elementa. et sic inuestigatur a philosopho libro de generatione. ⁊ tantum quattuor sunt elementa in specie. Qualitates prime sunt ille ex quibus resultant omnes alie. et ille non resultant ex aliquibus.

¶ Prima cōbinatio est caliditas et siccitas / cui correspondet ignis. nam ignis est calidus ⁊ siccus. in quo caliditas habet predominium: quia in omni elemento sunt due qualitates. quarum vnum se habet in predominio. ¶ Secunda cōbinatio est caliditas ⁊ humiditas: cui correspondet aer. Nam aer est calidus ⁊ humidus in quo dominatur humiditas. ¶ Tertia combinatio est frigiditas ⁊ humiditas: cui correspondet aqua. Nam aqua est frigida ⁊ humida in qua dominatur frigiditas. ¶ Quarta combinatio est frigiditas et siccitas. cui correspondet terra. Nam terra est frigida ⁊ sicca in qua dominatur siccitas. ¶ Quinta combinatio est caliditas ⁊ frigiditas. ⁊ huic non correspondet aliquod elementū. quia est impossibilis quia frigiditas ⁊ caliditas sūt qualitates contrarie. ⁊ non possunt simul inesse vni corpori. ⁊ hoc denolatur. ¶ Sexta combinatio est humiditas ⁊ siccitas: cui non correspondet aliquod elementū propter causam predictam.

¶ Hec melius discerni possunt in figura sequenti.

ℂ Figura quattuor elemẽtorũ: ⁊ qualitatũ primarũ.

ℂ Ignis est elementum nobilissimũ: subtilissimum
⁊ rarissimũ. ⁊ ideo collocat̃ in supremo loco regionis elementaris: ⁊ sub cõcauo
orbis lune. Et sub igne immediate est aer. ⁊ sub aere est aqua. ⁊ sub aqua est ter-
ra: q̃ est elementũ grauissimũ / densissimũ / ⁊ vilissimũ. ⁊ ideo collocat̃ in infimo lo
co. ℂ Sicut ignis est in decuplo maioris q̃titatis q̃ aer: ⁊ i decuplo maior magis
est aer q̃ aqua. ⁊ sic de aliis. Unũ elementũ in quanto maioris q̃titatis est in tãto
rarius est. ⁊ in q̃to maioris quantitatis est in tanto densius est.

ℂ Quedã sunt elemẽta simbola / et quedam dissim-
bola. ℂ Elementa simbola sunt illa q̃ conueniunt in aliqua qualitate prima. vt
ignis ⁊ aer / aer ⁊ aqua / aqua ⁊ terra. ℂ Elementa dissimbola sunt illa q̃ in nulla
qualitate conueniunt: vt ignis ⁊ aqua / aer ⁊ terra. Inter elementa simbola faci-
lior est actio ⁊ inter elemẽta dissimbola. vt patet in ii. de gñat.

ℂ Quedã sunt corpora homogenea / ⁊ quedã ethe-
rogenea. ℂ Corpa homogenea sũt illa quorũ oẽs partes sunt eiusdẽ nature: ⁊ eius-
dẽ denominationis cũ suo toto, nã q̃libet ps aq̃ est aq̃. ⁊ quelibet pars aeris est aer.
ℂ Corpa etherogenea sunt illa quorũ nõ oẽs partes sunt eiusdẽ nature nec eiusdẽ
denominationis cũ suo toto. vt hõ: ⁊ huiõi, nã quelibet pars hois nõ est homo.

ℂ De numero qualitatũ primarũ. quedam dicũtur
actiue / quedã passiue. Actiue sunt caliditas / ⁊ frigiditas. Passiue sunt hũiditas
⁊ siccitas. ⁊ sic est in elementis in quibus denominantur. nõ tñ dicunt̃ actiue q̃ nõ
patiuntur. sed quia principaliter agunt: ⁊ ex ɔ̃tra dicuntur passiua.

ℂ Quattuor sunt qualitates prime. Caliditas. Fri-

giditas. Siccitas. & humiditas: ex quibus resultant omnes alie qualitates que non causantur ex aliis qualitatibus. ¶ Qualitates secundarie sunt ille que resultant ex certa proportione primarum qualitatu͡z adinuicem sicut nigredo & albedo. amaritudo/dulcedo/ & sic de aliis. quarum quelibet dicitur vniformis: vel difformis sicut & prime.

¶ **Qualitas vniformis est cuius quelibet pars est**
eque intẽsa cũ suo toto. vt si sit qualitas vniformis: tũc aliqua pars ẽ maior alia nõ tñ intẽsior illa. Unde nõ eadẽ de causa dicit̃ albedo intensior alia: & maior: nã albedo dicitur intensior alia. q2 per maiorẽ distantiã distat a non gradu. & albedo dicitur maior alia: q2 extenditur per maius subiectu͡z q̃ alia. vñ intensio qualitatis est ratione distantie a suo non gradu. sed magnitudo qualitatis est ratione subiecti. Uñ intensum & remissum sunt ꝓprie differentie q̃litatis. Ideo qualitas dr̃ intensa vel remissa. Sed magnũ & paruũ ꝓprie sunt differentie q̃titatis ideo q̃titas dr̃ magna & parua per serõne diminutionis vel augmẽtationis. S͡z sm̃ qualitas dr̃ magna & parua. sed hoc non est per se: sed per accidens. q2 ratiõe alterius putat subiecti. Et quantitas dicitur intensa vel remissa. sed non per se: s͡z per accidens. q2 ratione alterius puta qualitatis.

¶ **Qualitas difformis est illa cuius vna pars est intẽ**
sior alia. Et illa est duplex sc͡z vniformiter difformis/ & difformiter difformis. Qualitas difformiter difformis est. cui⁹ ꝑtes sunt imediate sm̃ extẽsionẽ: tñ multũ differũt sm̃ intentionẽ. i. cui⁹ partes terminant̃ ad eundẽ punctũ in q̃titate: et non determinatũ ad eundẽ punctũ in qualitate. vt si a sit corpus cui⁹ vna medietas sit alba in summo gradu sm̃ se totũ: & alia medietas eiusdẽ sit alba gradu medio sm̃ se totũ. tunc tota illa albedo est difformiter difformis: & hoc corpus est album difformiter difforme: cuius alique partes sunt imediate sm̃ extẽsionẽ. i. sm̃ quãtitatẽ. & tñ multũ distãt sm̃ intentionẽ. i. sm̃ qualitatẽ. Nã dite medietates isti⁹ a/ sunt immediate sm̃ extẽsionẽ: q2 terminant̃ ad eundẽ punctũ mediũ illi⁹ a. Iste tñ medietas distãt sm̃ intensionẽ. q2 nõ terminant̃ ad eundẽ gradũ in qualitate sed distãt a qualitate ꝑ intensiuã qualitatẽ totius latitudinis albedinis. Aliqua duo esse imediata est dupliciter. sc͡z sm̃ intensionẽ: & sm̃ extensionẽ. Sunt illa q̃ terminantur ad eundẽ punctũ in quãtitate: sed illa sunt immediata secundum intẽsionem que terminantur ad eundem gradum in qualitate.

¶ **Qualitas vniformiter difformis est illa cuius om**
nes partes que sunt immediate sm̃ extensionẽ. sunt immediate sm̃ intensionẽ. et terminant̃ ad eundẽ gradũ. nã ille gradus ad quẽ terminantur ille partes. est intensissimus: q2 non est partem intensiori. & ille grad⁹ ad quem sic terminantur est intensissim⁹ coꝛ. q2 nõ est in parte intẽsiori. Et dr̃ remississim⁹ q̃ nõ est i ꝑte remissiori. sed quelibet grad⁹ intensior illo est in parte intensiori citra certum gradum in gradũ summũ. Ideo dr̃ intensissim⁹: qui non est in parte intensiori. Et etiam ille gradus est remississimus: q̃ non est in parte remissiori. q2 ille non est in parte remissa. sed quilibet illo remissior est in parte remissiori.

¶ **Omnis qualitas vniformiter difformis termina**
tur ad duos gradus. v͡z ad non gradũ & ad gradũ summũ. Uñ q̃libet latitudo terminata ad duos grad⁹: quoꝝ neut̃ est summ⁹ ordinat̃ ad vnũ sm̃ extremũ sui intensius. & ad aliũ gradũ sm̃ extremũ sui remissius. & ille grad⁹ ad que͡z terminat̃ sm̃ extremũ sui intensius. dr̃ remississim⁹: q2 nõ est in ista latitudine. nã ille grad⁹ non est in illa latitudine: sed q̃libet illo remissior citra certũ gradũ est in ista latitudine: ergo. &c. Et ille grad⁹ ad quẽ terminat̃ sm̃ extremũ sui remissius dr̃ intẽsissimus. qui non est in ista latitudine. ¶ q2 sit sic arguit̃. iste non est in ista latitudine. sed quilibet illo intensior citra certũ gradũ est in illa latitudine. g̃. &c.

¶ **Quelibet qualitas vniformiter difformis termi**

natur ad duos gradus ad quos terminat extensiue. sed qualitas difformiter dif formis aliqñ terminat ad duos gradus extensiue et aliqñ intensiue. Qualitas vero vniformis non terminat: sed potius terminat: qz qualitas vniformis se habet per modũ termini. Quelibet qualitas vniformiter difformis seu latitudo q̄ gradez est corrñdet gradui suo medio etiã est eq̄lis intensiõis cũ gradu suo medio: et minus intensa q̄ꝫ suo medietas intensior: et magis itensa q̄ꝫ sua medietas remissior. Unde latitudo a non gradu ad gradum medium. vt octo est equalis intensionis cum qualitate vniformi. vt quattuor. et sic de alijs.

¶ Motus dicitur quadruppliciter. Motus vniformis motus difformis/motus vniformiter difformis/et motus difformiter difformis. ¶ Motus vniformis est ille motus p̄ quẽ in tp̄e equali spaciũ pertransit equale. Unde mouere vniformiter est tm̄ spaciũ pertransire in vna parte temporis sicut in alia sibi equali. ¶ Motus difformis est talis p̄ quẽ in tp̄e equali spaciũ ptransitur inequale. Unde mouere difformiter est plus de spacio pertransire de tp̄e q̄ꝫ in alio sibi equali. ¶ Motus vniformiter difformis est qñ vniformiter acquiritur latitudo motus. vel vniformiter deperdit latitudo motus. Uñ mouere vniformiter difformit est vniformiter acq̄rere latitudinẽ mot᷒. vel vniformit depdere latitudinẽ motus. ¶ Motus difformit difformis est qñ difformiter acquiritur latitudo motus. vel difformiter deperditur latitudo motus. Uñ mouere difformit difforme est difformiter acquirere latitudinẽ motus. vel difformiter perdere latitudinem motus. Et quot modis dr̄ motus tot modis dr̄ intensio motus: et remissio motus. qz sicut motus se habet ad spaciũ ad extra: sic se habet intensio motus ad latitudinẽ ad infra. et sicut p̄ motũ acquirit spaciũ ad extra. sic per intensionẽ motus acquirit latitudo ad infra. Ideo intensio est acq̄sitio latitudinis mot᷒. Et intendere motũ est acq̄rere latitudinẽ mot᷒. Remissio motus est deperditio latitudinis motus. et remittere motum est deperdere latitudinem motus.

¶ Unde intentio motus dicitur quadruppliciter. scz vniformis/difformis/vniformiter difformis/difformit difformis. ¶ Intẽsio motus vniformis est qñ in tp̄e equali latitudo motus acq̄ritur equalis. ¶ Intensio motus vniformiter. est tm̄ de latitudine mot᷒ acq̄rere in vna p̄te tp̄s sicut in alia sibi equali. Remissio motus vniformis est qñ in tp̄e aliquali latitudo motus deꝑdit eq̄lis. io remittere motũ vniformit est tm̄ de latitudine mot᷒ depdere in vno tp̄e sicut in alio sibi equali. ¶ Intensio motus difformis est qñ in tp̄e equali latitudo mot᷒ acq̄rit inequalis. Uñ intẽdere mot᷒ difformit est plus de latitudine motus acq̄rere in vna p̄te tp̄is q̄ꝫ in alia sibi equali. Sed remissio mot᷒ difformis est qñ in tp̄e equali latitudo motus deperditur inequalis. Unde remittere q̄ꝫ in alio sibi equali. ¶ Intensio motus vniformiter difformis est illa motũ difformiter est plus de latitudine motus deperdere in vno tp̄e mediãte qua in ap̄e equali latitudo motus intensionis acq̄ritur equalis. Uñ vniformit difforme intẽdere est motũ tm̄ de latitudine intẽsionis mot᷒ acq̄rere in vno tp̄e sicut in alio sibi inequali. Sz remissio motus vniformit difformis est illa qua in tp̄e equali latitudo mot᷒ cõis deperdit equalis. Uñ remittere motũ vniformiter difforme est tm̄ de latitudine motus deperdere in vna parte tp̄is sicut in alia sibi equali. ¶ Intẽsio motus difformiter difformis est illa qua in tp̄e equali latitudo motus acq̄ritur inequalis. Unde intẽdere difformiter difforme est plus de latitudine motus acq̄rere i vna p̄te tp̄is q̄ꝫ in alia sibi equali. ¶ Aliquid moueri vniformiter d̄r duppliciter. s. Quo ad tp̄s/et quo ad subiectũ. Illud mouet vniformiter quo ad tp̄s cuius p̄lictus velocissimo motu mouet vniformiter. Illud mouetur vniformiter quo ad subiectũ cuius quelibet pars equaliter mouetur cũ suo toto. et sic est difformiter moueri. Solum motus successiuus est velox et tardus. sed motus subitus non.

Quattuor modis dicitur causa. scilicet materialis/formalis/efficiens et finalis.

¶ Materialis est illa ex qua cōponit̄ res p̄mo ꝛ manet in re. Uñ causa materialis ꝛ materia sūt idē. ¶ Formalis est illa p̄ quā res est talis qualis est qua posita ponit̄ ꝛ res qua ablata aufert̄ ꝛ res. ¶ Efficiens est illud agēs qđ cōponit illā rem vel efficit eandē. ¶ Finalis est illa ꝑpter quā res p̄mo fit ꝛ p̄ncipaliter (verbi gr̄a) vt ligna/lapides/ꝛ hmōi sūt cause materiales dom⁹ ꝛ talis forma resultās ex ꝯuētiōe partiū adinuicē est cā formalis dom⁹. Ille carpētari⁹ ē cā efficiēs domus. Sȝ cōseruatio corporis vt a frigore tēpestate est cā finalis domus ꝛ c̄.

¶ Due causarū istarū sunt intrinsece/ et due extrinsece. ¶ Intrinsece sūt materialis ꝛ formalis. ¶ Extrinsece sūt efficiēs et finalis. Uñ in p̄mo phisicoꝝ tradita sūt tria p̄ncipia rerū naturaliū intrinseca scȝ materia ꝛ forma ꝛ priuatio. sed due prime sunt per se/tertiū per accidens. ¶ Et sciendum est φ priuatio forme inducte est qñ homo facit cultellū. ꝛ non habet formā illi⁹ tunc idem est φ carentia forme inducte.

Modo restat dicere de figuris corporū ꝑpter predictas naturales diuersimode positas.

¶ Corpus colūnare est corpus longum figuratum ad modum colūne vt postis.
¶ Corpus piramidale quod est figuratum ad modum piri cuius extremū acutum vocatur conus/ꝛ extremum obtusum vocatur basis.
¶ Corpus circulare vel spericum est corpus rotūdum in cuius medio est vnus punctus a quo omnes linee recte ad circunferentiam extracte sunt equales. ꝛ ille punctus vocatur centrum sphere vel circuli.
¶ Circūferētia sphere vel circuli est extrema supficies illi⁹ extra q̄̄ nichil est illi⁹
¶ Dyametrum circuli est linea recta extensa ab vno puncto circūferentie ad punctum sibi oppositū: q̄ trāsiens p̄ centrū diuidit semicirculū in duos semicirculos.
¶ Semidyametrū est linea recta extensa a centro circuli ad circunferentiā eius.
¶ Semicirculus est medietas circuli.
¶ Corpus triangulū vel trigonū est corpus habens tres angulos.
¶ Corpus quadrangulū est corpus habēs quattuor latera ꝛ quattuor angulos ꝛ hoc dupl̄r. Uel hȝ q̄ttuor angulos rectos: ꝛ oīa latera eq̄lia. ꝛ sic est quadratū. Uel hȝ q̄ttuor angulos rectos ꝛ nō oīa latera equalia. ꝛ sic est quadrangulū.
¶ Corpus pentagonum est corpus habēs quinq̄ angulos ꝛ quinq̄ latera. et sic de singulis aliis.
¶ Angulus rectus est quādo vna linea recta perpendiculariter ducte cadit sup aliam rectam lineam.
¶ Angulus acutus est quilibet angulus minor recto.
¶ Angulus obtusus est quilibet angulus maior recto.
¶ Corpus planū est cuius superficies est plana ꝛ nullaten⁹ acuta. vt tabula.

¶ Corporum fere omnium predictorū huiusmodi figuras inuenies circa principium libri naturarum.

¶ Incipit tractatus de proportionibus.

Omnis proportio aut est cōmuniter dicta/ aut proprie dicta/aut magis proprie dicta.

¶ Proportio cōiter dicta est duorum comparatorū cuiuscūq̄ generis fuerint in aliquo in quo comparatur vnius ad alterum habitudo. ꝛ talis proportio pōt dici inter omnia equalia ꝛ inequalia: hoc est secundum magis ꝛ minus se habentia.

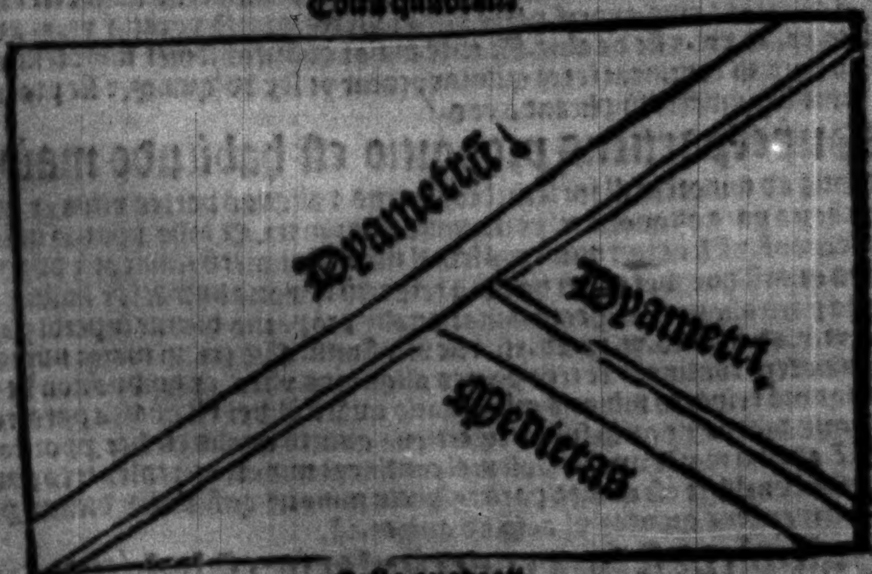
& inter omnia similia. ideo inter ea ad que potest esse cõparatio aliquo modo põt
esse. Inter ea proportio cõmuniter dicta. ¶ Proportio ꝓprie dicta est duorum cõ
paratoꝝ adinuicē eiusdē generis vni⁹ ad alteraz habitudo. sed talis ꝓportio nõ
solū est inter quātitates/sed etiā inter qualescūqꝫ res eiusdē generis siue sint qua
litates siue sunt quantitates. & sic de ceteris reperitur. ¶ Proportio magis pro-
prie dicta solū est inter quantitates. & diffinitur sic. Est duarum quantitatū eius-
dem generis vnius ad alterum habitudo. Per hoc qd dicit eiusdem generis ex-
cludit ꝙ inter substantiam & accidens non est proportio magis ꝓprie dicta: quia
substantia & accidens non sūt eiusdem generis.

¶ Proportio magis proprie dicta dicitur duobus mo-
dis. Quedā est rationalis: & quedā irrationalis. Rationalis est illa q̄ immediate
denoiatur ab aliquo certo nūero: vt ꝓportio dupla imediate denoiat. a duobus.
¶ Proportio irrationalis est illa q̄ imediate denoiat ab aliquo certo numero: vt
medietas ꝓportiōis duple imediate denoiatur a ꝓportione dupla. & ꝓportio du-
pla imediate a duob⁹: ergo medietas ꝓportiōis duple denoiat. a duob⁹. ¶ Pro-
portio rationalis differt a ꝓportione irrationali: qr ꝓportio rationalis solū est
inter quātitates cōmensurabiles seu cōicātes. ꝓportio irrationalis solū est inter
quantitates incōmensurabiles seu non cōmunicantes reperitur.

¶ Quātitates aūt cōmensurabiles rōnales seu cō-
icantes sunt ille q̄bus est vna mensura cōis quālibet illaꝝ precise mensurās sicut
linea bipedalis & tripedalis. quarū vtrāqꝫ mensurat linea pedalis. Linea enim
pedalis bis sumpta mensurat precise et reddit bipedale. ter vero sumpta precise
mensurat et reddit tripedale. ideo linea bipedalis & tripedalis sunt quantitates
commensurabiles rationales seu cōmunicantes.

¶ Quātitates aūt incōmensurabiles/irrationales
seu nō cōicantes sunt ille q̄bus nō est vna mensura cōis quālibet illaꝝ p̄cise men-
surans: sicut dyametrū & costa quadrati/qr medietas coste quadrati bis sumpta
minus reddit q̄ eq̄liter diametrū. sꝫ si ter sumat magis reddit q̄ eq̄liter dyame-
trū. Sic medietas dyametri bis sūpta eq̄liter reddit dyametrū. & si bis sumat
non mensurat equaliter costā quadrati. patꝫ ergo ꝙ dyametrū et costa quadrati
sūt quātitates incōmensurabiles/irrationales seu nō cōicantes.

¶ Figura.

¶ **Proportio rationalis in numeris reperitur: et in** aliis quibuscunq quātitatibus. Proportio irrationalis non inter numeros reperit, sed inter alias quantitates pōt esse/ et causa est: quia non sunt aliqui duo numeri significādi quin inter illos est proportio rationalis. quia illis est vna mensura cōmunis quālibet illarū precise mensurans: scilicet vnitas.

¶ **Proportio magis proprie dicta dicitur dupliciter** Quedā est equalitatis/ et quedam est inequalitatis. ¶ Proportio equalitatis est duarū quātitatū equaliū adinuicē habitudo: sicut inter vnum et vnū/ duo et duo. ¶ Proportio inequalitatis est duarū quātitatū inequaliū adinuicē habitudo. Et hec est duplex. quedā est maioris inequalitatis et quedā minoris inequalitatis. ¶ Proportio maioris inequalitatis est habitudo maioris quātitatis ad minorē: vt duo ad vnū: tria ad duo. ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quātitatis ad maiorem. vt vnum ad duo: duo ad tria.

¶ **Proportio maioris inequalitatis dicitur quinq modis.** Multiplex. Superparticularis. Superpartiens. Multiplex superparticularis. Et multiplex superpartiens.

¶ **Multiplex est habitudo maioris quātitatis ad minorē** illā multotiēs cōtinens. Et hec in species infinitas partitur. Si enim maior numerus bis contineat minorē: tunc est proportio dupla/ et si ter tripla/ et sic in infinitum. Exemplū proportionis duple: vt duo ad vnū. quattuor ad duo. Exēplum proportionis triple: vt tria ad vnū. ix. ad. iii.

¶ **Superparticularis est habitudo maioris quantitatis** ad minorē semel illā continens et eius partē aliquotā vltra. Pars aliquota est illa q̄ aliquotiens sumpta reddit equaliter suū totū. Pars vero non aliquota est illa que multotiens sūpta non reddit aliqualiter suum totum. Ut binarius respectu quinarii: et binarius respectu septenarii/ et sic de singulis.

¶ Hec vero proportio infinitā recipit sectionē. Unde si maior numerus semel cōtineat minorem et medietatem minoris numeri vltra se sexquialtera proportio vocatur: qualis est proportio. iii. ad. ii. sex ad quattuor nouē ad sex. et sic de singulis vsq in infinitū: Si autem maior numerus semel minorē numerū contineat. et eius tertiam partē vltra se sexquitertia proportio vocatur sicut quattuor ad tria. octo ad sex. xvi. ad. xii. et sic in infinitum. ¶ Si autē maior numerus minor est numerū semel cōtineat et eius quartē partē vltra se. sexquiquarta vocatur vt. v. ad. iiii. x. ad octo. xx. ad. xvi. et sic de aliis. Si autē maior quātitas semel minorem et eius quintam partem contineat sexquiquinta vocatur vt sex ad quinq. et sic procedendo vt prius in numeris duplicando eos.

¶ **Superpartiens proportio est habitudo maioris** quantitatis ad minorem illam semel continens et aliquas partes vltra ex quibus non fit aliqua pars aliquota respectu minoris numeri. Et talis proportio infinitā recipit sectionē. vnde si maior numerus semel minorē numerū cōtineat et duas partes vltra quarū quelibet est tertia pars respectu minoris numeri ex quibus non fit aliqua pars aliquota respectu minoris: talis proportio dicitur superbipartiens tertias: vt. v. ad. iii. x. ad. vi. xx. ad. xii. et sic in infinitū. ¶ Si enim maior numerus semel minorem contineat: et tres partes aliquotas vltra. ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris quantitatis quarū quelibet est quarta pars respectu minoris. dicitur proportio supertripertiens quartas qualis est hec proportio. vii. ad. iiii. &c. ¶ Et si maior quantitas semel contineat minorem/ et tales tres partes vltra easdem quelibet est quinta pars respectu minoris quātitatis dicitur proportio supertripertiens quintas vt octo ad quinq. &c.

¶ **Multiplex est superparticularis: est habitudo ma**

ioris quantitatis ad minorē illā multotiēs cōtinēs. ⁊ eius partē aliquotā vltra. Unde si maior numerus bis continet minorē ⁊ eius medietatē vltra: ꝓportio dupla sexquialtera vocat̄. Si ter minorē cōtineat ꝓportio tripla sexquialtera. Exēplū primi. v. ad. ij. x. ad. iiij. exēplū secūdi. vij. ad. ij. xiiij. ad. iiij. Si enī maior numerus bis minorē numerū contineat. ⁊ eius tertiā partē vltra ꝓportio dupla sexquitertia vocatur: vt septē ad tria/ ⁊ dupla sexquiquarta: vt nouem ad quattuor.

¶ Multiplex vero superpartiens est habitudo maioris numeri ad minorē illā multotiens continens ad aliquas partes vltra ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris numeri. ¶ Unde si maior numerus bis minorē cōtineat ⁊ duas partes vltra: quarū quelibet est tertia pars respectu minoris numeri. Unde si maior numerus bis minorem contineat. ⁊ duas partes vltra quarum quelibet est tertia pars respectu minoris numeri: dicit̄ ꝓportio dupla superbipartiēs tertias: qualis est hec ꝓportio octo ad tria. ¶ Si vero maior numerus ter minorem contineat ⁊ tres partes vltra. quarū quelibet est quarta pars respectu minoris numeri. ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris numeri dicitur ꝓportio dupla supertripartiens quartas: qualis est hec proportio inter vndecim ⁊ quattuor.

¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quātitatis ad maiorē: cuius tot sunt species quot sunt ꝓportiones maioris inequalitatis: eisdē noībus ⁊ similibus appellant̄ isto termino sub superaddito: vt subdupla/ subtripla. ⁊ sic de aliis subsuperparticularis/ subsuperpartiēs. Et ita de oībus aliis modis. quarū oēs diffinitiōes cū exēplis priorib⁹ innotescūt. ¶ Ex istis notandū est q̄ oīs ꝓportio inter duos terminos reperit̄. Et scias q̄ quāta est vna quantitas ad aliā tanta est vna proportio ad aliā vt manifestum est.

¶ Hec de proportionibus/ nunc de proportionalitate dicetur.

Modo sequit̄ scd̄a pars huius capituli. que de proportionalitate proportionū determinat.

¶ Proportionalitas est ordo proportionum. Et dicitur tripliciter: scʒ ꝓportionalitas arithmetrica/ geometrica/ ⁊ armonica. ¶ Proportionalitas arithmetrica est quando sunt duo termini vel plures et equalis est excessus primi ad secundū: ⁊ secūdi ad tertiū: sicut duo ad tria/ ⁊ sic de aliis. Ut sex ad quinq̄/ quinq̄ ad quattuor: quattuor ad tria/ tria ad duo/ duo ad vnum. ¶ Differentia siue excessus vnius quantitatis ad aliā est illud per qd̄ minor quātitas excedit̄ a maiori. ¶ Proportionalitas geometrica est qn̄ sunt tres termini vel plures ⁊ equalis est ꝓportio inter primū et secundū: sicut inter secundum ⁊ tertium. Exemplum: vt octo ad quattuor: quattuor ad duo: duo ad vnū. ¶ Proportionalitas armonica est quando sunt tantum tres termini et equalis est ꝓportio inter primum ⁊ secundū: sicut est inter excessum primi ad secundū/ ⁊ secūdi ad tertium. Exemplū. sex quattuor ⁊ tria inter sex ⁊ tria est ꝓportio dupla. ⁊ inter duo que est excessus primi ad secundū. ⁊ vnum que est excessus secundi ad tertiū est ꝓportio dupla: ergo eadē est ꝓportio inter primū ⁊ tertiū q̄ est inter differentiam primi ad secundū/ secundi ad tertium.

¶ Et iste proportionalitates differunt ad inuicem quia arithmetrica ⁊ geometrica in tribus terminis ad min⁹ reperiunt̄ ⁊ in quouis numeris plurib⁹. sed armonica tm̄ in trib⁹ terminis reperit̄: ⁊ in alio etiā differunt. qr vltima scʒ armonica semper continua manet. sed arithmetrica ⁊ geometrica possūt esse discōtinue ⁊ ꝯtinue. ¶ Proportionalitas arithmetrica continua est quando

tas differentiaꝝ p terminū cōem vel terios cōes copulata p vnū terminū cōem videlicet sicut tria ad duo/sic duo ad vnū. Discōtinua est equalitas differētiaꝝ per nullū terminū cōem copulata: nec p aliquos terminos cōes copulata vt sicut se hȝ sex ad quattuor: ita tria ad duo: vel sicut quinq ad quattuor ita tria ad duo. ¶ Proportionalitas geometrica ↄtinua est similitudo ꝓportionū p vnū terminū cōem mediū vel p plures terminos medios copulata p vnū terminū. vt sicut se hȝ. iiij. ad. ij. ita. ij. ad vnū. p plures terios. vt sicut se hȝ. viij. ad. iiij. ita. ij. ⁊. ij. ad vnum.

¶ Discontinua est similitudo proportionū per nullū terminū cōem: vel per aliquos terminos cōes copulata. vt sicut se habet. viij. ad quattuor ita duo ad vnū. ¶ Medietas siue proportionalitas geometrica cōtinua ⁊ discontinua differunt inter se in hoc q cōtinua tribus terminis vel pluribus quibuscunq inuenietur. Discontinua vero in quattuor terminis ad minus: ⁊ in quibusdā pluribus inuenitur. Aliter etiam iste differunt in hoc q in proportione continua oportet omnes tres terminos in genere conuenire sed in discontinua possunt aliqui termini in genere diuersari. vt sicut se habet chorda ad chordam. sic se habet sonus ad sonū: ⁊ sicut se habet hoc corpus ad hoc corpus. sic se habet hec potentia ad potentiam.

Proportionalia sunt illa que in aliqua proportionalitate conueniunt. Et dicuntur tripliciter. Quedā dicunt proportionabilia proportionalitate arithmetica: quedā geometrica/ ⁊ quedā armonica. proportionalia proportionalitate arithmetica sūt illa quorum differentie sunt equales. Proportionalia proportionalitate geometrica: sunt illa quarum proportiones sunt eedem vel equales. Proportionalia proportionalitate armonica sūt illa quoꝝ extremoꝝ ⁊ differentiaꝝ ꝓportiones sūt similes vel equales. Et hec omnia in suis exemplis possunt per predicta patere. ex quo patꝫ q ternarius numerus est paucissimus numerus in quo ꝓportionalitas reperitur: ⁊ nullus est maximus in quo ꝓportionalitas existit.

¶ Proportionalia proportionalitate geometrica dicitur duobus modis: scꝫ pmutatim proportionabilia. ⁊ econtrario.

¶ Proportionalia proportionalitate permutatim. Sunt illa quorū sicut se habet añs vnius ꝓportionis ad añs alterius proportionis. ita se habet ↄñs vnius ad ↄñs alterius. (verbi grā) sicut se habet octo ad quattuor ita duo ad vnū ergo nunc permutatim. sicut se habet octo ad duo/ ita quattuor ad vnum. ⁊ ideo ibi quattuor termini proportionabiles permutatim existūt ⁊ ecōtrario. Proportionalia ꝓportionalitate geometrica sunt illa quorū sicut se habet consequens vnius ad antecedens suum: sic se habet consequens alterius ad antecedens suū. verbi gratia: sicut octo ad quattuor. ita duo ad vnū. ⁊ ecōtra sicut quattuor ad octo. sic vnum ad duo.

¶ Proportionalitas geometrica dicit quattuor modis. Disiūcta scilicet ⁊ Coniuncta. Euersa. ⁊ econtra. ¶ Disiuncta est quolibet antecedentium ad sua consequentia separatim proportionū equalitas: vt sicut se habet octo ad quattuor: ita duo ad vnū. ¶ Coniuncta proportionalitas geometrica est quolibet antecedentium cū suis consequentibus indisiunctalem ꝓportionalitate simplici vnius antecedentis cū suo consequente ad proprium cōsequentem proportionū similitudo. vt viij. quattuor. iiij. ⁊ vnū. vt sicut se habet. viij. ⁊. iiij. ad. ij. ⁊ vnum. ita duo ⁊ vnum ad vnū. ¶ Euersa est quolibet añtium cū suis ↄñtibus in disiuncta seu proportionalitate simplici vnius antecedentis cum consequente ad aliud antecedens: ⁊ cuiuslibet alteri⁹ añtis istarū cū suo ↄñte ad ꝓprium añs proportionum similitudo: vt sicut octo ⁊ quattuor ad octo. ita duo ⁊ vnum ad duo. ¶ Econtra est quando sunt duo ordines numerorū: ⁊ in vtroq

numero sunt tres vel plures termini. et sicut se habet primus terminus primi ordinis ad suum secundum: sic se habet primus terminus secundi ordinis ad suum secundum. et sicut se habet secundus terminus primi ordinis ad suum tertium sic se habet secundus terminus secundi ordinis ad suum tertium. vt

Octo quattuor duo. 8.4.2.

Quattuor, secundo, vno. 4.2.1.

¶ Consimiles etiam diffinitiones proportionalitate arithmetrica et proportionalibus illis proportionalitate equaliter differentiarum poterunt adoptari.

Nunc superest tertia pars huius capituli. Premittens quasdem suppositiones. Prima est hec. Omnes proportiones sunt eedem vel equales quarum denominationes sunt eedem: vel equales. ¶ Secunda suppositio est hec. si sint tres termini ita quorum primus est maior secundo/ secundus maior tertio. proportio primi ad vltimum componitur ex illis. hoc est componitur ex proportione primi ad secundum: et secundi ad tertium. ¶ Tertia suppositio est. si sint tres termini vel plures: quorum primus est maior secundo: secundus maior tertio: proportio primi ad vltimum componitur ex illis. ¶ Quarta est hec. si sint duo equalia comparata ad aliquod tertium. eadem erit proportio inter vnum et illud tertium sicut inter reliquum illorum: et illud tertium. ¶ Quinta. si sint due quantitates inequales comparate ad aliquod tertium. maior erit proportio minoris quantitatis ad illud tertium quam maioris ad illud tertium. et econtra. maior erit proportio tertij ad maiorem quam ad minorem. ¶ Sexta suppositio est hec. quando aliquid componitur ex duobus equalibus: illud compositum est duplum ad quodlibet illorum. Et si fuerit compositum ex tribus: est tertium ad quodlibet illorum. ¶ Septima suppositio est. quando aliquid componitur ex duobus inequalibus: illud compositum est plus quam duplum ad minus. et minus quam duplum ad maius. Exemplum tripedale componitur ex pedale et bipedale: et est plus quam duplum ad pedale et minus quam duplum ad bipedale. quod est maius. ¶ Est et vna suppositio si fuerint quattuor quantitates proportionales adinuicem. si fuerint prima illarum maxima: et vltima istarum minima. primam et vltimam pariter acceptis ceteris duobus maiores necesse est esse.

¶ Iste autem quinque prime suppositiones sunt probate per euclidem: et due vltime satis patent per rationem.

¶ Prima conclusio est hec. Si sint tres termini proportionales proportionalitate geometrica. et primus terminus est maior secundo secundus maior tertio. et si fuerit proportio maioris inequalitatis proportionalitate geometrica. vt vnum ad duo/ duo ad tria. proportio primi ad vltimum est precise dupla ad proportionem primi ad secundum/ et secundi ad tertium. Et hoc probatur. et capio istos tres terminos. octo/ quattuor/ et duo. tunc arguitur sic: inter octo et quattuor est proportio dupla. et inter duo et quattuor est eadem proportio ergo ille proportiones sunt similes consequentia patet per primam suppositionem. Tunc arguitur sic per secundam suppositionem: quando sunt tres termini. etc. et hic sunt tales tres termini. ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis et isti sunt equales. vt probatum est. ergo componitur ex duobus equalibus. ergo est dupla ad quodlibet illorum: consequentia tenet per secundam suppositionem.

¶ Secunda conclusio est hec. Si sint quattuor termini proportionales proportionalitate geometrica. proportio primi ad vltimum est tripla ad proportionem primi ad secundum. etc. Hoc probo sic: et capio istos quattuor terminos: octo: quattuor: duo: et vnum. Tunc sic. hic sunt quattuor termini: et primus est maior secundo: secundus maior tertio. etc. ergo proportio primi

mi ad vltimum componitur ex illis: consequentia tenet per tertiã suppositionem sed equalis est proportio primi ad secundum. ⁊ sic de aliis. ergo proportio primi ad vltimum componitur ex tribus equalib⁹. ⁊ per ꝯñs est tripla ad quclibet istarum. ꝯña tenet per sextam suppositionẽ. ¶ Et si sint quinq̃ termini proportio primi ad vltimum est quadrupla. ⁊c̃. ⁊ sic in infinitum.

¶ Tertia conclusio est hec. Si fuerint tres termini.

et primus fuerit plus ꝙ duplus secũdi. secũdusq̃ equaliter duplus tertij. ꝓportio primi ad tertium erit minor ꝙ dupla ad proportionẽ primi ad secundũ: ⁊ maior ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertiũ. Hoc probo sic. ⁊ capio istos tres terminos. sex/duo/vnum. Tunc arguo per secundã suppositionem. Si sint tres termini. ⁊c̃. sed hic sunt tres tales termini. ergo proportio primi ad vltimum cõponitur ex illis: sed maior est proportio primi ad secundum: ꝙ secundi ad tertiũ ergo proportio primi ad vltimum componitur ex duobus inequalibus: ergo est plus ꝙ dupla ad minus. ⁊ minus ꝙ dupla ad maius. consequentia tenet per septimam suppositionem. sed magis est ꝓportio primi ad secundum ꝙ secundi ad tertiũ. ergo proportio p̃mi ad vltimũ est minor ꝙ dupla ad ꝓportionẽ p̃mi ad secundũ. ⁊ maius ꝙ dupla ad ꝓportionẽ secundi ad tertiũ. sed proportio primi ad vltimũ est proportio sextupla: ⁊ proportio primi ad secundũ est ꝓportio tripla: ⁊ proportio secundi ad tertiũ est dupla: ergo proportio est minor ꝙ dupla ad proportionem triplam: ⁊ maior ꝙ dupla ad propositionem duplam

¶ Quarta cõclusio est hec. Si fuerit primum equa

liter duplum secundi: fuerit secundum maius ꝙ dupluz tertij. ꝓportio primi ad vltimum erit minor ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium. probatur sic ⁊ capio istos terminos. sex/tria/vnum. Tunc arguo per secundã suppositionem/ si sint tres termini. ⁊c̃. sed hic sunt tales tres termini. ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis. sed maior est proportio secundi ad tertiũ ꝙ primi ad secundum. ergo componitur ex duobus inequalibus. et per consequẽs est plus ꝙ dupla ad minus: ⁊ minus ꝙ dupla ad maius. sed maior est proportio secundi ad tertium ꝙ primi ad secundum. ergo proportio primi ad vltimuz est minor ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium. sed proportio primi ad vltimum est proportio sextupla. et proportio primi ad secundum est proportio dupla: et proportio secundi ad tertium est proportio tripla: ergo proportio sextupla. est minor ꝙ dupla ad proportionem triplam. et maior ꝙ dupla ad propositionem duplam.

¶ Quinta conclusio est. Si fuerit primum minus

ꝙ duplum secũdi fuerit ꝙ secundus equaliter duplum tertij: proportio primi ad vltimum erit maior ꝙ dupla ad proportionem primi ad secundum: et minor ꝙ dupla ad ꝓportionem secundi ad tertium. Hoc probatur ⁊ capio istos tres terminos. sex/quattuor/duo. Tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini. ⁊c̃. sed hic sunt tales tres termini. ergo ꝓportio primi ad vltimum componitur ex illis: sed iste proportiones sunt inequales. ergo ꝓportio primi ad vltimum componitur ex inequalibus. ergo est plus ꝙ dupla ad minus: et minus ꝙ dupla ad maius. sed maior est proportio secundi ad tertiuz ꝙ primi ad secundũ ergo proportio primi ad vltimum est maior ꝙ dupla. ad proportionem p̃mi ad secundũ. et minor ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium. ⁊ sic tripla maior est ꝙ dupla ad sex qui alteram minor ꝙ dupla ad proportionez duplam. ⁊c̃. vt patet intuenti. ergo. ⁊c̃.

¶ Sexta conclusio est hec. Si fuerint tres termini

quorum primus est duplus ad secundum fueritq̃ secundus minus ꝙ secundus ad tertium proportio primi ad vltimum erit maior ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium: probatur sic. et capio istos tres terminos: octo/quattuor/tres tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini. ⁊c̃. sed hic sunt tꝗ

les tres termini. ergo. &c. sed ille sunt inequales. ergo proportio primi ad vltimū componitur ex inequalibus duobus. ergo. &c. Sed maior est proportio primi et secundi ꝙ̄ secundi ad tertium. ⁊ proportio primi ad vltimū est dupla superbipartiens tertias. ⁊ proportio primi ad secundum est dupla. ⁊ secundi ad tertiū sexquitertia. ergo proportio dupla superbipartiens tertias est maior ꝙ̄ dupla ad sexquialteram ⁊ minor ꝙ̄ dupla ad proportionem duplam.

¶ Sexta conclusio est hec. in proportione equalitatis nulla est maior nec minor proportio equalitatis. ꝓbatur. quia omnes ꝓportiones equalitatis sunt equales. ergo nulla est alia maior neque minor. nec ꝓportio inequalitatis est maior equalitatis ꝓportione. quia nō ꝓportio minoris nec maioris inequalitatis: ⁊ omnis proportio inequalitatis. aut est minoris inequalitatis aut maioris inequalitatis. ergo conclusio vera. Probatum est nunc ꝙ proportio equalitatis ꝓportione equalitatis non est maior neque minor. Jam ꝓbatur ꝙ ꝓportio maioris inequalitatis non erit maior ꝓportione equalitatis nec minor. quia si sit maior ergo ꝓportio que est inter quattuor et vnū est dupla ad ꝓportionem que est inter. ij. et. ij. et cū arguitur sic. proportio. iiij. ad. i. est dupla ad proportionē scdi ad scdm. ergo proportio. ij. ad. ij. est subdupla ad istam. et ꝓportio dupla ad vnum: et subdupla ad eā. ergo ille ꝓportiones sunt equales. ij. ad. ij. ⁊. ij. ad. i. ꝯña pz per primā suppositionē. Tunc arguitur sic. ille ꝓportiones. ij. ad. ij. et. ij. ad. i. sunt equales. et añtia sunt equalia. et añtia se habent inequali proportione ad sua ꝯña. ergo ꝯña sunt equalia. sed illud est impossibile. ergo illud ex quo sequitur. Jam probatur ecōtra. ꝙ proportio equalitatis nō sit maior ꝓportiōe maioris inequalitatis: quia si sit. ergo proportio. iiij. ad. iiij. est dupla ad ꝓportionē. ij. ad. i. tunc arguitur sic. proportio. iiij. ad. iiij. est dupla ad proportionē. ij. ad. i. et proportio. ij. ad. i. est dupla ad eā. ergo iste proportiones. iiij. ad. iiij. et. ij. ad. i. sunt equales et añtia sunt equalia. et añtia se habēt inequali ꝓportione ad ꝯña. ergo ꝯña sunt equalia. ergo. iiij. et. i. sunt equalia quod est impossibile. ergo illud ex quo sequitur.

¶ Jam arguo. ꝙ ꝓportio minoris inequalitatis nō sit minor proportione equalitatis: nec minor. et primo probo ꝙ non sit maior quia si sit probatur ꝙ proportio vnius ad duo est dupla ad ꝓportionē vnius ad vnū. ergo proportio vnius ad vnum est subdupla ad eam. et proportio vnius ad. iiij. est subdupla ad eam. ergo ille proportiones vnius ad. iiij. et vnum ad vnū sunt equales. consequentia tenet: vt prius. et tunc ille ꝓportiones sunt equales et antecedentia sunt equalia. et antecedentia se habent in equali proportione ad sua consequentia. ergo sua consequentia sunt equalia. ergo quattuor in vnum sunt equalia. consequens est impossibile. ergo illud ex quo sequitur.

¶ Jam probatur econtra. ꝙ proportio equalitatis non sit maior proportione minoris inequalitatis. et arguitur sic. et ponatur ꝙ proportio vnius ad vnū sit dupla ad proportionē vnius ad quattuor: tunc arguitur sic. proportio vnius ad vnum est dupla ad proportionē vnius ad duo. et proportio vnius ad duo est dupla ad eam. ergo iste ꝓportiones sunt equales vnius ad vnū: ⁊ vnius ad duo. ꝯña tenet sicut prius. et añtia sunt equalia. et añtia se habēt inequali proportione ad sua ꝯña. ergo sua ꝯña sunt equalia. ergo duo ⁊ quattuor sunt equalia quod est impossibile. ergo illud ex quo sequitur. Quintā sequitur conclusionem esse verā per quamlibet eius partem. ¶ Sed contra istam cōclusionē arguo sic et capio istos tres terminos. sex/quattuor/sex. tunc per secundam suppositionē proportio primi ad vltimū componitur ex proportione primi ad scdm: et secundi ad tertium. ⁊ omne compositum quacūque parte ipsius est maius. ergo proportio primi ad vltimum est maior ꝓportione primi ad duo. et etiam duo ad tres. et proportio primi ad vltimum est proportio equalitatis. ⁊ proportio primi ad secundum est proportio maioris inequalitatis. et proportio scdi ad tertiū. est proportio minoris inequalitatis. ergo proportio equalitatis est maior porportione maioris inequalitatis. et etiam minoris inequalitatis.

¶ Pro illo dicitur q secunda suppositio intelligitur. prout
ipsa ibidem inscribitur: et hoc est si primus terminus est maior secundo et secundus maior
tertio. sed sic non est in proposito. Aliter contra eandem conclusionem arguitur sic. et ca
pio istos terminos: sex/ quattuor/ et quattuor. tunc arguo per quintam suppositionem maior
est proportio inter sex et quattuor quam inter quattuor et quattuor et proportio sex ad
iiii. est proportio maioris inequalitatis et proportio quattuor ad quattuor est pro
portio equalitatis: ergo proportio maioris inequalitatis est maior proportione equali
tatis. Pro isto dicitur q quinta suppositio intelligitur de duobus inequalibus com
paratis ad aliquod tertium in eodem genere: sed sic non est hic.

¶ Tertio contra istam conclusionem arguitur sic. et ca
pio tres terminos. sex/ sex/ sex. tunc per primam conclusionem adiuncta secunda suppositione pro
portio primi ad ultimum est dupla ad quamlibet earum: ergo una proportio inequalitatis alia
est maior. Pro illo dicitur q prima conclusio est vera ubi est proportio maioris inequalitatis
primi ad secundum: et secundi ad tertium: et intelligitur secunda suppositio ut patet ex positio. et sic cessat
obiectio. ¶ Hic sequitur de quinta opinione geometrica suppositio est q nulla propor
tio maioris inequalitatis proportione minoris est maior vel minor. Ista sicut pre
cedentis per impossibile declarabis et deduces ad hoc impossibile. scilicet q aliqua pro
portio maioris inequalitatis et aliqua minoris sint equales/ et per consequens ali
quod et minus illo adinuicem adequatur quod est impossibile.

Sequitur iam quarta pars huius tractatus in
qua determinatur penes quid habet veloci
tas in motibus attendi diversas opiniones pertractans: quarum prima est hec. et
ponit velocitatem in motibus sequi excessum potentie motoris ad potentiam rei mote
hoc est si sint due potentie et due resistentie et per maiorem excessum excedit prima poten
tia suam resistentiam quam secunda ad suam. tunc maiori velocitate movet prima potentia suam
resistentiam quam secunda suam. Exemplum. ut si A sit una potentia ut octo. et B sua resistentia ut
quattuor C/ una alia potentia duo. D/ sua resistentia ut unum. tunc per istam opinio
nem in quadruplo maiori velocitate movet prima potentia suam resistentiam quam secun
da suam: quia in quadruplo per maiorem excessum excedit prima potentia suam resi
stentiam quam secunda suam. Prima enim excedit suam resistentiam per quattuor et secunda per i. et
excessus ut quattuor est quadruplus ad unum: ergo in quadruplo maior est ex
cessus prime potentie ad suam resistentiam quam duo ad suam.

¶ Pro ista opinione videtur esse philosophus secun
do de celo in fine. ubi vult q proportionaliter secundum equipollentias contingit
movere id est secundum excessus. et ex dictis auctoris septimo phisicorum comento
xxxv. ubi dicit q velocitas propria unicuique motui sequitur excessum potentie mo
toris super potentiam moti.

¶ Ista tamen opinio multis modis destrui potest.
Contra quam opinionem arguitur sic. Data ista opinione sequitur q aliquis mo
tor potentie motive movebit aliquod mobile potentie resistentie per aliquod spa
cium in aliquo tempore medietatis motoris non moveret medietatem moti per equa
le spacium in aliquanto tempore. sed totum per medietatem spacii. quia totus motor
vel tota potentia motiva excedit totum motum vel totam resistentiam per totum
excessum. sed medietas motoris excedit motionem moti per medietatem excessus
ergo in duplo velocius penes hanc opinionem movetur totus motor cum tota re
sistentia quam medietas motoris cum medietate resistentie: ergo in equalitatem par
tis totus motor movetur tantam resistentiam per totum spacium quo tempore
medietas motoris movebit motum resistentie totum per medietatem spacii. Et
falsitas patet per Aristotelem septimo phisicorum. ubi dicit in fine/ et probat hanc
conclusionem. Si aliqua potentia moveat ad mobile per aliquod spacium in ali

quo tempore inequaliter movebit inequaliter per idem spaciuz in equali tempo
re. Dicit enim q ita est: habet et secundum eandem proportionem inequalita
tis ad medietatem sicut totum ad totum: ergo motus sunt equivoces. Secundo
data ista opinione sequitur ex duobus motoribus divisim moventibus duo mo
bilia per equale spacium in equali tempore secundi duo motores non moverint
coniunctim ista duo mobilia coniuncta per equale spacium in equali tempore.
Sed per secundum spacium consequentia tenet: quia excessus istorum duorum
coniunctorum adinvicem duo mobilia coniuncta est duplus ad excessum unius mo
toris istorum super suum mobile ubi ergo in numeris quibus binarius excedit unita
tem per unitatem: duo autem binarii qui quaternarium constituunt excedunt duplas. du
plas unitates que existunt qualitas per equalitatem que est dupla ad excessum
binarii super unitatem. et ita est in omnibus aliis ubi dupla excessa a dupla exces
sibus equaliter extenduntur. Et falsitas istius conclusionis patet per Aristo
telem secundo phisicorum ubi prius probat hanc conclusionem. Si due potentie di
visim moveant duo mobilia divisa per equalia spacia in equali tempore. iste due
potentie coniuncte movebunt ista duo mobilia coniuncta per equale spaciuz in
equali tempore. sicut enim se habet motus compositus ad motum compositum
sic motus simplex ad motum simplicem.

Tertio contra hanc opinionem arguitur sic. Da
ta illa opinione sequitur q ex proportione geometrica sunt similis nature proportionu
motoris ad sua mota non sequitur equalitas velocitatis motuum: et hoc q non est ibi
equalitas excessuum. eadem enim proportio est duo ad unum. et sex ad tria. excessus tamen unius est
unitas: et excessus alterius est ternarius. et illud est directe contra Aristotelem. vii phisi
corum in fine et in multis aliis locis. ubi semper ex equalitate proportionum motoris ad sua mo
ta arguit velocitatem in motibus. nec potest dici Aristotelem intendit propter proportionem
proportionalitate arithmetrica ubi est equalitas excessuum: ut dicit quidem. Secundo
enim phisicorum probat philosophus secundam conclusionem. Si aliqua potentia move
ret aliquod mobile per aliquod spacium in aliquo tempore inequalitas motoris movebit medie
tatem moti per equale spacium inequaliter: q sic se habebit et secundum eandem propor
tionem inequalitas ad inequalitatem sicut totus motor ad totum.

Sequitur de quinta opinione que est vera. Et
ponit q velocitas motus sequitur proportio
nem geometricam.

Sententia illius opinionis est hec. Si sint due potentie et due resistentie et maior est
proportio inter primam potentiam et suam resistentiam quam inter secundam et suam resistentiam.
velocius movebit prima potentia ad suam resistentiam quam secunda ad suam resistentiaz
sicut una proportio est alia maior ita una velocitas est alia maior. Exemplum. Sit A/
una potentia ut octo. B/ sua resistentia ut duo. sit C/ una potentia ut quattuor. D
una resistentia: ut duo. moveat A/ cum B/ et C/ cum D. tunc per illam opinionem in duplo ve
locius movebit A/ cum B/ quam C/ cum D. quia in duplo est maior proportio inter a/ et b/ quam
inter c/ et d. illa opinio patet per Aristotelem. vii. phisicorum/ ubi dicit velocitas motus se
quitur ad equalitatis proportionem. ideo si fuerit proportio maior/ tanto velocior erit mo
tus/ et quecunque erit proportio minor/ tanto motus erit tardior per Aristotelem. vii. et com
mento. iii. et. viii. Ex duplicatione proportionis potentie motoris ad motum arguit du
plationem velocitatis in motu/ sic dicens. Si proportio potentie motoris ad motum sit
dupla illius proportionis sic velocitas erit dupla ad aliam velocitatem. ergo. etc.

Preterea non videtur alia positio qua potest ratio
naliter salvari proportio velocitatum in motibus nisi aliqua dictarum quinque
quattuor prime sunt destructe. tantum ergo remanet quinta vera. sic ergo patet
conclusio q proportio velocitatum in motibus sequitur proportionem geometri
cam. et cetera.

¶ Juxta illam opinionem sunt cōclusiones plures concedende. Quarum prima est hec.

¶ Si vna potentia et se habeat in proportione dupla ad suā resistentiā duplata potentia stante resistentia duplicabit᷑ ⁊ motus. Hoc ꝓbo sic. Et sit A vna potentia vt octo. B vna potentia vt quattuor. C vna resistentia vt duo. Tunc per illā conclusionē: si fuerit ꝓportio maioris inequalitatis primi ad secūdū. et .ij. ad .iij. ⁊c. sed hic sunt tales tres termini ⁊ equalis proportio primi ad scḋm. ⁊ scḋi ad tertiū. ergo ꝓportio ꝑmi ad vltimū est dupla ad qualꝫ earū. ⁊ mot⁹ seq̄t᷑ ꝓportionē ergo in duplo mouebit᷑ veloci⁹ A cū C / ꝙ̄ B cū C. sed si octo duplet᷑ tanta velocitate B cū C / sicut A nunc mouetur cum C. ergo conclusio vera.

¶ Secunda conclusio est hec. Si aliqua potentia se habeat in ꝓportione dupla ad suā resistentiā in duplo veloci⁹ sufficit illa potentia moueri cū medietate illius resistentie ꝙ̄ cū tota resistentia. Hoc ꝓbatur sic. sit A vna potentia vt octo. B sua resistētia vt quattuor. ⁊ C alia resistentia vt duo. Tūc arguo ꝑ primā cōclusionē. Si fuerit ꝓportio maioris inequalitatis primi ad secundū. secūdi ad tertiū. ⁊c. sed hic sunt tales tres termini: ergo proportio primi ad vltimū est dupla ad qualꝫ illarū: ⁊ mot⁹ sequit᷑ ꝓportionē: ergo in duplo veloci⁹ sufficit A moueri cū C / ꝙ̄ cū B. ⁊ C est medietas B ergo cōclusio vera.

¶ Tertia conclusio est hec. Si fuerit aliqua potentia se habens i maiori ꝓportiōe ꝙ̄ dupla ad resistentiā. duplicata potentia stāte resistentia non duplicabitur motus. Probat᷑ ista cōclusio sic. Sit A vna potentia vt sex. B sua resistentia vt duo. C vna potentia vt duodecim. Tūc arguo ꝑ quartā conclusionē secunde partis. scꝫ si fuerit primū equaliter duplū .ij. fuerit ꝗ secūdū maius ꝙ̄ duplū tercij ⁊c. sed sic est in proposito ergo proportio primi ad vltimum est minor ꝙ̄ dupla ad proportionē secundi ad tertiū. sed motus sequitur ꝓportionem: ergo non in duplo veloci⁹ mouebitur B cū C / ꝙ̄ A cū B. sed cū sex .i. a dupletur. tunc tanta velocitate sufficeret a moueri cum B. sicut C / nunc sufficit moueri cum b. ergo conclusio vera.

¶ Quarta conclusio est hec. Si fuerit vna potentia se habens in maiori proportione ꝙ̄ dupla ad suā resistentiā nō in duplo veloci⁹ sufficit ista potentia mouere cum mediente illius resistētie ꝙ̄ cū tota illa resistentia. Hec ꝯclusio ꝓbatur sic: sit a vna potētia vt sex b sua resistentia vt duo. C alia resistentia vt vnū. tunc arguitur per tertiā cōclusionē tertie partis. Si fuerit primū maius ꝙ̄ duplū secundi. fuerit ꝗ secundū equaliter duplū tertij / ⁊c. sed sic est in proposito. ergo proportio primi ad vltimū erit minor ꝙ̄ dupla ad ꝓportionem primi ad scḋm. sed motus sequitur proportionē. ergo nō in duplo velocius sufficit a / mouere cū b ꝙ̄ c. ⁊ c / est medietas b: ergo conclusio vera.

¶ Quinta conclusio est ista. Si sit vna potentia se habēs in minore ꝓportiōe ꝙ̄ dupla ad suā resistentiā duplata potentia stāte resistentia plus ꝙ̄ duplo velocius erit mot⁹. Hoc ꝓbatur sic. sit A vna potentia. vt sex. B sua resistentia vt quattuor. C / alia potentia vt duodecim. tunc arguo per sextam conclusionem tertij partis si fuerit primū duplū secundi. ⁊ scḋm min⁹ ꝙ̄ duplū tertij. ꝓportio ꝑmi ad vltimū erit maior ꝙ̄ dupla ad ꝓportionē .ij. ad .iij. ⁊ minor ꝙ̄ dupla ad ꝓportionē ꝑmi ad scḋꝫ. sꝫ mot⁹ seq̄t᷑ ꝓportionē. ꝗ plus ꝙ̄ duplo veloci⁹ mouebit᷑ C cū B ꝙ̄ A cū B. sꝫ si A / duplaret᷑ tanta velocitate sufficeret A mouere cū B. sicut C cū B. nunc sufficit: ergo conclusio vera.

¶ Sexta conclusio est hec. Si aliqua potentia se habet in minore proportione ꝙ̄ dupla ad suā resistentiam plusꝗ̄ in duplo veloci⁹ sufficit illa potentia mouere cum medietate illius resistentie ꝙ̄ cū tota resistētia

probatur sic. Sit A potentia vt sex. B sua resistentia vt quattuor. C alia resistentia vt duo. tunc arguo per quintam conclusionem tertie partis. Si fuerit primum maius ꝙ̄ duplum secundi. secundum equale duplum tertii. ⁊c̄. sed sic est in ꝓposito: ergo proportio primi ad vltimum est maior ꝙ̄ dupla ad ꝓportionem primi ad secundum sed motus sequitur proportionem: ergo plus ꝙ̄ duplo velocius sufficit A mouere cum C ꝙ̄ cum B/ ⁊ C est medietas B. ergo conclusio vera.

¶ Contra istam opinionē arguitur sic. quia ex illa opinione videtur sequi tria incōuenientia. Primū est hoc ꝙ ex ꝓportionibꝰ equalibus ꝓueniunt motus inequales. ¶ Secundū est ꝙ ex minore proportione ꝓuenit tanta velocitas quanta ex maiori. ¶ Tertium est hoc ꝙ ex minore ꝓportione prouenit maior velocitas ꝙ̄ a maiori.

¶ Pro primo arguitur sic Pono ꝙ a sit vna pura terra cuius potentia sit octo B alia pura terra cuius potentia sit vt.iiij. ⁊ pono ꝙ C ⁊ D/ sint duo aeres vniformiter ꝓportionabiles resistentes a b sic resistentia c vt duo resistentia d vt vnum. ⁊ pono ꝙ a pertrāseat c ⁊ b/ d/ ⁊ sic pedalis quantitatis. ⁊ d semipedalis quantitatis. tunc quero nunquid inequali tempore pertransibit a c sicut b d vel non. ꝙ sic probatur quia inequali proportione se habet a ad c sicut b ad d: ergo inequali tempore pertransibit c. sicut b d. ⁊ tamen plus a pertransibit ꝙ̄ b/ ⁊ ex proportionibus inequalibus mouebuntur. ⁊ sic primum incōuieniens sequitur. ¶ Secundum inconueniens probo sic: maior est resistentia c quousq₃ a sufficit pertransire medietatem c/ in eodem tempore precise in quo b/ pertransibit totū b ꝙ est subdupla respectu ad illā. Tunc sic equalis est ꝓportio a ad c/ sicut b ad d. ⁊ in fine maiorationis c resistentia minor erit proportio a ad c ꝙ nunc est. c. resistentia: tunc erit maior ꝙ̄ nūc est: ⁊ tunc tanta proportio b ad d/ sicut nunc est: ergo in fine maiorationis proportio ad c/ erit minor ꝙ̄ proportio b ad d. Et motus a ad c erit eque velox cum b ad d. quia pertransibūt spacia equalia in tp̄e equali: ergo secundum inconueniens verum. ¶ Tertium inconueniens sic ostenditur minoret resistentia quodāmodo nō tū ad equalitatē secūdꝰ resistētie in casu tunc minori erit adhuc proportio a ad c/ ꝙ̄ in secūdo casu. et ꝓportio b ad d tāta sicut in p̄mo casu. ⁊ tanta fuit ꝓportio in primo gradu a/ ad c. sicut b ad d. ergo in isto casu est minor proportio ad c ꝙ̄ b ad d. et motus a erit velocior in casu illo ꝙ̄ motus B. quia A non pertransibit plus ꝙ̄ in secundo casu. et b tm̄ sicut in secundo casu. ⁊ in scd̄o casu tm̄ sufficiebat pertransire sicut in b tēpore equali: ergo a in casu illo sufficit plus pertransire ꝙ̄ b. et per consequens motus a erit velocior ꝙ̄ motus b. ⁊ a mouebitur in c/ a proportione minore ꝙ̄ b/ in d. ergo tercium inconueniens erit verum.

¶ Pro illo dicitur ꝙ in tempore in quo B pertransibit D. A solū ꝑtransibit medietatē. et tunc ad argumentū A se hꝫ inequali ꝓportione ad C sicut B ad D. ergo inequali tēpore sufficit a pertransire c/ sicut b d. negetur ꝯñs: quia aliqua se haberet ad sua media est dupliciter. s₃ in equali ꝓportione aut quātitate aut qualitate. ¶ Scd̄o modo ꝙ hoc verū ꝙ a se habet i equali ꝓportione qualitatiue: hoc est ad medietatē sup suū mediū sicut b sup suū mediū. p̄mo modo hoc est falsum ꝙ a se habet in equali ꝓportione quātitatiue sup suū mediū: sicut b super suū mediū. hoc est ad pertranseundū: q₂ a in duplo magis pertransibit de spacio ꝙ̄ b. ideo non sequitur ꝙ a in equali tempore sufficit ꝑtransire C/ sicut B D. ergo ⁊c̄.

Notandū est ꝙ nullus motus pōt ꝓuenire a/ proportione minoris inequalitatis: aut equalitatis. sed a ꝓportiōe maioris inequalitatis Qualitercūq₃ fuerit vnū mixtū grauis simplici pōt in eodē mō maiori velocitate ⁊ minori velocitate ⁊ equali velocitate mouere cū istis simplici pōt in eodē modo maior velocitate ⁊ minor velocitate ꝙ

equali velocitate mouere cu3 illo simplici. Hoc probatur sic. ⁊ sit A/ vnum graue mixtũ cuius grauitas sit octo: ⁊ sua leuitas vt duo. ⁊ sit B/ vnum graue simplex cuius grauitas sit vt quattuor: ⁊ sit C vnum mediũ: cuius resistentia sit vt duo incipiant A/ et B/ mouere in C. tunc sic tanta velocitate mouetur A/ in C. sicut B. in C. ⁊ ecõtra. qr potentia A/ est vt octo sua resistentia intrinseca vt duo ⁊ sua resistentia extrinseca vt duo. tota resistẽtia est sicut quattuor: sed inter octo ⁊ quattuor est ꝓportio dupla. ergo A/ ⁊ B/ mouebuntur equaliter ⁊ eque velociter in illo medio. Et probatur q̄ in minori velocitate A/ mouere in C. q̄ B/ in C. quia diminuatur resistentia quousq3 fuerit sicut vnũ. Tunc sic. A potentia erit sicut octo sua resistentia intrinseca sicut duo. ⁊ extrinseca sicut vnũ: ergo tota resistentia erit tres: sed inter octo ⁊ tres: est proportio superbipartiens tertias. Sed potẽtia B/ est sicut quattuor. sua resistentia sicut vnum. ergo B/ mouetur ex proportione quattuor. sed A. non tantũ ergo A/ minore velocitate mouetur A/ q̄ B. ⁊ crescẽte resistentia vsq3 ad quattuor mouetur A/ a maiori velocitate in C. q̄ B/ in C. Et sic patet finis.

Laus deo.

¶ Finis libelli sophistarum ad vsũ Oxoniẽ. Londonijs impressi/ p Wynandũ de Worde/ in parrochia sancte Brigide/ in vico anglice nũcupato (the fletestrete) ad signum solis cõmorãtẽ. Anno dñi. M.ccccc.xii. die vero. duodecima Augusti.